

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI

EDİRNE ÜÇ ŞEREFELİ CAMİİ HAZİRESİ MEZAR TAŞLARI

MASTER TEZİ

Hazırlayan
AYŞEGÜL ARSLAN

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Hakkı ACUN

Ankara – 2007

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

.....aitadlı çalışma, jürimiz
tarafından Anabilim/ana sanat Dalında YÜKSEK LİSANS
TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(İmza)
Başkan
Akademik Unvanı, Adı Soyadı

(İmza)
Üye.....
Akademik Unvanı,Adı Soyadı (Danışman)

(İmza)
Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı

ÖNSÖZ

Mezar taşları yapıldıkları çevrenin ve dönemin inançlarının, sanat geleneklerinin ,iktisadi ve sosyal şartlarının ortak ürünüdür.Bünyesinde bulundurduğu yazı ve süsleme kompozisyonlarıyla, sanat tarihi başta olmak üzere bir çok bilim dalına kaynaklık eden mezar taşları; döneminin sanat zevkini, tarihi ve kültürü yanı sıra, bulunduğu yerin, askeri, sosyal, kültürel, dinsel, ekonomik ve ticari durumlarını öğrenmede verdiği bilgiler nedeniyle de oldukça önemlidir. Ayrıca mezar taşları, eski Türk şehirlerinin geçmişine şahitlik eden birer belge gibidir.

Kitabelerinde yer alan bilgilerin yanı sıra süsleme özellikleri açısından da büyük önem teşkil eden mezar taşları gün geçtikçe çeşitli faktörlerden dolayı yok olmaktadır. Bilinçli çalışmalar sonucunda mezar taşları günümüze ulaşan birer kaynak olacaktır.

Bu çalışmamızda Edirne Üç Şerefeli Camii Haziresi mezar taşları bütüncül bir yaklaşımla ele alınmış ve mezar taşları konu dahilinde kapsamlı bir şekilde incelenmiştir.

Tezimin her aşamasında konuyla ilgili olarak bilgi ve yardımlarını esirgemeyen Danışmanım Prof.Dr. Hakkı ACUN'a, Prof. Dr. Halit ÇAL'a , Yrd. Doç.Dr. Mustafa ÖZER'e , kitabelerin okunmasında yardımcı olan Beşir DAĞ'a, çizimlerde ve alan çalışmasında yanımda olan arkadaşlarım Murat TOPUZ'a ve Burcu DOĞAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Ayşegül ARSLAN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR CETVELİ.....	iv
TABLO VE ŞEKİLLER CETVELİ.....	v
I. GİRİŞ	
A. Konunun Tanımı, Sınırları, Önemi, Amacı, Yöntem ve Kaynakları	
Değerlendirilmesi.....	1-8
B. Türklerde Mezar Taşı Geleneği.....	9-13
C. Edirne'de Yer Alan Hazireler Ve Mezar Taşları.....	13-16
D. Edirne Tarihi.....	16-20
E. Edirne Üç Şerefeli Camii.....	20-24
II. KATALOĞ	26-439
III. DEĞERLENDİRME VE KARŞILAŞTIRMA	441-445
A- Kullanılan Malzeme.....	446
B- Gözlenen Mezar Taşı Biçimleri.....	446-447
C- Üslup.....	447-448
D- Mezar Taşlarında Görülen Süslemeler.....	448-449
1. Süsleme Konuları.....	448-449
2. Süslemede Kullanılan Motifler.....	449
2.1. Bitkisel Bezemeler.....	430
2.1.1. Armut.....	450
2.1.2. Akantus.....	450-451
2.1.3. Çan Çiçeği	451
2.1.4. Gül.....	4451-452
2.1.5. Hurma Ağacı.....	452
2.1.6. Karanfil.....	452-453
2.1.7. Nar.....	453
2.1.8. Lale.....	453-455
2.1.9. Rozet Çiçeği.....	455
2.1.10. Yıldız Çiçeği.....	455

2.1.11. Üzüm Salkımı.....	455
2.1.12. Selvi Ağacı.....	456
2.2.Nesneli Bezemeler.....	456
2.2.1. Arma.....	456-457
2.2.2. Kurdele (Fiyonk).....	457
2.2.3. Meyve Kasesi.....	457-459
2.2.4. Sepet.....	459
2.2.5. Şal.....	459
2.2.6. Takı.....	460
2.2.7. Vazo.....	460
E- Erkek Baş Taşları.....	461
1.Başlıklar.....	461-463
1.1 Başlıklı Erkek Mezar Taşları.....	463
1.1.2 Sarıklar.....	463
a- Düşey Dilimli Sarıklar.....	463
b-Çapraz Eğimde Dilimli Sarıklar.....	463-464
c-Kafes Dilimli Sarıklar.....	464
1.1.3 Kavuklar.....	464
a-Çubuklu Başlıklı, Kısa Sarıklı Kavuklar.....	464
b-Düz Kaş Sarıklı Kavuklar.....	464-465
c- Çubuklu Başlıklı ,Taşkın Sarıklı Kavuklar.....	465
d-Çapraz Kafes Dilimli Başlıklı, Taşkın Sarıklı Kavuklar.....	465
1.1.4. Oval Başlıklar.....	465-466
1.1.5. Fes.....	466
a- Mecidiye Kalıplı Fesler.....	466
b- Aziziye Kalıplı Fesler.....	467
c- Hamidiye Kalıplı Fesler.....	467
2.Form Tipleri.....	467
2.1. Dikdörtgen Prizmal Gövdeli Olanlar.....	467-468
2.2. Sivri Kemer Biçimli Olanlar.....	468
F. Kadın Baş Taşları.....	468

1.Başlıklı Kadın Baş Taşları	468
1.1.Ters Çan Biçiminde Oluşturulmuş Olanlar.....	468-469
1.2.Yarım Dairesel Formda Olanlar.....	469
1.2.1.Tepelikli Kadın Baş Taşları	469
1.2.2.Yuvarlak Kemer Biçimli Olanlar.....	469
1.2.3. Sivri Kemer Biçimli Olanlar.....	469-470
1.2.4.Çok Dilimli Olanlar.....	470-471
G- SANDUKALAR.....	471
H- SEMBOLİK LAHİTLER.....	472
I- YAZILI BEZEMELER.....	472-475
J- Mezar Taşı Kitabelerinde Edirne Üç Şerefeli Cami Haziresinde Sosyal ve Dini Yaşama Ait Bazı Bilgiler.....	475-477
IV.SONUÇ	478-483
V. KAYNAKÇA	484-488
VI. EKLER (Tablolar)	489-517
VII.ÖZET	518-520
ABSTRACT	521-523

Kısaltmalar Cetveli

a.g.e :Adı geçen eser

a.g.m :Adı geçen makale

yy :Yüzyıl

Cm :Santim

Çiz :Çizim

Fot :Fotoğraf

Kat :Katalog

No :Numara

Res :Resim

T.T.K:Türk Tarih Kurumu

Ünv : Üniversite

TABLO VE ŞEKİLLER CETVELİ

Katalog no. 4.....	Çizim no. 1
Katalog no. 11.....	Çizim no. 2
Katalog no. 19.....	Çizim no. 3
Katalog no. 32.....	Çizim no. 4
Katalog no. 34.....	Çizim no.5
Katalog no. 37.....	Çizim no. 6
Katalog no. 40.....	Çizim no. 7
Katalog no. 50.....	Çizim no.8
Katalog no. 55.....	Çizim no.9
Katalog no. 68.....	Çizim no.10
Katalog no. 84.....	Çizim no. 11
Katalog no. 87.....	Çizim no.12
Katalog no. 89.....	Çizim no.13
Katalog no. 91.....	Çizim no.14
Katalog no. 96.....	Çizim no. 15
Katalog no. 127.....	Çizim no. 16
Katalog no. 133.....	Çizim no. 17
Katalog no. 139.....	Çizim no.18
Katalog no. 161.....	Çizim no. 19
Katalog no. 171.....	Çizim no. 20

I- GİRİŞ

A. Konu ve Tanımı

Birçok sanat dalının kaynakları arasında yer alan mezar taşları tarihi kişilerin gerçek kimliklerini (cinsiyet, meslek, ölüm nedeni) ortaya koyduğu gibi dönemin süsleme özelliklerinin de mezar taşlarına yansımaları açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Bu nedenle Edirne Üç Şerefeli Camii Haziresi'nde yer alan yüzdoksanbeş (195) mezar taşı yüksek lisans tez konusu olarak seçilmiş ve konuyla ilgili araştırma yapılmıştır.

1. Amacı ve Önemi :

Asırlara meydan okuyan mezar taşları Anadolu'nun birçok yerinde olduğu gibi, Osmanlı devletine başkentlik yapmış olan ve mimari dokunun yoğun olarak hissedildiği Edirne'de hızla bozulmaya başlanmıştır. Bilinçsizce yapılan çalışmalar ve doğa, insan faktörü tarafından gerçekleştirilen olumsuz koşullar nedeniyle birçok mezarlık günümüzde tahrip edilmiş , hatta yok olmuş durumdadır. Bu tahribattan bir nebze kurtulmuş olan cami hazireleri , diğer mezarlıklara oranla daha iyi durumdadır.

Bu kadar yoğun tahribata uğramış mezar taşlarından tez konusu "Edirne Üç Şerefeli Camii Haziresi Mezar Taşları" olarak sınırlandırılması , Osmanlı camii tipolojisinde önemli bir yeri bulunan Edirne Üç Şerefeli Camii haziresinde yer alan mezar taşlarında Edirne mezar taşı geleneğinin bir çok örneğine rastlanılmış olması ve bütüncül bir yaklaşımla bir hazirenin ele alınmak istenmesidir.

Süslemeli mezar taşlarının katalog kısmında belirtildiği üzere tarihi, kime ait olduğu, kitabesi, biçimi, bugünkü durumu, türü, ölçüleri, malzemesi, yapım ve süsleme tekniği, konusu, tanım ve kompozisyonunu ortaya koyarak hazirede yer alan mezar taşları detaylı olarak incelenmiştir.

2. Yöntemi :

Konuyla ilgili çalışmamız üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Öncelikle kütüphanelerde araştırmalar yapılarak konuya dair bilgiler edinilmeye çalışılmıştır. İkinci aşamada 07-7-2005 de tarihinde ön araştırma yapmak amacıyla Edirne'ye gidilerek kısa süreli çalışmalar yapılmıştır. 11-12-2005 tarihinden itibaren de mezarlık alanları içerisinde başlayan mezar taşlarının ölçülerinin alınması, fotoğraf ve yüzeysel temizlik çalışmaları Mayıs 2006 tarihinde tamamlanmıştır. Yapılan alan çalışmasından sonra mezar taşlarının kime ait olduğunun belirlenmesi amacı ile Osmanlıca metinlerin okunmasına geçilmiştir. Mezar taşlarında yer alan kitabelerin hepsi anlaşılabilir düzeyde değildir. Doğal tahribat nedeniyle bazı yazılar okunamamış ve okunamayan kelimeler boş bırakılmıştır. Üçüncü aşamada , kaynak taraması ve arazi çalışması sonucunda elde edilen veriler yardımıyla, tezimizin yazılmasına geçilmiştir.

Çalışma dört bölüm halinde ele alınmıştır. I. Bölümde “giriş” adı altında konunun tanımı ,önemi, amacı yöntem ve kaynakların değerlendirilmesi yer almaktadır. Ayrıca Türklerde mezar geleneğine değinildikten sonra Edirne'nin tarihçesi, Edirne'de yer alan hazireler ve mezarlıklar, Üç Şerefeli Camii ile ilgili olarak kısa bilgiler sunulmuştur.

II. Bölümde bütün bu işlemleri yaptıktan sonra her bir mezar taşına numara verilerek bir katalog meydana getirilmiştir. Katalog yüzdoksanbeş örnekten oluşur. Katalogda bir sistem oluşturulmak amacıyla örneklerin her biri için gözlem fişleri oluşturulmuştur. Katalogda ayrıca gözlem fişlerinden sonra şahidenin fotoğrafı eklenerek konunun daha net anlaşılması

amaçlanmıştır. Gözlem fişine şahidenin form özelliklerine bağlı olarak eklemeler yapılmış ve çeşitli tablolar uygulanmıştır. Gözlem fişi aşağıdaki boş örneğe göre alınmıştır.

Katalog No :
 Fotoğraf No :
 Çizim No :
 Yeri :
 İnceleme Yılı :
 Kimliği :
 Tarihi :
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :
 Ayak taşı :
 Sanduka :
 Türü :
 Malzeme :
 İşlenişi :
 Ölçüleri :
 Kitabe :
 Yazı türü :
 Metin :
 Konu :
 Kompozisyon :
 Baş taşı :
 Başlık :
 Ayak taşı :
 Yan yüzler :

Fotoğraf No : Mezar taşlarının çekilmiş fotoğrafları gözlem fişinde yer almaktadır.

Çizim No : Mezar taşlarının çizimleri gözlem fişinde yer almaktadır.

Yeri : İncelenen mezarlığın adı bulunmaktadır.

İnceleme Yılı : Mezarlıklardaki inceleme tarihlerini belirtmektedir.

Kime Ait Olduğu : Kitabesine göre ölen kişinin adı, unvanı yazılmıştır.

Tarihi : Mezar taşının hicri ve miladi tarihi verilmektedir.

Şimdiki Durumu : Sağlam, kırık, gömülü veya yerde mi olduğu belirtilmiştir.

Türü : Ölenin cinsiyetinin kadın mı, erkek mi olduğu yazılmıştır.

Malzeme : Kullanılan malzemenin mermer mi veya taş mı olduğu ifade edilmiştir.

İşlenişi : Süslemede uygulanan yapım tekniği açıklanmıştır.

Ölçüleri : Mezar taşının çeşitli yönlerden alınmış ölçüleri tablo içinde verilmiştir. Diğer gözlem fişinden farklı olarak başlık ve boyun kısmının ölçüleri ve çevre uzunlukları eklenmiştir.

Kitabe : Kitabenin Latin alfabesine göre Türkçe okunuşu verilmiştir.

Yazı Türü : Yazı çeşidi sunulmuştur.

Kompozisyon: Mezar taşının formu, özellikleri, kitabesi ve süslemelerinin taşın üzerinde nerede yer aldığı, süsleme kompozisyonunu oluşturan unsurların dağılımı, isimleri verilmeye ve açıklanmaya çalışılmıştır.

Baş taşı : Baş taşının formu , kitabesi ve süslemesi açıklanmaya çalışılmıştır.

Başlık : Mezar taşlarının bazılarında yer alan kavuk, sarık, fes şeklinde olan başlıklar tanımlanmıştır.

Ayak Taşı : Ayak taşının süsleme kompozisyonu açıklanmaya çalışılmıştır.

Yan yüzler : Yan yüzlerdeki süsleme kompozisyonu açıklanmaya çalışılmıştır.

Gözlem fişlerinde çeşitli tablolardan yararlanılmıştır. Bu tabloların değişiklik göstermesinin nedeni ,mezar taşlarının hepsinin aynı form özelliklerini göstermemesinden kaynaklanmaktadır. Tablolar aşağıdaki boş örneklere göre hazırlanmıştır.

Baş taşı ve ayaktaşı bulunan örneklerde kullanılan tablodur :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
Ayak taşı					

Sembolik lahit bulunan örneklerde kullanılan tablodur :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık		Üst kalınlık	
Ayak taşı	Çevre	Boyun	Yan yüzler			
			En		Uzunluk	

Sandukalarda kullanılan tablodur :

	En	Boy
Alınlık		
Yan yüzler		

III. Bölümde, katalogda incelenen mezar taşlarının değerlendirilmesi ve karşılaştırma yapılmıştır. Değerlendirmede ,mezar taşlarının form açısından gruplandırmaya gidilmiş ve süslemede kullanılan motifler belirlenerek bitkisel ,geometrik ve nesnel olmak üzere gruplar halinde ele alınmıştır.

IV. Bölümde ise mezar taşlarının tanıtılması ile ulaşılan sonuç kısmı yer almaktadır. Kaynakça ve tablolarla çalışma desteklenmiştir.

3. Kavramsal Çerçeve :

Son yıllarda Mezar taşlarıyla ilgili olarak yapılan çalışmalar artmıştır. Fakat yapılan çalışmalar yeterli düzeyde değildir. Tez çalışması ile ilgili araştırmalar yaparken ; Türk İslam sanatı içinde mezar taşı geleneğine ve Edirne Üç Şerefeli Camii haziresi'nde yer alan mezar taşlarının öneminin kavramsal bir çerçeve içinde ele alınması yöntemine başvurulmuştur.

4. Kapsam ve Tezin Sınırlılıkları :

Edirne Üç Şerefeli Camii Haziresi'nde yer alan mezar taşlarının biçim- form ve süsleme açısından inceleme yoluna gidilmiştir. Hazirede araştırma yapılırken mezar taşlarını bir kısmının toprağa gömülü ve bir kısmının da kırık olmasından dolayı bu özellikleri gösteren mezar taşları bütüncül bir yaklaşımla ele alınamamış ve bazı form özellikleri tespit edilememiştir. Hazirede yer alan süslemesiz mezar taşları katalog bölümüne alınmamış ve çalışmalar süsleme özelliği gösteren örnekler dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Mezar taşlarına ait çizimler gerçekleştirilirken süsleme bakımında yoğun olan örneklerin çizimli gerçekleştirilmiştir.

5. Veri Toplama Tekniği :

Alan çalışmasından önce Edirne, Edirne mezar taşları ve mezar taşlarıyla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Literatür çalışması yapıldıktan sonra çalışmanın yapılacağı alana gidilerek mezar taşlarının fotoğraf çekimi, ölçülerin alınması, mezar taşlarının temizlenmesi gerçekleştirilmiş ve araştırma yapmaya hazır hale getirilmiştir.

Tezimizin hazırlanmasında Edirne tarihi ile ilgili yaralandığımız başlıca kaynaklar Edirne'nin 600. Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı içinde yer alan çeşitli makaleler, İslam Ansiklopedisi ve Türk Ansiklopedisinin Edirne ile ilgili bölümleri, Tayip Gökbilgin ; XV-XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livası Vakıflar,

Mülkler, Mukaataalar,(1952,İstanbul), Osman Nuri Peremeci; Edirne Tarihi, Ahmet Kubaş ;Edirne-Sosyo Ekonomik Yapısı (Edirne,2002) adlı eserlerinden yararlanılmıştır. Türklerde mezar taşı geleneği ile ilgili yararlanılan kaynaklar arasında ise Nejat Diyarbekirli ; Hun Sanatı (İstanbul, 1972), Emel Esin; Türklerde Maddi Kültürün Oluşumu (İstanbul, 2006), Beyhan Karamağralı; Ahlat Mezar Taşları adlı eserlerinden yararlanılmıştır. Edirne’de yer alan hazireler ve mezar taşları ile ilgili yararlandığımız kaynaklar ise Hikmet Turhan Dağlıoğlu ;“Edirne Mezarları” Edirne Serhattaki Payitaht,(İstanbul, 1998), Nejat İşli ; “Edirne Mezarları ve Mezar Taşları” Edirne Serhattaki Payitaht, (İstanbul, 1998). Üç Şerefeli Camii ile ilgili olarak yaralandığımız kaynaklar, Baha Tanman ;“Edirne’de Erken Dönem Osmanlı Camileri ve Özellikle Edirne Üç Şerefeli Camii Hakkında” Edirne Serhattaki Payitaht, (İstanbul 1998), Oktay Aslanapa ; Edirne Osmanlı Devri Abideleri (İstanbul, 1947), Ekrem Hakkı Ayverdi; Osmanlı mimarisinde Çelebi ve II. Sultan Murad Devri 806-855 (1403-1451), (İstanbul, 1972)’ dir. Değerlendirme ve karşılaştırma bölümünde mezar taşlarının form motif özellikleri ve benzer örneklerine nerelerde rastlanıldığı ile ilgili yaralandığımız kaynaklar Metin Haseki ; Plastik Açıdan Türk Mezar Taşları, (İstanbul, 1976), Doğan Kuban ; Türk İslam Sanatı Üzerine Denemeler, (İstanbul, 1995), Hakkı Acun ; Tüm Yönleri İle Çapanoğulları ve Eserleri, (Ankara,2005) ,Semavi Eyice ; “Mezarlıklar ve Hazireler (T.T.K, 1996), Veysel Atacan-Serdar Bekar; Rize Hemşin Yöresi Osmanlı Mezar Taşları ve Kitabesi, (Ankara, 2001).Süsleme özellikleri ile ilgili yararlandığımız kaynaklar, Selçuk Mülâyim ; Değişimin Tanıkları, Ortaçağ Türk Sanatında Süksme ve İkonografi (1999, İstanbul), Yıldız Demiriz ;Osmanlı Kitap Sanatında Natüralist Üslupta Çiçekler, (İstanbul,1986), Mehmet Önder ; “Konya Mezar Taşlarında Süsleme Unsurları”, Önasya (1996), Cebe Özer; Edirne Natürmort Süslemeli Mezar Taşları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, (Gazi. Ün. 1993) H.Peter Laquer, Baccque Grammont, J.Louis ;“Tarihsel Kaynak Olarak Osmanlı Mezarlıkları, Uygulanan Yöntemler ve Bilgisayarla Yapılabilecek İşlemler, Erdem, 6/16 (Ocak , 1999), Oktay Aslanapa; Türk Sanatı, Hans- Peter Laquer ; Huve’l- Baki/ İstanbul’da Osmanlı Mezarlıkları

ve Mezar Taşları, Çeviren, Selahattin Dilidüzgün, (Nisan, 1997), Beşir Ayvazoğlu; Güller Kitabı, (İstanbul, 2001), Süheyl Ünver; “Edirne’de Mimari Eserlerimizdeki Tabii Çiçek Süslemeleri Hakkında” Vakıflar Dergisi, V, (Ankara, 1962), Nemci Ülker; “ İzmir- Hacı Mahmud Camii Haziresi Mezar Kitabeleri (XVIII ve XIX Yüzyıl ”, V. Araştırma Sonuçları Toplantısı I, (T.C Kültür Ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler Ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1999), Gülgün Elitez; Türk Mezar Taşlarında Bitki Motifleri,Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,(Marmara Üniv.1996), H.Örcün Barışta; Osmanlı Dönemi Türk İşlemeleri, Candaş Keskin; İstanbul’da Bulunan Osmanlı Dönemi Armalı Ve Madalyonlu Mezar Taşları , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, (Gazi Üniv., 2002), Rüçhan Arık; Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı, (Ankara, 1976) Yaşar Çoruhlu; Eyüp ve Çevresindeki Mezar Taşlarında Görülen Kase İçinde Meyve Tasvirlerinin Sembolizmi”, Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla Eyüp Sultan Sempozyumu II.,(İstanbul ,1998), Günsel Renda -Turan Erol; Başlangıcından Bugüne Çağdaş Türk Resim Sanatı, (İstanbul,1980), H.Örcün Barışta; “ Osmanlı İmp. Dönemi Türk Mezar Taşlarından Bazı Takı Tasvirleri XIII. , Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler ,Kader Yer, Trabzon Sülüklü Şehir Mezarlığındaki 18 yüzyıl Mezar Taşları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, (Ankara, 2004) Azade Akar; “ Tezyini Sanatlarımızda Vazo Motifleri” Vakıflar Dergisi, 8 ,(Ankara, 1969), Halit Çal; “İstanbul Eyüp’teki Erkek Mezar Taşlarında Başlıklar”, Tarihi Kültürü ve Sanatıyla Eyüp Sultan Sempozyumu III. ,(8- 10 Mayıs , 1998), Hikmet Turhan Dağlıoğlu ; “Mezarlarımız ve Mezar Taşlarımız” ,Tarihten Sesler, 1, (1943) Yılmaz, Kurt; Osmanlıca Dersleri , (Ankara, 1999) adlı kaynakların yanı sıra konumuzla ilgili bir çok kitap, dergi ve makaleden yararlanılmıştır.

B- TÜRKLER'DE MEZAR TAŞI GELENEĞİ VE ÖLÜ GÖMME GELENEKLERİ

Türklerin İslam öncesi inanç sistemleri içindeki mezar kültü ile ilgili ilk bilgilere Çin kaynaklarında rastlıyoruz.Çin kaynaklarında Hunlar'ın defin törenleriyle ilgili verilen ilk bilgiler M.Ö. 3. yüzyıla aittir. Bu bilgilere göre, Hunlar bir tabut içine koydukları ölülerini eğer ölü bir asilse kurgan denilen anıt mezara, değilse baş ucuna balbal denilen bir taş parçası diktikleri basit mezarlara gömerlerdi.¹ Ölü gömme adetlerine ait en önemli verileri Altay'da karşımıza çıkmaktadır.Bunun sebebi araştırıldığında Hunlar'ın inanç sistemleriyle ilgili birtakım gerçekler fark edilmiştir. Altaylarda yaşayan bu en eski Türk topluluklarının inançlarına göre ölümden sonraki hayat, batıda tekrar yaşanacaktır. Güneşin her gün batıdan batışı onlarda böyle bir inanç sisteminin oluşmasına zemin hazırlamış olabilir. Hun ölülerinin gömülmesi yılın belirli dönemlerinde , özellikle ilkbahar ve sonbaharda yapılırdı².Kazıları yapılan kurganlardan anlaşılmaktadır ki, genellikle asiller mumyalanarak gömülüyorlardı.

6.yüzyıla beraber Göktürkler döneminde defin töreni Hunlar ve Avarlar zamanından farklı sayılmazdı. Türklerin İslamiyet'i kabul etmelerine kadar Asya'nın çeşitli bölgelerine uyguladıkları defin töreni genel hatlarıyla ile şöyle idi:" Ölü bir çadıra konurdu. Ölü'nün yakınları da atlar oyunlar kesip, bunları çadırın önüne koyarak çadırın etrafında at üzerinde yedi kere dolaşırlardı. Sonra kapının önünde bıçakla yüzlerini kesip ağlarlardı. Bu tören yedi defa daha tekrarlanır ve yılın belli bir gününde ölü'nün atı kullandığı eşyalar ceset ile beraber yakılıp külü yine yılın belli bir gününde mezara konurdu ilk baharda ölenler son baharda, kışın ölenler ise ilk baharda gömülürlerdi." Defin gününde de ölü'nün yakınları tıpkı ölüm gününde yaptıkları törenleri tekrarlarlar. Fakat bazen ölü yakılmaz, iç organları boşaltılır, içi çeşitli bitkilerle doldurularak tahnit edilir (mumyalanarak) ve öyle

¹ Seyfi BAŞKAN : Karaman Oğulları Dönemi Konya Mezar Taşları, (Ankara, 1996), 9

² Nejat DİYARBEKİRLİ : Hun Sanatı, (İstanbul, 1972),64

gömülür. Göktürklerin geç dönemlerinde görülen ölü gömme adetlerindeki değişikliklere rağmen defin törenlerinde olduğu gibi örf , adet ve geleneklerinde de Hunlar' dan farklı değillerdi³.

Göktürkler hakkındaki Çin rivayetlerine anlaşıldığına göre ceset, kubbeli ve yuvarlak biçimli olan Türk çadırına yatırılıyordu. Takvimde uygun bir gün seçilerek yoğ merasiminin iki safhası icra edilirdi. Göktürk beylerinin mezar taşlarında yoğ tarihleri verildiğine göre, gün belirlenirken bazı astrolojik düşüncelerle hareket edildiğinden söz edilebilir. Esasen mezar taşlarında astrolojik öğeler yer almaktadır. Merasim için seçilen günde ceset, at üzerine bindirilip bazen çadır şeklinde bir köşk içinde, silahları ve kıymetli eşyasıyla yakılıyor ve başka bir mevsimde külleri gömülüyordu. Türk kağanlarının mezar anıtları dağ şeklindeydi. Daha sonra Göktürkler ve Oğuz Türklerinde olduğu gibi ceset yakılmadan gömülüyorsa giyimli ve zırhlı olarak, silahları ve elinde bir kadeh içki bulunan ceset, atıyla mezara yerleştiriliyordu. Mezar abidesi olarak ölenin bir portresi ve hayatı sırasında giriştiği savaşlardan sahneler tasvir ediliyordu⁴.

Ölen kişinin hayattayken savaşta öldürdüğü kişilerin simgesi olan taşlar veya heykellere balbal deniyor ve bunlar da mezarın etrafına dikiliyordu. Balballar ve ölene kurban edilen hayvanlar, öbür dünyada hizmetine tahsis edilmiş sayılıyordu. Göktürk mezar taşlarındaki yazılardan anlaşıldığına göre kurban edilen hayvanlarında tasviri yapılıyordu ölenin, onun maiyetinin ve balballar ile kurbanlık hayvanların tasvirleri dikilitaşa oyulmuş bir heykel veya kabartma olmaktadır. Ölenin hayat safhalarını temsil eden levhalarda taşla hakkediliyor veya az kabartmalı şekilde oyuluyor yada kırmızı boyayla çiziliyordu. Bu eserlerin üslubu ilkel, fakat çarpıcı bir ifade gücüyle kendini gösteriyordu. İnsan tasvirlerinin hiç biri diğerine benzememektedir. Ayrıca

³ Seyfi BAŞKAN : a.g.e., 10

⁴ Emel ESİN : Türklerde Maddi Kültürün Oluşumu, (İstanbul, 2006), 252

kaynaklarda ölenin portresinin yapıldığı hakkında bilgiler yer almamaktadır. Bu mezar abidelerine in adı verilmektedir⁵.

Göktürklerden sonra maniheist Uygurlarda dini etkiler ve yasaklardan dolayı eski mezar kültü geleneklerinin devam etmediğini görüyoruz. Buna rağmen maniherizimin etkisinden uzak yerlerdeki boylar arasında eski inançlar etkisini korumuştur. 9. ve 10. yüzyılın ortalarında Uygurlar ile Asya'yı paylaşan bir başka Türk devleti de Karahanlılar'dır. Karahanlılar 10. yüzyılın ortalarında Müslüman olmuşlardır. Bu Türk devleti, Aral gölü ile Hazar denizi arasında yaşayan Oğuzlar'ın Müslüman olmalarına neden olarak tarihi bir rol oynamışlardır. 11. yüzyılın başlarında Güney-Batı Asya'da bir başka Müslüman Türk devleti daha vardı. Gazneliler adıyla anılan bu devlet daha sonra, daha da doğuya kayarak Hindistan'da hüküm sürmüştür. Karahanlılar ve Gazneliler'den günümüze pek çok mezar anıtı kalmıştır.

Bu dönemden özellikle Batı Türkistan 'da Karahanlılar zamanından pek çok anıt mezar yapıldığı bilinmesine karşın mezar taşları konusunda detaylı bir bilgi sahibi değiliz. Bunun yanında obalar halinde yaşayan Oğuzlar arasında Müslüman olmalarına rağmen hala eski gelenekler sürdürülmüştür. Özellikle balbal geleneğinin Oğuzların geç dönemlerine kadar devam ettiği bilinmektedir. Bu da gösteriyor ki Türkler erken Hun (M.Ö.216-M.S.220) çağlarından başlayıp geç dönemlerine kadar devam eden balbal dikme adeti, Altay-Sayan ve Tanrı dağları arasında kalan bütün iç Asya ile Kuzey-Batıda Urallar Güney-Batıda ise Maveräünnehir'e kadar yayılan çok geniş ve yaygın bir İslamlık öncesi inançların yüzyıllarca devam enden bir mezar kültü oluşmuştur. İslam öncesi Türk inanç sistemi içinde önemli birer unsur olan kurganlar ve balballar, ölen kişinin anısını yaşatmak ve yaşayanlara unutturmamak için yapılmış olmaları yanında o dönemin insanının ruhun ikinci yaşam düşüncesini de ifade eder⁶. Oysa ruhun ikinci yaşam düşüncesini kabul etmeyen İslam dini anıt-mezar istemez, onun istediği

⁵ Emel ESİN : a.g.e., 253

⁶ Seyfi BAŞKAN : a.g.e.,11

mezarlar çabuk kaybolan, yok olan mezarlardır⁷. İslamlığın özellikle ilk dönemlerinde her çeşit mezar yapısına karşı çıkılmış ancak inançlı birinin cesedini vahşı hayvanlardan korumak için mezarın üzerine yalnızca taş yığmayı hoş görmüşlerdir.Mezarın dayanıklı malzeme kullanılarak yapılması ve yazı yazılması kesinlikle yasaklanmıştır. Dünya malının değersizliği ve geçiciliği yanında bu dünyadan çok öbür dünyanın yceldilmesi bütün İslam tarihi boyunca gözlenmekle birlikte, bu katı sınırlamalar, ancak ilk dönemlerde uygulanabilmiştir. Hızla yayılma süreci İslamiyet'in diğer kültürlerle tanışmasını sağlamış ve bu sayede bu katı kuralların uygulanma olanağı olmamıştır⁸.

İslami inançlar, 10. yüzyılla beraber Müslüman olan çeşitli Türk toplulukları içinde kısa zamanda yerleşerek ortak kültürlere mal olmuştur.özellikle bu durum 12.-13. yüzyıllar Anadolu kültüründe özel, yeni bir ifade şekli kazanmıştır. İslam dinince süslü ve dikkat çekici mezarların yapılması her ne kadar hoş görülmese de İslamiyet'in yayıldığı geniş alanlardaki toplumlarda, eski tarihsel miraslarına ve mezar kültlerine bağlı olarak değişik özelliklerde mezar gelenekleri gelişmiştir. Zaten bu durum kaçınılmaz bir sonuçtur. Çünkü mezar taşı da diğer bütün sanat eserleri ve maddi kültür varlıkları gibi yapıldıkları çevrenin ve ait oldukları dönemin inançlarının, adet, sanat ve geleneklerinin tarihi, bölgesel ve sosyal koşullarının ortak ürünüdür.İslam ncesi Türk gelenekleri de Müslüman olduktan sonrada Türkler arasında devam etmiştir. Mezar taşı ve mezar kültü konusunda da bu durum özellikle dikkat çekmektedir. Türk toplulukları arasında Müslüman olduktan sonrada görülen balbal geleneği zamanla antropomorfik karakterini kaybederek mezar taşı biçimine dönüşmüştür. Hatta tasvir yasağı yüzünden mezarın adına yapıldığı kişinin kavuğu, sarığı yada kılıcının tasvir edildiği geç dönem Osmanlı mezar taşlarında balbal geleneği anılarının izlerini bulmak mümkündür.

⁷ Beyhan KARAMAĞARALI : Ahlak Mezar Taşları, (Ankara, 1992), 1-5

⁸ Mustafa ÖZER : "Edirne'de Mihailoğoları'nın İmar Faaliyetleri ve Bu Aileye Ait Mezar Taşlarının Değerlendirilmesi ", 1. Edirne Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, (23-25 Ekim, 2003),311

İslam ülkeleri arasında mezar taşı tiplerinin çeşitliliği, ölçüleri ve süslemesi bakımından Anadolu'nun ayrı bir yeri vardır. Yüzyıllarca değişik kültürlerle zemin olan ve Türklerin yerleşmeye başladıkları yüzyıllarda da arz ettiği etnik ve kültürel yapı, Anadolu mezar taşlarının İslam dünyasındaki özel durumunu ortaya koymuştur. 11. yüzyılla beraber Anadolu'yu fethetmeye başlayan Türkler, burada anırlı M.Ö.'ki yüzyıllara dayanan eski mezar taşı sanatı geleneklerini sürdürürken, bir yandan da tarihi ve yerel etkenlere bağlı olarak ilerleyen yüzyıllarda çeşitli bölgelerde mahalli tipler sayılabilecek özellikler taşıyan mezar taşları ortaya koymuşlardır⁹.

C- EDİRNE'DE YER ALAN HAZİRELER VE MEZAR TAŞLARI

Bursa ve İznik'in fethinden sonra Rumeli fethine yönelen Osmanlılar, Orhan Gazi ve I. Murad zamanında Edirne ve civarını kuşatarak, Hicri 761 (takribi 1360)'de Edirne'yi tamamen aldılar. Bundan sonra Edirne, Macaristan ve Avusturya üzerine yapılacak seferlerde askeri grupların toplanma ve lojistik ikmal merkezi ve kışın da ordunun kışlak yeri olarak önemini sürdürdü¹⁰. Ayrıca Edirne başkent olması nedeniyle Avrupa içlerine yapılacak seferlerin de hareket merkezi durumundaydı. Osmanlı devletinin fetih politikasının önemli bir unsuru olan ve sadece kazanmış oldukları topraklarla değil, yaptırmış oldukları eserlerle de ülke imarına katkıda bulunan akıncılardan bazıları, Edirne ve çevresinde yerleşmişler buradan sınır ötesine hareket etmişlerdir.¹¹

Edirne'de beş gruba ayrılabilen mezar taşlarının bir grubu da fütüvvet teşkilatına bağlı olan taşlardır. Anadolu Selçukileriyle Bursa

⁹ Seyfi BAŞKAN: a.g.e.,13

¹⁰ H. Necdet İŞLİ : "Edirne Mezarları ve Mezar Taşları" Edirne Serhattaki Payitaht, (İstanbul, 1999) 446-449

¹¹ Mustafa ÖZER : a.g.m., 313-315

üzerinden gelerek 16. yüzyıla kadar devam etmiş klasik mimarideki rumi motifi kompozisyonlu, sandukalı iki yüzü de müzeyyen ve mihraplı şahideli taşların bir kısmı devlet eliyle yaptırılmış ve çoğu saraya mensup kişilere ait olup yapımı dahi çok para tutmuş taşlardır. Bir kısmı da Mihaloğulları gibi ayrıcalıklı ailelerin taşlarıdır. Bu tarz taşların çoğu önemine ve kıymetliliğine binaen müzeye kaldırılmış durumdadır.

Üçüncü grup taşlar ise, nokta taşı tabir edilen ve Bursa'da Zeyniler'de örnekleri bulunduğu için, daha ziyade yanlış olarak Zeyni Taşı diye adlandırılmış eşkenar dörtgen görünümündeki taşlardır. Bunların da sayısı azdır ve içlerinde son yüzyıl içinde yenilenmiş olanları da olmak üzere, Muradiye haziresinde görülmektedir.

Dördüncü grup taşlar, çoğunluğunu fesiilerin oluşturduğu, aileleri tarafından yaptırılmış olanlardır. İstanbul ve Bursa'da da örnekleri çokça görülebilen 18. ve 19. yüzyıla ait az bir kısmı ise dikdörtgen prizma sandukaları havi taşlardır.

Beşinci grup taşlar ise adeta Edirne'ye has türde imal edilmiş olan taşlardır. Bunların başka hiçbir yörede benzeri yoktur. Edirne'ye has özelliklere sahiptirler. Edirne'li taşçılarca yapılmış ve Edirne'de dikilmişlerdir. Edirne taşları, gövde kesitleri itibariyle yuvarlak ve çokgen olmak üzere iki türdür. Edirne'de günümüzde dahi çok sayıda örneğine rastlanabilen özellikle Buçuktepe kabristanında görülen börklü taşlar dahi diğer vilayetlerdekiilerin aksine yuvarlak gövdelidirler. Yuvarlak gövdeli taşların çoğu kısa boylu olup serpuşları büyük tutulmuştur. Boyları ortalama 70 cm. olan geniş serpuşlu yuvarlak gövdeli bu taşların haricinde çokgen taşların boyları ise ortalama 150 cm. ve 160 cm. yüksekliktedir. Bunların tepelerinde serpuş olmayıp tepeleri çokgen piramit ve konik olarak bitmektedir. Edirne'ye mahsus bu mezar taşı stili şehrin gerek Türk nüfus ve gerekse mimari gelişimine bağlı olarak 16. yüzyıl sonuna ve özellikle 18. yüzyıla doğru tam formuna oturmuştur. Edirneli taşçılar da buna paralel,

zamanla Edirne’de yerleşik düzende usta çırak ilişkileri içinde klasik formu benimseyerek mahalli bir tarzı sürdürme gelmişlerdir.¹²

Bu mezar taşlarının dışında mezarlıklarda bazı özel mezar taşı örnekleriyle de karşılaşılır. Bu grup taşların arasında yeni çeri taşarlı dikkat çekmektedir. Bu askeri teşkilat kaldırıldığında, bunlar tahrip olduğundan bazı örnekler İstanbul ve Edirne’de rastlanılmaktadır. Bunların karakteristik özelliği börk veya üsküf denilen başlıklarıdır.¹³ Vaka- i Hayriye olarak adlandırılan olaydan zarar görmeden günümüze kadar gelebilmiş olan Edirne’de ki mezar taşları ; Gazi Mihal haziresi mezar taşları, Şahmelek Camii haziresi, Buçuktepe Mezarlığı, İstanbul yolu mezarlığı ile Etnografya Müzesi’nde bulunmaktadır.¹⁴

Edirne’deki mezarlar Türk sanat ve mimarisinin en güzel anıtlarındandır. Edirne’de bugün bulunan mezarlar şunlardır: İstanbul Yolu Mezarlığı, Uzun Kaldırım Mezarlığı, Tatarlar(Zindan) Mezarlığı, Buçuk Tepe Mezarlığı, Bademlik Mezarlığı, Tepe Mezarlığı, Acı Çeşme Mezarlığı, Seyyid Celal Mezarlığı, Zeyrimar mezarlığı yanında Hasan Sezai Dergahı, Sarıca Paşa, Kasım Paşa, Darül Hadis, Gazi Mihal, Üç Şerefeli, Selimiye, Şah Melek, Muradiye, Yıldırım, Beylerbeyi gibi camilerin hazireleri olmak üzere hemen hemen tüm cami ve mescitlerin hazireleri ve buralarda binlerce taş bulunmaktadır. Arıca Edirne müzesinde de değişik hazirelerden getirilmiş farklı formlara sahip taşlar bulunmaktadır¹⁵.

Bu mezarlıklardan en büyük ve tarihi olanları İstanbul Yolu Mezarlığı ile Uzunkaldırım Mezarlığı ve Sarıca Paşa, Gazi Mihal, Hasan Sezai

¹² H. Nejat İŞLİ :a.g.m., 445

¹³ Semavi EYİCE : “Mezarlıklar ve Hazireler”, İslam Dünyasında Ve Defin Gelenekleri, (Ankara, 1996), 128

¹⁴ Cebe ÖZER : “ Edirne’de Üsküflü Mezartaşı Örnekleri”, 9. Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi, Bildiriler, C. 3, (Ankara, 1991), 47-49

¹⁵ Hikmet Turhan DAĞLIOĞLU : “Edirne Mezarları” Edirne Serhattaki Payitaht, (İstanbul, 1998) ,430

Dergahı ve Kasım Paşa mezarlıklarıdır. Edirne Müzesinde bulunan mezar taşlarını da bu arada yazabiliriz.

D- EDİRNE TARİHİ

Eski çağ ,Roma,Bizans ve Türk uygarlıklarının önemli yerleşim yeri ve başkenti olarak tarihsel gelişmelerin odağında yer alan Edirne, Anadolu ve Balkanlar arasında köprü işlevi gören coğrafi yapısıyla kültürlerin buluştuğu ve geliştiği bir merkez konumundadır.

Edirne, Arda ve Tunca nehirlerinin Meriç nehri ile birleştikleri alan üzerinde, Trak kabilelerinden biri olan Odrisler tarafından kurulmuştur¹⁶. Makedonyalılar, kenti Orestliler'in bir kolonisi haline getirmişler ve şehre Orestiya; şehrin kenar mahallelerine ise Gonnoi adını vermişlerdir. Daha sonra kent, Orestas ve Ustçudama adları ile anılmıştır.¹⁷ Edirne'nin adına Türk döneminde Dar'ül-Nasr ve'l Maymana, Dar'üs- Saltana, Dar'ül- Mülk, Dar'ül-Feth, Mahmiya-i Edirne, Mahrusa-i Edirne, Tahtgah-ı Edirne, olarak da rastlanmaktadır¹⁸.

Edirne'nin tarih öncesine ait bilgiler sınırlıdır. Çardakaltı mevkii'nde,1959 ve 1960 yıllarında yapılan kazılarda, Prehistorik döneme tarihlenen, çok miktarda seramik, taştan el değirmenleri ve cilalı baltalar ele geçirilmiştir. M.Ö 513'te, Perslerin yönetimine giren Trakya, bir süre sonra bu hegemonyadan kurtulmuş ve M.Ö 5. yüzyılın ortalarına kadar Odrsyler'in idaresi altında kalmıştır. Birçok kez ayaklanan Traklar, Roma devleti için bir sorun haline gelmiş ve tüm Trakya, imparator Cladius döneminde (M.S 44-46), Roma eyaletlerine dahil edilerek ilhak olmuştur. 123-124 senelerinde ,Trakya'yı ziyaret eden Hadriyanus, Orestias Kasabası'na kendi ismini vermiş

¹⁶Müfit .A. MANSEL : "İlk Çağda Edirne", Edirne'nin 600. Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı, (Ankara, 1993), 21

¹⁷ M. Tayyip GÖKBİLGİN : "Edirne" İslam Ansiklopedisi, C.4 (İstanbul,1997) ,107

¹⁸ PARMAKSIZOĞLU, İ. ; "Edirne", Türk Ansiklopedisi, C.14,(Ankara, 1966) ,336

ve şehrin adını “Hadrianus” olarak değiştirmiştir.M.S. 586 yılında ise Avar Türkleri Edirne’yi kuşatmışlar fakat geri alamamışlardır.

Bizans’ın eline geçen kent M.S. 1050 ve M.S 1078 yıllarında Peçenekler tarafından kuşatılmış fakat geri alınamamıştır¹⁹. Edirne, 5. yüzyıl boyunca Hun, Slav ve Bulgar akınları sonucu birçok kez tahrip edilmiştir²⁰. Örneğin 7. yüzyılın ikinci yarısında, Bizanslıların Araplılarla çatışmasını fırsat bilen Bulgarlar, Kuzey Trakya’yı ele geçirerek buraya yerleşmişler ve daha sonra bir çok kez Bulgarların, Bizanslıların saldırılarına uğrayan Edirne, bu iki devlet arasında sık sık el değiştirmiştir.

Araştırmacılar, Edirne’nin hangi tarihte Türkler tarafından fethedildiği konusunda farklı bilgiler vermektedir. Fetih tarihi olarak, T. Gökbilgin²¹ ve O.Onur 1362 yılını; R.Meriç 1361 veya 1362 yılını²² İ.H.Uzunçarşılı 1363²³ ; A.Brnov ise 1371 yılını kabul etmektedir²⁴. F. Taeschner de Edirne’nin 1361 yılında, I.Murat tarafından fethedildiğini belirtmektedir²⁵.

Fetihten hemen sonra Edirne’ye gelen I. Murat, kalenin yönetimini Lala Şahin Paşa’ya bırakmıştır. I.Murat, hareket üssü olarak Bursa ve Dimetoka’yı kullanmaktadır. Lala Şahin Paşa, 1363’te Filibe’yi ele geçirmek için yola çıktıysa da, Sırp, Boşnak, Eflak ve Macar kuvvetlerinden oluşan bir haçlı ordusunu karşısında bulmuş ve Osmanlı akıncıları ,müttefiklere karşı bir baskın düzenlemişlerdir. Meriç Irmağı kıyısında cereyan eden ve Sırp Sındığı

¹⁹Semavi EYİCE : “Bizans Devrinde Edirne ve Bu Devre Ait Eserler” Edirne'nin 600 Fethi Yıldönümü Armağanı Kitabı , (Ankara ,1993) 36-76

²⁰ Semavi EYİCE: a.g.m., 41

²¹ M. Tayyip GÖKBİLGİN : XV-XVI. Asırlarda XV-XVI. Edirne ve Paşa Livası Vakıflar, Mülkler, Mukaataalar, (1952 İstanbul), 20-21

²² Rıfkı MERİÇ : “ Edirne’nin Tarihi ve Mimari Eserleri Hakkında” ...,439

²³ İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI : Osmanlı Tarihi, I,...,163

²⁴ A.BURMOW : “ Türkler Edirne’yi Ne Vakit Aldılar ?”...,106

²⁵ F.TEASCHNER : “1453 Yılına Kadar Osmanlı Türkleri”, Tarih İncelemeleri Dergisi, S. V, Çev. Nemci Ülker, (İzmir,1990) 292

adıylı anılan bu savaştan sonra, Osmanlılara Balkanların yolu açılmıřtır²⁶. Edirne Yıldırım Beyazıd döneminde (1389-1402) daha da önem kazanmıştır.Padişahında, zaman zaman Edirne sarayında ikamet ettiği bilinmektedir. Ankara Savaşı sonrasında Timur'un Anadolu Kentlerini yağmalamaya başlaması üzerine, Yıldırım Beyazıd'ın oğlu Süleyman Bey, bu olay karşısında tüm saray halkını ve hazineyi Bursa'dan Edirne'ye tařımıřtır²⁷.

II.Murat, 1444 yılında Bursa'ya çekilerek tahtı, 13 yaşındaki oğlu Mehmed'e bırakmış ve bu durumdan yararlanmak isteyen Haçlılar, Edirne-Segedin Antlaşması'nı bozarak ,Macar Bohemyalı,Hırvat,Leh, Alman ve Venediklilerden oluşan bir kuvvetle, Vidin üzerinden Osmanlı topraklarına girmişlerdir. Bu durum üzerine Sultan Mehmed, babasını tekrar göreve çağırmış ve iki ordu , Varna'da karşı karşıya gelmiştir. Savaşı kazanan II. Murat,ın amacı Balkanlardaki Osmanlı Hakimiyetini pekiştirmektir. Arnavutluk kalelerinden bazılarını ele geçiren II. Murad , 1448 yılında, Haçlılar ile Kosova Ovası'nda yaptığı savaşı da kazanmıřtır²⁸.

Gedik Ahmed Paşa'nın ,II.Beyazıd tarafından, Edirne Sarayında idam edilmesinden sonra, Edirne, II Beyazıd ile oğlu I.Selim arasındaki olaylara sahne olmuştur.1551 yılında, Edirne'de kurulan bir mecliste, I. Selim'e , Semendere Sancağı verilmiş ; bu karara uymadığı takdirde, inzivaya çekilmeye mecbur edileceği karalaştırılmıştır.Bu kararı kabul etmeyerek, Edirne üzerine yürüyen I.Selim'e babası II.Beyazıd tarafından ikna edilerek İstanbul'a dönmüştür. 16. yüzyıl boyunca sultanlar, Edirne'ye özel bir önem vermişlerdir.Örneğin, Kanuni'nin 955/1558-1549 İran Seferi'nde şehzade Selim ; 960/ 1552-1553 Nahcivan Seferi'nde de şehzade Beyazıd, Edirne'de kalmışlardır. 1586'da patlak veren Kürd Abdal Olayı ve 1595 yılında,

²⁶ M. Tayyip GÖKBİLĞİN : "Edirne", İslam ..., 110

²⁷ Osman Nuri PEREMECİ : Edirne Tarihi,....,12-13

²⁸ M. Tayyip GÖKBİLĞİN : "Edirne"...,110-111

Avusturya Seferi sırasında askerler arasında çıkan çatışma, Edirne'nin huzuru ve sükuneti bozulmuştur.

17. yüzyılda yaşanan olaylar, Edirne'yi adeta yeniden devlet merkezi haline getirdi ve I.Ahmed'den itibaren , bu yüzyılda tüm padişahlar, Edirne'ye ayrı bir önem göstermeye başlamışlardır. I.Ahmed, II. Osman ve IV. Murad, Edirne ve Dimetoka ormanlarında büyük av partileri düzenleyerek , Edirne'yi ilgi odağı haline getirdiler. IV. Mehmed , Venedik ve Leh seferlerine Edirne'den hareket etmiş ; Nemçe, Moskof, Leh ve Kazak elçilerini, Edirne'de kabul etmiştir. Fakat 1683 yılında başlayan Avusturya seferleri sonunda uğranılan yenilgiler , askerlerin Sadrazam Süleyman Paşa'ya karşı ayaklanması , Edirne'nin sosyal ve ekonomik durumunu etkiledi.

Edirne 19.yüzyıl içinde, dört kez düşman saldırısına uğramıştır.Mora Ayaklanması'nın neden olduğu, 1828-1829 Osmanlı-Rus savaşı süresince Edirne'ye yerleşen Ruslar, 14 Eylül 1829'da imzalanan Edirne Antlaşması gereği Edirne'yi terk ettiler. Kent, 1878'de Ruslar ; 1913'te Bulgarlar ve 1920'de Yunanlılar tarafından işgal edildi.Fransızların desteğiyle, 1920 Mayıs'ında Batı Trakya'yı işgal eden Yunanlılar, 25 Kasım 1922 tarihinde, Mudanya Ateşkes Antlaşması hükümlerine göre Edirne'yi Terk ettiler²⁹.

Kentin adı Türklerin eline geçtikten sonra Edirne'ye dönüşmüştür. Bu tarihten sonra Osmanlı Devletinin başkenti olan Edirne 1453 yılında İstanbul'un fethine kadar bu görevini sürdürmüştür³⁰. Edirne Türk hakimiyetine girdikten sonra, ilk defa 1828-1829 Osmanlı-Rus savaşında işgale uğramıştır. Bu savaş Osmanlı'yı da Edirne yi de çok sarsmıştır. Yapılan katlim ve zulümler Türklerin şehri ve çevresinden göç etmesin neden olmuştur. Edirne Doksanuç Harbi adıyla bilinen savaş sırasında Rus işgali

²⁹ B.Sedat BAYRAKAL : "Edirne'nin Uğramış Olduğu İstilalar", Edirne'nin Fethinin 600. Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı, (Ankara, 1993), 180-185

³⁰ Lale BULUT, Aydoğan DEMİR, İnci KUYULU : "Darüşşifada Müzikle Tedavi" ,Akdeniz'de İslam Sanatı Erken Osmanlı Sanatı Beyliklerin Mimarisi, (2000), 179

altında kalarak ikinci büyük felaketini yaşamıştır. Sonraki dönemde Edirne otuz yıldan fazla bir süreyi barış içinde geçirmişse de I. Balkan Harbinde tekrar işgale uğramıştır. Altı aylık bir direnişten sonra açlık ve cephanesizlikten şehir teslim olmak zorunda kalmıştır. Edirne II. Balkan Savaşı sırasında 22 Temmuz 1913 tarihinde kurtarılmıştır.

I. Dünya Savaşından sonra Edirne ve Doğu Trakya üzerinde Yunun emelleri devam etmiştir. Milli mücadele yıllarında Edirne İstanbul ulaşmak isteyen Yunanlar' ın ilk hedefleri arasında yer almıştır. Yunan kuvvetleri 25Temmuz1920 de Edirne'ye girmiştir. Ancak Yunanistan Anadolu'da uğradığı büyük yenilgiler özellikle Büyük Taarruz bozgunundan sonra 11Ekim 1922 tarihinde. Mudanya Mütarekesini imzalamıştır. Buna bağlı olarak Yunanlılar Trakya dan çekilmek zorunda kalmışlardır. 24 Kasım 1923 de imzalana Lozan Antlaşması gereğince Yunanistan'dan savaş tazminatı olarak alınana Karaağaç'tan da 15 Eylül 123 de çekilmişlerdir . Böylece Trakya'daki bugün ki sınırlarımıza ulaşılmıştır ve Edirne Türkiye Cumhuriyeti'nin batıya açılan kapısı haline gelmiştir³¹.

E- EDİRNE ÜÇ ŞEREFELİ CAMİİ

II. Murat tarafından şehrin merkezinde yaptırılan Üç Şerefeli Camii farklı biçimde tasarlanmış dört minaresiyle Türk mimarisinde ayrı bir yeri vardır.

Harimin taç kapısı, taç kapının sağındaki tâli kapı ve avlunun batı kapısı üzerindeki üç kitabede bâni olarak II. Murad adı geçmekte , ancak caminin yapımına ilişkin farklı tarihler verilmektedir. Verilen ilk tarihte inşa tarihi 849 (1445/46), ikincisinde başlanma tarihi 841 (1437/38) tamamlama

³¹ Ahmet KUBAŞ : Sosyo-Ekonomik Yapısıyla Edirne, (Edirne, 2002), 20

tarihi 851 (1447/48); üçüncüsünde başlanma tarihi 847 (1443/44) tamamlanma tarihi 851 (1447/48)'dir. Caminin bunlardan en erken ve en geç tarihler arasında (1437/38-1447/48) yapıldığını çıkartmak mümkündür. Yapılan araştırmalar sonucunda Edirne Üç Şerefeli Camii yapan mimarın kim olduğu belirlenememiştir³².

Mimari ile ilgili değişik fikirler ileri sürülmüştür. Ünlü Şeyhülislam Zenbilli Ali Cemali Efendi'nin oğlu olan tarihçi Edirne'li Ruhi Çelebi (Ö.1521/22) Tübingen'de bulunan yazma eserinde II.Murad'ın Üç Şerefeli Camii mimar usta Müslihiddin'e ısmarladığını, usta Şahabeddin'in de "bünyadını urduğunu" belirtir. Tarih-i Edirne (Hikayet-i Beşir Çelebi)'de adı açıklanmayan mimar hakkında şu bilgiler verilmektedir : Ol zamanda bir mimar var idi şayet üstad-ı cihan idi ve pehlivan-ı zeman idi feemma ayaları mefluc idi. Her ne yere gitse tezkire ile giderdi. Merhum ve mağfurun leh Sultan Murad Han Üç Şerefeli Cami'in bina etmiştir." Aktarılan sınırlı bilgilerden ancak Usta Muslihiddin'in II. Murad döneminde hassa baş mimarı olduğu Şahabettin adındaki diğer mimarın ise onun uygulayıcısı konumunda bulunduğu anlaşılmaktadır ancak iki mimarında kökenleri, meslekleri, hayatları, ustaları ve çıraklarına ilişkin her hangi bir bilgi tespit edilmemiştir³³.

Osmanlı mimarisinde bir dönüm noktası olan Üç Şerefeli Cami, Mimar Sinan tarafından ortaya atılan, camilerin ana fikrini gerçekleştiren bir örnek olarak çok önemlidir.

Yanlarda ağır altıgen payelere, giriş ve kubbe tarafından duvarlar boyunca sıralanmış sivri kemer üzerine oturan 24.10 m. çapında kubbe yanlara doğru 10.50 m. ikişer kubbe³⁴, ile genişletilmiş aradaki üçgen boşluklara mukarnas konsollarla birer küçük kubbe yerleştirilmiştir³⁵.

³² Oktay ASLANAPA : Edirne'de Osmanlı Devri Abideleri, (İstanbul, 1947), 49-51

³³ Baha TANMAN : " Edirne'de Erken Dönem Osmanlı Camileri ve Özellikle Edirne Üç Şerefeli Camii Hakkında", Edirne: Serhattaki Payitaht, (İstanbul, 1998), 339

³⁴ Baha TANMAN : a.g.m., 340

³⁵ Oktay ASLANAPA : a.g.e..., 236

Mimar Sinan'ın altı köşeli veya sekiz köşeli şemaya uygun olarak dizilmiş payeler üzerine oturan tek kubbeli camilerine bir hazırlık olarak görülebilecek bir cami olmasından bahsettiğimiz Üç Şerefeli Caminin iç mekanında hissedilen farklılık kubbelerde de hissedilmektedir.

Dıştan hafif yassı görünen kubbeler birbirinden farklı olarak kasnak hizasını aşp kubbenin eteğine saplanan bu payanda kemerleri Osmanlı mimarisinde ki ilk örneklerdendir. Yan kubbelerin kasnakları kare tabanlar üzerine yerleştirilmiş, tabanla kasnak arasında üçgen sofalar ortaya çıkmıştır. Kuzey (avlu) yönündeki yan kubbelerin kasnakları sekiz, güney yönündekilerin ise yirmi kenarlıdır. Koltuk kubbeleri de kare tabanlı altıgen kasnaklara sivri kemerli alçı pencerelerle donatılmıştır³⁶.

Üç Şerefeli Cami'nin planında görülen dikkat çekici yenilikler, minarelerde de hissedilmektedir. İlk defa dört minareli olarak yapılan caminin minareleri birbirinden farklı olarak yapılmış süsleme ve plan özelliklerine sahiptir.

Birinci şerefeye üç , ikinci şerefeye iki ayrı yoldan , üçüncü şerefeye ise tek merdivenle çıkılan minareler 1752 depreminde hasar görmüş 1763 /64 onarımında değişikliğe uğramadığı anlaşılmaktadır³⁷. Tek merdivenle çıkılan 6 m. çapında ve 67.75 m. boyundaki Üç Şerefeli o zamana kadar yapılan en yüksek minare olarak camiye adını vermiş olup ancak 127 yıl sonra Selimiye'nin 70,89 m. boyundaki minaresi bu yüksekliği aşabilmiştir³⁸.

Şadırvan avlusunun kuzeybatı köşesindeki, minare helezon biçiminde gövdesini saran kırmızı-beyaz iri kaval silmeler yüzünden "burmalı" minare olarak tanınmaktadır. Burmalı minare Selçuk yapılarında ve Filibe'de imaret

³⁶ Baha TANMAN : a.g.m., 339

³⁷ Baha TANMAN : a.g.m., 340-345

³⁸ Oktay ASLANAPA : a.g.e..., 236

camiiindeki gibi spiral olarak kıvrılmıştır³⁹. Minareleri süsleme özellikleri açısından ele alacak olursak ; haremin kuzey batı köşesinde yükselen üç şerefeli minarenin kaidesi sekizi yapı kitlesinden taşan on iki köşelidir. Kaidenin yüzleri silme çerçeveler içine alınmış Bursa kemerleriyle (Yanları dörtte bir daire biçiminde ortası düzdür⁴⁰), bezelidir. Kemerlerle çerçeveler arasında kalan yüzeylere kırmızı taş kakılmıştır. Daireye yakın çokgen gövde kırmızı taştan, birbirine değen zikzaklarla bezelidir. Haremin kuzey doğu köşesinde yer alan ve “ baklavalı minare” olarak anılan kare kaideli ve iki şerefeli minarenin gövdesinde kırmızı taş ve köfeki taşıyla verrev konumda kareler meydana getirmiştir.⁴¹ Baklavalı minareyi Gurlitt 18. asır yapısı olarak görmektedir⁴². Avlunun kuzey doğu köşesinde, günümüzde “yivli minare” keşif belgelerinde “çubuklu minare” olarak anılan minare yükselir. Bunun kaidesi kesit olarak burmalı minareden görülenin eşidir. Ancak buna da köşelerde mukarnas başlıklı sütunceler koymakla yetinilmiş, kemerlere ve panolara yer verilmemiştir. Minarenin gövdesi boyunca düşey çubuklar uzanır⁴³. Depremde hasar gören minarelerden üç şerefeli minare şerefeden aşağısı yıkılmamış fakat burmalı ve çubuklu minare revak kubbelerine kadar indirilmiş ve yeniden yapılmıştır⁴⁴.

Üç Şerefeli Cami'nin cepheleri incelendiğinde bunlardan Eski Caminin ve çarşısının bulunduğu tarafa bakan batı cephesine diğerlerinden daha fazla önem verildiği dikkat çekmektedir.

Yapının cephe tasarımında ana eksen yerine çevre faktörüne bağlı kalınmıştır. Üç Şerefeli Camiinde yapının bir çok yerinde karşılaşılan iki renkli taş bezemeler (kırmızı mermer/köfeki) Anadolu da ki etkileri önce bazı Artuklu ve Selçuklu yapılarında gözlenen Beylikler döneminde de çoğunlukla

³⁹ Oktay ASLANAPA : Edirne'de Osmanlı Devri Abideleri, 28-30

⁴⁰ Uğur TANYELİ, Metin SÖZEN : Sanat Kavram Ve Terimleri Sözlüğü, (İstanbul, 1999), 48

⁴¹ Baha TANMAN : a.g.m., 339

⁴² Oktay ASLANAPA : Edirne'de Osmanlı Devri Abideleri, 28

⁴³ Baha TANMAN : a.g.m., 339

⁴⁴ Ekrem Hakkı AYVERDİ : Osmanlı Mimarisinde Çelebi ve II. Sultan Murad Devri 806-855 (1403-1451), (İstanbul, 1972), 432

Batı Anadolu da yoğunlaşan daha ziyade Suriye kökenli bir zevkin Rumeli de ki uzantıları olarak değerlendirilebilir.

Yapının içinde çini bezemelere yer verilmiştir. Şadırvan avlusunun kuzey duvarında, girişin batısındaki iki hafifletme kemeri aynaları sır altı tekniğinde çinilerle kaplıdır⁴⁵.Üç Şerefeli Cami'nin süslemeleri arasında kalem işi süslemeleri en zengin süsleme biçimidir. Şadırvan avlusunun doğu, batı ve kuzey revaklarındaki kubbeler günümüze kadar korunarak gelmiş ve yapılan restorasyon çalışmalarıyla eski görünümü canlandırılmıştır. Büyük bir motif ve kompozisyon zenginliği sergileyen bu bezemeler yapıların büyük çoğunluğunda ortadan kalmış bulunan erken dönem Osmanlı kalem işlerinin en kıymetli örnekleridir.

Taş, çini, ahşap ve kalem işi süslemelerde dikkati çeken önemli bir öğede hat kompozisyonlarıdır. Bütün yazılar başarılı değildir. Özellikle batı yönündeki avlu girişinde ve harim yan girişlerinde bulunan kitabeler ayrıca revak kubbelerindeki kalem işleri içinde bulunan yazılar hantal harfleri ve ahenksiz istifleriyle daha ziyade Selçuklu ve Memluk örneklerini andırır. Buna karşılık harimin taç kapısında ve alttaki çini panolarda sergilenen istifli sülüs kompozisyonlar çok gelişmiş bir düzeydedir ve kesinlikle başka bir hattatın eseri olduğu düşünülmektedir. Söz konusu hat grupları asıl XV. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren en parlak eserlerini vermeye başlayacak olan Osmanlı hat sanatının ilk önemli ürünleridir⁴⁶.

Evliya Çelebi camii etrafının çiçek bahçeleriyle çevrilmiş olup mevsimine göre saflar arasında vazolar içinde çiçekler sıralandığını ve açık pencerelerden gelen çiçek kokuları ile camii içene daimi ferahlık veren taze bir hava dolduğunu kaydetmektedir⁴⁷.

⁴⁵Baha TANMAN : a.g.m., 341

⁴⁶Baha TANMAN : a.g.m., 342-344

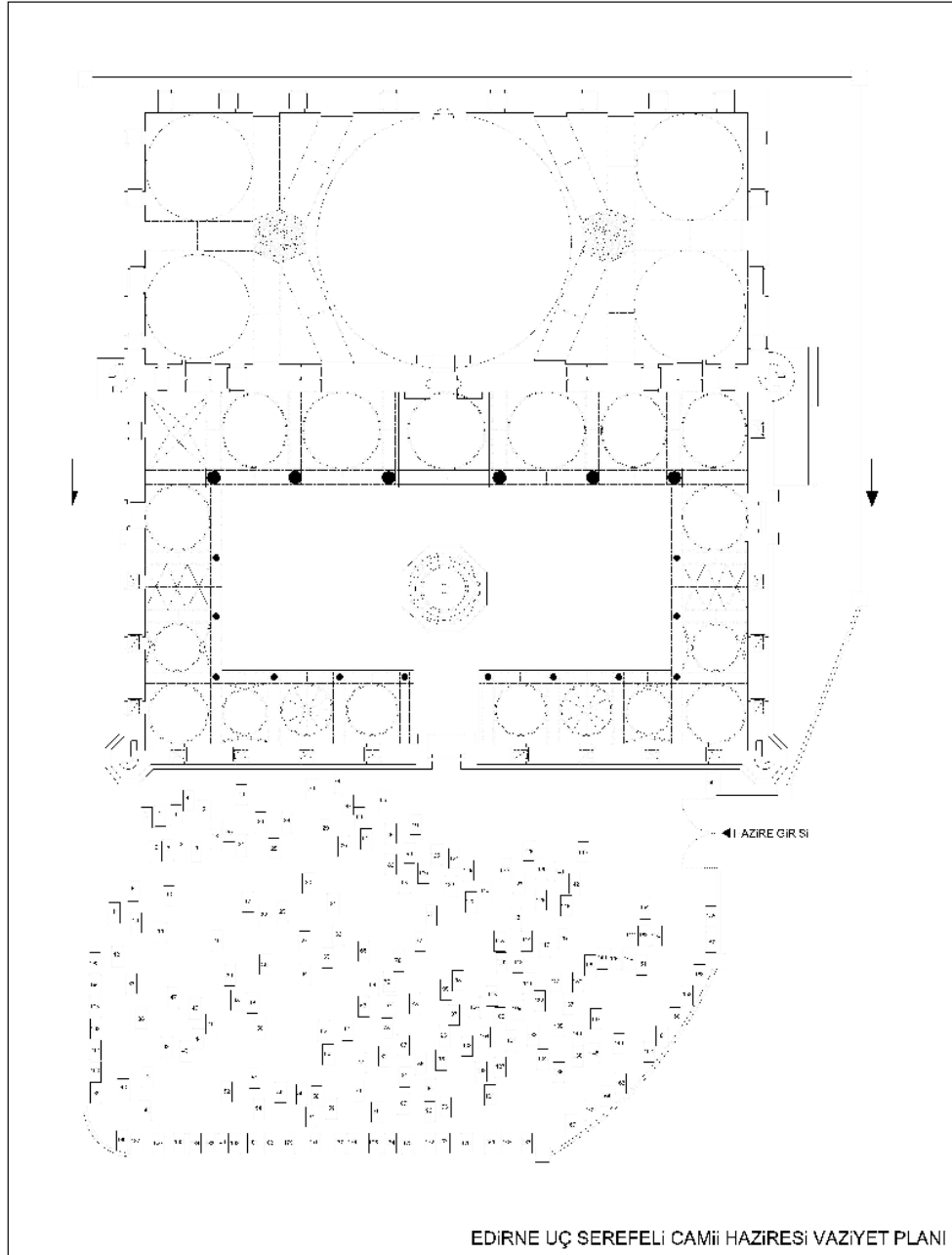
⁴⁷Oktay ASLANAPA : Edirne'de Osmanlı Devri Abideleri, 28

Edirne Üç Şerefeli Camii

Edirne Üç Şerefeli Camii Haziresi Genel Görünüm

II.KATALOG

Katalog no. 1

Fotoğraf no : 1
 Yeri :Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Misk sabuncu Mehmed Raşid Ağa
 Tarihi : H/1251 – M/1835
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi :Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüler :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
101 cm	30 cm.	35 cm.	4 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	96 cm.	6 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-Fâtihâ
 -Kad intekale'l-merhumu ve'l-mağfuru
 -İla rahmet-i rabbihi'l ğafur misk sabuncu
 -Mehmed Raşid Ağa ibn-i Halil ruhiçün

Kompozisyon :
 Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri yedi satır halinde işlenmiştir. Kitabe kuşaklarını birbirinden silmeler ayırmaktadır. İlk kitabe kuşağı ve son kitabe kuşağı kenarları oval bir çerçeve içinde yer almaktadır. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık :Alttan üste doğru kareye yakın oval bir form gösteren kavuktur.Sarık düz olarak başlığı dolanmaktadır.

Foto.1 Şahide

Katalog no. 2

Fotoğraf no : 2
 Yeri :Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme yılı :07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Ağa
 Tarihi :H/1246-M/1830
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi :Oyma , kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
98 cm.	27 cm.	32 cm.	5 cm.	13 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	92 cm	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Alametten murad olan duadır
 -Bugün bana ise yarın sanadır
 -Merhum Mehmed Ağa ibn Abdullah
 -Ruhîcün. Sene 1246

Kompozisyon :
 Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında gövde alttan üste doğru genişleyen bir görünüm teşkil eder. Altı sıra halinde verilmiş olan kitabe kuşakları yatay sıralar halinde yerleştirilmiştir. En üstteki satır oval bir formla

sınırlandırılmasına karşın, en alta yer alan tarih satırı iki kademeli olarak ters sivri kemer şeklinde bir formla sınırlandırılmıştır. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın bir form teşkil eden başlıkta sarık, başlığı düz olarak dolanmaktadır.

Foto.2 Şahide

Katalog No. 3

Fotoğraf No : 3
 Yeri :Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yeri :07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Divan-ı Hümayun Kalemi Seyyid Mustafa
 Tarihi :H/1256 – M/1239
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
110 cm	27 cm	29 cm	4 cm.	13 cm
Başlık	Çevre	Boyun		
	81 cm.	9 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Hüv'el Baki
 -Divan-ı Hümayun kalemi
 -Küttabından merhum
 - Es-Seyyid Muhammed Mustafa -Efendi ruhuna.Sene fi

1256

Kompozisyon :
 Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşının, yazı şeritleri beş satır halinde düz silmelerle sınırlandırılmıştır. En alttaki satır ters sivri kemer formu bir çerçeve içinde yer almaktadır.İçinde Fatihanın yer aldığı ilk kitabe

kuşağı, gövde ile boyun bölümü arasında gövdeden biraz çıkıntılı olarak işlenmiştir. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık : Alttan üstte doğru kareye yakın formlu, alt yan kısımları taşkın oldukça sade bir kavuktur. Başlığın üst kısmı oval biçimde bir boşluk meydana getirirken , alın bölümü ters C biçimi almaktadır.Sarık tek kat olarak başlığı dolanmaktadır.

Foto.3 Şahide

Katalog No. 4

Fotoğraf No : 4
 Çizim No : 1
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Aişe Hanım
 Tarihi : H/1233 – M/1817
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
140 cm	38 cm.	47 cm.	4 cm.	8 cm

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Hüve'l Hallaku'l-Baki
 -Diriğa ser beraber dalarım bu tıfl-ı.....
 -Hazaneye irdi ba-tan-ı veba hemçü gul-ı rana
 -Koyub matem –sarayı-ı dehri göcdü gülşen-i şeyda
 -Dua gune didim kesbi vefatı Salı tarihin
 -Ayişe cilvehne olsun rahima cennetu'l-me'va
 -İnveli karyesinde Ahmed Çakırzade kerimesi ruhuna
 -Sene 1233

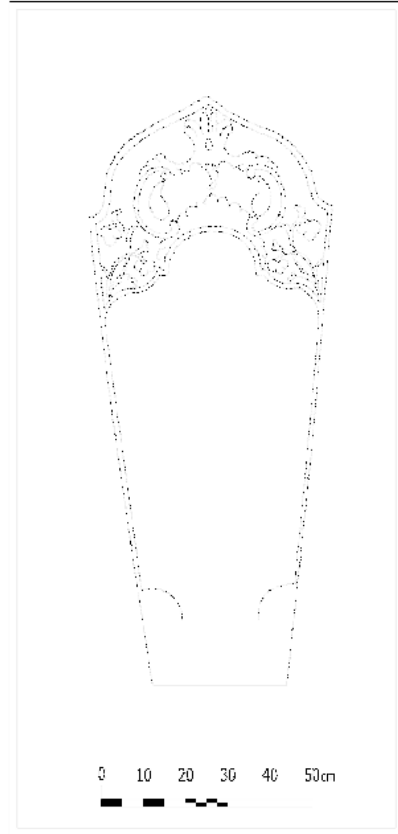
Kompozisyon :
 Baş taşı : Altan üstte doğru genişleyen mezar taşının, alınlık bölümünde stilize yapraklardan oluşturulmuş yuvarlak kemer formu yer

almaktadır. Bu formun üstüne simetrik olarak yerleştirilmiş C formu yapraklar işlenmiştir. Sağ ve sol yanlarda oluşan boşluklara dalların üzerinde yer alan stilize yaprak motifi işlenerek değerlendirilmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma halinde yer almaktadır.

Foto.4 Şahide

Çizim.1

Katalog No. 5

Fotoğraf No : 5
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Fatıma Hatun
 Tarihi :H/1230 – M/1815
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
71 cm.	34 cm.	36 cm.	4 cm.	6 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Alametten murad olan duadır
 -Bugün sana ise yarın banadır.
 -Şekerci Hacı Hüseyin Ağa'nın halildaşı
 -Merhume Fatıma hatun binti Mehmed Ağâ ruhuna.Sene

1230

Kompozisyon :
 Baş taşı :Alt kısımdan üst kısma doğru genişleyerek devam eden mezar taşının gövde ile tepelik kısmı sağ ve sol kenarlarında oval olarak gelip, tepe noktasında sivri bir görünüm almış, genel itibariyle yuvarlak kemer formundadır. Kitabe kuşakları altı satır halinde düz silmeler içine

yerleştirilmiştir. İlk ve son kitabe kuşağı kenarları oval bir form gösteren profil içine yerleştirilmiştir.

Foto. 5 Şahide

Katalog No. 6

Fotoğraf No : 6
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Misk sabuncusu Tahir Ağa
 Tarihi : H/1269 – M/1852
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
69 cm.	27 cm.	31 cm.	3 cm.	12 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	69 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Daima mevtaya kıl hayr dua
 -Seyyatını mahv ide bari-il Hüda
 -Merhum ve mağfurun leh
 -Misk sabuncusu Tahir Ağâ ibn Raşid Ağâ. Sene 1269
 Kompozisyon :
 Baş taşı : Başlıklı olan mezar taşının kitabelerine yedi satır halinde kabartma olarak yer verilmiştir. İlk dört kitabe kuşağı tek olarak, ayrı çerçeve

kuşakları içinde yer alırken son kitabe kuşağının içinde üç yazı şeridi yer almaktadır. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın oval görünümlü başlıkta sarık, düz olarak başlığı dolanmaktadır.

Foto.6 Şahide

Katalog No. 7

Fotoğraf No : 7
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hafız Muhammed
 Tarihi : H/1251 – M/ 1835
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : Sağlam durumdadır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	114cm.	27cm.	32 cm.	5 cm.	10 cm.
Ayak taşı	127cm.	29 cm.	33 cm.	3 cm.	8 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Bulmadı sıhhat vücudum bais oldu mevtime
 - İle bir nazar kıl şu mezarım taşına
 -Dua kıl isen gafil olma aklını başına
 -Salunup bende gezerdim her dem gör ne geldi başıma
 -Akibet oldum turabe ben taş dikildi başıma
 -Fatiha ihsan idiniz garip kardaşına
 -Merhum hafız Muhammed ibn Salim Bey. Sene 1251

Kompozisyon :

Baş taşı :Altan üstte doğru genişleyen mezar taşının kitabeleri düz bir silmeyle sınırlandırılmıştır. Dokuz kitabe kuşağının içinde tek satır yazıya yer verilmesine karşın, en alta yer alan kitabe kuşağının içinde iki satır yazıya yer verilmiştir.Fatiha yazısı oval bir kartuş içinde yer almaktadır. Baş taşı ve ayak taşı, mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Başlık :Oval bir görünüm teşkil eden kavuğun yan kısımları taşkındır.Başlığın üst kısmı düz bir biçimde yer almaktadır. Sarık başlığı tek kat dolanmaktadır. Alın bölümünde oluşan boşluk ters “C” biçimi almaktadır.

Ayak Taşı :Ayaktaşında stilize edilmiş bir asma dalı, üzerinde altı üzüm salkımı ile ortada stilize selvi ağacı motifi yer almaktadır.Selvi ağacı, alınlığın tepeliğinde dairesel bir rozet içinde yer alan Davut yıldızı motifi ile birleşmektedir. Bu motifin içinde çiçek motifi yer almaktadır.

Foto. 7 Şahide

Katalog No. 8

Fotoğraf No : 8
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ahmed Bey
 Tarihi : H/1245 – M/1829
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
65 cm.	21 cm.	25 cm	3 cm.	9 cm
Başlık	Çevre	Boyun		
	60 cm.	4 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Gel nazar kıl bu Ahmed'in taşına
 -Ben mektebde okur iken gör ne geldi başıma
 -Akıbet turab oldum taş dikildi başıma.Fi 7 Sene 1240
 Kompozisyon :
 Baş taşı : Altan üstte doğru genişleyen başlıklı mezar taşının, yazı şeritleri düz yedi satır halinde, silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yer almaktadır. Fatihanın yer aldığı ilk kitabe kuşağının üst sol tarafı oval , sağ

tarafı düz, alt sağ ve sol kenarları oval bir profil teşkil eden kartuş içine yerleştirilmiştir. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık : Attan üste doğru kareye yakın formlu kısa çubuklu, sarıklı kavuktur. Başlığın üst kısmı düz bir biçimde oluşturulmuştur. Alın bölümünde oluşan boşluk ters C biçimi almaktadır.

Foto.8 Şahide

Katalog No. 9

Fotoğraf No : 9
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Gülsüm Hanım
 Tarihi : H/1235 – M/1819
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
85 cm.	29 cm.	31 cm	4 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Merhume Gülsüm binti
 -Hacı Halil Ağâ ruhuna
 -Sene 1235

Kompozisyon :

Baş taşı : Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşının tepelik kısmı sivri bir alınlıkla sonlanmaktadır. Dört satır kitabe kuşağının ortada yer alan iki satırı bir silmeyle ayrılan plakalar içine yerleştirilmiştir. Fatihanın yer aldığı ilk kitabe kuşağı ters "C" formuyla oluşturulmuş, kenarları sivri bir kartuş içinde yer almaktadır. En altta yer alan içinde tarihin yazılı olduğu kitabe kuşağı ters sivri kemer biçimli kartuş içinde yer almaktadır.

Foto.9 Şahide

Katalog No. 10

Fotoğraf No : 10
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mahmud Ağâ
 Tarihi :Belirlenemedi.
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
101cm.	31 cm.	35 cm	4 cm.	13 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	61 cm.	10 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Beni kıl mağfiret ey Rabb-i yezdan
 -Bi-hakk-ı Arş-ı azam Nur-ı Kur'an
 -Gelip bu kabrimi ziyaret iden ihvan
 -Ruhuma ide bir Fatiha ihsan
 -Merhum ve mağfure leh el-muhtac
 -İla rahmeti rabbihi'l gafur
 -Mahmud Ağâ ibn Mustafa ruhuna. Sene 1272
 Kompozisyon :

Baş taşı :Alt kısımdan üstte doğru genişleyen başlıklı mezar taşının üzerinde dokuz satır kitabe kuşağı yer almaktadır. Düz yazı şeritlerini birbirinden silmeler ayırmaktadır.İçinde Fatihanın yer aldığı kartuşun üst kısmı ters "C", alt sağ ve sol uçları sivri bir şekilde oluşturulmuştur. Alt kısımda yer alan, içinde tarihin yazılı olduğu kartuş ise ters sivri kemer şeklindedir. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık :Alttan üstte doğru kareye yakın görünümlü fesin üzerinde süslemeye yer verilmemiştir. Fesin tepesi dairesel formdadır.

Foto.10 Şahide

Katalog No. 11

Fotoğraf No : 11
 Çizim No : 2
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Fatıma Hanım
 Tarihi :H/1215 – M/1800
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

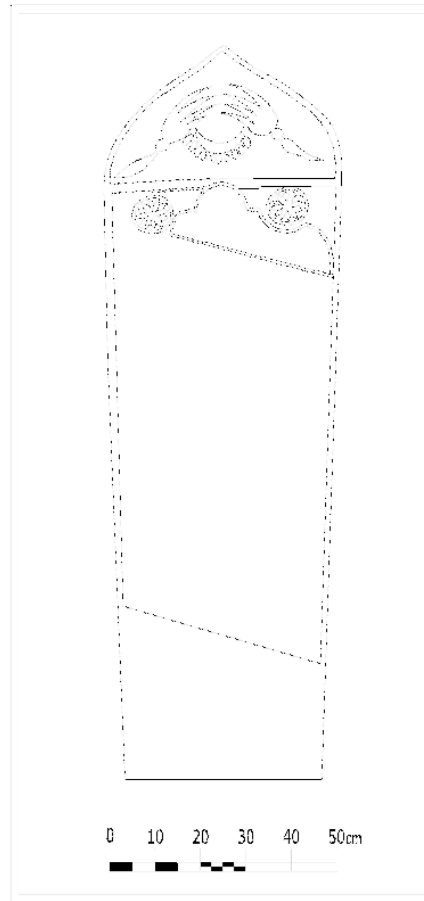
Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
162cm.	29 cm.	39 cm.	4 cm.	12 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-Fatiha
 -Zevce-i Firecik koru ağası Süleyman Ağa
 -Cenan-ı arzu Ümmihani kıldı azm-i beka
 -Hem ola kabr-i münevver anın ya rabb haşre dek
 -Muyesser olsun ana furkan bi-hürmet-i habib-i huda
 -Üç ihlas kıraatle bir fatiha kıl dua
 -Hayr-havan zat oldığıçün söyledim tarihini
 -Göresin cennetden cemal bi-hakkı-ı Fatıma
 -Sene 1215
 Kompozisyon :

Baş taşı :Gövde bölümünde süslemeye unsurlarına yer verilmeyen mezar taşının alınlık bölümünün tepeliğinde saçları ortadan ayrılmış ve uçlarda birer düğüm atılmış bir bayan başı motifi işlenmiştir. Motifin boyun bölümünde onbir dilimli bir kolyeye yer verilmiştir.Tepelik bölümünün altında, Fatiha yazı kuşağının sağ ve solunda rozetler içinde stilize çiçek motifleri bulunmaktadır.Mezar taşının yazı şeritlerine soldan sağa doğru eğimli silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır olarak kabartma halinde yer verilmiştir.

Foto. 11 Şahide

Çizim. 2

Katalog No . 12

Fotoğraf No : 12
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :Belirlenemedi.
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
85 cm.	28 cm.	34 cm.	5 cm.	12 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	78 cm.	6 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -İş bu rah-ı pür uburdan her kim eylerse ubur
 -Ruh-ı mevtaya dua kalbine olsun
 -Şol zaman kim sen dahi anlasa mülhak olasın
 -Halk-ı alem seniniçün el-fatiha diyeler
 -Merhum ve mağfurun leh es seyyid el-hacc

Kompozisyon :

Baş taşı : Başlıklı mezar taşı alttan üste doğru genişleyen bir görünüm teşkil etmektedir. Yedi satır düz yazı şeridi silmelerle birbirinden

ayrılmaktadır. İlk yazı şeridi ters “C” biçiminde kenarları sivri bir kartuş içine yerleştirilmiştir. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık :Altan üste doğru kareye yakın yatay,oval bir görünümündedir. Kavuğun biraz görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir.Sarık tek kat olarak başlığı dolanmaktadır. Başlığın alt kısmı üçgen biçimde bir boşluk meydana getirmiştir.

Foto.12 Şahide

Katalog No. 13

Fotoğraf No : 13
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Bey
 Tarihi : H/1273 – M/1856
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
71 cm.	23 cm.	26 cm.	4 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	68 cm.	4 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Daima mevtaya kılhayr duayı
 -Seyyatını mahu ide ol bari-i huda
 -Merhum Mehmed ibn-i Hüseyin ruhuna Sene 1273

Kompozisyon :

Baş taşı : Başlıklı mezar taşı üstten altta doğru daralan bir form teşkil etmektedir. İlk üç kitabe kuşağında tek satır yazı, son kitabe kuşağında iki satır yazı yer almaktadır. Ortadaki kitabe kuşakları düz silmelerle

birbirinden ayrılırken, başta yer alan Fatiha yazısı oval bir kartuş içinde belirtilmiştir. Altta ki kitabe kuşağı kademeli bir şekilde işlenmiştir.

Başlık : Altta üstte doğru yatay, oval bir görünüm alan sarığın başlığı düz olarak dolanmaktadır. Başlığın dairesel üst kısmı az olarak görölmektedir.

Foto.13 Şahide

Katalog No. 14

Fotoğraf No : 14
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Fatıma Hanım
 Tarihi :H/1284 – M/1867
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
71 cm.	20 cm.	26 cm.	4 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	38 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Ben bir kuş idim uçdum yuvadan
 -Ecel ayırdı beni anadan babadan
 -Unutmayın beni hayr duadan
 -Şefaati iderim size hudadan
 -Merhume Fatıma bint-i Hacı Latif Ağa Sene 1284

Kompozisyon :
 Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşı,alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının yazı şeritleri

düz silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde altı satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık :Mezar taşının başlığı yarım dairesel formda olup,üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Foto.14 Şahide

Katalog No. 15

Fotoğraf No : 15
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Şerife Safiye Hanım
 Tarihi :H/1206 – M/1791
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
56 cm.	17 cm.	19 cm.	4 cm.	12 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	41.cm	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Şerife Safiye dar-ı
 -Bekaya eyledi hicret
 -İnayetın müyesser eyle ya rabb Sene 1206

Kompozisyon :

Baş taşı : Alttan yukarıya doğru genişleyen başlıklı mezar taşının yazıları diagonal silmelerin oluşturduğu panolar içine beş satır halinde işlenmiştir.En üstte yer alan Fatiha yazı satırı kaş kemer şeklinde bir kartuş içine alınmıştır. En altta yer alan tarih satırı oval bir kartuşla belirtilmiştir.

Başlık :Ters çan formundaki tepelik de süsleme unsurlarına yer verilmemiş ve oldukça sade olarak işlenmiştir.

Foto.15 Şahide

Katalog No. 16

Fotoğraf No : 16
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarih :Belirlenemedi.
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
95 cm.	29 cm.	32 cm.	5 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	81 cm.	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin : Hüve'l-Baki
 -Bezl idüp malı canı eyledi azm-i beka
 -Şimdi ihvandan ricası, ideler hayr dua
 -Ecr-i ömrümde bu dertten halas bulmadı
 -Derdime çara bulamadım ey ihvan-ı safa
 -Bu derde girifdar olana yardımcı bari-yi huda
 -Akibet mevtimi oluşturdu bu derd bana
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşında yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık :Alttan üstte doğru kareye yakın oval formlu bir kavuktur. Sarık kavuğu yatay bir vaziyette dolanmaktadır.

Foto.16 Şahide

Katalog No. 17

Fotoğraf No : 17
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Balcı Hafız Mustafa
 Tarihi :H/1259 - M/1843
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
77 cm.	28 cm.	31 cm.	4 cm.	12 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	69 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Daima mevtaya kıl hayr dua
 -Seyyatın mahv ide Bari-i huda
 -Merhum Balcı hafız Mustafa
 -Ruhicün rızaen li'llahi
 -El- Fatiha 1259

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşının yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak işlenmiştir.

Altaki yazı şeridi kademeli olarak işlenmiş ve içinde iki satır yazıya yer verilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın yatay oval formlu olup başlığın biraz görülen üst kısmı basık bir biçimdedir.Sarık yatay bir biçimde başlığı dolanmaktadır.

Foto.17 Şahide

Katalog No. 18

Fotoğraf No :18
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Derviş İbrahim Edhem
 Tarihi : H/1256 - M/1839
 Şimdiki Durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
97 cm.	27 cm.	34 cm.	4 cm.	8 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	75 cm.	10 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Beni kıl mağfiret ey rabb-i Yezdan
 -Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-ı Kuran
 -Okuya ruhum için Fatiha ihsan
 -Merhum derviş İbrahim Edhem
 -İbn-i Mehmed Emin ruhiçün Sene 1256
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının yazı şeritleri, yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın görünümde olan başlığın üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Foto.18 Şahide

Katalog No. 19

Fotoğraf No : 19
 Çizim No : 3
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Şerife Fatıma
 Tarihi :H/1254 - M/1838
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
140cm.	35 cm.	42 cm.	4 cm.	9 cm.

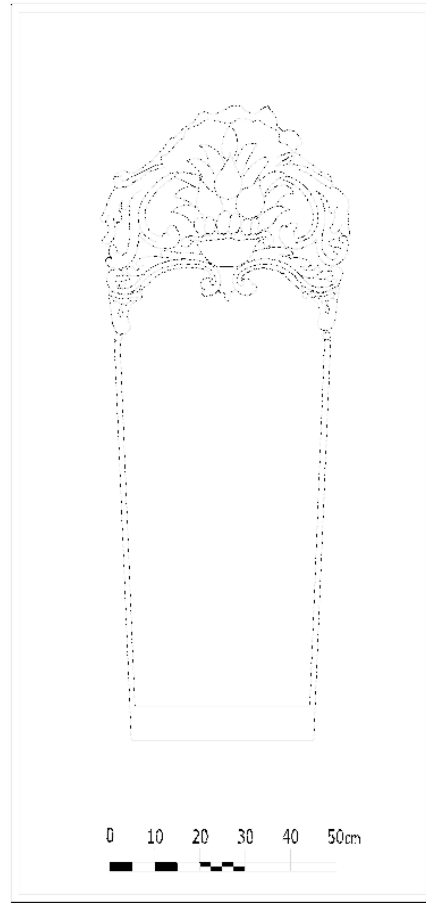
Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Emr-i hakla geldi taun ansızın bu canıma
 -Bulmadı sıhhat vücudum bais oldu mevtime
 -Akibet ayırdı ecel rihlet göründü cismime
 -Dikkat ile bir nayaz kıl şu mezarım taşına
 -Akil insan gafil olma aklını al başına
 -Salunub bende her-dem gör ne geldi başıma
 -Fatiha ihsan ediniz ben garib kardaşına
 -Merhume ve mağfure Şerife Fatımatuz Zehra
 -Binti Salim Bey ruhiçün Sene 1254
 Kompozisyon :

Baş taşı :Alınlıkta üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmeyen, iki yanı volütlü ağızlı bir kap içerisinde ;pramidal olarak tasvir edilmiş altta üç kayısı üstte ise üç nar motifi, bu motiflerin arkasında ise stilize yapraklar ve kıvrım dallar, alınlık ile kitabe arasında “S” kıvrımlar ile oluşturulmuş stilize yapraklardan oluşan bir kompozisyon yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritlerine düz silmelerle oluşturulmuş çerçevelerin içinde oniki satır olarak kabartma halinde yer verilmiştir.

Foto. 19 Şahide

Çizim. 3

Katalog No. 20

Fotoğraf No : 20
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hasan Ağa
 Tarihi : H/1256 – M/1839
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
59 cm.	21 cm.	26 cm.	5 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	66 cm	3 cm		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Merhum Dramalı Hasan Ağa
 -İbn-i Mustafa Ağa ruhuna Sene 1256

Kompozisyon :

Baş taşı : Başlıklı olan mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşında, yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dört satır halinde kabartılarak işlenmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın yatay oval formlu olup başlığın biraz görülen üst kısmı basık biçimdedir.Sarık yatay bir biçimde başlığı dolanmaktadır.

Foto. 20 Şahide

Katalog No. 21

Fotoğraf No : 21
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hüseyin Ağa
 Tarihi : H/1202 – M/1787
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
106cm.	27 cm.	31 cm.	4 cm.	8 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	83 cm.	6 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -İbretle bir nazar kıl şu mezarım taşına
 -Hayr ile kıl bir dua gelmezden evvel başına
 -Çerkez Hasan Paşa harem kethüdası
 - Merhum ve mağfur Hüseyin Ağa ruhuna Sene 1202
 Kompozisyon :
 Baş taşı : Başlıklı olan mezar taşının yazı şeritleri , yatay silmelerin
 oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartılarak

verilmiştir.Üstteki kitabe kuşağı sivri kemer, alttaki kitabe kuşağı ise kademeli ters sivri kemer olarak belirtilmiştir.

Başlık :Başlık alttan üstte doğru kareye yakın formlu,alt yan kısımları taşkın uzun çubuklu dilimli bir kavuktur.Kavuğun üstünde sol alttan sağ üstte doğru diagonal bir biçimde giden içi taraçalı bir servi ağacı dikkat çekmektedir.Kavuğun alın bölümü geniş, ters “C” biçimi almaktadır.

Foto. 21 Şahide

Katalog No. 22

Fotoğraf No : 22
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Sultan Beyazıd Katibi Hüseyin Efendi
 Tarihi :H/1082 - M/1671
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
93cm.	79 cm.	87 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :El-Fatiha
 -Sultan Beyazıd katibi
 -Hüseyin Efendi ruhiçün el-Fatiha Sene 1082

Kompozisyon :
 Baş taşı :Dikdörtgen prizmal formdaki mezar taşının yazı kitabeleri düz silmelerin ayırdığı çerçevelerin içine dört satır halinde kabartma olarak verilmiştir.Kitabe kuşakları üstte kenarları oval bir kaş kemerle çevrelenmiştir.Kaş kemerin üstünde mezar taşının alınlık bölümüne doğru uzanan bir lale motifi yükselmektedir.Lale motifinin sağ ve sol yaprakları yanlara doğru kıvrım meydana getirmektedir.Kaş kemerin sağ ve sol yanında oluşan boşluklara dairesel, süslemesiz rozetler yerleştirilmiştir.Kitabe kuşağının çerçevesi ters kaş kemer şeklinde oluşturulmuştur. Mezar taşını

rozetlerden itibaren çevreleyen kuşağın alt bölümünün ortası,küçük bir ucu açık kare bir boşluk meydana getirmiştir.

Foto.22 Şahide

Katalog No. 23

Fotoğraf No : 23
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Aşçı başı İbrahim Ağa
 Tarihi : H/1083 – M/1672
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
110 cm.	62 cm.	68 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Aşçı başı merhum
 -El-hac İbrahim Ağa
 -Ruhîcün fatiha sene 1083

Kompozisyon :
 Baş taşı : Dikdörtgen prizmal formdaki mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içerisine dört satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Süsleme öğelerine yer verilmeyen mezar taşının yazı şeritleri, kaş kemer formunda bir çerçevenin içine yerleştirilmiştir. Çerçevenin alt kısmının ortası bir ucu açık kare bir boşluk şeklinde oluşturulmuştur.

Foto.23 Şahide

Katalog No. 24

Fotoğraf No : 24
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Rasim
 Tarihi : Belirlenemedi.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
66 cm.	17 cm.	20 cm.	4 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	53 cm.	4 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Nev-civanım bi gül-zibam
 -Etti rıhlet masivadan
 -Ve hasreta merhum
 -Mehmed Rasim ibn-i Dramalı Hasan Ağa ruhiçün
 Kompozisyon :
 Baş taşı : Başlıklı mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartılarak verilmiştir. İlk kitabe kuşağı kareye yakın oval bir çerçeve içine yerleştirilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın yatay oval formlu olup başlığın biraz görülen üst kısmı basık bir biçimdedir. Sarık yatay bir biçimde başlığı dolanmaktadır.

Foto.24 Şahide

Katalog No. 25

Fotoğraf No : 25
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Rabia Hatun
 Tarihi : H/1236 – M/ 1896
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
74 cm.	37 cm.	41 cm.	3 cm.	41cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Merhum ve mağfurun leh mühürdar
 -Hasan Efendinin zevcesi Şerife Rabia
 -Hatun ruhuna 1238

Kompozisyon :

Baş taşı : Altan üstte doğru genişleyen mezar taşının tepelik kısmı sivri kemer biçiminde sonlanmaktadır. Mezar taşının alınlık kısmında yazı şeritlerini çevreleyen silmelerin köşesinden tepelik kısmına doğru uzanan yuvarlak kemer formu ortada stilize lale motifiyle birleştirilmiştir. Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içerisine altı satır halinde kabartılarak verilmiştir. Fatiha yazısının yer aldığı çerçevenin üst kısmı kaş kemer biçiminde işlenmiştir.

Foto.25 Şahide

Katalog No. 26

Fotoğraf No : 26
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Emin Bey
 Tarihi : H/1285 - M/1868
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
50 cm.	18 cm.	22 cm.	3 cm.	8 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	46 cm.	2 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Merhum ve mağfurun leh
 -Hasan Rıza Bey bin zaptiye
 -Alay beyi el-hacc Mehmed
 -Emin Bey ruhiçün Sene 1285

Kompozisyon :

Baş taşı : Başlıklı mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Süsleme öğelerine yer verilmeyen mezar taşında yazı şeritleri yatay silmelerin yer aldığı çerçevelerin içinde altı satır halinde

kabartılarak işlenmiştir.Fatiha yazısının yer aldığı çerçeve yuvarlak kemer formunda belirtilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru daralan bir form teşkil eden fesin üzerinde süsleme öğelerine yer verilmemiştir.

Foto.26 Şahide

Katalog No. 27

Fotoğraf No : 27
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Fatıma Hanım
 Tarihi :H/1285 - M/1868
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
74 cm.	25 cm.	34 cm.	3 cm.	3 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -İtmedi hazihler kar derdimin dermanına
 -Saldı hicran ihda edip her yanına
 -İki evladın bıraktı ateş-i hicran icre kim
 -Durr-i meknun gibi emanet kıldı anları hudasına
 -İrcii emrin guş idüp eyledi terk-i vatan
 -Emr-i hakka ram olub hem mucib-i fermanına
 -Merhume Fatıma binti Ahmed Ağa
 -Terk idüp evlad-u iyalın gitti sükkânına
 -1285
 Kompozisyon :

Baş taşı :Altan üstte doğru genişleyerek devam eden mezar taşının tepelik kısmı sivri kemer biçiminde işlenmiştir.Süslemeye yer verilmeyen mezar taşında yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Foto.27 Şahide

Katalog No. 28

Fotoğraf No : 28
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Ümmü Gülsüm Hanım
 Tarihi :H/1236 – M/1820
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Üstten ikinci kitabe kuşağından itibaren kırıktır.Parçalar birleştirilmiştir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma ve boyama tekniği uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
121cm	26 cm.	34 cm.	3 cm.	5 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs
 Metin :Huve'l-Baki
 -..... bağ-ı faniden felek rahm itmeyub
 -Hazan idüp bir gül-i pakizeyi na-gahan
 - cenana kıydın ey
 -Şerab-ı ğam kana konmadan eyvah Eyvah
 -Deriĝa doymadı kasr-ı cihanın zevkine çünkü
 -..... eyleye Allah
 -Merhume vemaĝfurun leha Ümmü Gülsüm Hanım
 -Bint-i Mustafa Efendi ruhiyçün
 -Fi 10 B. Sene 1239
 Kompozisyon :

Baş taşı :Altan üstte doğru genişleyen mezar taşının, alınlık bölümünün tepe noktasında stilize yapraklar yer almaktadır, yapraklar alt kısımda “S” kıvrımları ile oluşmuş stilize yapraklarla birleşmektedir. Mezar taşının yüzeyi yeşil boya ile boyanmıştır.

Mezar taşında yazı şeritleri düz silmelerle oluşturulmuş çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Foto.28 Şahide

Katalog No. 29

Fotoğraf No : 29
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hüseyin Fehmi Efendi
 Tarihi : H/1293 – M/1875
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
98 cm.	32 cm.	38 cm.	3 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	74 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Hüve'l-Baki
 -Kudvetu'l-ulemai'l-muhakkikin
 -Ve umdetu'l-fuzelai'l-mudakkikin
 -Sabık Edirne müftüsü merhum
 -Hüseyin Fehmi Efendi bin
 -Abdullah ruhiçün
 -El-fatiha
 -19 Safer 1293
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın oval bir görünümündedir. Kavuğun biraz görülen üst kısmı yuvarlak biçimdedir. Sarık tek kat olarak başlığı dolanmaktadır.Başlığın alt kısmı üçgen biçimde bir boşluk meydana getirmiştir.

Foto.29 Şahide

Katalog No. 30

Fotoğraf No : 30
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Hüseyin Ağa
 Tarihi : H/1254 - M/1838
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Alt kısmı kırık durumda, yerde yatık vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
112cm.	33 cm.	35 cm.	4 cm.	12 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	90 cm	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs
 Metin : Huve'l Baki
 -Mahruse-i Edirne'de evkaf-ı selatin-ı
 -İzam kaimi makamı ve Haremeyn-i muhtermeyn
 -Muaccelat nazırı İbrahim Rüşdü
 -Efendinin kayınpederleri merhum
 -Ve mağfurun leh Hüseyin Ağa
 -Ruhiçün rızaen lillahi
 -El- Fatiha
 -Fi 10 Sene 1254

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartılarak verilmiştir. Alt kısımda yer alan çerçeve ters kaş kemer şeklinde belirtilmiştir.

Başlık :Başlık alttan üstte doğru kareye yakın yatay oval formlu olup sarıklı başlığın yalnızca biraz görülen üst kısmı basık şekildedir.Sarık başlığı yatay olarak dolanmaktadır.

Foto.30 Şahide

Katalog No. 31

Fotoğraf No : 31
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Şerif Bey
 Tarihi :H/1280 – M/1863
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
180 cm	60 cm.	37 cm.	9 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	57 cm.	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Alub emsin azamet virirken gird-i seyyar
 -Şerif beye zuhur itdi hitab-ı irci-i .. ah....
 -İder uldu işlerin hep hayat oldukça dünyada
 -Firekı süşüşdükçe gündüz nalibeten hangah
 -Garku himmet itsun seyyiat_ı curmun afiyle
 -Makamın gulşen-i adn eylesun ol hazret-i Allah
 -Didiler ağlayub miran-ı akrad fevtine tarih
 -Vatandan ecel devr eyledi mir şerifi ah

-Sene 1280

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan lahitin yan yüzleri ve ayaktaşı bulunmamaktadır. Düz yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Fes alttan üstte doğru kareye yakın biçimde olup, üstten altta doğru gidildikçe hafifçe genişlemektedir, sol yanından aşağıya doğru püskülü sarkmaktadır. Fesin tepesi dairesel formdadır.

Foto.31 Şahide

Katalog No. 32

Fotoğraf No : 32
 Çizim No : 4
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Zeliha Hanım
 Tarihi :H/1238 – M/1898
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi :Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

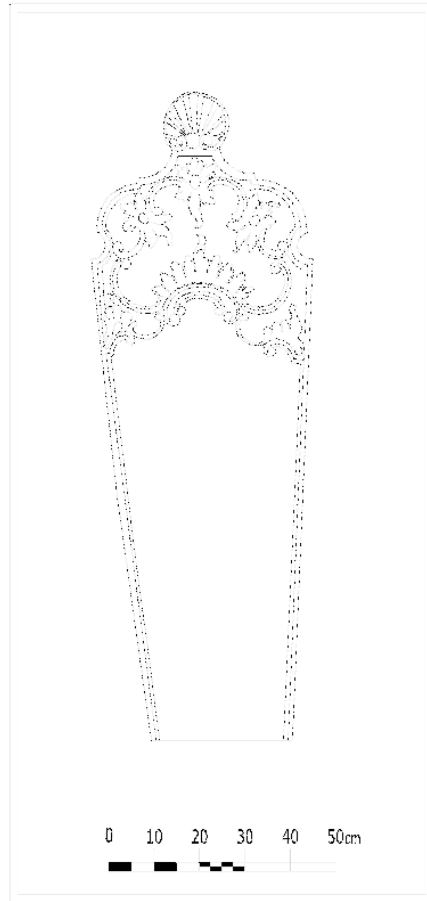
Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
143cm.	34 cm.	46 cm.	3cm.	11cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-Fatiha
 -Uzuncaabad Hasköylü Hüseyin Ağa'nın
 -Zevce-i mergubesi Zeliha Hanım na-kehan
 -Salihattan idi ismetmeab erkeme
 -Davet olunca bekaya göz yumub gitdi heman
 -Ruhuna gülzar-ı cinan naim ola mekan
 -Şefkat ile ruhuna her kim ide hayr dua
 -Ana dahi rahmet eyleye cenab-ı mustean
 -Sene 1238
 Kompozisyon :

Baş taşı :Alt kısımdan üstte doğru gidildikçe genişleyen bir şekil arz eden mezar taşının tepelik kısmı iki bölümden oluşmaktadır.Üst kısım istiridye motifi şeklinde işlenmiş ve bu motifin alt sağ ve sol kenarlarında, birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş stilize olarak yer alan üç adet çiçek motifi yer almaktadır.Çiçeklerin birbirleriyle bağlantısı stilize yapraklarla sağlanmıştır.Fatiha yazı kuşağının üstü stilize oval bir yaprakla çevrilmiş ve bu yaprağın üzerine dokuz dilimli stilize yaprak yerleştirilmiştir. Sağ ve soldaki yapraklar “S” ve “C” kıvrımlarıyla oluşturulmuş ve merkezde yer alan üç çiçekle birleştirilmiştir. Fatiha yazısının sağ ve solunda yer alan boşluklara stilize çiçek ve yaprak motifleri işlenmiştir.Yazı kuşağı on satır halindedir ve her kuşak düz silmelerle birbirinden ayrılmıştır.

Foto.32 Şahide

Çizim. 4

Katalog No. 33

Fotoğraf No : 33
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Seyyid Eyub Bey
 Tarihi : H/1271 - M/1854
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
104cm.	30 cm.	37 cm.	3cm.	6 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	67 cm	6 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l Baki
 -Kad irtahale'l-merhumu ve2l-mağfuru
 -El-muhtacu ila rahmet-i rabbihi'l-ğafure
 -Kurdistan beylerinden Diyarbakır
 -Memleketinden es-Seyyid Eyub Bey
 -İbn-i Timur Bey ruhiçün
 -Diyeler rızaen li'llahi el-fatiha
 -Sene 1271
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşının yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartılarak verilmiştir. Alt kısımda yer alan çerçeve ters kaş kemer şeklinde belirtilmiştir.

Başlık :Başlık kareye yakın yatay oval formu olup başlığın biraz görülen üst kısmı basık şekildedir. Sarık başlığı tek kat dolanmaktadır.

Foto.33 Şahide

Katalog No. 34

Fotoğraf No : 34
 Çizim No : 5
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Seyyid İbrahim Ağa
 Tarihi : H/1244 – M/1828
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	104cm.	25 cm.	32 cm.	3 cm.	9 cm.
Ayak taşı	158 cm	30 cm.	38 cm.	4 cm.	10cm.
Başlık	Çevre	Boyun			
	86 cm.	6 cm .			

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Bir gül-ı zibar idi ah gitdi bağ-ı Cennete
 -Nev civanım yakdı firkad ödüne
 -Kabrini gülzar-ı mahzar ide hakk rahmete
 -Merhum Seyyid İbrahim Ağa ibn-i
 -Ekmekçi köylüzade Hacı Ali Ağa
 Kompozisyon :

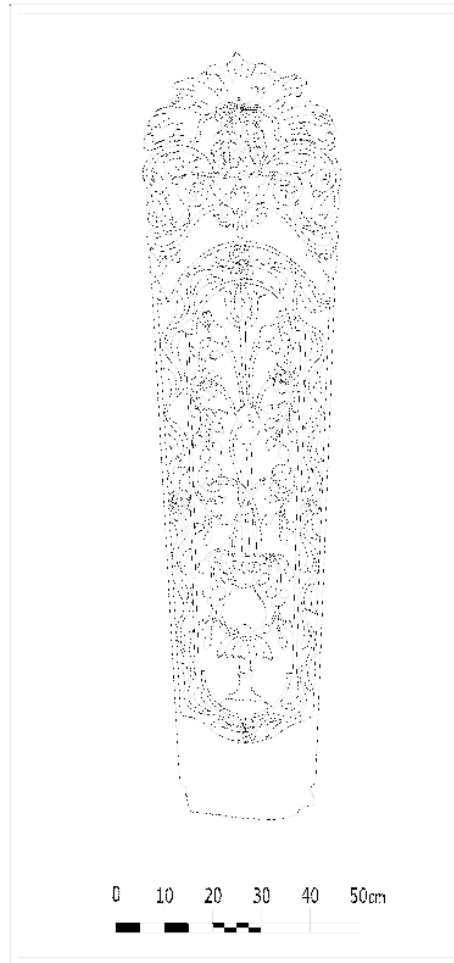
Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında süsleme öğelerine yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartılarak verilmiştir. Mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir formdadır.Baş taşı ve ayak taşı mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Başlık :Başlık kareye yakın oval formlu olup başlığın biraz görülen üst kısmı basık şekildedir. Sarık başlığı düz olarak dolanmaktadır.

Ayak taşı :Alınlığın merkezinde “S” ve “C” kıvrımlı kartuşlar içinde ağız bölümü beş dilimli ,yanları volüt kulplu, alt kısmı stilize çiçek motifiyle oluşturulmuş bir kap içerisinde sapları kurdele ile bağlı iki hurma salkımı motifi yer almaktadır. Ayak taşının gövde ve tepelik bölümünü oval bir silme kuşağı birbirinden ayırmaktadır. Gövde bölümünün sağ ve sol kenarları birbirine kurdele ile bağlı stilize yaprak ve dallardan oluşturulmuştur.Kompozisyonun merkezinde oval bir çerçeve içinde yer alan armudi formlu bir kap içinden çıkan beş adet dal üzerine yerleştirilmiş sekiz adet değişik stilize çiçek motifi yer almaktadır. Dallardan ikisi diğerlerinden oldukça küçük işlenmiş bir şekilde sağ ve sol yanlara doğru sarkmaktadır.

Foto. 34

Çizim. 5

Katalog No. 35

Fotoğraf No : 35
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Osman Ağa
 Tarihi : H/1257 – M/1841
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
94 cm.	30 cm.	35 cm.	5 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	98 cm.	6 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Terk idüp malı canı eyledi azm-i beka
 -Şimdi ihvandan ricası ideler hayr dua
 -Abd-i aciz bir kulunuz cürmün afv id ya ilahi
 -Kabrini gülzaz-ı Cennet eyleye bari-i huda
 -Merhum Dramalı vekil-ı harç Osman Ağa
 -Ruhiçün
 -Sene 1257
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında süsleme öğelerine yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık :Kareye yakın yatay oval formlu olup başlığın biraz görülen üst kısmı basık şekildedir. Sarık başlığı dolanmaktadır.

Foto. 35 Şahide

Katalog No. 36

Fotoğraf No : 36
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Pehlivan İbrahim Ağa
 Tarihi :H/1216 - M/1801
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Yerde, yatık durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
91 cm.	22 cm.	26 cm.	3 cm.	10 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	70 cm.	7cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :-Mağfiret eyleye ya rabb-i huda
 -Rikab-ı humayun kethudalarından
 -Pehlivan İbrahim Ağa
 -Sene 1216

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır olarak kabartma halinde yer almaktadır.

Başlık : Alttan üstte doğru kareye yakın formlu, kısa çubuklu kavuğun üst kısmı düz biçimde oluşturulmuştur, başlığın alın bölümü ters “C” biçimini almaktadır.

Foto.36 Şahide

Katalog No. 37

Fotoğraf No : 37
 Çizim No : 6
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Adile Hanım
 Tarihi : H/1228 – M/1812
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
83 cm.	28 cm.	32 cm.	7 cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Uzuncaabad Hasköylü Hüseyin Ağa
 -Duhter-i Pakizesi Adile Hanım nakehan
 -Henüz nevres civan iken esdi rüzgar-ı firak
 -Soldu gül benzi diriğa oldu civanım hazan
 -Ruhuna mustağrik-i rahmet ide rabb-ı rahim
 -Ola Cennette nedimi hur-ı gilman cinan
 -Sene 1228
 Kompozisyon :

Baş taşı :Alınlığın tepe noktasında sekiz dilimli istiridye kabuğu motifi yer almaktadır. İstiridye motifinin altında ise “S” ve “C” kıvrımlarından oluşan bir kompozisyona yer verilmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. Fatiha yazısının yer aldığı çerçevenin üst kısmı oval bir şekil arz etmektedir.

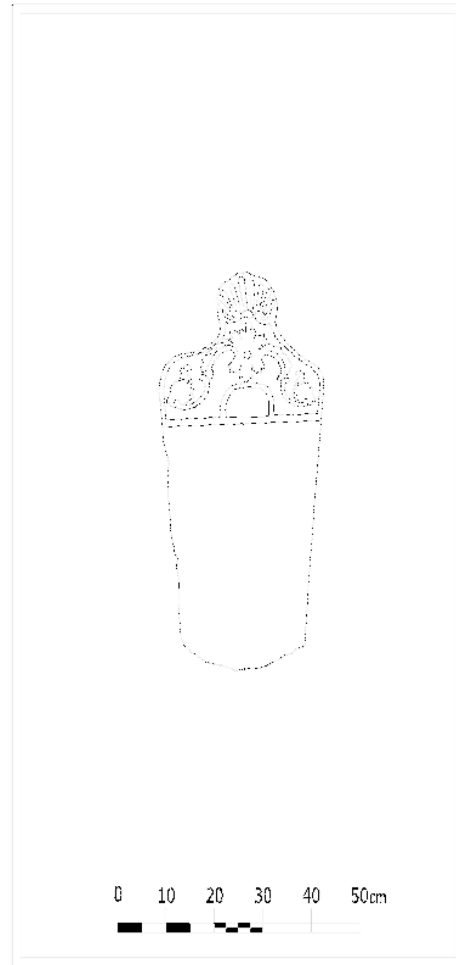

Foto. 37 Şahide

Çizim. 6

Katalog No. 38

Fotoğraf No : 38
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Numan Bey
 Tarihi : H/1258 - M/1841
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
118cm.	31 cm.	34 cm.	4 cm.	10 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	73 cm.	9 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Kad intekale'l-merhum
 -İla rahmet-i rabihi'l-gafur
 -Sadr-ı esbak Çelebi
 -Mustafa Paşa damadı
 - Merhum Köprülü kiblelizade
 -Numan Bey efendinin
 -Ruhîcun el-fatîha
 -Sene 1258

Kompozisyon :

Baş taşı :Süslemeye yer verilmeyen başlıklı mezar taşında alttan üste doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma halinde verilmiştir.

Başlık :Fes alttan üste doğru kareye yakın biçimdedir.Alt ve üst çapı aynı olan başlığın üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Foto. 38 Şahide

Katalog No. 39

Fotoğraf No : 39
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Ağa
 Tarihi : H/1253 - M/1837
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Başlık kısmı kırık olmak üzere sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
92 cm.	24cm.	30 cm.	4 cm.	11cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Söyleşilmez çerhile ki şöyle gahi böyledir
 -Munkabildir bu cihanın resm-i rahi böyledir
 -Çün dest kafa ecel aldı giribanım
 -El-hükmü lillah deyub inkiyad-ı fermanım
 -Bu iş takdir ve huda eyledi zuhur
 -Ela ilellahi tesiru'l-umuz
 -Şam-ı şerif tüccarlarından Hacı
 -Osman Ağazade merhum ve mağfurun leh
 -Mehmed Ağa ruhiçün fatiha
 -Fi 15.Ra.1253

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Mezar taşının yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde oniki satır olarak verilmiştir.Alttaki kademeli kitabe kuşağının içinde üç satır yazıya yer verilmiştir.

Başlık :Başlık tamamen kırılmıştır.

Foto.39 Şahide

Katalog No. 40

Fotoğraf No : 40
 Çizim No : 7
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hatice Hanım
 Tarihi : H/1253 – M/1837
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
112cm.	32 cm.	42 cm.	3 cm.	10cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Ah Felek ah beni giryan eyledin
 -Validem ciğerin püryan eyledin
 -Virmedin zaman doyam genç yaşıma
 -Bakmadın validem göz yaşıma
 -Veba zahmine düş oldum asla yokdur çareler
 -Bab-ı cennet kuşad olmuş güşüme geldi sada
 -Validemi karındaşımı cümlesin ittim feda
 -Şühedalık menzildir cihandan yokdur vefa
 -Ümmetinim kıl şefaata ya Muhammed Mustafa
 -Edirne cebehane başısı Ahmed Ağanın

-Kerimesi Hatice hanım ruhiçün 1253

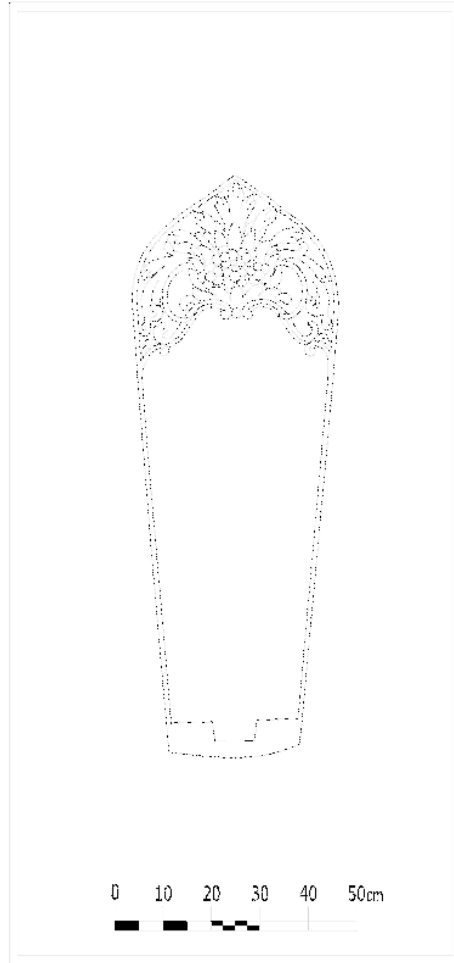
Kompozisyon :

Baş taşı :Sivri kemer biçimli tepelikte , stilize yaprakların üstünde beş adet stilize çiçek motifi yer almaktadır. Çiçek motiflerinin arkasında dokuz stilize yaprak motifi, sağ ve sol yanlarda “S”-“C” kıvrımlı yapraklar yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde her çerçevede iki satır yazıya yer verilmek üzere toplam ondört satır yazıya kabartma halinde yer verilmiştir.

Foto. 40 Şahide

Çizim . 7

Katalog No. 41

Fotoğraf No : 41
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ümmihan Hatun
 Tarihi : H/1095 - M/1683
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
80 cm.	41 cm.	45 cm.	4 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Merhume Ümmihan Hatun ruhiçün
 -El Fatiha Sene 1095

Kompozisyon :
 Baş taşı : Mezar taşının sivri kemer tepelikli alınlığın merkezinde yuvarlak formda ve zeminden kabartılarak işlenmiş üzerinde süsleyici unsurlara yer verilmeyen rozet yer almaktadır.

Yazı kuşağı, yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içine iki satır halinde kabartma olarak işlenmiştir.

Foto. 41 Şahide

Katalog No. 42

Fotoğraf No : 42
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mustafa Bey Efendi
 Tarihi : H/1135 - M/1772
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Başlık kısmı kırık olmak üzere sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çap	Üst çap
74 cm.	85 cm.	80 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'r-Rahim
 -Edirne kadısı iken merhum olan
 -Hüseyin Paşazade Mustafa Bey Efendi
 -Ruhiçün el-fatih
 -15.M.Sene 1135

Kompozisyon :
 Baş taşı : Başlık bölüm tamamen kırılmış olan mezar taşının, yazı bölümünün üstünde yer alan dört adet çerçevenin içinde ikişer dalla birleşen iki çiçek motifine yer verilmiştir.

Dikdörtgen prizmal formdaki mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dört satır halinde kabartılarak

verilmiştir. Tarih bölümünün yer aldığı çerçeve kuşağı kenarları oval bir görünüm teşkil etmektedir. Çerçevenin alt bölümü bir kurdele ile bağlanmış stilize bir adet yaprak motifinden oluşmaktadır.

Foto. 42 Şahide

Katalog No. 43

Fotoğraf No : 43
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ali Bey
 Tarihi : H/1283 - M/1866
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
108	28 cm.	33 cm.	4 cm.	13 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	60 cm.	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Hallaku'l-Baki
 -El-muminune la yemutine
 -La el yenkiline min dari'l-fenai
 -İla dari'l bekai merhum
 -Ekmekçi Köylüzade Ali Bey
 -Ruhuna el-fatiha
 -Sene 1283
 Kompozisyon :

Baş taşı :Altan üstte doğru genişleyen mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık :Fes alttan üstte doğru hafifçe daralan formdadır. Başlıkta süslemeye yer verilmemiştir. Fesin püskülü sol üstten aşağıya doğru sarmaktadır.

Foto. 43 Şahide

Katalog No. 44

Fotoğraf No : 44
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Emin Ağa
 Tarihi : H/1228 - M/1812
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
105cm.	30 cm.	35 cm.	4 cm.	14 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	80 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-fatiha
 -Hacı Ali Ağazade Mehmed Emin Ağa
 -
 -Bir gül-ı rana idi ah ezdi firkat yellezi
 -Doymadı genç yaşına ah eyledi azm-i beka
 -Na-murad gitti civanım bir murad-ı ebdala
 -Bu firak gice gündüz annesini ider sağa
 -Ey benim yarenlerim sizden budur daim rica
 -Beni gönülden çıkarmayın idiniz hayr dua

-Ya ilahi bu civanın kabrini nur eyleyub

-Hur-i ğılman-ı yoldaş eyleye ana

-1228

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşının yazı şeritleri, düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde onbir satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın formlu, üstte düşey çubukları bulunan, başlıklı bir sarıktır. Başlığın yan kısımları taşkın olup sol alt taraftan sağ üstte doğru giderek devam eden stilize servi ağacı göze çarpmaktadır.Servi ağacının sol alt tarafında tek yaprak motifi, sağ üst tarafında ise tek dala işlenmiş çiçek motifi yer almaktadır.

Foto. 44 Şahide

Katalog No. 45

Fotoğraf No : 45
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :Belirlenemedi.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
102 cm	74 cm.	76 cm.
Başlık	Çevre	Boyun
	93 cm.	8 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :El-Fatiha
 -İdüp rıhlet kodu dar-ı fenayı
 -Mekan itdi bi-emr-i hakk bekayı
 -Muhabbet-i fanide gafil iken ey ahi
 -Sundu felek-i devran mevdi halini
 -Bin yüz doksan beş zilhiccesi
 -Mahsun idüp cümlesin eyledi feda

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı, dikdörtgen prizmal formda yapılmış mezar taşının kitabeleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır

halinde kabartma olarak yer almaktadır,Fatiha yazısının çerçevesinin üst kısmı kaş kemer şeklinde işlenmiştir.

Başlık :Başlık alttan üstte doğru kareye yakın bir formda işlenmiş, çapraz kafes dilimli bir kavuktur. Başlığın üst kısmındaki boşluk “V” şeklini alırken, alt kısmında oluşan boşluk ters “C” biçimini almıştır.Başlığın sol alt kısmından sağ üst köşeye doğru daralarak devam eden tüy dikkat çekmektedir.

Foto. 45 Şahide

Katalog No. 46

Fotoğraf No : 46
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hasan
 Tarihi : H/1195 - M/1780
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre	Alt kalınlık	Üst kalınlık
61 cm.	53 cm.	57 cm.	-	-
Başlık	Çevre 70 cm.	Boyun 4 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin :
 -Merhum er Gümilcine kazasında
 -Değirmen dersinde Hızarcu mahallesinde
 -El-hacc Hasan ibn-i Hüseyin ruhuna
 -Sene 1195

Kompozisyon : Başlıklı, dikdörtgen pramidal bir form teşkil eden mezar taşının yazı şeritleri dört satır halinde kabartma olarak işlenmiştir. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık
etmektedir.

:Sağ ve sol kenarlardan taşkın ovale yakın bir form teşkil

Foto. 46 Şahide

Katalog No. 47

Fotoğraf No : 47
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Zübeyde Hanım
 Tarihi :H/1228 – M/1812
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Üst kısmı kırık durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
91 cm.	38 cm.	45 cm.	4 cm.	11 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :-Nesl-i pak Köprülüzade
 -Zübeyde bint-i Ali ol afife-i hub-i şiyem
 -Sadr-ı absak çelevi Paşazade Ali Bey'in
 -Teyzesi Hanım Efendi zat,i ekvede-i kirem
 -İtdi dar-ı fenadan rihlet dar-ı beka
 -Eyleye rahmetine mustağrik kerim-i zu-niam
 -El-fatiha
 -Fi 10 Za Sene 1228

Kompozisyon :

Baş taşı :Altı kitabe kuşağından sonraki üst bölüm kırılmıştır.Yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.Tarih bölümünün bulunduğu alt bölüm ters

kaş kemer şeklinde işlenmiştir. Alt bölümde kitabeyi saran silme kuşağına oval bir form verilmiştir.

Foto. 47 Şahide

Katalog No. 48

Fotoğraf No : 48
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Mahmud Bey
 Tarihi :Toprak altında olduğu için okunamadı.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi :Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
87 cm.	27 cm.	32 cm.	3 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	52 cm.	4 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Hüve'l Baki
 -Umera-i ektratdan
 -Bedirhan Beyzade
 -Şerif Bey mahdumu
 -Merhum ve mağfurun leh
 -Mahmud Bey ruhuna
 -El fatiha
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir.Mezar taşının yazı şeritleri, yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içine yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru daralan ve kareye yakın bir form teşkil eden başlık Hamidiye olarak adlandırılan festir.Başlığın tepesi yuvarlaktır.

Foto. 48 Şahide

Katalog No. 49

Fotoğraf No : 49
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :Toprak altında olduğu için okunamadı.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
53 cm.	30 cm.	32 cm.	4 cm.	15 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs
 Metin :Huve'l-Baki
 -Kurdistan beylerinden
 -Diyarbakır Memleketinden
 -.....

Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşının, tepelik kısmı yuvarlak kemer formu olarak belirtilmiştir.Yazı şeritleri yatay silmelerin ayırdığı çerçeveler içine dört satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Foto. 49 Şahide

Katalog No. 50

Fotoğraf No : 50
 Çizim No : 8
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Afife Dudu Hanım.
 Tarihi : H/1185 – M/1771
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
142cm.	33 cm.	51 cm.	5 cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : -La ilahe illa'llah el-meliku'l-hakku'l-mubin
 -Muhammedun rasululu'llah sadiku'l-vaidi'l-emin
 -Merhum ve mağfurun leha Şerife
 -Afife dudu bint-i Ahmed Ağa ruhuna
 -Fatıha
 -Sene 1185

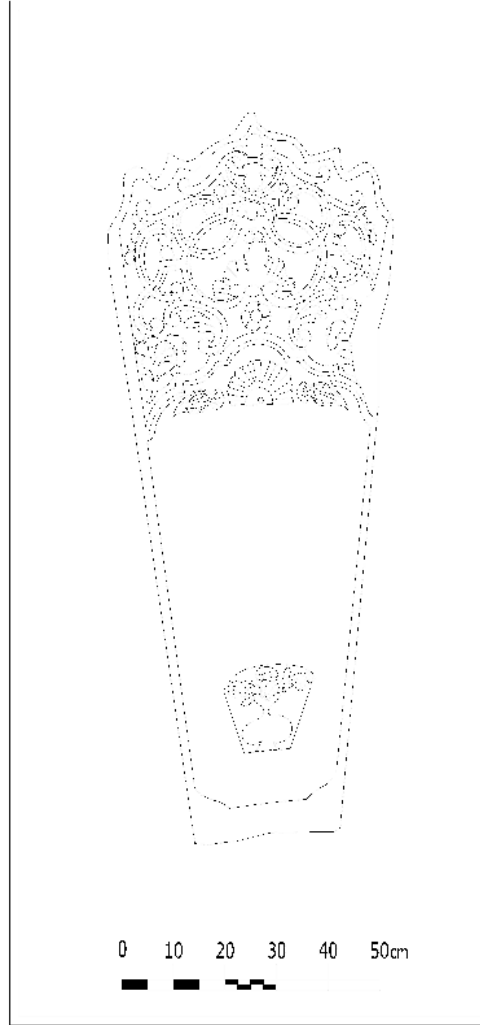
Kompozisyon : Altan üste doğru genişleyen mezar taşının alınlık bölümünde "S"- "C" kıvrımlı kartuşlara yoğun olarak yer verilmiştir. Alınlığın merkezinde stilize olarak yer alan üç dilimli yaprak motifi yer almaktadır. Motifin altında bir adet stilize çiçek motifine yer verilmiştir. Gövde ve alınlık kısmı kademeli oval bir silme kuşağı ile birbirinden ayrılmaktadır. Alınlık bölümünün altında istiridye kabuğu motifi bu motifin sağ ve soluna simetrik

olarak yerleştirilmiş birer adet iki yapraklı karanfil çiçeği motifi işlenmiştir. Yazı kuşaklarının altında yer alan boşlukta gövdesi yayvan, boyun bölümü ince ve uzun, kademeli bir vazo içinde üç adet stilize çiçek motifi yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin ayırdığı çerçevelerini içinde beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Foto. 50 Şahide

Çizim. 8

Katalog No. 51

Fotoğraf No : 51
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Seyyid Mustafa Ağa
 Tarihi : H/1185 – M/1771
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
137cm.	22 cm.	30 cm.	4 cm.	13 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	79 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Huve'-Hallaku'l- Baki
 -Bu Seyyid Mustafa Ağa misl-i tuti
 -Uçub idti mekanın vech-i cennet
 -İçüb cam-ı mematı dehr elinden
 -Eyledi ircii emriyle ricat
 -Şol civarı rasul-ı kibriyada
 -İde ğılman-ı cinanla ülfet
 -Geldi tarih ile
 -Ona oldu makam gülzar-ı cennet

-1185

Kompozisyon :Başlıklı mezar taşının gövde kısmında yer alan yazı şeritleri diagonal bir şekilde oluşturulan silmelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.Fatiha yazısı kaş kemer biçimli formun içinde, mezar taşının boyun bölümünde yer almaktadır.Boyun kısmının altında oluşan boşluk zeminden oyularak ters “C” biçimini almıştır ve içine yazı işlenmiştir. “C” biçimli süslemenin sağ tarafında karanfil çiçeği motifine yer verilmiştir.Kitabe kuşağının altında bulunan tarih kısmı kaideli bir vazo içinde yer alırken vazanın içine çiçekler yerleştirilmiştir.

Başlık :Başlık alttan üstte doğru kareye yakın bir formda, çapraz kafesli dilimli, yanları taşkın bir kavuktur. Başlığın üst kısmındaki boşluk V biçimini alırken, alın kısmında oluşan boşluk ters “C” biçimini almış ve içerisi çapraz kafesli dilimli olarak işlenmiştir. Başlığın üstünde sağ alt köşesinde ,sol üstte doğru giden taraçalı tüy motifi dikkat çekmektedir.

Foto. 51 Şahide

Katalog No. 52

Fotoğraf No : 52
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Emin Efendi
 Tarihi : H/1238 – M/1822
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
152cm.	34 cm.	38 cm.	4 cm.	17 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	10 cm.	10 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : -Ecel geldi ana olmaz eman
 -Cürmünü afv eyle ya rabbe'l –mennan
 -Mağfiret kıl olmasun halim yaman
 -Mazhar-ı nur-ı şefa'at kıl her zaman
 -Vidinli beşlüyan-ı evvel
 -Merhum ve mağfurun ila rahmet-i
 -Rabbi'l-gafur Mehmed Emin
 -Efendi'nin ruhuna el-fatiha
 -Fi 21 N sene 1238

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir.Kitabe kenarları oval,yatay yazı şeritlerinin oluşturduğu silmelerin içine dokuz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. Altta yer alan tarih bölümünün yer aldığı çerçevenin alt kısmı kaş kemer, sağ ve sol yanı “S” kıvrımı meydana getirerek üstte yer alan yatay silmeyle birleşmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru yatay dikdörtgene yakın formlu çubuklu,taşkın sarıklı bir başlıktır. Sarık tek kat olarak başlığı dolanmaktadır.

Foto. 52 Şahide

Katalog No. 53

Fotoğraf No : 53-54-55-56
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Muhiddin Bey
 Tarihi : H/1216 – M/1801
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : Sağlam durumdadır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üsten	Altkalınlık	Üstkalınlık	Yan yüzler		Başlık	
	175cm.	61cm	37cm.	16cm.	16cm.	En	Uzunluk	Çevre	Boyun
Ayaktaşı	177cm.	51cm.	34cm.	13cm	13cm.	186cm.	68cm.	101cm.	11 cm

Kitabe :

Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.

Metin : El-Fatiha

-Vezir ibn-i vezir halen Rumeli valisi

-Ve bi'l-istiklali'l-eşkıya nizamına memur

-Devletlu inayetlu el-hacc Mehmed Hakkı Paşa

-Hazretlerinin necl-i necibleri haccan-ı

-Divan-ı muaddelet-erkandan merhum ve mağfur

-Mehmed Muhyiddin Bey hazretlerinin ruhiçün

-Sene 1216

Kompozisyon :

Baş taşı ön yüz : Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde sekiz satır halinde kabartılarak yer almıştır. Baş taşının ön yüzünde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Lahit üç kademeli olarak belirtilmiş bir platformun üzerinde yer almaktadır. Alt platform taş malzemeden ,diğer iki platform mermer malzemeden yapılmıştır.

Baş taşı arka yüz :Lahit olan mezar taşının baş taşının arka yüzünde stilize olarak yer alan üç adet selvi ağacı motifi yer almaktadır. Bu motifin üstünde “S”-“C” kıvrımlarıyla oluşturulmuş bir kuşak yer almaktadır. Kompozisyonun altında, içinde stilize yaprakların bulunduğu iki kademeli bir bordür kuşağı yer almaktadır. Bordür kuşağının altında dairesel olarak işlenmiş bir rozet içinde kademeli, yayvan gövdeli, volüt saplı,ağız bölümü altı dilimli bir kap içinde pramidal bir düzende yerleştirilmiş dokuz adet kayısı motifi yer almaktadır. Kabın arka kompozisyonuna sekiz adet stilize yaprak motifi işlenmiştir. Bu kompozisyonun dışında oluşan boşluklar , sağ ve sol kenarlarda birbirine bağlı olarak düzenlenmiş altta üç adet dairesel motifle değerlendirilmiştir. Ortada yer alan dairesel motifin içine gül motifi yerleştirilmiştir

Başlık : Sarık sarılan başlık oldukça büyük olarak işlenmiştir.Bu bölüm taşkın bir hal oluşturacak şekilde,ince dilimlerin bir kafes şeklinde sarılmasıyla oluşturulmuş sarıkla çevrelenmiştir.Başlığın görünen üst kısmı, alt bölüm gibi oldukça taşkın halde işlenmiştir.

Ayak taşı : Merkezde volüt kulplu bir kap içinden çıkan hurma ağacı motifine yer verilmiştir. Motifin üst bölümü oval bir çerçeve içine alınarak sınırlandırılmıştır. Ayak taşının tepe noktası dilimli olarak işlenmiş ve uç noktasına istiridye kabuğu motifi yerleştirilmiştir.

Foto.53 Genel Görünüm

Foto.54 Baş Taşı

Foto.55 B. T. Arka Yüz

Foto. 56 Ayak Taşı

Katalog No. 54

Fotoğraf No : 57
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Nuriye Hanım
 Tarihi :Toprak altında olduğu için okunamadı.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
122cm.	36cm.	41 cm.	4 cm.	6 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :
 -Edirne'de mekteb-i ruştiye
 -Muallimi Osman Efendinin
 -Halile-i muhteremeleri
 -Merhume ve mağfurun leha
 -Nuriye Hanım bint-i el-hacc
 -Halil Ağa ruhiçün fatiha
 -Sene 1282

Kompozisyon :
 Baş taşı :Alınlık merkezinde, üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmeyen geniş ağızlı bir kap ve ağız kısmından çıkan birbirine girmiş ve yelpazevi bir şekilde açılmış stilize yaprak motifleri yer almaktadır. Kabın alt

kısımında üstteki kompozisyon “S”-“C” kıvrımı oluşturmuş bir şekilde işlenmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde yedi satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Foto. 57 Şahide

Katalog No. 55

Fotoğraf No : 58
 Çizim No : 9
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-7-2005
 Kimliği :Şerife Zeliha Hanım
 Tarihi :H/1281 – M/1864
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
194cm.	36 cm.	43 cm.	3 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l- Baki
 -Bulmadı vaktin tabibi derdime hiçbir deva
 -Nur-u aynım terk idüp geldim sana bar-i huda
 -Her muradı du-cihanda anlaşa eyle ata
 -Süvari binbaşısı es-Seyyid
 -El-hacc İbrahim Beyin zevce-i
 -Muhteremesi merhum ve mağfuretin leha
 -Şerife Zeliha Hanımın ruhuna
 -Fi 3 Za Sene 1281
 Kompozisyon :

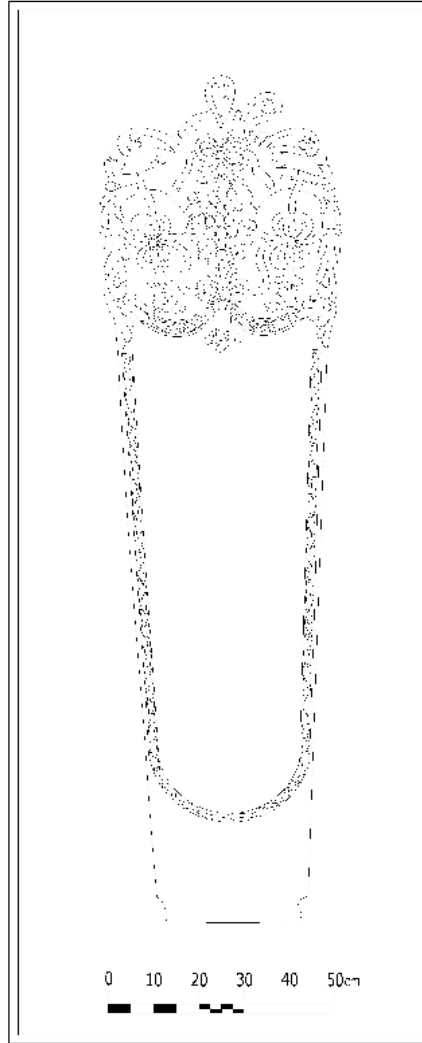
Baş taşı :Tepelik kısmı oldukça süslemeli olarak işlenmiş olan mezar taşının formu aşağıya inildikçe daralan bir arz teşkil etmektedir.

Mezar taşının süslemelerin yoğunlaştığı tepelik kısmının merkezinde yirmi taneli bir üzüm salkımı yer almaktadır.Üzüm salkımının çevresinde dört adet birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş birbirleriyle bağlantılı, kurdele fiyonklarıyla boğulmuş çiçek dalları yer almaktadır. Üzüm salkımının alt kısmında yer alan fiyongun aşağı kısmına ters dönmüş çan motifi yerleştirilmiştir.

Kitabe kuşağı tepelik kısmına kadar alt kısımda oval bir görünüm alan kenar suyuyla çevrilmiştir.Gövde bölümünde yer alan on satır kitabe kuşağı düz silmelerle birbirinden ayrılmıştır.

Foto. 58 Şahide

Çizim. 9

Katalog No. 56

Fotoğraf No : 59
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Ali Paşa
 Tarihi : H/1245 – M/1829
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
163cm.	60 cm.	35 cm.	14 cm.	14 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	91 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin :
 -Sabıkan Çirmen
 -Valisi merhum
 -Ve mağfurun leh Karsi
 -Ali Paşa hazretlerinin ruhiçün Fatiha
 -Fi 27.B. Sene 1245
 Kompozisyon : El-Fatiha
 Baş taşı : Başlıklı mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Fatihanın yer aldığı çerçevenin üst kısmı altı dairesel çentik ile oluşturulmuştur.

Başlık :Dairesel bir form gösteren başlığın alt bölümünde,yer alan bordür kuşağı içinde yer alan stilize dal motifi başlığı dolanmaktadır.

Foto. 59 Şahide

Katalog No. 57

Fotoğraf No : 60
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Osman Ağa
 Tarihi : H/1163 – M/1749
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
122cm.	59 cm.	30 cm.	9 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	84 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Tirnovi'de kırksekiz bölüğün yoldaşı rah
 -Genç Osman Ağa nam itdi Adn'e azm-ı rah
 -Zare-i nev-rentesi pankodez Ağanın ah
 -Gurbet elde hasretle kıldı haki cayi-gah
 -Merkadını eylesün gülşen-i me'va ilah

Kompozisyon :

Baş taşı : Lahit parçası olan mezar taşının ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır. Yazı şeritlerinin altında yer alan bordur kuşağı C kıvrımlı

dokuz stilize dal motifinden oluşmaktadır. Bordür kuşağının altında dairesel bir rozet içine işlenmiş stilize gül motifi ve bu motifi etrafını saran dairesel bir kuşak ile bu motifi çevreleyen üçgenlerden oluşmaktadır. Dairesel kompozisyonun sağ ve sol yanına simetrik olarak yerleştirilmiş birer adet kandil motifi yer almaktadır.

Başlık :Mezar taşının başlığı pramidal külahlı baklava dilimli başlıkta, sarık sağ üst köşeden başlayarak sol alta, oradan da sağ üste doğru uzanarak başlığı dolanmaktadır. Mezar taşının yazı şeritleri soldan sağa doğru eğimli bir şekilde oluşturulmuş çerçevelerin içinde ikişerli gruplar halinde on satır yazıya yer verilmiştir.

Foto. 60 Şahide

Katalog No. 58

Fotoğraf No : 61
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Kadir Ağa
 Tarihi :H/1236 – M/1820
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Boyun bölümünden itibaren kırık vaziyettedir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
147cm.	36 cm.	41 cm.	5 cm.	16 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	—	9 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-Fatiha
 -Terk idüp malı canı eyledi azm*i beka
 -Şimdi ihvandan ricası, ideler dua
 -Aff-ı ğufranına mahzar eyleye ol mustean
 -Abd-i aciz bir kulundur cürmün afv it ya ilah
 -Niamını Rıdvan eyleye me'vasını ala
 -Merhum ve mağfurun leh ila rahmeti'llahi teala
 -Dimetokalu es-Seyyid el-Hacc Kadir Ağa ibn-i Mehmed
 Ağa
 -1236

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Kitabe düz yazı şeritlerini oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık :Başlık kısmı boyundan itibaren tamamen kırıktır.

Foto. 61 Şahide

Katalog No. 59

Fotoğraf No : 62
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Molla Mustafa
 Tarihi : H/1097 – M/1685
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
98 cm.	69 cm.	77 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : -Merhum Molla Mustafa
 -Ruhîçun el-Fatiha
 -Sene 1097

Kompozisyon :
 Baş taşı : Dikdörtgen pramidal formdaki mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içerisine üç satır halinde kabartılarak verilmiştir. Silmeleri çevreleyen kuşak, üstte doğru kenarları oval formdan sağ ve sol yanı kare çıkıntı teşkil ederek oluşturulmuş kaş kemer formundadır. Bu formun tepe noktasına, alınlık bölümüne doğru uzanan bir dalın üzerinde sağ ve sol yaprakları kıvrım yapmış lale motifi yerleştirilmiştir.

İlk yazı kuşağının üstünde sağ ve solda oluşan boşluk lale motifinin dalıyla ikiye ayrılmış bu panoların içerisine dairesel formda süslemesiz rozetler yerleştirilmiştir. Rozetler bir silme kuşağıyla çevrelenmiştir. Tarih bölümünün yer aldığı çerçevenin alt tarafında ters kaş kemer motifi yer almaktadır. Kitabeleri çerçeveleyen kuşaklar mezar taşının alt tarafına yakın bölümde alt alta iki kaş kemer formunda sonlanmaktadır.

Foto. 62 Şahide

Katalog No. 60

Fotoğraf No : 63
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Tayfur
 Tarihi : H/1331 – M/1912
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	179cm.	31 cm.	39 cm.	4 cm.	13 cm.
Ayak taşı	175cm.	32 cm.	39 cm.	4 cm.	7 cm.
Başlık	Çevre	Boyun			
	63 cm.	7 cm.			

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin :
 -Beni kıl mağfiret ey rabb-ı Yezdan
 -Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-u Kur'an
 -Gelüb kabrim ziyaret iden ihvan
 -İdeler ruhuna bir fatiha ihsan
 -Diyarbakır vilayeti hanedanından
 -Ve umera-yı Rezkiye'den el-merhum
 -İla rahmet-i rabbihi'l-gafur

-Bedirhan Beyzade Mehmed Tayfur

-Bey ruhiçün fatiha

-Fi 14.B.Sene 1331

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir forma sahiptir.Yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu dokuz çerçevenin içinde onbir satır halinde kabartılarak verilmiştir. Fatiha yazısının yer aldığı çerçevenin üst kısmı yuvarlak kemer formunda işlenmiştir.Baş taşı ve ayak taşı mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Ayak taşı :Oyularak ön plana çıkarılmış motifte , kaideli kenarları volütlü yayvan bir kap içinden çıkan altı yapraklı stilize dal motifinin üzerinde dört adet üzüm salkımı motifine yer verilmiştir.

Başlık :Fes alttan üstte doğru kareye yakın bir biçimde olup, üstten altta gidildikçe hafif genişlemekte, sağ yanından aşağıya doğru püskülü sarkmaktadır.Fesin tepesi yuvarlak formdadır.

Foto. 63 Şahide

Foto. 64 ayak taşı

Katalog No. 61

Fotoğraf No : 65
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Fatıma Hanım
 Tarihi :H/1275 – M/1858
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
71 cm.	32 cm.	37 cm.	4 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Ziyaredden murad bir duadır
 -Bugün bana ise yarın sanadır
 -Merhume Fatıma Hanım binti
 -Mehmed Sinan ruhuna
 -1275

Kompozisyon :

Baş taşı :Alt kısımdan üstte doğru genişleyen süslemesiz mezar taşının tepelik kısmı sivri kemer biçiminde oluşturulmuştur.Sivri kemerin üst kısmı kırılmıştır.Alınlık bölümünde süslemeye yer verilmeyen mezar taşının yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır kitabe kuşağı kabartılarak oluşturulmuştur.

Foto. 65 Şahide

Katalog No. 62

Fotoğraf No : 66
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Gedik Mustafa Ağa
 Tarihi :H/1220 – M/1805
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
104cm.	27 cm.	29 cm.	4 cm.	13 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	83 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Merhum ve mağfurun leh
 -Erzurumlu Gedik Mustafa
 -Ağa Karahisarda
 -Sakin ruhiyçün
 -1220

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içerisine altı satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Alttan üstte doğru kareye yakın formlu, alttan üstte doğru daralan külah başlıklı bir kavuktur.Sarığın dilimleri çapraz olarak atılmıştır.İlk önce sol kısımdan sağ alt köşeye onunda altından sağ üst köşeden sol alt köşeye doğru diagonal bir biçimde ele alınmıştır.

Foto. 66 Şahide

Katalog No. 63

Fotoğraf No : 67
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :İsa Ağa
 Tarihi :H/1086 – M/1675
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
102cm.	52 cm.	63 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin : -Merhum İsa Ağa
 -Ruhîcün fatiha
 -Sene 1086

Kompozisyon :
 Baş taşı :Dikdörtgen diagonal formdaki mezar taşında süslemeye yer verilmemiştir.Mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir.Yazı şeritleri iki çerçeve içinde iki satır yazı, altta yer alan çerçeve kuşağında tek satır yazı kabartma olarak verilmiştir.

Foto. 67 Şahide

Katalog No. 64

Fotoğraf No : 68
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : İbrahim Bey
 Tarihi : H/1241 – M/1825
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
91 cm.	48 cm.	29 cm.	6 cm.	6 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	72 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Ah kim geçer be felek bir goncanın
 -Berk-i ömrün açmadan itdin hazan
 -Cam-l mevti nuş idince durmayub
 -Oldu bağ-ı Adn'e bu merhum revan
 -Merhum İbrahim bin Hasan Ağa
 -An kaza-ı drama karye-i Edirneçik
 -Sene 1241
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Lahit parçası olan mezar taşının ayak taşı ve yan yüzleri bulunmamaktadır. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. Fatiha yazı kuşağı yuvarlak kemer formu içinde yer almaktadır.

Başlık :Alttan üste doğru ovale yakın görünümlü bir başlıktır. Sarık eğimli olarak başlığı dolanmaktadır.

Foto. 68 Şahide

Katalog No. 65

Fotoğraf No : 69
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Hüseyin Ağa
 Tarihi :H/1237 – M/1821
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
114cm.	31 cm.	32 cm.	4 cm.	14 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	89 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-Fatiha
 -Genç yaşında bir onulmaz derde oldum mübtela
 -Geldi ecel çare yokdur eyledim azm-i beka
 -Ya ilahi bulmadım dünyada rahat ben kella
 -Sen kerimsin vir bana Daru's-Selamında sefa
 -Merhum ve mağfur Misk-i sabuni
 -Hüseyin Ağa ibn-i Mehmed Ağa rühiçün
 -1237
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içine sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık :Çubuklu başlıklı, kısa sarıklı kavuktur.Alttan üstte doğru kareye yakın formlu olan başlıkta sol alt köşeden sağ üst köşeye doğru uzanan selvi ağacı yer almaktadır. Başlığın alın bölümü ters "C" biçiminde oluşturulmuştur.

Foto. 69 Şahide

Katalog No. 66

Fotoğraf No : 70
 Yeri :Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Ayşe Hanım
 Tarihi :H/1234 – M/1818
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamadı.
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
157cm.	62 cm.	36 cm.	9 cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Seyyid Emrullah Ağa celile-i pakizesi
 -Aişe Hanım bint-i nurakolplu Hasan Ağa
 -Bir afife-i muhsine mergube-i ahlak idi
 -Nagehani bir maraz irişdi ba-emr-i huda
 -Vad-ı hamli haftesinde ordu şehide
 -Yüz dönüp mevlasına bir kez didi ey Kibriya
 -Bakma isyanına ya rabb mağfiret eyle beni
 -Emanet kıldım üç evladlarımı ya rabb sana
 -Bu firaka dağ taşlar eyledi ah-ı fiğan
 -Zevce-i Emrullah Ağa bu firkate itsün buka'
 -Ruh-ı merhum e ya rabb kasr-ı Adn ola makam

-Huri-i gımanla daim ola zev-u safa

Kompozisyon :

Baş taşı :Lahit parçası olan mezar taşının ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.Mezar taşının tepelik kısmında “S”-“C” kıvrımlı bir kartuş yer almaktadır. Yazı kuşağının altında yer alan bordür içerisinde “S”-“C” kıvrımlarıyla oluşturulmuş stilize yaprakların arasında yer alan dört adet gül motifi işlenmiştir. Bu kompozisyonun altında merkezde barok karakterli stilize yaprak ve bu motifin üstünde yer alan,beş boğumlu bir şal motifine yer verilmiştir.

Foto. 70 Şahide

Katalog No. 67

Fotoğraf No : 71
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Osman Efendi
 Tarihi : H/1083 – M/1672
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
144cm.	95 cm.	110cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : -Bursevi Osman Efendi
 -Ruhîyçün fatiha
 -Sene 1083

Kompozisyon :

Baş taşı : Dikdörtgen diagonal formdaki mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Yazı şeritleri kaş kemer formu çerçevenin içinde üç satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Foto. 71 Şahide

Katalog No. 68

Fotoğraf No : 72
 Çizim No : 10
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Latife Hanım
 Tarihi : H/1256 – M/1839
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt Kalınlık	Üst Kalınlık
143 cm.	37 cm.	43 cm.	7 cm.	7 cm.

Kitabe :

Yazı türü : Talik işlenmiştir.

Metin : El-Fatiha

-Ah felek ah çarkın kırılın gençliğime doyamadım
 -Şu cihanda başıma getirmedik hala koymadın
 -Ah anam yok kardaşım ağlasınlar halime
 -Ey felek beni düşürdün bir insafsız zalime
 -Ahızar ile geçirdim tazelikde gönlümü
 -Halıkımsın ya ilahi sana döndüm ömrümü
 -Deva yok çaresiz dertlere düşürdün beni
 -Kereminlen mağfiret eyle günahım bağını ya ilahi
 -Emri takdir böyle yazmış buna tedbir neylesün
 -Tarihimi okuyanlar bana yansın ağlasun

-Lofçalı al-hacc Mehmed Ağa'nın

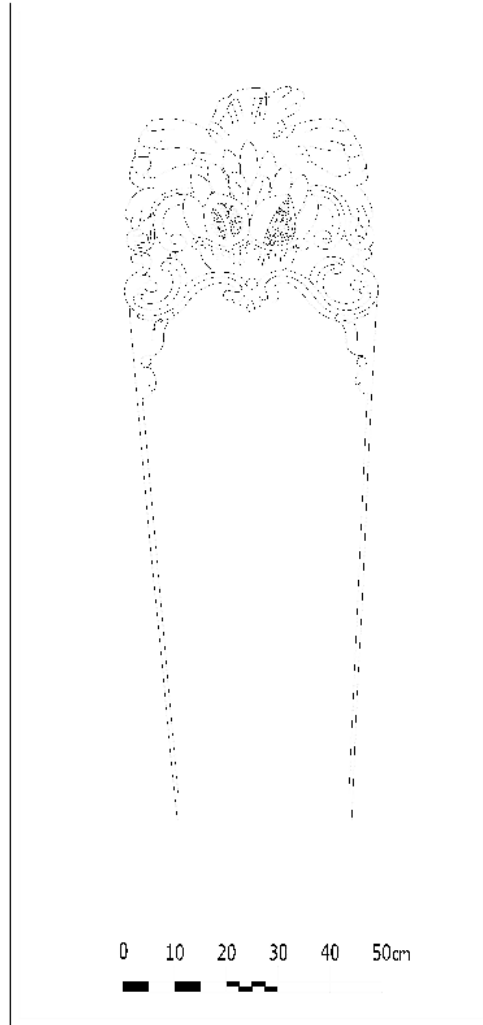
-Zevcesi Latife Hanım bint-i Abdullah -1256

Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşının alınlığında merkezde yer alan üzeri bitkisel yapraklarla süslü, kenarları volüt saplı, ağzı dilimli yayvan bir kabın içinde iki, adet taneleri gözüken nar motifi yer almaktadır. Bu motiflerin arkasında yer alan kompozisyonda on bir adet stilize yaprak motifi yer almaktadır. Merkezdeki kompozisyonun kenarları "S"- "C" kıvrımlı stilize yapraklardan oluşturulmuştur.Mezar taşının yazı şeritleri, düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde ondört satır olarak kabartma halinde yer almaktadır.

Foto. 72 Şahide

Çizim .10

Katalog No. 69

Fotoğraf No : 73
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hatice Hanım
 Tarihi : H/1247 – M/1831
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamadı.
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
144cm.	61 cm.	37 cm.	10 cm.	10 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs
 Metin : Huve'l-Halaku'l-Baki
 -Derğah-ı Ali kapucubaşlarından
 -Ve Edirne vucuhundan es –Seyyid
 -Emrullah Ağanın iffetli Seyyide Hatice
 -Hanım bint-i İbrahim Ağa ruhiçün
 -El-fatiha
 -Sene 1247

Kompozisyon :
 Baş taşı : Lahit parçası olan mezar taşının ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır. Baş taşının tepeliğinde yer alan kompozisyonun merkezinde, yelpazevi bir şekilde açılmış stilize bir çiçek motifi yer almaktadır. Bu kompozisyonun kenarlarından C kıvrımı oluşturarak sarkan

stilize yapraklar yer almaktadır. Alınlık bölümünde birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş iki stilize çiçek motifi işlenmiştir.

Kitabelerin altında yer alan bordür kuşağının içerisinde birbirine "C" kıvrımlı stilize yapraklarla bağlı beş adet stilize çiçek motifi yer almaktadır. Bu kompozisyonun alt bölümünde merkezde stilize bir çiçek motifi ve üst kısımda eş boğumlu şal motifi yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde, yedi satır halinde kabartılarak verilmiştir. Alta yer alan tarih bölümünün yer aldığı kitabe kuşağının altı ters kaş kemer şeklinde düzenlenmiştir.

Foto. 73 Şahide

Katalog No. 70

Fotoğraf No : 74-75
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği :Tahir Bey
 Tarihi :Belirlenemedi.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Alt bölümü kırık olmak üzere sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
101 cm.	32 cm.	31 cm.	10 cm.	10 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-fatiha
 -Ocak katibizade Hacı Tahir bin-i Ahmed için
 -Hakk idüp tığa-ı kaza itdi vücudun na-bud
 -Kıydı cellad-ı felak ana mezar hayfa hayf
 -Rahmetin ide ziyade dileriz hayy-ı vedud
 -Cümle ahababı ehibba razı şakirler idi
 -Hak Teala ola andan dahi daim daim hoşnud
 -Fevtini işidincek didiler ana tarih
 -

Kompozisyon :
 Baş taşı :Mezar taşının tepelik kısmı kenarlardan taşkın bir biçimde oluşturulmuş olup, üstte doğru gidildikçe daralan bir görünüm teşkil

etmektedir.Üst bölüm düz bir şekil alırken ,ufak bir çıkıntıyla sonlandırılmıştır.Bu kompozisyonun altında “S” “C” kıvrımlarıyla oluşturulmuş bir kartuş yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerle ayrılmış çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. Fatiha yazısının yer aldığı çerçevenin üst kısmı dilimli form göstermektedir.

Foto. 74 Şahide

Foto. 75 Şahide Detay

Katalog No. 71

Fotoğraf No : 76
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Seyyid Abdurrahman Efendi
 Tarihi : H/1214 – M/1799
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
123cm.	40 cm.	33 cm.	12 cm.	18 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	95 cm.	11 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-fatiha
 -Merhum ocak katibi Ahmed Efendi-zade kim
 -Seyyid Abdurrahman Efendi o mergub-ı dil
 -Niyyet-i hacc-ı şerif ile tedarukun görüb
 -Gitmek arzusunda iken esdi bir bad-ı fena
 -Ayrulub yoldaşlarından rah-ı hakka çıkdı yol
 -Nev-civanım hasret ile eyledi azm-i beka
 -Niyeti hac idi lakin emr-i hakk böyle imiş
 -Ecrini eyleme zayi ey cenab-ı Kibriya

- Bey-ı mamur hürmetine kabrini gülzar idüp
- Bağ-ı firdevs-i cinan it meskenini ey Huda
- Sene 1214

Kompozisyon :

Baş taşı :Lahit parçası olan mezar taşının ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde oniki satır halinde kabartılarak verilmiştir. Fatiha yazısının yer aldığı çerçeve boyun bölümünün başlangıcında, köşelerde yer alan yivlerin içinde yer alan çerçevelerin içine yerleştirilmiştir.

Başlık :Uzun çubuklu başlıklı, yanları taşkın kavuktur.Başlığın sol alt tarafından, sağ üst köşeye doğru uzanan selvi ağacı S kıvrımlı olarak betimlenmiştir.Selvi ağacının ucunda kala yaprakları ve zeminden taşkın çiçek motifi işlenmiştir.

Foto. 76 Şahide

Katalog No. 72

Fotoğraf No : 77-78-79
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Bedirhan Bey
 Tarihi : H/1287 – M/1870
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : Sağlam durumdadır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	206cm.	61 cm.	37 cm.	11 cm.	11 cm.
Ayak taşı	204 cm	62 cm.	36 cm.	11 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun			
	63 cm.	7 cm.			

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Beni kıl mağfiret ey rabb-ı Yezdan
 -Bi-hakkı-ı arş-ı azam nur-u Kur'an
 -Gelub kabrin ziyaret eyleyen ihvan
 -İde ruhum için bir fatiha ihsan
 -Diyarbakır sancağı eşraf-ı hanedanından
 -Ve umera-yı ektratdan Telli İbrahim Beyzade
 -Bedirhan Bey ruhiçün el-fatih

-Sene 1287

Kompozisyon :

Baş taşı : Baş taşının arka yüzünde iki parçalı kaideli, volüt saplı, ağız bölümü beş dilimli bir kaptan çıkan selvi ağacı yer almaktadır. Selvi ağacının iki yanında stilize bir şekilde oluşturulmuş üç dairesel form meydana getiren asma dalı motifi yer almaktadır. Bu motif üzerinde birbirlerine simetrik olarak yerleştirilmiş altı üzüm salkımı bulunmaktadır. Asma dalının uçları tepede birleşmemekte ve kıvrım halinde yanlara doğru açılmaktadır.

Mezar aşının yazı şeritleri düz silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Ayak Taşı :Kaideli, kenarları volütlü saplı, ağzı üç dilimli bir kap içinde yükselen dalın üzerinde yoğun olarak işlenmiş stilize yaprak motifi yer almaktadır. Ayak taşının tepelik kısmı stilize yaprak motifinden oluşturulmuştur.

Başlık :Alttan üstte doğru genişleyen,Hamidiye denilen festir. Fesin üst kısmı dairesel bir form teşkil etmektedir.

Foto. 77 Genel

Foto. 78 Baş taşı

Foto. 79 Ayak taşı

Katalog No. 73

Fotoğraf No : 80
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Gülse Hanım
 Tarihi :H/1257 – M/1840
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
130 cm.	35 cm.	36 cm.	10 cm.	10 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Kad intekale'l-merhume ila
 -Rahmet-i rabbihi'l ğafur
 -Kurdistan Beylerinden
 -Diyarbakır memleketinden
 -Bedirhan Bey kerimesi
 -Gülse Hanım ruhiçün
 -El-fatiha
 -Sene 1251
 Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşının tepelik kısmı, stilize yapraklardan oluşturulmuştur. Yapraklar sağ ve sol yanlara doğru “S” kıvrımları yaparak sarmaktadır.

Mezar taşının yazı şeritlerine yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde dokuz satır halinde kabartma olarak yer verilmiştir.

Foto. 80 Şahide

Katalog No. 74

Fotoğraf No : 81
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :İsmet Ali Efendi
 Tarihi :H/1285 – M/1868
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
150cm.	38 cm.	38 cm.	4 cm.	16 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	109cm.	10 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Seferden avdet edüp bu diyar-ı alem –i arada
 -İkamet üzre iken ba-hitab-ı emr-i subhanı
 -Cenab-ı şikk-ı evvel defteri,i Ekrem u sabık
 -Bekaya rihlet itdi mahzar-ı afv yezdani
 -Vefatın guş iderler hayr ile yad iderler ruhun
 -Makam-ı İsmet Ali Efendinin adn ile rabbani
 -Fatiha
 -Sene 1185

Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak yer verilmiştir. Yazı şeritlerini üstte kaş kemer biçiminde bir kartuş sınırlamaktadır.

Başlık :Kafes dilimli başlığın kenarları taşkın bir hâl oluşturacak şekilde belirtilmiştir. Başlığın görülen üst kısmı alttaki forma uygun olarak kenarları taşkın bir biçimde belirtilmiştir.Sarık başlığı kafes dilimli olarak dolanmaktadır.

Foto. 81 Şahide

Katalog No. 75

Fotoğraf No : 82
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mustafa Efendi
 Tarihi : H/1227 – M/1812
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
127 cm.	32 cm.	32 cm.	4 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	80 cm.	10 cm.		

Kitabe :

Yazı türü : Talik işlenmiştir.

Metin : Huve'l-Baki

-Beni kıl mağfiret ey rabb-i yazdan

-Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-ı Kur'an

-Gelüb kabrim ziyaret iden ihvan

-İde ruhuma bir fatiha ihsan

-Musafereten vefat iden Ruscuklu

-El-hacc Abdullah-zade katib

-El-hacc Musafa Efendi ruhuna

-El-fatih

-Fi. 28.Ra.Sene 1227

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşının yazı şeritleri, yatay silmelerin oluşturduğu dokuz çerçevenin içinde on satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Başlık alttan üstte doğru kareye yakın yatay oval formudur. Kısa çubuklu başlıklı yanları taşkın kavuktur. Sarığın sol alt köşesinden sağ üst köşeye doğru stilize tüy motifi uzanmaktadır. Tüy motifinin üst köşesinde çiçek motifi yerleştirilmiştir. Sarığın alınlık bölümündeki boşluk ters C biçimini almıştır.

Foto. 82 Şahide

Katalog No. 76

Fotoğraf No : 83
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Şefika Hanım
 Tarihi :H/1258 – M/1841
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit :Sağlam durumdadır.
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık	Yan yüzler	
	145cm.	58 cm.	35 cm.	12 cm.	15 cm.	En	Uzunluk
Ayak taşı	147 cm	53 cm.	30 cm.	10 cm.	17 cm.	35cm.	151 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Kad intekale'l-merhume
 -İla rahmet-i rabbihi'l-ğafur
 -Diyarbakır memleketinden
 -Melik Bey zevcesi
 -Şefika Hanım bint-i Cengiz
 -Bey ruhuna el-fatiha
 -Sene 1258

Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşının dilimli bir form gösteren tepelik kısmında, merkezde beş yapraklı stilize bir çiçek motifi yer almaktadır. Bu kompozisyonun altında motifle bağlantılı, yanlara doğru sarkan stilize yapraklar görülmektedir.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Ayak taşı :Alt bölümü pramidal bir biçimde oluşturulmuş stilize dalın tepe noktasında lale motifi yer almaktadır.Bu motifin iki yanında dairesel formlar meydana getiren stilize asma dalı motifi,lale motifini sarmaktadır. Asma dalının üzerinde birbirlerine simetrik olarak yerleştirilmiş altı adet üzüm salkımı ve altı adet stilize yaprak motifi yer almaktadır.

Foto. 83 Genel Görünüm

Katalog No. 77

Fotoğraf No : 84
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ahmed Efendi
 Tarihi : H/1186 – M/1772
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
120cm.	32 cm.	32 cm.	5 cm.	15 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	94 cm.	9 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Ya Hu
 -Merhum ve mağfur
 -İla rahmet-i rabbihi'l-ğafur
 -Bölükat-ı erbaadan
 -Guraba-i yemin ocağı
 -Baş halifesi
 -Ahmed Efendi ruhuna
 -El-fatiha
 -Sene 1186

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşının yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartılarak verilmiştir. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık : Uzun çubuklu kavuğu, ince kafesli dilimli sarık dolanmaktadır.

Foto. 84 Şahide

Katalog No. 78

Fotoğraf No : 85-86
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Derviş Ahmed Bey
 Tarihi :H/1256 – M/1840
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
162cm.	60 cm.	35 cm.	11 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	83 cm.	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Hüve'l-Baki
 -Kad intekale'l-merhumu ila rahmet-i
 -Rabihi'l-ğafur Kurdistan
 -Beylerinden Diyarbakır
 -Memleketinden Hüseyin
 -Beyzade es-Seyyid Hacı
 -Derviş Ahmed Antak
 -Beyi ruhiçün el-fatiha
 -Sene 1256

Kompozisyon :

Baş taşı : Lahit parçası olan mezar taşının yan yüzleri ve ayak taşı bulunamamıştır. Baş taşının arka yüzünde kaideli, üzeri altı bölüme ayrılmış yanları volütlü, ağzı altı dilimli bir kap içinden çıkan dalın tepe noktası stilize lale motifiyle sonlanmaktadır. Bu motifin her iki yanında kaptan çıkan iki adet asma dalı motifi yer almaktadır. Bu motif dairesel bir formlar meydana getirerek lale motifini sarmaktadır. Asma dalı motifinin üzerinde simetrik olarak yerleştirilmiş dört adet üzüm salkımı motifi ve stilize çiçekler yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık : Alttan üstte doğru kareye yakın bir form gösteren başlığın alt kısmında yer alan bitkisel bordür kuşağı başlığı dolanmaktadır.

Foto. 85 Şahide Ön Yüz

Foto. 86 Şahide Arka Yüzü

Katalog No. 79

Fotoğraf No : 87
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Ümmü Gülsüm
 Tarihi :H/1240 – M/1824
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
135 cm.	56 cm.	33 cm.	11 cm.	11 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-fatiha
 -Cam-ı eceli nuş etmeye çare yok asla
 -Terk idüp mal u canı eyledi azm,i beka
 -Ravza-i cinan eyliye kabrini huda bala
 -Şimdi ihvandan ricası ideler dua
 -İkbalı helak ola ehlen ve sehlen
 -Niamı kıla hem rabbin ana Cennet-i ala
 -Merhume Ümmü Gülsüm bint-i Hacı Abdullah bi-
 medine-i...
 -1240
 Kompozisyon :

Baş taşı :Lahit parçası olan mezar taşının ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır. Mezar taşının tepelik kısmı “S”-“C” kıvrımlarından oluşturulmuş ve uç noktasında stilize bir istiridye kabuğu motifi ile sonlanmaktadır. Mezar taşının alınlık bölümünde yazı kuşaklarını dairesel bir kemer formuyla saran süslemeye yer verilmiştir. Bu formun yanlarında dördüncü kitabeye kadar sarkan şerit halinde bitkisel bir bezemeye yer verilmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu düz çerçevelerin içinde kabartma halinde yer alan on satır yazıdan oluşmaktadır.

Foto. 87 Şahide

Katalog No. 80

Fotoğraf No : 88
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Aişe Hanım
 Tarihi :H/1280 – M/1863
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
89 cm.	30 cm.	37 cm.	4 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -İtmedi hazıkları kar derdinin dermanına
 -Saldı hicri nev-civan ihda idüp her yanına
 -Ateş-i suzan bıraktı çerh-i gerdum içre kim
 -Ahızarı tıfl-ı ferzend duhteri handanına
 -İrci'i emrin tutub terk-i vatan itti heman
 -Emr-i hakkın ram olubdur mucib-i fermanına
 -Nice cemşidi hami-i İskender-i bidaluyla
 -Koymadı alemde bir asar muaddel şanına
 -Çun hayali hasret içre gösterub tarih-i tam
 -Aişe Hanım azm idüp çün ola gülşenına
 -Sene 1280

Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir.Mezar taşının tepelik kısmı sivri kemer şeklinde biçimlenmiş ve merkezde Fatiha yazı çerçevesi yer almaktadır.

Yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu altı çerçevenin içinde oniki satır yazıdan oluşmaktadır.Yazı şeritleri çerçevelerin içinde kabartma olarak yer almaktadır.

Foto. 88 Şahide

Katalog No. 81

Fotoğraf No : 89
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :Belirlenemedi.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Belirlenemedi.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
84 cm.	29 cm.	35 cm.	3 cm.	12 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Emr-i hakka ram olub iki karındaş duhteri
 -Eyle ya rabb lutfile gülzar-ı firdevs-i mekan
 -İrcii emrini guş itdikde kılı elveda
 -İşidüb bu hali anlasa ağladı halk-ı cihan
 -Derdi hicran düşüb asla tabib etmedi kar
 -Akıbet irdi bahar-ı ömrüne badi-i hazan
 -Çarh-ı gerdunhake virub zat-ı pake gevheri
 -
 Kompozisyon :

Baş taşı :Süslemeye yer verilmeyen mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının tepelik kısmı sivri kemer biçiminde şekillenmektedir.

Mezar taşının yazı şeritleri altı çerçeve içinde on satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Foto. 89 Şahide

Katalog No. 82

Fotoğraf No : 90-91
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ahmed Efendi
 Tarihi : H/1206 – M/1791
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt çevre	Üst çevre
	149cm.	59 cm.	84 cm.
Ayak taşı	136 cm	69 cm.	79 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Katib-i bostaniya Ahmed Efendinin namı
 -Kıldı bunca dem acağında kitabda kıyam
 -Filhakika post ezi olmuştu zatında veli
 -Eyledi ahir bekaya oldahi
 -Merğ-i ruhu guş idince ircii emrin heman
 -Saha-i lahutuna pervane eyledi şol el heman
 -Hakk Teala seyyiatın afv idub mağfiret kıla
 -Kabrin anın eyleye lutfi ile daru's-selam
 -Geldi bir ez didi tarihin

-Kıla ruhu Ahmed Efendiye Cennet makam

-Sene 1206

Kompozisyon :

Baş taşı :Altan üstte doğru genişleyen silindir formdaki mezar taşının alınlık bölümünde yer alan kaş kemerin tepe noktasında stilize lale motifi yer almaktadır. Kaş kemerin iki yanında oluşan boşluklara dairesel sarmal motifler yerleştirilmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde oniki satır olarak kabartma halinde yer almaktadır.

Ayak taşı :Altan üstte doğru genişleyen silindir formdaki ayak taşının üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Foto. 90 Genel Görünüm

Foto. 91 Şahide

Katalog No. 83

Fotoğraf No : 92
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hacı İbrahim Behram Bey
 Tarihi : H/1256 – M/1840
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Kırık durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : Ayak taşı kırık durumdadır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	185cm.	60 cm.	35 cm.	11 cm.	11 cm.
Ayaktaşı	90 cm	60 cm.	—	14 cm.	cm.
Başlık	Çevre	Boyun			
	93 cm.	9 cm.			

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Kad intekale'l-merhumu ila rahmeti
 -Rabbihi'l-ğafur Kurdistan
 -Beylerinden Diyarbakır
 -Memleketinden Hüseyin
 -Beyzade es-Seyyid Hacı
 -İbrahim Behram Bey Antak
 -Beyi ruhiçün el-fatiha

-Sene 1256

Kompozisyon :

Baş taşı :Yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yer alan yazı şeritleri dokuz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Ayak taşı :Kırık olan ayak taşında kaideli,üzeri altı dilimli, yanları volüt kulplu,altı dilimli ağız bulunan bir kaptan çıkan stilize yapraklar yer almaktadır. Bu kompozisyonun altında yer alan bordür kuşağında stilize yapraklardan oluşan süslemeye yer verilmiştir. Ayak taşının alt bölümünde kaideli, yanları volüt kulplu, altı dilimli ağızlı kap içerisinde üç nar, iki kayısı ve bir armut ile sekiz stilize yaprak motifinden oluşan bir kompozisyon görülmektedir.

Yan yüzler :Üç barok karakterli kartuş ve bu kartuşların merkezinde kaideli, iki kulplu, ağız bölümü dilimli, kaplarda üç adet nar, iki adet kayısı ve arka planda on adet stilize yapraklardan oluşan kompozisyonlar yer almaktadır. Birinci ve üçüncü kompozisyonlar birbirinin tekrarı niteliğinde olup ortada yer alan kompozisyondaki kabın içerisinde farklı bir meyve yer almaktadır.

Başlık : Alttan yukarıya doğru kareye yakın görünümlü olan kavukta, sarık başlığı tek kat dolanmaktadır. Sarığın alın kısmı ters "V" biçiminde oluşturulmuştur. Başlığın üst kısmı yuvarlak biçimdedir.

Foto. 92 Genel Görünüm

Katalog No. 84

Fotoğraf No : 93
 Çizim No : 11
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Safiye Hanım
 Tarihi :H/1254 – M/1838
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
120cm.	39cm.	42cm.	3cm.	8cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Ah felek ah beni ğiryan eyledin
 -Validem ciğerin püryan eyledin
 -Virmedin zaman doayım genç yaşıma
 -Bakmadın validemin göz yaşına
 -Veba zahmine düş oldum asla yoktur çareler
 -Velidem sinesi açdım hiç olunmaz yareler
 -Bab-ı cennet kuşad olmuş güşüme geldi sada
 -Velidemi kardaşımı cümlesin etdim feda
 -Şuhedalık menzildir cihandan yokdur vefa
 -Ümmetimin kıl şefaata ya Muhammed Mustafa

-Merhume Safiye Hanım bint-i Bedirhan Bey

-1254

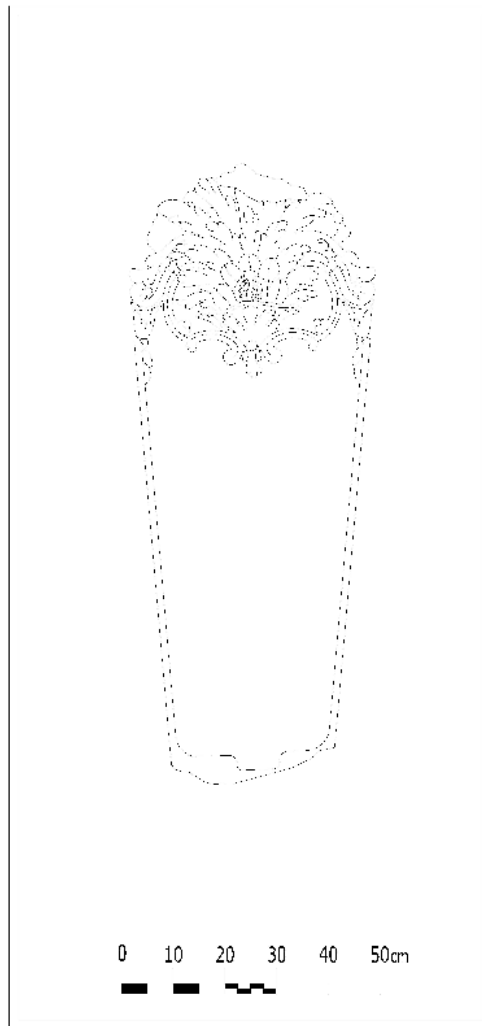
Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşının alınlık bölümünde barok karakterli bir kartuşun oluşturduğu kabın içinde beş adet kayısı ve ortada bir adet nar motifi yer almaktadır. Arka planda dokuz stilize yaprak motifi yer almaktadır. Yapraklardan sağ ve sol yanlara doğru sarkan iki adet çan çiçeği motifi kompozisyonu tamamlamaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu yedi çerçevenin içinde onüç satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Foto. 93 Şahide

Çizim. 11

Katalog No. 85

Fotoğraf No : 94-95
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Beyzade Mehmed Bey
 Tarihi :H/1253 – M/1837
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	168cm.	60cm.	33cm.	12 cm.	12cm.
Ayak taşı	128cm	55 cm.	31 cm.	11 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun	Yan yüzler		
	81cm.	7 cm	En	26 cm.	Uzunluk 167 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Kad intekale'l-merhumu ila
 -Rahmet-i rabbihi'l-ğafur Kurdistan
 -Beylerinden Diyarbakır memleketinden
 -El-hacc Telli İbrahim
 -Beyzade Mehmed Bey
 -Ruhîçin El-fatiha
 Sene 1253

Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Baş taşının arka yüzünde kaideli, kenarları volüt kulplu , ağzı dilimli bir kap içinden çıkan stilize selvi ağacı motifi ve dairesel hareketlerle birbirine dolanan iki üzüm salkımı motifi ve altı adet stilize üzüm yaprağı motifi yer almaktadır. Baş taşının alt bölümünde yer alan bordur kuşağında stilize C biçimli yaprak ve dallardan oluşturulmuş bir bordür kuşağı yer almaktadır. Bordür kuşağının altında yer alan bölümde ağzı dilimli bir kap içinde pramidal bir kompozisyonda yerleştirilmiş.Üç adet ,taneleri gözüken nar meyvesi motifi yer almaktadır.Bu kompozisyonun arkasına ise üç adet kayısı motifi işlenmiştir.

Ayak taşı ön yüz :Ayak taşının gövde bölümünde birbirine paralel olarak yerleştirilmiş üç adet stilize selvi ağacı motifi yer almaktadır. Ortada yer alan motif diğer motiflerden uzun olarak işlenmiştir. Tepelik bölümünde dairesel bir form içinde stilize yaprak motifi yer almaktadır.

Ayak taşı arka yüz :Ayak taşının tepelik bölümünde istiridye kabuğu ve bu motifin altında C kıvrımlarıyla oluşturulmuş stilize çiçek motifi yer almaktadır. Bu motiflerin uçlarına birer çan çiçeği motifi yerleştirilmiştir. Ayak taşının gövde bölümünde kenarları volüt kulplu ağzı dört dilimli bir kap içinden çıkan stilize hurma ağacı motifi görülmektedir. Onyedili taneli iki adet hurma salkımı üstünde sağ ve sol yanla doğru açılmış sekiz stilize yaprak motifi yer almaktadır.

Başlık :Dairesel formda yapılmış olan başlığı, alt bölümde içinde stilize dalların yer aldığı bordür kuşağı dolanmaktadır. Başlığın püskülü arkaya doğru sarkmaktadır.

Foto. 94 Genel Görünüm

Foto. 95 Şahide Arka Yüz

Katalog No. 86

Fotoğraf No : 96
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Hace Nazife Hanım
 Tarihi :H/1252 – M/1836
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
108cm.	31cm.	39cm.	3cm.	7cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Ey benim senki mezarım okuyalar din-i ahvali
 -Niyaz kıl halika daim dile mevlam imanı
 -Bu dünya fanidir cana sakın baki dime zinhar
 -Heva-i nefse güş tutma erişe feyz-i rahmani
 -Bu dünyaya gelen ervah gide bunda mevcud halik
 -Beka darına azm iden nazar kılar cenneti seyrani
 -Hacı Hasan Efendinin halilesi merhume
 -Hace Nazife Hanım ruhiyçün
 -1252
 Kompozisyon :

Baş taşı :Altan üstte doğru genişleyen mezar taşının formu sivri kemer biçiminde oluşturulmuştur.Alınlık bölümünde yer alan barok karakterli kartuşun yanlara doğru sarkan S kıvrımlı uçları kompozisyonu tamamlamaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartılarak verilmiştir

Foto. 96 Şahide

Katalog No. 87

Fotoğraf No : 97
 Çizim No : 12
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Dura Hanım
 Tarihi :H/1263 – M/1846
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
145cm.	32cm.	41cm.	4cm.	8cm.

Kitabe :

Yazı türü :Talik işlenmiştir.

Metin :Huve'l Baki

-Ah felek ah beni giryan eyledin
 -Validem ciğerin püryan eyledin
 -Virmedin zaman doyam genç yaşıma
 -Bakmadın validemin göz yaşına
 -Verem zahmine düş oldum asla yokdur çareler
 -Validem sinesine açdın onulmaz yaralar
 -Bab-ı Cennet küşad olmuş güşüme geldi sada
 -Validemi kardaşımı itdim feda
 -Şühedalık menzildir cihanda yokdur vefa
 -Ümmetine kıl şefa'at ya Muhammed Mustafa

-Tayfur Beyin zevcesi Dura Hanım bint-i Timur Ağa

-1263

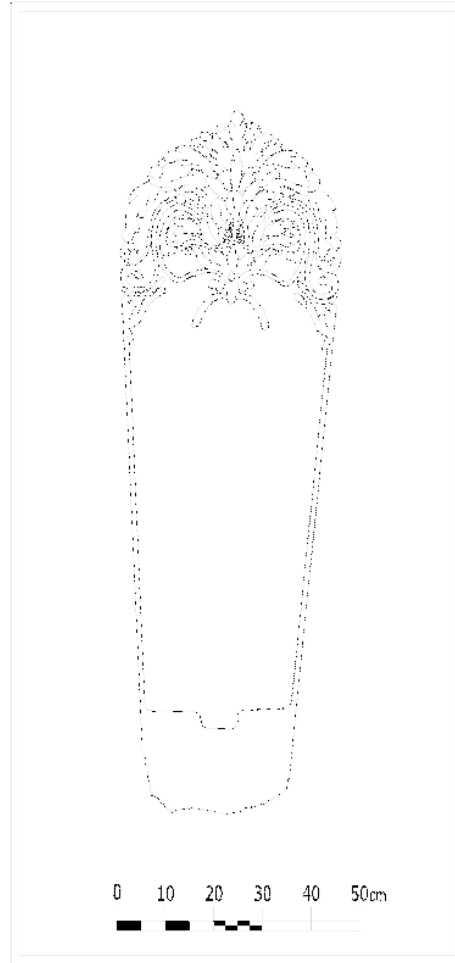
Kompozisyon :

Baş taşı : Alttan üstte doğru genişleyen mezar taşının alınlık bölümünde barok karakterli bir kartuşun oluşturduğu yanları volüt kulplu, ağzı iki dilimli bir kap içinde bir adet nar beş adet kayısı motifinin oluşturduğu kompozisyonun arkasında onbir adet stilize yaprak motifi yer almaktadır. Ayak taşı bulunamamıştır. Mezar taşı mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu yedi çerçevenin içinde onüç satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Foto. 97 Şahide

Çizim . 12

Katalog No. 88

Fotoğraf No : 98
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği :Sevda Hanım
 Tarihi :H/1262 – M/1845
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
163 cm	65 cm.	38 cm.	11 cm.	11 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Kad intekaleti'l-merhume
 -İla rahmet-i rabbihi'l-ğafur
 -Kurdistan beylerinden
 -Diyarbakır memleketinden
 -El-hacc İbrahim Beyin zevce-i
 -Muhteremesi el-hacc Sevda
 -Hanım ibnet-i Telli İbrahim Bey
 -Ruhıyçün rızaen lillahi el-fatiha
 -Fi 15.S. Sene1262

Kompozisyon :

Baş taşı :Lahit parçası olan mezar taşının yan yüzleri ve ayak taşı bulunamamıştır.Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on bir satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Foto. 98 Şahide

Katalog No. 89

Fotoğraf No : 99-100-101
 Çizim No : 13
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Lale Hanım
 Tarihi :H/1267 – M/1850
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	146cm.	32cm.	43cm.	4cm.	9 cm.
Ayak taşı	132cm	25cm.	32cm.	4cm.	10 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Beni kıl mağfiret ya rabbi Yezdan
 -Bi hakk-ı arş-ı azam nur-u Kur'an
 -Benim kabrim ziyaret iden ihvan
 -Okusun ruhuma bir fatiha ihsan
 -İbrahim Behram Bey kerimesi
 -Lale Hanım ruhiçün
 -Sene 1267
 Kompozisyon :

Baş taşı :Altan üstte doğru genişleyen mezar taşının alınlık bölümünde barok karakterli süslemeyle oluşturulmuş kenarları volüt kulplu, ağzı iki dilimli bir kap içerisinde bir adet nar ve dört adet kayısı motifi yer almaktadır.Kompozisyonun arka planında stilize yapraklar yer almaktadır. Stilize yapraklar kenarlarda iki adet çan çiçeği ile birleşmektedir. Mezar taşı mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde sekiz satır yazı halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Ayak taşı : Kaideli , üzeri bitkisel bezemeli, yanları volüt kulplu, ağzı iki dilimli, bir kap içinden çıkan stilize hurma ağacı motifi yer almaktadır.Motifin tepe noktasına stilize lale motifi işlenmiştir.

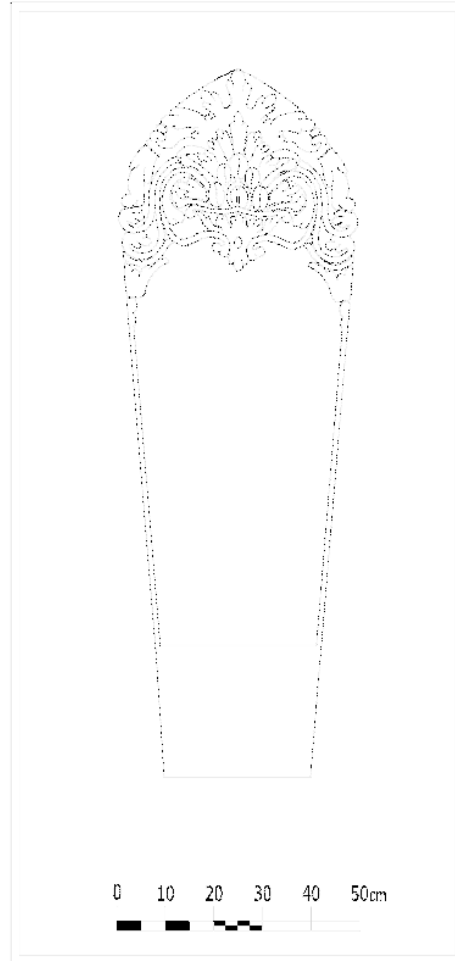
Foto. 99 Genel Görünüm

Foto. 100Şahide

Foto. 101 Ayak Taşı

Çizim. 13

Katalog No. 90

Fotoğraf No : 102
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hasan Bey
 Tarihi : H/1257 – M/1840
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Başlık kısmı kırık durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
105 cm	31cm.	38cm.	4cm.	13cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-fatiha
 -Daima mevlaya kıl hayr dua
 -Seyyatın mahv ide bari-i huda
 -Diyarbakır memleketinden Kurdistan
 -Beylerinden Telli Bey tevabiinden
 -Merhum Hasan İbn-i Mustafa
 -Ruhıyçün
 -Sene 1257

Kompozisyon :
 Baş taşı : Başlıklı mezar taşının başlığı gövde bölümünden itibaren kırıktır. Mezar taşı üstten altta doğru daralan bir form teşkil

etmektedir.Yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içine sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Foto. 102 Şahide

Katalog No. 91

Fotoğraf No : 103
 Çizim No : 14
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Kudret Hanım
 Tarihi : H/1279 – M/1862
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
169cm.	38cm.	45cm.	3cm.	10cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Hüve'l-Baki

-Ah felek çarkın kırılın gençliğime doyamadım
 -Şu cihanda başıma götürmedik hal koymadın
 -Ah-u zar ile göçürdün tazelikde ömrümü
 -Halikimsin ya ilahi sana döndüm önümü
 -Deva yok çaresiz dertlere düşürdün beni
 -Kerem kıl mağfiret eyle günahım ya gani
 -Emr-i takdir böyle yazmış buna tedbir neylesün
 -Tarihimi okuyanlar bana yansun Ağlasun
 -Kurdistan beylerinden Receb Beyzade

-Selim Beyin kerime-i muhteremesi merhume Kudret Hanım

-Ruhîyçün

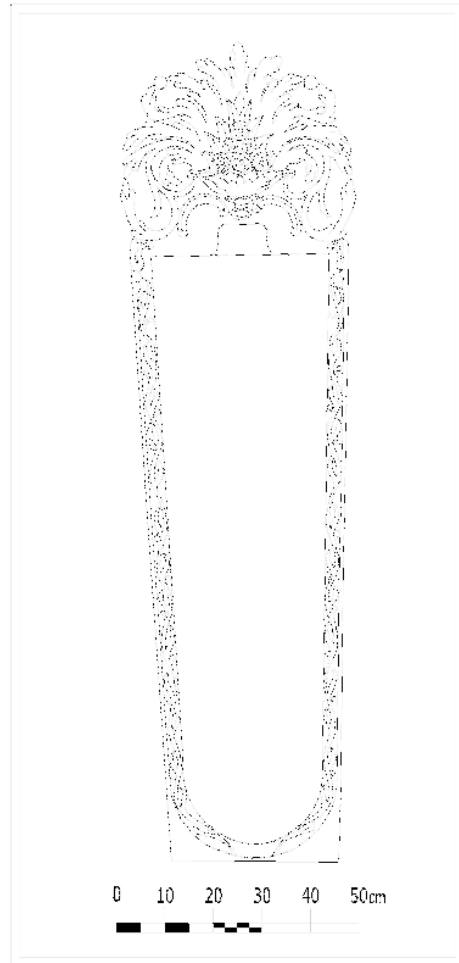
-1279

Kompozisyon :

Baş taşı :Alt kısımdan üstte doğru genişleyerek devam eden mezar taşı gövde ve tepelik bölümünden oluşmaktadır.Mezar taşının tepelik kısmı “S” ve “C” kıvrımlı stilize edilmiş yaprak ve dalların karşılıklı olarak yanlara ve üstte genişlemesiyle oluşturulmuştur.Tepelik kısmının merkezinde kaideli, üzeri bitkisel bezemeli,yanları volüt kulplu, bir kap içerisinde yıldız çiçeği yer almaktadır. Kompozisyonun arkasında sekiz adet stilize yaprak motifi yer almaktadır.Kitabeler oniki satır halinde her satır bir silmeyle ayrılarak belirtilmiştir.Kitabe dizisinin sağ ve sol kenarları, tepelik kısmına kadar bitkisel bordür kuşağıyla sınırlandırılmıştır.Bordür kuşağı mezar taşının alt kısmında oval bir görünüm almış üst bölümlere doğru düz bir biçimde işlenmiştir.

Foto. 103 Şahide

Çizim. 14

Katalog No. 92

Fotoğraf No : 104
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :Toprak altında olduğu için okunamadı.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
63 cm.	24 cm.	24 cm.	11 cm	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	44 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Bir naz virüz tffl idi ol civan
 -Gençliğine doymadan ayırdı bad-ı hazan
 -Nar-ı firkatle dil-i validini yakub
 -Eyledi beka-gah azm-i gülüstan-ı cinan
 -Edirne mekteb-i idadiye-i şahane
 -Rütbesi miralay
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşının, yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içine altı satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru hafif daralan formdaki fesin yüzeyinde iç içe iki daire biçimine yer verilmiştir.Bu formun merkezinde iki yapraklı bir çiçek motifi yer almaktadır.

Foto. 104 Şahide

Katalog No. 93

Fotoğraf No : 105
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :Toprak altında olduğu için okunamadı.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
87 cm.	28 cm.	28 cm.	11 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	74 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-fatiha
 -İpsalalı devletlu Ahmed Paşa
 -Hazretlerinin nahl-ı pak mahdumu
 -Hacegan-ı Divan-ı Hümayundan
 -Nev-civan gonca fidan iken
 -İrtihal-i dar-ı beka iden
 -.....
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık : Alttan üstte doğru kareye yakın yatay oval formulu, kısa çubuklu başlıklı, yanları taşkın kavuktur. Balığın sol alt kenarından sağ üstte doğru uzanan servi ağacı yer almaktadır. Kavuğun sağ alt köşesinden, sarığın sağ tarafına doğru uzanan iki yapraklı çiçek motifi işlenmiştir.

Foto. 105 Şahide

Katalog No. 94

Fotoğraf No

: 106

Yeri

: Üç Şerefeli Camii Haziresi

İnceleme Yılı

: 07-7-2005, 11-12-2005

Kimliği

:Seyyid İbrahim Edhem Bey

Tarihi

:H/1213 – M/1798

Şimdiki durumu

:

Baş taşı

:Başlık bölümü kırıktr.

Ayak taşı

:Bulunamadı.

Sanduka

: -

Lahit

:Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.

Türü

:Erkek mezarıdır.

Malzeme

:Mermer malzeme kullanılmıştır.

İşlenişi

: Oyma, kazıma uygulanmıştır.

Ölçüleri

:

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
66 cm.	47 cm.	27 cm.	10 cm.	10 cm.

Kitabe

:

Yazı türü

:Talik işlenmiştir.

Metin

:Fatiha

-Seyyid İbrahim Edhem Bey karir-i çeşm-i can

-Kapucu başı Ali beyzade ba-emr-i rahim

-Çeşm-i paki nahl-ıgöl gibi çiçekle zeyn olub

-Bağ-ı adne viridi Kıldı gözlerden adim

-Hayf ol mahdum-ı can pare vücudu ruzigar

-Nagehan bu gurbet ilinde itdi hak içre zemim

-Fevtine hatif didi bu mısrayı tarih-i tam

-Kabr-i Edhem Bey kerem kaza ola sahn-ı naim

-1213

Kompozisyon

:

Baş taşı :Lahit parçası olan mezar taşının ayak taşı ve yan yüzleri bulunmamaktadır. Mezar taşının gövde kısmında yer alan yazı şeritleri yatay beş silme çerçevenin içinde dokuz satır yazı halinde kabartma olarak yer almaktadır. Alt yazı çerçevesinin sağ ve sol kenarlarında yer alan stilize yapraklar “C” kıvrımı oluşturmaktadır. Gövde bölümünün alt kısmında, bordür içinde yer alan barok karakterli üç adet stilize çiçek motifi stilize yapraklarla birbirine bağlanmaktadır.

Başlık : Başlık tamamen kırıktır.

Foto. 106 Şahide

Katalog No. 95

Fotoğraf No : 107
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Hacı Hasan Efendi.
 Tarihi :H/1252 – M/1836
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
120 cm	28 cm.	31 cm.	4 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	72 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-fatiha
 -Eleminden Hacı Hasan Efendizade ahvah
 -Eftab-ı ömrün itdi munhasıf ebr-i ecel
 -Azle reftar iderken servi asa bu civan
 -Soldu gülruyu vebadan çekdi işte bad-i el
 -Çünkü genç iken cihandan eyedi azm-i beka
 -Kasr-ı cennatı ana cay eyleye rabbi'l-ecel
 -Bir kalemde çıkdı hizmetiyle vefatı tarihi
 -

Kompozisyon :

Baş taşı : Başlıklı olan mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde on satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üstte doğru kareye yakın oval görünümlü başlığın üzerinde süsleyici unsurlara yer verilmemiştir.

Foto.107 Şahide

Katalog No. 96

Fotoğraf No : 108
 Çizim No : 15
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Fatimatuzzehra Hanım
 Tarihi :H/1267 – M/1850
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
165 cm.	31cm.	40 cm.	5cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Ya Baki
 -Bu alem kulli mahv olur
 -Heman baki kalur Allah
 -Telli İbrahim Bey kerimesi
 -Merhume ve mağfureten leha
 -Fatimatuzzehra Hanım
 -Rızaen lillahi el-fatiha
 -1267

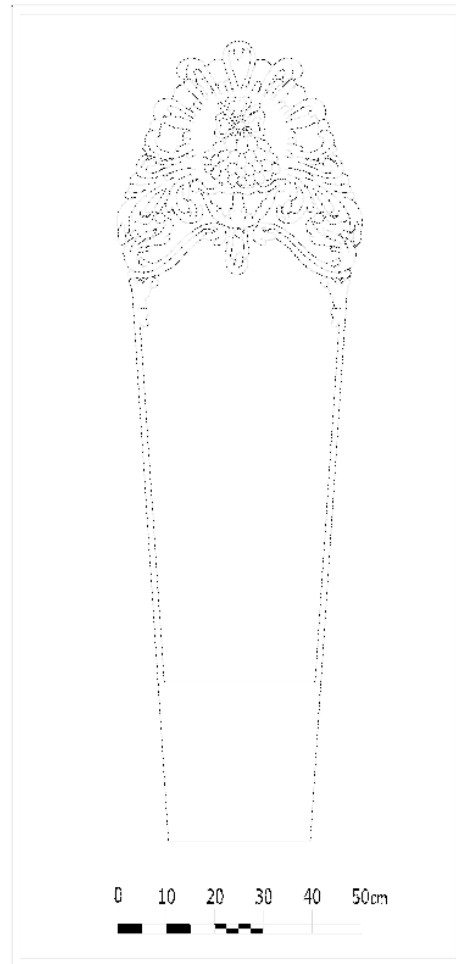
Kompozisyon :
 Baş taşı :Alt kısımdan üstte doğru genişleyerek devam eden mezar taşının tepelik kısmı stilize edilmiş yapraklardan oluşturulmuş oval bir

görünüm teşkil etmektedir. Tepelik kısmın merkezinde stilize görünümlü yapraklardan oluşturulmuş vazodan oluşmuş üzüm salkımı yer almaktadır. Üzüm salkımının üstünde kurdele fiyonklarıyla boğulmuş çiçek dalları yer almaktadır. Vazonun sağ ve sol alt kısmına yerleştirilmiş “S”-“C” kıvrımlı yapraklar mezar taşının tepelik ve gövde kısmını sınırlamaktadır. Merkezdeki üzüm salkımından çıkan stilize yapraklar tepelik kısmında yoğun olarak işlenmiştir.

Kitabe kuşağı dokuz satırdan oluşmaktadır. Her satır yatay bir silmeyle birbirinden ayrılmıştır.

Foto. 108 Şahide

Çizim. 15

Katalog No. 97

Fotoğraf No : 109
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ali Ağa
 Tarihi : H/1217 – M/1802
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : Yan yüzleri ve ayak taşı bulunamamıştır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
143 cm	61 cm.	33 cm.	16 cm.	16 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	100 cm	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-fatıha
 -Na-gehan gitdi ehibba-yı sadakatkardan
 -Bu vücudu muhterem ba-emr-i rabb-i müstean
 -Gülşen-i ömrün hazan idince hayfa rüzgar
 -Azm idüp gülzar-ı adne eyledi terk-i cihan
 -Çıkdı bir er fevti tarihin didi menkutla
 -Kabr-i el-hacc Ali Ağa ola dar-ı cenan
 -Sene 1217

Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru genişleyen başlığın üstünde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Uzun çubuklu kavuk,yanlarda tek kat olan sarıkla çevrelenmiştir.

Foto. 109 Şahide

Katalog No. 98

Fotoğraf No : 110
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hacı Hasan
 Tarihi : H/1097 – M/1685
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
71 cm.	77 cm.	85 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Hüdaya bi-hakk-ı Kabe ve kiramen katibin
 -Rahmetidir Hacı Hasan yazıcıya nasibin.....
 -Sene 1097

Kompozisyon :

Baş taşı : Dikdörtgen diagonal formdaki mezar taşının yazı şeritleri kaş kemer biçiminde oluşturulmuş çerçevenin içinde iki satır yazı halinde yer almaktadır. Kaş kemerin tepe noktasında oluşan bölüme Fatiha yazısı işlenmiştir. Kaş kemerle birleşerek, mezar taşının alınlık bölümüne yerleştirilen lale motifi kaş kemerin uçlarını birleştirmektedir. Kaş kemerin sağ ve sol yanında oluşan panolara dairesel rozetler yerleştirilmiştir. Rozetler lale

motifinin altında silme kuşağıyla çerçevelenmiştir. Tarih bölümünün yer aldığı çerçeve ters kaş kemer biçimiyle şekillenmiştir.

Foto. 110 Şahide

Katalog No. 99

Fotoğraf No : 111
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Saide Hanım
 Tarihi :H/1285 – M/1868
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
163 cm	37cm.	43 cm.	5 cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -..... memur-ı aşar-ı liva-yı Edirne
 -Ahmed Tefvik Efendi zevcesi ol nev –civan
 -Yani bi-derman merhume Saide Hanımın
 -Kaldı aciz ah derdinden etibba-yı zeman
 -Zarlar kıldı melaik intikalin guş idüp
 -Hak oldu sine-i çak ağladı çeşm-i asumen
 -Nagehan irdi kulağına hitab-ı ircii
 -İnkiyaden emr u ferman hudaya virdi can
 -Hame-i racih didi fevtine tarih-i
 -Bu Saide Hanıma hakk cenneti ide mekan
 -Fi 13 Ra Sene 1285

Kompozisyon :

Baş taşı :Alınlık merkezinde simetrik bir düzen görülmektedir. Sepet örgülü bir kap ve içerisinde ikisi yere doğru eğilmiş olarak tasvir edilmiş stilize yapraklar ,kabın dip kısmından çıkan beş stilize yaprak motifi görülmekte, bu motiflerden dördü göğe bakacak şekilde hareketlendirilmiş biri ucu yere bakacak şekilde ve diğer dört yaprağa oranla daha küçük tasvir edilmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu yedi çerçevenin içinde oniki satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Foto. 111 Şahide

Katalog No. 100

Fotoğraf No : 112-113
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Behram Bey
 Tarihi : H/1285 – M/1868
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : İki parça halindedir.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma, kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	115cm.	33 cm.	39 cm.	3 cm.	8cm.
Ayak taşı	117 cm	31 cm.	39 cm.	9 cm.	10 cm.
Başlık	Çevre	Boyun			
	55 cm.	9 cm.			

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Kurdistan beylerinden
 -Ve eşraf-ı hakimandan
 -Zerki umerasından
 -Telli İbrahim Beyzade
 -Merhum ve mağfurun leh
 -Mehmed Behram Bey
 -Ruhîçün

-Sene 1285

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu yedi çerçevenin içine sekiz satır halinde kabartılarak verilmiştir.En altta yer alan kitabede iki satır yazıya yer verilmiş ve ters kaş kemer şeklinde bir çerçeveye kuşatılmıştır. Baş taşı ve ayak taşı mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Başlık :Altan üstte doğru daralan fesin yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Fesin sol üst kısmından çıkan püskülü sola doğru uzanmaktadır.

Ayak taşı :Gövde bölümünden itibaren kırıktır.

Foto. 112 Genel Görünüm

Foto. 113 Şahide

Katalog No. 101

Fotoğraf No : 114
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ali Efendi
 Tarihi : H/1175 – M/1761
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
98 cm.	20 cm.	23 cm.	4 cm.	12 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	71 cm.	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -..... bu Ali efendi
 -Eyledi ukbaya rıhlet
 -Husn-ı hulkı cumle-i ahabına
 -Sahib-i evlad idi ol menddane
 -Bir nice müddet tabib virdi deva
 -Bulmadı çare ilaca
 -Çıktı birisi didi tarihini
 -Cennet-i alada şifası

-Sene 1175

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında süsleyici unsurlara yer verilmemiştir.Yazı şeritleri sağdan sola doğru eğimli olarak tek bir çerçeve içinde yer almaktadır. Fatiha yazısının yer aldığı çerçevenin üst kısmı oval bir form gösterirken çerçevenin alt tarafı ters kaş kemer formundadır.

Başlık :Düz başlıklı, yanlardan taşkın kavuktur.Sarık başlığı tek kat dolanmaktadır. Süsleme unsurlarına yer verilmeyen başlığın alınlık kısmı ters "C" formundadır."C" formun içinde dışa taşkın dairesel bir form görülmektedir.

Foto. 114 Şahide

Katalog No. 102

Fotoğraf No : 115
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Seyyid Hafız Hacı Ahmed Efendi
 Tarihi :H/1245 – M/1829
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
141cm.	36 cm.	38 cm.	3 cm.	12 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	100cm.	5 cm		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :
 -Seyyid Hafız Hacı Ahmed Efendi ibn-i Mustafa
 -Emr-i hakka imtisah eyledi azm-i beka
 -Husn-i hulk sahibi bir hoş zat-ı mükrim idi
 -Şimdi ihvandan ricası ruhuna hayr dua
 -Yüz dönüb dergah-ı hakka didi ya rabb-i rahim
 -Mağfiret kıl bana ya rabb budur senden rica
 -Kabrini gülzaz-ı Cennet ide rabb-i mustean
 -Ruhuna firdevs-ı alayı makam eyleye ana

-1245

Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşını yazı şeritleri, yatay silmelerin yer aldığı çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık :Alttan üstte doğru kareye yakın oval formludur. Çubuklu başlıklı, yanları taşkın kavuğun sol altından başlayan tüy motifi sağ üst köşeye doğru uzanmaktadır. Sarığın alınlık kısmı, ters "C" şeklini almış içi kısa çubuklarla işlenmiştir.

Foto. 115 Şahide

Katalog No. 103

Fotoğraf No : 116-117
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Kazım Efendi
 Tarihi : H/1331 – M/1912
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	150cm.	29 cm.	43 cm.	7cm.	12cm.
Ayak taşı	156cm	25cm.	44cm.	4 cm.	12 cm.
Başlık	Çevre	Boyun			
	71 cm.	9 cm.			

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Hüve'l-Baki
 -Edirne Vilayeti
 -Celilesi mektubcusu
 -Edirneli merhum ve mağfurun leh
 -Hüsnü Efendi'nin ruhiçün
 -Rızaen lillahi el-fatıha
 -Fi. 11 Rebiuevvel Sene 1311
 Kompozisyon :

Baş taşı :Mezartaşının formu alt ve üst bölümde dar gövde bölümünde yanlardan şişkin bir form teşkil etmektedir. Alınlık bölümünde sağ ve sol yana doğru çıkıntı oluşturmuş bir şekilde belirginleşen bitkisel motiflerle oluşturulmuş sarmal bir kompozisyon yer almaktadır. Yazı şeridinin sağ ve solunda bir birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş stilize yaprak motifi işlenmiştir. Mezar taşı üç kademeli, mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Ayak taşı :Başlıkta uygulanan form ayak taşında da uygulanmıştır. Kaideli, üzeri süslemesiz bir kap içinde birbirine dolanarak yükselen iki dalın üzerinde yedi stilize yaprak ve dört stilize çiçek motifine yer verilmiştir. Alınlık bölümünde sağ ve sol yanlarda birbirine simetrik bitkisel sarmal kompozisyonlar işlenmiş ve tepelikte dairesel bir form içinde çiçek motifi yer almıştır.

Başlık : Alttan üstte doğru daralan bir Aziziye denilen fesin üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Fesin püskülü sağ üst köşeden sağ alt köşeye doğru sarkmaktadır.

Foto.116 Şahide

Foto. 117 Ayak Taşı

Katalog No. 104

Fotoğraf No : 118
 Yeri :Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Mehmed Kazım
 Tarihi :H/1313 – M/1895
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : -
 Ayak taşı : -
 Sanduka :Sağlam durumdadır.
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	En	Boy
Alınlık	44 cm.	43 cm.
Yan yüzler	26 cm.	115 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :-Edirne vilayet-i celilesi mektupcusu merhum Ve
 mağfurun leh
 -Mehmed Kazım Efendinin mahdumu sağır Mehmed
 Kazım

-Efendinin ruhiçün rızaen lillahi el-fatiha
 -Fi.9.Şevval Sene 1313

Kompozisyon : Sandukanın kitabelerinin yer aldığı sol üst köşesinde üzeri süslemesiz küçük bir fes yer almaktadır, fesin alt bölümünde minyatür ölçülerde insan gövdesine yer verilmiştir.Sandukanın alınlığında simetrik olarak işlenmiş iki ay motifinin arasına bir adet yıldız motifi işlenmiştir.

Sanduka iki taş bloğun üzerinde yer almaktadır.En altta yer alan taş blok, dikdörtgen formuna sahiptir. İkinci taş blok ise dikdörtgen formunda olup, sandukanın alınlığına doğru daralan bir form teşkil etmektedir.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde üç satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Son kitabeden sonra oluşan boşluk içine bitkisel süsleme uygulanarak değerlendirilmiştir.

Foto. 118 Genel Görünüm

Katalog No. 105

Fotoğraf No : 119
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :H/1086 – M/1675
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
90 cm.	82 cm.	96 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-Fatiha
 -Edirne-i çeledi ol güzide-i fal-i cebaba
 -Ki naki azim-i gülşen ki cenan oldu
 -Mematı ruh-ı revan-ı bu hakdanı koyub
 -Büri çıkıp didi tarih olub
 -Edirnevi Çelebi cennete revan oldu
 -Sene 1086

Kompozisyon :
 Baş taşı :Silindirik formu mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerle oluşturulmuş çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartılarak verilmiştir. Silme kuşağı üstte kaş kemerle sonlanmaktadır.Mezar taşının alınlık kısmında yer alan stilize lale motifinin dalı kaş kemerle tepe

noktasında birleşmektedir.Kaş kemerin sağ ve solunda oluşan boşluklara süslemesiz ,dairesel rozetler yerleştirilmiştir. Rozetler bir çerçeve içine alınarak ,çerçeve uçları silmelerin köşeleriyle birleştirilmiştir.

Foto. 119 Şahide

Katalog No. 106

Fotoğraf No : 120-121-122
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği :Emine Hanım
 Tarihi :H/1268 – M/1851
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	147cm.	29cm.	41 cm.	3cm.	8cm.
Ayak taşı	122cm	26cm.	33 cm.	4 cm.	12 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :El-fatiha
 -Daima mevtaya kıl hayr dua
 -Seyyatın mahv ide bari-i huda
 -İlahi varıcak daru'l-bekaya
 -Mehmed Said Bey zevcesi
 -Emine Hanım ruhiçün
 -Sene 1268

Kompozisyon :
 Baş taşı : Barok karakterli stilize yapraklar içinde yer alan yanları volüt kulplu, ağız iki dilimli bir kap içinde bir adet nar, dört adet kayısı motifi

yer almaktadır. Bu kompozisyonun arkasında yer alan stilize yaprakların bir bölümü gök yüzüne doğru uzanırken bir bölümü yere doğru uzanmaktadır. Baş taşı ve ayak taşı mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartılarak verilmiştir. Tarih bölümünün yer aldığı kitabenin alt kısmı ters kaş kemer şeklinde işlenmiştir.

Ayak taşı :Alınlığında onbir stilize yaprak ve panoda kaideli,üzeri bitkisel bezemeli,yanları volüt kulplu bir kabın içinden çıkan hurma ağacı ve dört salkımından oluşmuş bir kompozisyon yer almaktadır.

Foto. 120 Genel Görünüm

Foto.121 Şahide

Foto.122Ayak Taşı

Katalog No. 107

Fotoğraf No :123
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Halil Ağa
 Tarihi :H/1248 – M/1832
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
108cm.	30 cm.	34 cm.	5 cm.	12 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	95 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :
 -Sultan Yıldırım Bayezid
 -Han vakfı mütevellisi
 -Olub Enderun-ı Hümayundan
 -Mahrec merhum ve mağfurun
 -Leh es-Seyyid Halil Ağa
 -Ruhîcün lillahi'l-fatıha
 -1248
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık :Çubuklu başlıklı yanları taşkın kavuktur.Sarığın üstünde sol alt köşeden, sağ üst köşeye doğru stilize tüy motifi uzanmaktadır.Sarığın alınlık kısmında ters "C" formu oluşmuştur, bu formun üzeri kısa çubuklarla şekillenmiştir.

Foto. 123 Şahide

Katalog No. 108

Fotoğraf No : 124
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hatice Hatun
 Tarihi : H/1254 – M/1838
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
92 cm.	32 cm.	39 cm.	4 cm.	11 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : El-fatiha
 -Rikab-ı Hümayun-ı Şahane
 -Kapucu başlarından ve Edirne
 -Vucuhundan Seyyid Mehmed Emin
 -Ağa'nın validesi Şerife
 -Hatice Hatun
 -Sene 1254

Kompozisyon :

Baş taşı : Mezar taşının alınlığında barok karakterli bir kartuş yer almaktadır. Bu kartuşta yer alan stilize yaprakların bir bölümü gök yüzüne bir bölümü de yere doğru uzanan kompozisyon belirtmektedir. Mezar taşının

yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Foto. 124 Şahide

Katalog No. 109

Fotoğraf No : 125
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Mustafa Tevfik Bey
 Tarihi : H/1252 – M/1832
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
80 cm.	24 cm.	27 cm.	4 cm.	10 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	62 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Ya Hu
 -Ser-bevvabin-i Dergah-ı Ali'den
 -Emin Ağa'nın mahdumu
 -Merhum Mustafa Tevfik
 -Bey Efendi ruhiçün
 -El-fatiha
 -1252
 Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşında yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde altı satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın oval bir görünümde olan başlık da süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Başlığın tepesi dairesel formdadır.

Foto. 125 Şahide

Katalog No. 110

Fotoğraf No : 126
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Emin Efendi
 Tarihi :H/1263 – M/1846
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
142cm.	32 cm.	39 cm.	4 cm.	12 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	80 cm.	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Muşiran-ı izamdan
 -Esbak kapudan-ı derya
 -Devletlü Tahir Paşa
 -Hazretlerinin esbak
 -Kethuda-yı mütehayyızan
 -Rikab-ı şahane kapucu başlarından
 -Merhum Emin Efendi ruhiyçün
 -El-fatiha

-Sene 1263

Kompozisyon :

Baş taşı : Alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil eden mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde onbir satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık : Alttan üstte doğru kareye yakın bir görünüm teşkil eden başlığın alt kısmında yer alan bitkisel bordür kuşağı başlığı dolanmaktadır. Bordür kuşağının merkezinde stilize papatya motifi yer almaktadır. Başlığın püskülü arkaya doğru atılmıştır.

Foto. 126 Şahide

Katalog No. 111

Fotoğraf No : 127
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Ağa
 Tarihi : H/1263 – M/1846
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
116 cm	30 cm.	34 cm.	3 cm.	10 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	73 cm.	6 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : El-fatiha
 -Dimetoka eşraf-ı hanedanından
 -Kalyoncuzade merhum
 -Ve mağfurun leh Mehmed Ağa
 -İbn-i el-hacc Hüseyin Ağa
 -Ruhîyçün
 -Sene 1263
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içine yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.Tarih bölümünün yer aldığı kitabede iki satır yazıya yer verilmiş ve kademeli olarak yapılan çerçevenin alt bölümü ters kaş kemer formunda işlenmiştir.

Başlık :Alt ve üst çapı birbirine eşit olan fes, alttan üstte doğru kareye yakın formdadır. Tepesi dairesel biçimde olan fesin yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Foto.127 Şahide

Katalog No. 112

Fotoğraf No : 128
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Ümmü Gülsüm Hanım
 Tarihi :H/1262 – M/1845
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
93 cm.	30 cm.	36 cm.	4 cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Ya Baki
 -Beni kıl mağfiret ya rabb-i Yezdan
 -Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-u Kur'an
 -Gelüb kabrim ziyaret iden ihvan
 -İde ruhuma bir fatiha ihsan
 -Merhume ve mağfurun leha
 -Ümmü Gülsüm bint-i Osman
 -Ruhiçün
 -Sene 1262
 Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının tepelik kısmı sivri kemer biçiminde oluşturulmuş ve alınlık bölümünde üstü sivri kemer formunda çerçeve içine Fatiha yazısı işlenmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Foto. 128 Şahide

Katalog No. 113

Fotoğraf No : 129
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hüseyin Hüsnü Bey
 Tarihi : H/1256 – M/1840
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Başlık kısmı kırık durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : Yan yüzler ve ayak taşı bulunamamıştır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
142 cm	61 cm.	36 cm.	14 cm.	14 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin :
 -Beni kıl mağfiret eyle ya rabb-i Yezdan
 - Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-u Kur'an
 - Gelüb kabrim ziyaret eyleyen ihvan
 -Ruhum için eylesün bir fatiha ihsan
 -Merhum ve mağfur el-muhtacu ila rahmet-i
 -Rabbihi'l-gafur ibrail muhacirlerinden
 -Sabık Gelibolu mütesellimi Hüseyin
 -Hüsnü Bey Hazretlerinin
 -Ruhîçün el-fatihâ
 -Sene 1256

Kompozisyon :

Baş taşı : Lahit parçası olan mezar taşının kitabelerin alt kısmında yer alan bordür kuşağında birbirine iki fiyonk ile bağlı üç gül motifi yer almaktadır. Merkezde yer alan gül motifi iki dallı olarak işlenmiş ve simetrik olarak yanlara yerleştirilen yapraklara birleştirilmiştir. Bordür kuşağının altında barok karakterli bir kartuş yer almaktadır. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerle oluşturulmuş çerçevelerin içinde oniki satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Kırık vaziyettedir.

Foto. 129 Şahide

Katalog No. 114

Fotoğraf No : 130
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Mahmud Efendi
 Tarihi :H/1094 – M/1682
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka :-
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
65 cm.	88 cm.	81 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :El-fatiha
 -Hafsa şeyhi Mahmud
 -Efendi ruhiyçün
 -Allah rızası için
 -Sene 1094

Kompozisyon :

Baş taşı :Dikdörtgen prizmal formdaki mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri kaş kemerle sonlanan yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içine beş satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Foto. 130 Şahide

Katalog No. 115

Fotoğraf No : 131
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :İsmail Hakkı Bey
 Tarihi :H/1319 – M/1901
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
87 cm.	35 cm.	37 cm.	9 cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Rik'a işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-ısaht
 -Zair bu mezarda merkez kumandanı
 -Binbaşı İsmail Hakkı Bey yatıyor
 -Ömrünü hayat-ı talimiyeye hasr iden
 -Bu muhterem muallim balkan harbinde ve
 -Kırk yaşında irtihal itdi.Zair bu muazzez üstadın ruh-ı
 fazılını
 -Fatihalarınla selamla 1319
 Kompozisyon :
 Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşında sekiz
 satır yazı şeridi, tepelik kısmında sağ ve sol yanlardan kenarları dairesel
 formlu, sivri kemer içine yerleştirilmiştir.

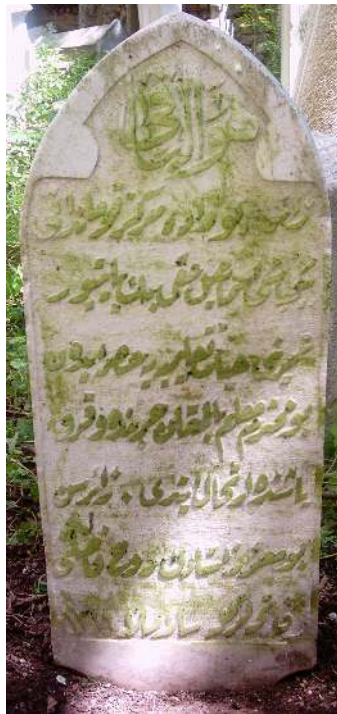

Foto. 131 Şahide

Katalog No. 116

Fotoğraf No : 132-133
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Tevfik Bey
 Tarihi :H/1285 – M/1868
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
170 cm	35 cm.	39 cm.	4 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	63 cm.	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Hallaku'l-Baki
 -Dergah-ı Ali kapucu başlarından
 -Ve Edirne eşraf-ı vucuhundan
 -Merhum ve mağfurun leh Süleyman
 -Tevfik Bey bin Mehmed
 -Efendi ruhuna rızaen
 -Lillahi fatiha
 -Fi.29.R.Sene 1285
 Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşında yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Baş taşı mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Başlık :Fes üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Fes alttan üstte doğru daralan formdadır.

Ayak taşı :Bulunamadı.

Foto. 132 Genel Görünüm

Foto. 133 Şahide

Katalog No. 117

Fotoğraf No : 134-135
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Belirlenemedi.
 Tarihi : H/1259 – M/1842
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Kırık durumdadır.
 Ayak taşı : Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Belirlenemedi.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	69cm.	39cm.	41cm.	4cm.	9 cm.
Ayak taşı	175cm	34 cm.	40cm.	4 cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin :

-Ağlasun haşredeğün üstüne çeşm-i bar
 -Cürm-ü isyanını afv eyleyüb ol rabb-u ğafur
 -Eyleye bağ-ı cinanda Mevla iskan
 -Sene 1259

Kompozisyon :
 Baş taşı : Mezar taşının üst kısmı alttan dördüncü yazı şeridinden itibaren kırıktır.Yazı şeritleri düz silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde kabartma olarak yer almaktadır.Yazı kuşaklarını çevreleyen alt ucu oval

bordürün içinde stilize yaprak ve dallar bir fiyonk ile birleştirilmiştir. Baş taşı ve ayak taşı mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Ayak taşı :Alınlıkta barok karakterli kartuş içinde dairesel formda oluşturulmuş, yanları kulplu ,ağız üç dilimli bir kap içinde iki yapraklı ,iki üzüm salkımı yer almaktadır.Kabın üzerinde bitkisel süslere yer verilmiştir. Alınlık ve pano bölümünü bir fiyonkla bağlanmış bordür kuşağı ayırmaktadır. Bordür kuşağı panonun alt bölümüne doğru ayak taşını dolanmak ve alt kısımda bir fiyonkla birleşmektedir. Pano bölümünde oldukça iri bir fiyonk motifinin üstünde yer alan gövdesi şişkin,boyun bölümü ince ve uzun bir vazodan çıkan gül ve lale motifleri yer almaktadır.

Foto. 134 Şahide

Foto. 135 Ayak taşı

Katalog No. 118

Fotoğraf No : 136
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Süleyman Ağa
 Tarihi :H/1254 – M/1793
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
80 cm.	31 cm.	36 cm.	4 cm.	8 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Merhum ve mağfurun leha
 -Muhtacetun ila rahmet-i rabbihi'l-ğafur
 -Bint-i el-Hacc Süleyman
 - Ağa ruhiyçün
 -Sene 1254

Kompozisyon :

Baş taşı :Alt kısımdan üstte doğru genişleyen mezar taşının tepelik kısmı sivri kemer biçiminde oluşturulmuştur.Alınlıkta süslemeye yer verilmemiştir. Yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. Fatiha yazısının yer aldığı çerçeve ters C biçiminde oluşturulmuştur.

Foto. 136 Şahide

Katalog No. 119

Fotoğraf No : 137
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Ahmed Efendi
 Tarihi :H/1142 – M/1729
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
102 cm	63cm	72 cm
Başlık	Çevre	Boyun
	96 cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Edirne naibi iken veda-i alem-i
 -Fani iden merhum ve mağfurun leh
 -Drağmani Ahmed Efendi ruhiyçün
 -Sene 1142

Kompozisyon :

Baş taşı :Dikdörtgen prizmal formdaki mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık :Alt bölümü olan oval başlığın üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Sarık başlığı dolanmaktadır.

Foto. 137 Şahide

Katalog No. 120

Fotoğraf No : 138
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Şeyh Ali Ahmed
 Tarihi :H/1262 – M/1845
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
106 cm	28 cm.	30 cm.	4 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	94 cm.	9 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Neva-civanken emr-i hakla eyledi azm-i beka
 -Murğ-i ruhu itdi pervaz oldu vasıl-ı huda
 -Ruz-i mahşerde şefaati Muhammed Mustafa
 -Dersaadet Ordu-yu Hümayun topcu
 -
 -Mısır Kahire Camiu'l-Ezhar
 -Mahallesinden Şeyh Ali Ahmed
 -İbn-i Mehmed ruhiçün bir fatiha

-Sene 1262

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir formdadır.Yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde on satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. Fatiha yazı kuşağının yer aldığı çerçeve kare görünümündedir.

Başlık :Attan üstte doğru kare görünümünde olan başlığın, yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Fesin tepe kısmı dairesel olarak ele alınmıştır.

Foto. 138 Şahide

Katalog No. 121

Fotoğraf No : 139
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Bey
 Tarihi : H/1284 – M/1867
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
90 cm.	25 cm.	29 cm.	4 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	57 cm.	4 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Kılk-i kudretle çekilip bu benim baht-ı karam
 -Nev-civanımda bugün mevtle ayrıldı aram
 -Zairandan heman ancak budur dahi duam
 -Şol ola ruy-i siyahım vusl ruz-ı kıyam
 -Arab Ali Ağa'nın
 -Mahdumun merhum Mehmed ruhiçün
 -Sene 1284
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Mezar taşının yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın görünümlü olup, alt ve üst genişliği aynıdır.Fesin tepesi yuvarlak görünümdedir.Püskülü sol yanından aşağıya doğru sarmaktadır.

Foto. 139 Şahide

Katalog No. 122

Fotoğraf No : 140-141
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Şerife Hatice Hanım
 Tarihi :H/1241 – M/1825
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Başlık kısmı kırık durumdadır.
 Ayak taşı :Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit :Yan yüzler bulunamamıştır.
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	60 cm.	36 cm.	16 cm.	6 cm.	6 cm.
Ayak taşı	80 cm	39 cm.	19cm.	7 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Kapucu harami Memiş Bey duhteri
 -Şerife Hatice Hanım gul-ı fidan
 -Uçdu gulzaz-ı naime el-firak
 -Nedim ola ana hur-i cinan
 -1241

Kompozisyon :
 Baş taşı : Mezar taşının yazı şeritlerinden sonra yer alan bordür kuşağında barok karakterli “S”-“C” kıvrımlarıyla oluşturulmuş bir form yer almaktadır. Bu bölümün altında oval bir pano içinde yer alan ağız üç dilimli

yanları volüt kulplu bir kabın içinde yer alan üç adet kayısı ve bu kompozisyonun arkasında yer alan yedi adet stilize yaprak motifine yer verilmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde altı satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Ayak taşı :Tepelik bölümü beş dilimli stilize yapraklardan oluşturulmuştur.Pano bölümünde ise yarım dairesel kaideli bir form üzerinde alt bölümü yanlara doğru şişkin,boyun bölümü ince uzun bir şekilde işlenmiş vazodan çıkan stilize dallar ve çiçekler bir kompozisyon oluşturmaktadır. Panonun altında yer alan bordür kuşağında birbirine stilize dallarla bağlanan üç adet gül motifi yer almaktadır. Bu kompozisyonun altında gök yüzüne doğru uzanan üç yaprak ve yanlara doğru kıvrım yaparak açılan iki yaprak motifi içeren süslemeye yer verilmiştir.

Başlık : Boyun bölümünden itibaren kırıktır.

Foto. 140 Şahide

Foto. 141 Ayak Taşı

Katalog No. 123

Fotoğraf No : 142-143
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Hüseyin Ağa
 Tarihi :H/1284 – M/1867
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : İki parça halinde bulunmaktadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
127cm.	34 cm.	38 cm.	12 cm.	14 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :
 -Muhtemesi merhumu
 -Ve mağfurun leha Habibe
 -Hanım bint-i el-hacc Hüseyin Ağa
 -Ruhicün el-fatiha
 -Fi.23.Ramazan.Sene 1284

Kompozisyon :

Baş taşı :İki parça halinde yer alan mezar taşının alınlık bölümünde ağız kısmının iki yanı volütlü, üzeri sepet örgülü gövdeli bir kap içinde yedisi göğe doğru ikisi ise kabın sağ ve soluna doğru eğik olarak tasvir edilmiştir. Kabın alt kısmından çıkan iki dalın üzerinde yer alan stilize

yapraklar göğe doğru uzanırken ortada yer alan stilize yaprak diğerlerinden küçük olarak yapılmış ve yere doğru bakmaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Foto. 142 Şahide

Foto. 143 Detay

Katalog No. 124

Fotoğraf No : 144
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Seyyid Mehmed Efendi
 Tarihi : H/1116 – M/1704
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
120cm.	78cm.	87cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Merhum ve mağfurun leh
 -Seyyid Mehmed Efendi
 -El-kadı bi-medine-i
 -Edirne ruhiçün el-fatiha
 -Sene 1116

Kompozisyon :
 Baş taşı : Silindirik formdaki mezar taşının yazı şeritleri alınlık bölümünde yer alan dört yapraklı stilize lale motifinin dalıyla birleştirilmiş, kaş kemer formlu çerçeve içinde yer almaktadır. Yatay silmelerin içinde yer alan yazı şeritleri beş satır halinde kabartılarak verilmiştir. Kaş kemerin sağ ve sol

yanında oluşan boşluklara dairesel formda oluşturulmuş sşslemesiz birer rozet yerleştirilmiştir. Mezar taşının şst kısmı sivri kşlah biçimindedir.

Foto. 144 şahide

Katalog No. 125

Fotoğraf No :145
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Seyyid Mehmed Ağa
 Tarihi :H/1259 – M/1842
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
163 cm	36 cm.	41 cm.	4 cm.	13 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	79 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :El-Fatiha
 -Mahruse-i Vidin eşraf-ı hanedanınından
 -Olub Edirne tomruk ağasıiken irtihal-ı
 -Dar-ı beka iden merhum el-muhtacu ila
 -Rahmet-i rabbihi'l-kadir Hafız Ağa-zade
 -Seyyid Mehmed Ağa ruhiyçün
 -Fatiha
 -Sene 1259
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içine onbir satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın formda olup alt ve üst genişliği aynıdır. Fesin tepesi yuvarlak görünümündedir.

Foto. 145 Şahide

Katalog No. 126

Fotoğraf No : 146
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Hüseyin Ağa
 Tarihi :H/1263 – M/1846
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
110 cm	30 cm.	36 cm.	4 cm.	10 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	66 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Nev-civanken emr-i hakla itdi azm-i beka
 -Murğ-ı ruhu itdi pervaz oldu vasıl-ı huda
 -Ruz-ı mahşerde şefaate Muhammed Mustafa
 -Dersaadet ordusu dördüncü alayın
 -Üçüncü taburun ikinci bölükde
 -Selanik sancağına tabii Karadağ
 -Kazası Kuz mahallesinden mülazim sani
 -Hüseyin Ağa ibn-i Halil

-1263

Kompozisyon :

Baş taşı :Süslemesiz olan başlıklı mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içine on satır halinde kabartılarak verilmiştir. Üst kısımda, içinde Fatihanın yer aldığı kitabe kuşağı üst köşeleri oval biçimde işlenirken en alt kısımda yer alan kitabe kuşağı kademeli bir şekilde oluşturulmuştur.

Başlık :Altan üstte doğru kareye yakın görünümlü fesin alt ve üst genişliği aynıdır, üst kısmı dairesel formdadır. Başlık kısmında süsleyici unsurlara yer verilmemiştir.

Foto. 146 Şahide

Katalog No. 127

Fotoğraf No : 147
 Çizim No : 16
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hatice Hanım
 Tarihi : H/1235 – M/1819
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
137 cm	32 cm.	47 cm.	4 cm.	10 cm.

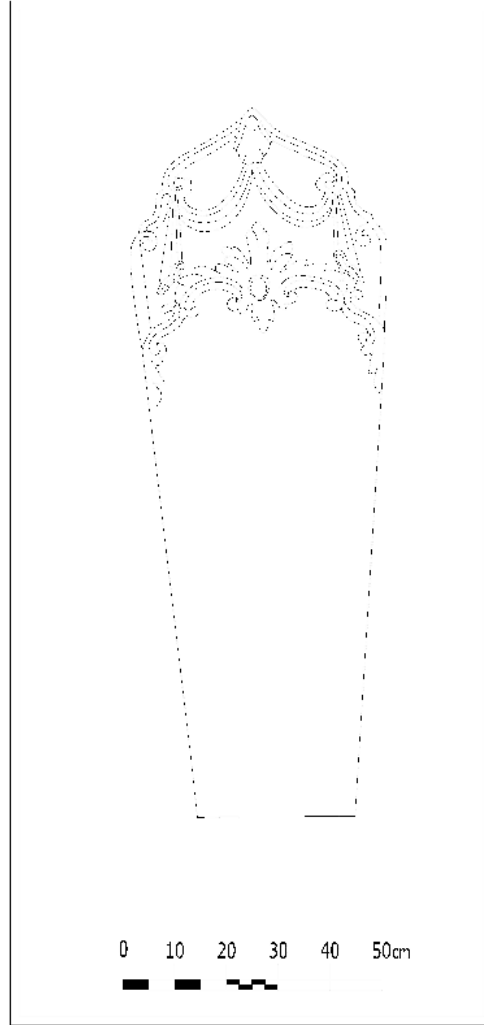
Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Devletlu Karılı Ali Paşa Hazretlerinin
 -Kayın validesi Aksaraylı Şerife Hatice Hanım
 -Terk idüp mal u canım eyledi azm,i beka
 -Şimdi ihvandan ricası ideler hayr dua
 -Afv-ı şufraniyle mahzar eyleye ol mustean
 -Abd-i acız bir kulundur cürmün afv it ya ilahi
 -Cennetu'l-firdevs ola Hatice Hanım
 -Bint-i el-hacc Hasan Ağa ruhiyçün
 -Sene 1235
 Kompozisyon :

Baş taşı :Altan üstte doğru genişleyen mezar taşının tepeliğinde yer alan şal motifi üstte istiridye yanlarda ise çengel biçiminde oluşturulmuş motife bağlanarak alt sağ ve sol yana doğru sarkmaktadır. Alınlık bölümünde barok karakterli “S”-“C” kıvrımlarıyla oluşturulmuş stilize çiçek motifi yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Foto. 147 Şahide

Çizim . 16

Katalog No. 128

Fotoğraf No : 148
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :Belirlenemedi.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Taş malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
90 cm.	34 cm.	36 cm.	5 cm.	5 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-fatiha
 -Alametden murad bir duadır
 -Bugün bana ise yarın sanadır
 -Ruscuklu

Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşının tepelik kısmı üçgen formda oluşturulmuştur. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartma olarak verilmiştir.En üstte yer alan fatiha kuşağının yer aldığı çerçevenin üst sağ ve sol kenarı oval formda oluşturulmuştur

Foto. 148 Şahide

Katalog No. 129

Fotoğraf No : 149
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Ümmü Gülsüm
 Tarihi :H/1263 – M/1846
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Taş malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
84 cm.	29 cm.	31 cm.	13 cm.	13 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Merhum sadr-ı esbak
 -Mustafa Paşanın
 -Hemşiresi merhume
 -Ümmü Gülsüm ruhiyçün
 -1263
 Kompozisyon :
 Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşında yazı
 şeritlerine yatay silmeler içinde beş satır halinde kabartılarak yer verilmiştir.

Foto. 149 Şahide

Katalog No. 130

Fotoğraf No : 150
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Şerife Zeynep Dudu
 Tarihi :H/1253 – M/1833
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezardır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
89 cm.	27 cm.	27 cm.	4 cm.	18 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Bir civanın meskenidir bu makam
 -Kabrini gülşen ide rabb-i enam
 -Merhume ve mağfure
 -Şerife Zeynep Dudu
 -1253

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşının sağ ve sol kenarları, fatiha yazı kuşağından itibaren dairesel olarak, düz bir şekilde alt tarafa doğru uzanmaktadır.Süslemeye yer verilmeyen mezar taşında yazı şeritleri yatay bir şekilde silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak yer verilmiştir. En altta yer alan çerçevenin içinde iki satır

yazı bulunmaktadır. Tarih kısmı, çerçeveye bağlantılı alta doğru oval bir form oluşturarak içine tarih işlenmiştir.

Başlık :Ters çan şeklindeki tepelikte süslemeye yer verilmemiştir.Boyun kısmı kademeli olarak uygulanan başlıkta süsleyici unsurlara yer verilmemiştir.

Foto. 150 Şahide

Katalog No. 131

Fotoğraf No : 151
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Hacı Mustafa Bey
 Tarihi :H/1183 – M/1769
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Başlık kısmı kırık durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :Ayak taşı ve yan yüzler bulunamamıştır.
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
175 cm	68 cm.	27 cm.	6 cm.	17 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :El-Fatiha
 -Mücemmin mustahsini'l-ahlak-ı alem yani kim
 -Zade-i Sinan Paşa o zat-ı niknam
 -İdicek irci ileyle emr-i hitabın istima
 -İmtisalen lehu cihandan eyleyüb terk-i kıyam
 -Yüz sürüb huda-ı azamının turabına
 -Eyledi mesken bu canı ola ruhu şadkam
 -Sal-ı fevtin kesbi bu tarih tarih iden
 -Ruh-ı Hacı Mustafa Bey'in kıla firdevsi makam
 -Sene 1183

Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşında yazı kuşağının altında yer alan bordür kuşağında dokuz adet birbirine bitişik bir kompozisyon gösteren dairesel motiflere yer verilmiştir. Bordür kuşağının altında dairesel bir formun içinde yarım dairesel motiflere ve bu motiflerin merkezinde stilize çiçek motifine yer verilmiştir. Kompozisyonun sağında ve solunda birer adet stilize selvi ağacı motifi yer almaktadır. Mezar taşının yazı şeritleri diagonal silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartılarak verilmiştir. Tarih bölümünün yer aldığı kitabe kuşağının alt kısmı ters kaş kemer formunda oluşturulmuştur.

Başlık : Tamamen kırılmıştır.

Foto. 151 Şahide

Katalog No. 132

Fotoğraf No : 152
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Bey Efendi
 Tarihi : H/1293 – M/1875
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
132 cm	27 cm.	33 cm.	3 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	60 cm.	6 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Vah Mehmed Bey Efendi ibn-i Tevfik Bey diriğ
 -Terk-i dünya eyleyüb kıldı bekaya irtihal
 -İştıyak-ı hasret ateş bıraktı dillere
 -İşidenler tab-ı mahşer ağlasun ruz-ı leyal
 -Guşuna irdikde hakdan hitab-ı 'ircii
 -Murg-ı ruhu dar-ı faniden uçdu bal
 -Sal-ı doksan üçde haydi söyledim tarihini
 -Vah Mehmed Bey Efendi Adn'e kıldı intikal

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu altı çerçevenin içinde onbir satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Ayak taşı bulunamamıştır.

Başlık :Alttan üstte doğru daralan fesin yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Fesin püskülü sol üst kısımdan çıkıp,sol alt kısma doğru sarmaktadır.Baş taşı mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Foto. 152 Şahide

Katalog No. 133

Fotoğraf No : 153
 Çizim No : 17
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Aişe Hanım
 Tarihi :H/1250 – M/1834
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
148 cm	37 cm.	45 cm.	4 cm.	8 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Meded bu keştikeri-i felek bağ-ı melahatdan
 -Hazan idüp kopardı bir gül-i pakizei naghah
 -Hayf mest-ı hayata kıydın ey şaki-ı çarh-ı dun
 -Şerab-ı cam-ı kama konmadan eyvah sad eyvah
 -Sema-yı nev civanide ziya-endar olmuşken
 -Kusuf-ı ebr-ı rahmetle husufa irdi çümn ol mah
 -Diriğa doymadı kasr-ı..... çünkü
 -Kusur-ı adn u firdevs içre harem eyleye Allah
 -..... şekle galib yazıldı ba-nokta tarih
 -Ayişe Hanım adn-ı cennet ola mevay-ı menzilgih

-Sene 1250

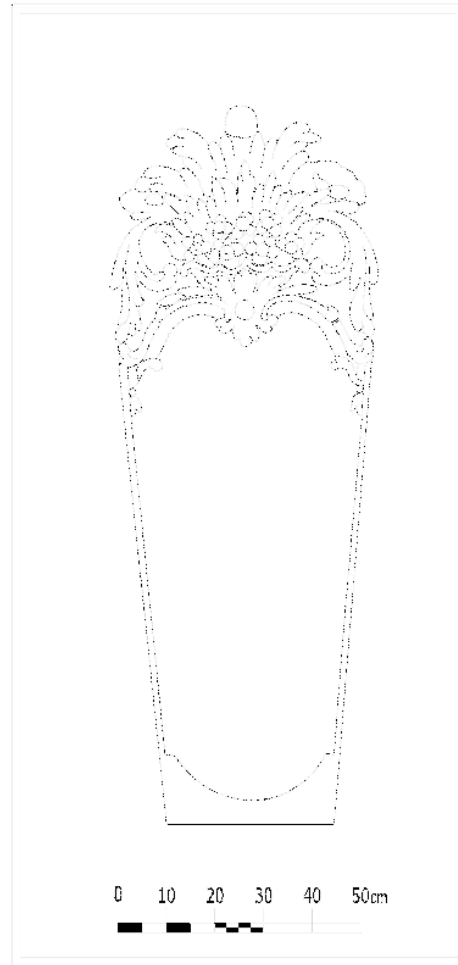
Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşının alınlık bölümünde barok karakterli stilize çiçek motifin üstünde yanları volüt kulplu,ağız dört dilimli bir kap içerisinde yedi adet gül motifi yer almaktadır,kompozisyonun arkasına sekiz adet stilize yaprak motifi işlenmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde oniki satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Foto. 153 Şahide

Çizim. 17

Katalog No. 134

Fotoğraf No : 154
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ali Ağa
 Tarihi : H/1239 – M/1823
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
133cm.	33 cm.	37 cm.	4 cm.	14 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	96 cm.	9 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-fatiha
 -Beni kıl mağfiret ey rabb-i Yezdan
 -Bi hakk-ı arş-ı azam nur-u Kur'an
 -Gelib kabrim ziyaret iden ihvan
 -İdeler ruhuma bir fatiha ihsan
 -Merhum ve mağfurun leh Seyyid
 -Mehmed Tahir Ağa ibn-i el-hacc
 -Ali Ağa ruhiyçün fatiha
 -Sene 1239

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan Mezar taşı alttan üstte genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının yazı şeritleri, yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartılarak verilmiştir.En altta yer alan çerçevenin alt kısmı kaş kemer şeklinde işlenmiştir.

Başlık :Altan üstte doğru kare görünümlü olan başlık,kısa çubuklu,yan tarafları taşkın kavuktur. Sarığın sol alt yanında sağ üste doğru giden bir tüy motifi yer almaktadır. Sarığın alınlık kısmı ters "C" biçiminde, içi çubuklu olarak işlenmiştir.

Foto. 154 Şahide

Katalog No. 135

Fotoğraf No : 155-156
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :İbrahim Bey
 Tarihi :H/1255 – M/1839
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Başlık kısmı kırık durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.
 Türü :
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
128 cm	62 cm.	34 cm.	13 cm.	13 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Fil-asl Asitane'li
 -Olub Edirne'de ikamet
 -Üzre olan esbak
 -Harem Voyvodası Derğah-ı Ali
 -Karucubaşlarından merhum
 -Ve mağfurun leh İbrahim Bey
 -Rühiçün fatiha
 -Sene 1255

Kompozisyon :

Baş taşı :Yazı şeritleri, yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içine dokuz satır halinde kabartılarak verilmiştir. Fatiha yazısının yer aldığı

çerçevenin sağ ve sol kenarları yanlara doğru sivri olarak işlenmiştir. Tarihin yer aldığı çerçevede ise bu formun tersi işlenmiştir.

Baş taşı arka yüz :Ayak taşının pano bölümünde yarım dairesel iki dilimli bir kaide üzerinde yer alan dikdörtgen formlu, yanları “S” kıvrımlı kulplu, ağzı dokuz dilimli bir kap içinden çıkan stilize iki asma dalı motifinin dört dairesel form oluşturarak uçlarının göğe doğru uzanmasıyla oluşan bir kompozisyon oluşturulmuştur. Asma dallarında sekiz adet stilize üzüm salkımı ve sekiz adet stilize asma yaprağı motifine yer verilmiştir. Panoda yer alan kompozisyonun alt bölümünde bir fiyonkla birbirine bağlanan gül motifi işlenmiştir.

Foto.155 Şahide

Foto. 156 Şahide Arka Yüz

Katalog No. 136

Fotoğraf No : 157
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :İbrahim Bey
 Tarihi :H/1152 – M/1739
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
139 cm	51 cm.	59 cm.
Başlık	Çevre 80 cm.	Boyun 12 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Hayf sad ol Nihal bağ-ı izzu-naze kim
 -Ba-mesmum vebadan oldu izar
 -Hulkuda hüsnü gibi memduh idi beyne'l-enam
 -Hak teala ruhuna rahmet ide leyl-i nehar
 -Hecr içinde terk idüp yarını ihvanı
 -Oldu uşşaki bu hayretle ana seng-i mezar
 -Okuyub tarihini gitdi ezel vadisine

-Oldu İbrahim'e gülizar-ı beka cay-ı karar

-Sene 1152

Kompozisyon :

Baş taşı : Silindir bir form gösteren mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık : Dilimli başlıklı, yanları taşkın sarıklı kavuğun alın bölümünde oluşan boşluk ters C biçimini almıştır. Sarık başlığı tek kat dolanmaktadır.

Foto. 157 Şahide

Katalog No. 137

Fotoğraf No : 158-159-160-161
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Seyyid Mehmed Emin Bey
 Tarihi :H/1234 – M/1818
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit :Tüm parçalar tamdır.
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık	Yan yüzler		Başlık	
	169cm.	60cm	33cm.	12cm.	12cm.	En	Uzunluk	Çevre	Boyun
Ayak taşı	130cm.	57cm.	31cm.	10cm.	10cm.	170cm.	27cm.	90cm.	9cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-fatiha
 -Vezir-i Ruşen-zamir devletlü Karslı Ali Paşanın
 -Mahdumu Seyyid Mehmed Emin Bey bülbül-i Cenân
 -Henüz kendü gönül bağçesine ah
 -Uçub bağ-ı Cenân'a gitdi heman
 -Gül fidanım yakdı firkat narına
 -Ruhuna gülşen-i saray ola mekan
 -İlahi bu Emin Bey Cennet içre

-Nedim ola ana huri-yi gilman

-Sene 1234

Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde on satır halinde kabartılarak verilmiştir.Köşeliklerde “S” kıvrımlı bitkisel motifler yer alırken alt kısımda yer alan bordür kuşağında oniki dilimden oluşan bir kompozisyon işlenmiştir.

Baş taşı arka yüz : Alınlıkta barok karakterli bir kartuşun oval bir formla çevrelediği pano bölümünde ağzı yedi dilimli bir kap içinden çıkan stilize hurma ağacı motifi ve dört salkım motifine yer verilmiştir.

Ayak taşı : Tepelik bölümünde istiridye kabuğu motifine yer verilmiş olan mezar taşının alınlık bölümünde barok karakterli stilize çiçek motifi yer almaktadır.Pano bölümünde yarım dairesel bir kaide üzerinde üzeri dilimli yanları kulplu, ağzı dört dilimli bir kap üstünde yer alan armudi gövdeli ,boyunlu bir vazo içinde yükselen stilize çiçek ve yapraklardan oluşan kompozisyon görülmektedir. Dallardan ikisi yere diğerleri göğe doğru bakmaktadır. Köşeliklerde barok karakterli stilize çiçeklere yer verilmiştir. Alt alta yer alan iki bordür kuşağında dilimli bitkisel bir kompozisyon uygulanmıştır. Bordür kuşaklarının altında barok karakterli stilize bir çiçek motifi yer almaktadır.

Başlık : Yanlardan taşkın kısa çubuklu kavuğun başlığın üzerinde sol alt köşeden sağ üst köşeye doğru uzanan stilize tüy motifi motifi yer almaktadır. Başlığın sağ alt köşesinde stilize yaprak ve dallardan oluşan süslemeye yer verilmiştir.

Foto. 158 Genel Görünüm

Foto. 159 Şahide

Foto. 160 Şahide Arka yüz

Foto. 161 Ayak taşı

Katalog No. 138

Fotoğraf No :162
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Mehmed Ağa
 Tarihi :H/1253 – M/1837
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
147 cm	30 cm.	37 cm.	5 cm.	10 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	80 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Hayyu'l-Baki
 -Beni kıl mağfiret ey rabb-ı Yezdan
 -Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-u Kur'an
 -Gelub kabrim ziyaret iden ihvan
 -İdeler ruhuma bir fatiha ihsan
 -Dergah-ı Ali kapucu başlarından
 -Sabile Lofca ayanı merhum
 -El-hacc Mehmed Ağa ibn-i Ahmed
 -Fi 13.C.Sene 1253

Kompozisyon :

Baş taşı :Süsemeye yer verilmeyen mezar taşında alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içine dokuz satır halinde kabartılarak verilmiştir.Fatiha yazı kuşağının yer aldığı çerçeve oval bir şekilde işlenirken,en altta yer alan çerçevenin alt kısım kenarları oval olup üst kısım uçları sağ ve sol yana doğru sivri bir şekilde işlenmiştir.

Başlık :Alttan üstte doğru kareye yakın oval bir görünümde olan fesin yüzeyinde süsleyici unsurlara yer verilmemiştir.Başlığın tepe kısmı dairesel bir görünüm teşkil etmektedir.

Foto. 162 Şahide

Katalog No. 139

Fotoğraf No : 163-164-165
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Atıf Paşa
 Tarihi : H/1211 – M/1796
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt çevre	Üst çevre
	158cm.	78 cm.	69 cm.
Ayak taşı	148cm	62 cm.	55 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-l-Hallaku'l-Baki
 -Bu cihandan vehm u hayal zevk u safası rüya
 -Anda zinhar arama aldanub aram u vefa
 -Ahmed Paşa da eyledi azm-i ukba
 -Zayiaddan sayılır çare ne elden gitdi
 -Cennete atf-ı inan eyleyüb Atıf Paşa
 -Fi 15.M.Sene 1211
 Kompozisyon :

Baş taşı : At kısımdan üste doğru gövde bölümünde bombeleşen baş taşı tepe noktasında bir ay yıldız motifiyle sonlanmaktadır. Ay yıldız motifinin altında yer alan püskül sağ ve sol yanlarda iki uç yaparak simetrik olarak yerleştirilmiştir. Püskülün bir bölümünün de baş taşının alt bölümünü kavradığı görülmektedir. Bitkisel süsleme olarak akantus yaprakları işlenmiştir.

Mezar taşının kitabe kuşakları düz silmelerin ayırdığı çerçeveler içinde sekiz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. Kitabe kuşaklarının oluşturulduğu bölüm baş taşının arkasında yer alan silindirik bir forma yaslanmış olarak işlenmiştir.

Ayak taşı :Dikdörtgen prizmal formdaki ayak taşının üzerinde bitkisel süslemelere yer verilmiştir. Alt bölüm akantus yapraklarından oluşturulmuştur. Ayak taşının gövde bölümünde yer alan silme kuşağı içinde volüt kulplu bir kaptan yükselen stilize çiçek ve yaprak motiflerine yer verilmiştir.

Yan yüzler : Üstü kapalı sembolik lahitin kuzey- güney yüzünde aynı motifler işlenmiştir. Doğu ve batı kısa kenar yüzünde de birbirine benzer motifler işlenmiştir.

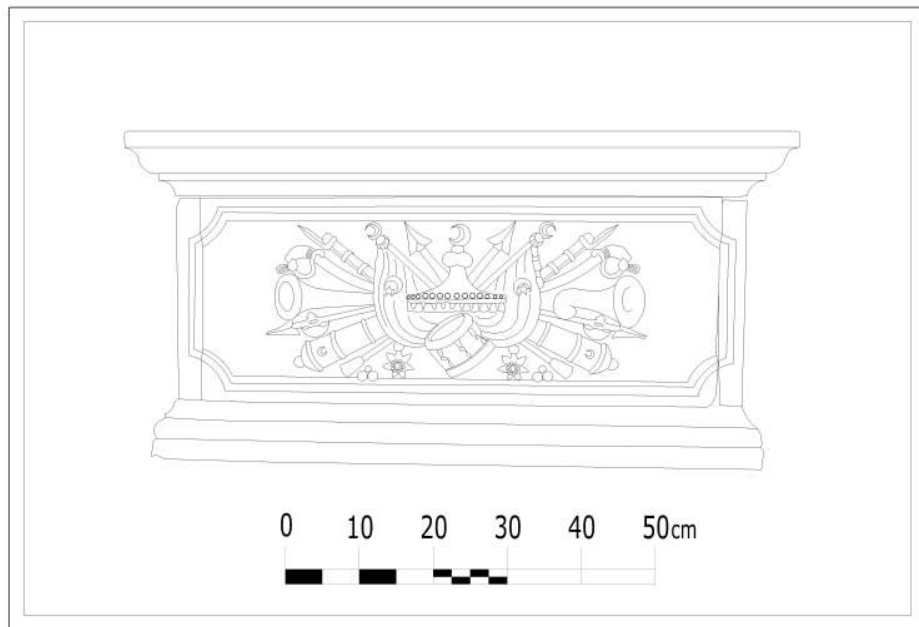
Foto.16

Foto. 164 Şahide

Foto. 165 Ayak Taşı

Çizim no. 18

Katalog No. 140

Fotoğraf No : 166
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Refia Hanım
 Tarihi :H/1277 – M/1860
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
63 cm.	22 cm.	26 cm.	3 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	45 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -La ilahe illallah Muhammedun rasulullah
 -Ben bir konca gül idim açmaya hacet kalmadı
 -İçdim ecel şerbetini lokmana hacet kalmadı
 -Merhume Refia Hanım ibn-i İbrahim ruhiyçün el-fatiha
 -Sene 1277
 Kompozisyon :

Baş taşı :Altan üstte doğru genişleyen mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Yarım dairesel formu, süsleme unsurlarına yer verilmeyen bir başlıktır.

Foto. 166 Şahide

Katalog No. 141

Fotoğraf No : 167
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Ümmihan Hanım
 Tarihi :H/1236 – M/1820
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
130 cm	33 cm.	34 cm.	4 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Ruscuklu Mustafa Paşa hemşiresi
 -Ümmihan hanım edibetü'n-nisa
 -Ömrüne vakt hitam irince ah
 -Emr-i hakla eyledi azm-i beka
 -Bakma isyanıma ben bi-çarenim
 -Sen rahimsin ey Cenab-ı Kibriya
 -Kabrini nur eyle ya rabb-i ğafur
 -Kasr-ı Firdevsi mekan eyle ana
 -Sene 1236

Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Tepelik kısmını üst sağ ve sol kenarı “S”-“C” kıvrımlarıyla oluşturulmuş ve bu bölümün üstünde oluşan boşluğa stilize akantus yaprakları yerleştirilmiştir.Üst kısım ufak, sivri bir alınlık şeklini almıştır.tepelik kısmını merkezinde ortada yuvarlak bir madalyon ve bu madalyonun çevresin oval bir biçimde saran onbir akantus yaprağı yerleştirilmiştir.Sağda ve solda yer alan akantus yaprakları mezar taşının köşeleriyle birleştirilmiş ve oluşan boşluklara birer stilize yaprak yerleştirilmiştir.

Mezar taşının gövde kısmında her biri birer yatay silmeyle ayrılan on satır kitabe kuşağı yerleştirilmiştir.

Foto.167 Şahide

Katalog No. 142

Fotoğraf No : 168
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Emin Nuzul
 Tarihi :H/1175 – M/1761
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
80 cm.	46cm.	50 cm.
Başlık	Çevre	Boyun
	67 cm.	8 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Bür civan-ı nazeninin meskenidir bu mezar
 -Hake yeksan eyledi nazik vücudun rûzigar
 -Merhum Ahmedzade-i Binti Emin-i Nuzul
 -ruhuna
 -Sene 1175

Kompozisyon :
 Baş taşı :Silindir formda yapılmış mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam altı satır olarak kabartma

halinde verilmiştir.Tarihin yer aldığı çerçevenin alt kısmı ters kaş kemer şeklinde işlenmiştir.

Başlık :Çapraz kafesli dilimli başlık,yanları sarıklı kavuktur.Sarık başlığı tek kat dolanmaktadır.Sarığın alın kısmı ters “C” şeklinde oluşmuş, içi dışa taşkın dairesel formda işlenmiştir.

Foto. 168 Şahide

Katalog No. 143

Fotoğraf No : 169-170-171
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Aişe Hanım
 Tarihi :H/1228 – M/1812
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
	104cm.	29 cm.	36 cm.	4 cm.	9 cm.
Ayak taşı	144cm	32 cm.	39 cm.	3 cm.	10cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Kimseye baki değildir çünkü deri bi-subut
 -Gel oku ihlas ile bir fatiha etme sukut
 -Gel nazr kıl şu mevtanın merkadından ibret al
 -Kull-i nefsin faniyetun femallahu hayyun la yemut
 -Merhume Aişe bint-i Hacı Ali
 -Ruhıyçün
 -1238
 Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir.Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.Fatiha yazısının yer aldığı çerçevenin üst bölümü kaş kemer şeklinde işlenmiştir.Mezar taşının tepelik kısmı sivri kemer formunda olup alınlık bölümünde Fatihanın yer aldığı çerçeveye yer verilmiştir. Baş taşı ve ayak taşı mermer bir platformun üzerinde yer almaktadır.

Ayak taşı :Alınlıkta yer alan barok karakterli kartuşun altında ,yanları volütlü bir kaptan çıkan stilize hurma ağacı motifi, ve dört salkım yer almaktadır .

Foto. 169 Genel Görünüm

Foto. 170 Şahide

Foto. 171 Ayak Taşı

Katalog No. 144

Fotoğraf No : 172
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hasan Bey
 Tarihi : H/1258 – M/1841
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : Yan yüzleri ve ayak taşı bulunamadı.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
163 cm	59 cm.	37 cm.	13 cm.	13 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	75 cm.	9 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin :

-Ankara Alayının kaimi makamıdır bu kim
 -Hanedan-ı memleket an kabiren ırk-ı atik
 -Nezd-i asker üzre bir rutbe-i nufuzu varid kim
 -Her hususa layık olmuşdu veli hasbe't-tarik
 -Genç idi kem almadı mulk-i fenada ah ah
 -Dar-ı ukbada ola kim rahmete ğark-ı ğarik
 -Hüzn ile Arif mahremde didi tarihini
 -Şuheda zümresine Hasan Bey oldu refik

-Ruhiyün fatiha

-Sene 1258

Kompozisyon :

Baş taşı :Lahit parçası olan mezar taşının yan yüzleri ve ayak taşı bulunamamıştır. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin yer aldığı çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. En altta yer alan Fatiha yazı kuşağı ters kaş kemer ve “S” kıvrımlarıyla oluşturulmuştur.

Başlık :Mezar taşının başlığı alttan üstte doğru kareye akın bir görünümündedir. Başlığın alt tarafında bordur kuşağında yer alan stilize gül motifi başlığı dolanmaktadır. Başlığın püskülü sağ üst köşeden çıkıp sağ köşeye doğru sarkmıştır.

Foto. 172 Şahide

Katalog No. 145

Fotoğraf No : 173
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Osman Ağa
 Tarihi : H/1265 – M/1848
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Başlık tamamen kırık durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
97 cm.	34 cm.	35 cm.	4 cm.	12 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Hallaku'l-Baki
 -Beni kıl mağfiret ey rabb-i Yezdan
 -Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-u Kur'an
 -Gelub kabrim ziyaret eyleyen ihvan
 -Okusunlar ruhuma bir fatiha ihsan
 -Şam-ı şerif tüccarlarından ciğerci
 -Osman Ağa ruhiyçün
 -El-fatiha
 -Fi.23.M. Sene 1265

Kompozisyon :
 Baş taşı : Süslemeye unsurlarına yer verilmeyen mezar taşında yazı şeritleri yatay silmelerin yer aldığı çerçevelerin içinde toplam sekiz satır

halinde kabartma olarak verilmiştir. En altta yer alan çerçeve iki bölümlü olarak işlenmiştir.

Başlık : Mezar taşının başlığı gövde bölümünden itibaren tamamen kırıktır

Foto. 173 Şahide

Katalog No. 146

Fotoğraf No : 174
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Halime Hanım
 Tarihi : H/1263 – M/1846
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
193 cm	41 cm.	50 cm.	7 cm.	11 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-I-Baki
 -Fan-ı dünyada işit yaranım
 -Ateş-i hasrete yanda canım
 -İrişub maksada kavuşmadım
 -Mahşere kaldı işim sultanım
 -İşte ben şimdi turaba girdim
 -Meskenim oldu senin sağ yanın
 -Verdi can-ı nakdin Halime Hanım
 -Oldum nasb-ı behişt el-anım
 -Yeni Pazar ayarı Mehmed Ağa
 -Zevcesi Halime ruhiyçün
 -El-Fatiha

-Sene 1263

Kompozisyon :

Baş taşı : Alttan üstte doğru genişleyen mezar taşının alınlık kısmında merkezde bir fyonkla birleştirilmiş üzüm salkımı yer almaktadır.Bu kompozisyonun etrafında stilize yapraklar yer almaktadır.Üzüm salkımının sağ ve solunda dalı fyonk motifiyle bağlanmış stilize gül motifi yer almaktadır.Kompozisyonun altında yer alan girlandın orta noktasına stilize yaprak motifi yerleştirilmiştir.Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yer alan oniki satır yazı kuşağı yer almaktadır. Yazı kuşaklarını sağ ve solda bitkisel bir bordür kuşağı çevrelemektedir.

Foto. 174 Şahide

Katalog No. 147

Fotoğraf No : 175
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Seyyid Osman Paşa
 Tarihi :H/1190 – M/1775
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Sağlam durumdadır.
 Sanduka : -
 Lahit :Tüm parçaları mevcuttur.
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık		Üst kalınlık	
	222cm.	66cm.	35cm.	4cm.		24cm.	
Ayak taşı		Çevre	Boy	Yan yüzler			
	136cm	99 cm.	106cm.	En	68cm.	Uzunluk	165 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Huve'-l-Baki
 -Sabikan Cidde Valisi
 -Ve Şeyhu'l-harem-i Mekke-i mükerreme
 -Merhum ve mağfurun leh
 -Seyyid Osman Paşa
 -Ruhîyçün fatiha
 -Sene 1190
 Kompozisyon :

Baş taşı : Tepelik bölümünde oniki dilimli yelpaze motifi işlenmiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. Köşeliklerde C kıvrımlı bitkisel süslemelere yer verilmiştir.En alt bölümde yer alan süslemede ortada oldukça büyük işlenmiş dairesel bir form ve bu formun yanlarında simetrik olarak işlenmiş dikey oval görünümlü süsleme unsurlarına yer verilmiştir.Yazı şeritleri ve süsleme kompozisyonunu bir bordür kuşağı ayırmaktadır.

Yan yüzler :Bitkisel bir bordür kuşağı, yan yüzün üst bölümünde boydan boya mezar taşının dolanmaktadır. Altta yer alan kompozisyonda üç dairesel motif ve bu motiflerin ortasına işlenmiş küçük dairesel motiflerden oluşan bir kompozisyon uygulanmıştır. Motiflerin aralarına dikey oval formlu süsleme unsurları işlenmiştir.

Ayak taşı : Alttan üstte doğru genişleyen silindirik formdadır.Ayak taşının üstünde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Foto. 175 Şahide

Katalog No. 148

Fotoğraf No : 176
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Rabia Hanım
 Tarihi : H/1268 – M/1851
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : -
 Sanduka : Sağlam durumdadır.
 Lahit :-
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	En	Boy
Alınlık	50 cm.	48 cm.
Yan yüzler	126cm.	32 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Edirne'ye geleli dertle geçti günü
 -Oldu siperin beli matemle iki kat
 -Olmuşlardı.....
 -Cenneti adn ide ana halü tesrayı
 -Bir dahi hicranla eyleyelim ah vahi
 -Hüsn-i hısal sahibi nazırın meşreb idi
 -Ola şerifi anı duhteri fahri cihanı
 -Cevher atrihiyle virdi haber huriler
 -Huri cenatle eyleye zevki sefayı
 -Hem dahi izgarla mahzari lutfi Hüdayı

-Kıldı Rabia Hanım Cenneti ve canı

-1268

Kompozisyon : Dikdörtgen formlu bir mermer bloğun üzerinde yer alan sandukada süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Sandukada yer alan yatay silmelerle oluşturulmuş kitabe kuşaklarının içinde kabartma olarak yer alan oniki adet kitabe kuşağına yer verilmiştir.

Foto. 176 Genel Görünüm

Katalog No. 149

Fotoğraf No : 177
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Mehmed Emin
 Tarihi : H/1267 – M/1850
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : -
 Sanduka : Sağlam durumdadır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	En	Boy
Alınlık	45 cm.	42 cm.
Yan yüzler	108cm.	42 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Bağ-ı zulfun bir gülü -Eyledi Bülbulü
 -Oldu hazana karin -Fırvat-ı zar-ı hazin
 -Heft yaşında iken -Bu ecel gamm-ı fiken
 -Cismimie oldu diken -Alemi itdi gamin
 -Tıfl-ı edeb-i ihtiva -Zade-i Hafız Paşa
 -Necl-i kerem -Mir Mehmed Emin
 -Cevher-i kan-i cihan -Hasıl-ı
 -Kıta-ı elmas an -Dane-i
 -Velidine ol celil -Lule-i cihanda mehin
 -Lutfun anda sagızıcenul -Kurb-ı Muhammeddir

- Didi gelib biri anın -.....
- Fevtine tarih-ı enam -Mercii ruhu

Kompozisyon : Dikdörtgen formlu mermer bloğun üzerinde yer alan sandukada süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Sandukada yer alan yatay silmelerle oluşturulmuş kitabe kuşaklarının içinde kabartma olarak yer alan oniki adet kitabe kuşağına yer verilmiştir.

Foto. 177 Genel Görünüm

Katalog No. 150

Fotoğraf No : 178
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mustafa Paşa
 Tarihi : H/1110 – M/1698
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
123 cm	67 cm.	78 cm.
Başlık	Çevre	Boyun
	97 cm.	10 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Mustafa Paşa o kudsiyyu'l-hisal ol nik-nam
 -Sadr-ı ali-kadr iken azliyle oldu telh-gam
 -Devletinde olmadı bir ferd çün azurde-dil
 -Razı ve hoşnud idi tab-ı seliminden enam
 -Hakk dua-yı hayrını halkın kabul edip
 -Mazhar-ı lutf şehnişehlere kaim-i makam
 -Lik ruhu vahşet-abad-ı fenada daima
 -Arzuy-ı semt-i baki eyler idi subh-u şam

- Hafif-i gaybi dua ile dedi tarihini
- Mustafa Paşa'menzilğah ola daru's-salam
- Sene 1110

Kompozisyon :

Baş taşı :Diktörtgen prizmal formdaki mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık :Attan üstte doğru genişleyen başlığın üzerinde,üç yöne doğru sarkan püsküller yer almaktadır. Başlığın üzeri dairesel formda olup orta noktasında dairesel bir çıkıntı yer almaktadır.

Foto. 178 Şahide

Katalog No. 151

Fotoğraf No : 179
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Şerife Reşide Hanım
 Tarihi :H/1263 – M/1846
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
131 cm	33 cm.	39 cm.	3 cm.	16 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Hayyu'l-Baki
 -La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah
 -Ah felek beni giryan eyledin
 -Validem ciğerin püryan eyledin
 -Virmedin zaman doyam genç yaşıma
 -Bakmadın validemin göz yaşına
 -Ecel zahmine düşdüm asla yokdur çareler
 -Validem sinesine açdım hiç onulmaz yereler
 -Salınub gezerken gülşende ömrüm içre nagehan
 -Cennet-i Firdevs mekan ide Allah heman
 -Merhume Şerife Reşide Munla

-Bint-i Tahir Ağa ruhuna Fatiha

-Sene 1263

Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşının alınlığında barok karakterli stilize yaprakların oluşturduğu bir kompozisyonun içinde yanları volüt kulplu, ağzı üç dilimli, üzeri beş adet dairesel süsleme yer alan kabın içinde üç adet gül motifi ve arka planda stilize çiçekler yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde oniki satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Foto. 179 Şahide

Katalog No. 152

Fotoğraf No : 180
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Ağa
 Tarihi : H/1107 – M/1695
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
71 cm.	73 cm.	80 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : -Mehmed Ağa ibn-i Anber
 -Ruhıyçün el-fatiha
 -Sene 1107

Kompozisyon :
 Baş taşı : Dikdörtgen prizmal formlu mezar taşının üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde üç satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Foto. 180 Şahide

Katalog No. 153

Fotoğraf No : 181
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed bin Hacı Ömer
 Tarihi : H/1263 – M/1846
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
51 cm.	20 cm.	24 cm.	4 cm.	10 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	53 cm.	3 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Merhum Mehmed Bin
 -Hacı Ömer
 -Sene 1263

Kompozisyon :

Baş taşı : Altan üstte doğru genişleyen mezar taşının üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dört satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Mezar taşının başlığı alttan üstte doğru kareye yakın bir görünüm teşkil eden festr.Başlığın üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Foto. 181 Şahide

Katalog No. 154

Fotoğraf No : 182
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hasan Bey
 Tarihi : H/1113 – M/1701
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
109 cm	64 cm.	72 cm.
Başlık	Çevre	Boyun
	88 cm.	3 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Hasan Bey ibn-i cenab-ı Hüseyin Paşa kim
 -Vucudu mahass-ı ata idi
 -Munuvva izzetşan iken ol masum
 -Açıldı ruhuna ravzasına
 -Hume-yı ruhi idince
 -.....
 -Dua idüp didi tarih-i fevtine
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı silindir formdaki mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin ayırdığı çerçevelerin içine dokuz satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık : Sarık ,kavuğu tek kat dolanmaktadır.Başlığın az olarak görülen kısmı dairesel formdadır.

Foto. 182 Şahide

Katalog No. 155

Fotoğraf No : 183
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Bey
 Tarihi : H/1285 – M/1868
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Başlık kırık durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
130 cm	62 cm.	33 cm.	12 cm.	12 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Dimetoka kazası zaimi
 -Bu Mehmed Bey Topçuzadedir.
 -Geldi iklim-i ademda bu fena mülküne
 -Nev-civan iken veda itdi.....
 -İbtıla-yı derd olub
 -Bulamadı etibba devasın nice varın
 -Küy-ı hakdan ircii emri idince güşüne
 -Cümle varın terkle teslim idüp
 -Hoş-eda hub-hisal hulk-hamid sahibi
 -Mehriyandı beyne efran görmez misli bu dem
 -Kull-i nefsin zaikun bilmevt nassı üzre cümle hay

- Nuş ider hep yevmini kalmaz..... olur adem
- Geldi bir cehri Niyazi fevtine tarih didi
- Mehmed Bey bahtına azimen bastı kadem
- Sene 1285

Kompozisyon :

Baş taşı : Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde on dört satır halinde kabartılarak verilmiştir. Mezar taşını köşeliklerinde ise barok tarzı “C” kıvrımlarıyla oluşturulmuş bitkisel süslemelere yer verilmiştir. Mezar taşının alt bölümünde yer alan bordür kuşağında, iki fiyonk ile birbirlerine bağlanan üç baklava motifinin içinde yer alan kompozisyonda simetrik olarak yerleştirilmiş bitkisel motiflerin ortasında çiçek motifi yer almaktadır. Alt kısımda ise barok karakterli stilize çiçek motifine yer verilmiştir.

Başlık : Başlık tamamen kırıktır.

Foto. 183 Şahide

Katalog No. 156

Fotoğraf No : 184
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Mehmed Bey
 Tarihi : H/1213 – M/1798
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : Ayak taşı ve yan yüzleri bulunamamıştır.
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
124 cm	53 cm.	27 cm.	8 cm.	15 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	84 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin :
 -Kad intekale'l-merhumu ve'l-mağfuru leh
 -El-muhtacu ila rahmet-i rabbihi'l-ğafur
 -Sabıkan Pravişte Karhane
 -Emini Mehmed ibn-i Halil Ağanın
 -Ruhıyçün el-fatiha
 -Fi 30.S.Sene 1213

Kompozisyon :Lahit parçası olan mezar taşının yan yüzleri ve ayak taşı bulunmamaktadır. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam yedi satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık :Mezar taşının başlığı,uzun çubuklu aşıklı yanları taşkın sarıklı kavuktur.Sarık kısmının sol alt köşesinden sağ üst kısma doğru uzanan selvi ağacı yer almaktadır.Bu motifin sağ alt köşesinden çıkmış olan bir dalın ucundaki çiçek motifi sol alt köşeye doğru uzanmaktadır.Sarığın alınlık kısmında oluşan boşluk ters "C" biçimini almış ve içi kısa çubuklarla değerlendirilmiştir.

Foto. 184 Şahide

Katalog No. 157

Fotoğraf No : 185
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği :Ülfet Hanım
 Tarihi :H/1279 – M/1869
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
47 cm.	21 cm.	22 cm.	3 cm.	6 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	40 cm.	3 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Hu
 -Müderresin-i kiramdan İzzet
 -Efendinin kerimesi merhume
 -Ülfet Hanım ruhuna
 -El-fatiha
 -Sene 1279
 Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen başlıklı mezar taşında yazı şeritleri yatay silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde beş satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık : Başlık yarım dairesel form teşkil etmektedir. Üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Foto. 185 Şahide

Katalog No. 158

Fotoğraf No : 186
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Ahmed Ağa
 Tarihi : Belirlenemedi.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : -
 Ayak taşı : -
 Sanduka : Sağlam durumdadır.
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezardır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

	En	Boy
Alınlık	40 cm.	37 cm.
Yan yüzler	124cm.	38 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Üsküdari Ahmed Ağa duhter-i hayfamdır
 -Oldu gulzar-ı fenadan azim-i dar-ı baka
 -Edirne şehrine geldikde bu merhume hanım
 -Eyledi bad-ı ecel gulrüyunu zerd u fena
 -Bu cihanın varlığı zıll-ı hayaldir şübhesiz
 -Meyl ider mi arif-i dana olan bir an ana
 -Suzeş-i hicr u firak-ı yokdu gurbette bizi
 -Ner-ı duzuhden

Kompozisyon :Dikdörtgen formlu mermer bir bloğun üzerinde yer alan sanduka da süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Sandukada yer alan yazı şeritleri altlı üstlü yerleştirilen üçerli kompozisyon halinde,her çerçevenin içinde kabartma olarak verilen iki satır kitabe kuşağından oluşturulmuştur.

Foto. 186 Genel Görünüm

Katalog No. 159

Fotoğraf No : 187
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :İbrahim Ağa
 Tarihi :H/1240 – M/1824
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
151 cm	32 cm.	38 cm.	3 cm.	14 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	95 cm.	6 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Sabıkan etraf ağası Hacı İbrahim Ağa
 -Husn-ı ahlakiyle olmuşdu müşarun bi'l-beyan
 -İrişince guşuna ta ki hitab-ı irci'i
 -Yüz tutub rah-ı hudaya eyledi teslim-i can
 -Bildi bu dehr-i deninin bi-beka olduğunu
 -Meyl idüb zevk-i bekaya eyledi terk-i cihan
 -Merkadın envar-ı rahmetle münevver eyleyub
 -Cürm-ı taksirini afv ide cenab-ı mustean

- Ba-nukat geldi dile tarih-i fevti fitriya
- Hacı İbrahim Ağanın meskeni ola cenan
- Sene 1240

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşı üstten altta doğru daralan bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde toplam onbir satır olarak kabartma halinde verilmiştir.En alttaki yazı kuşağı toprak altındadır.

Başlık : Alttan üstte doğru kareye yakın oval bir form gösteren başlık, çubuklu başlıklı, yanları taşkın sarıklı kavuktur.Sarığın sol alt kısmından sağ üst kısmına doğru uzanan stilize selvi ağacı motifi yer almaktadır. Sarığın alınlık bölümünde oluşan boşluk ters "C" biçimini almıştır.

Foto. 187 Şahide

Katalog No. 160

Fotoğraf No : 188
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ahmed Bey
 Tarihi : H/1271 – M/1854
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
110 cm	26 cm.	31 cm.	3 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	63 cm.	6 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Ah hayf sad hayf ki şol zat-ı pake
 -Kıydı ğaddar zalim mal içün böyle bir cana
 -Şuheda menziline vasıl oldu Derviş Beyzade
 -Hem ruh-ı Hüseyin ile zevk ide Cennet-i mevada
 -Şefi ola Muhammed Mustafa dar-ı ukbada
 -Merhum ve mağfurun leh Morevi
 -Derviş Beyzade Ahmed Bey
 -Ruhuna

-1271

Kompozisyon :Başlıklı olan mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri, sol üstte doğru eğimli silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam dokuz satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık :Başlığın yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Alt ve üst çapı aynı olan fes alttan yukarıya doğru kare görünümündedir.Fesin tepesi dairesel formdadır.

Foto. 188 Şahide

Katalog No. 161

Fotoğraf No : 189
 Çizim No : 18
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Ümmü Gülsüm Hanım
 Tarihi :Belirlenemedi.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Kırık durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
98 cm.	33 cm.	44 cm.	5 cm.	5 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :El-Fatiha
 -Lane-i dünyadan uçdu murg-ı.....
 -Ümmü Gülsüm bint-i Hacı Mustafa
 -Gülistan-ı cennet eyle merkadın
 -Cilvehaz cevzi ola ba-safa
 -Ya ilahi rahmetinle mağfiret
 -Budur ancak daima bizden dua
 -.....

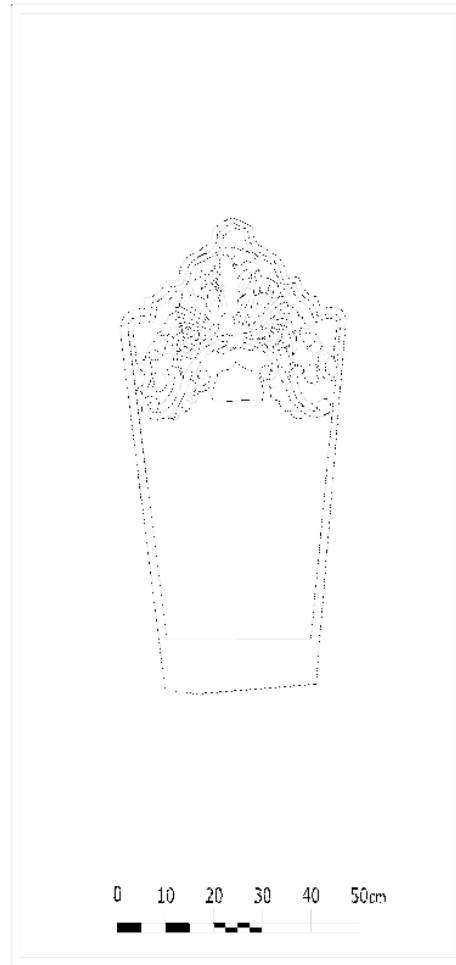
Kompozisyon :

Baş taşı : Alttan üstte doğru genişleyen mezar taşının, alınlık kısmının kenarları kademeli bir form teşkil etmektedir. Alınlık bölümünde

birbirine geçmiş stilize yaprak ve çiçek motifine yer verilmiştir. Alt bölümü kırık olan mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartılarak verilmiştir. Fatiha yazısının yer aldığı çerçeve kuşağı kaş kemer şeklinde işlenmiştir.

Foto. 189 Şahide

Çizim. 19

Katalog No. 162

Fotoğraf No : 190
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :H/1215 – M/1800
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Alt kısmı kırık durumda ,duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :-
 Türü :Belirlenemedi.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
82 cm	35 cm.	38 cm.	5 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Bezm-i fenaya safasın iş-u nuş....
 -..... İdüp hakkın emrini.....
 -Zaman kim Muhammed şefi ola Havva bint-i
 -..... Yusufa cennetin me'va
 -Atai tarih için ihlas ile lutfiyle hudaya
 -Bir fatiha ihsan idüp kıl ruhuna dua
 -Sene 1255

Kompozisyon : Alttan üstte doğru genişleyen mezar taşının tepelik kısmı sivri kemer biçimini almıştır. Tepelik kısmının alınlığında dairesel bir form içinde yer alan sekiz yapraklı stilize çiçek motifi yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde toplam yedi satır olarak kabartma halinde yer almaktadır.

Foto. 190 Şahide

Katalog No. 163

Fotoğraf No : 191
 Çizim No :
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Ahmed Bey
 Tarihi :H/1279 – M/1862
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka :-
 Lahit :-
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
156 cm	30 cm.	38 cm.	4 cm.	15 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	65 cm.	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -Hazret-i Yakub lutfi Efendi pür tevhidin
 -Yusuf canı itdi bu dem azmi Kenan-ı beka
 -Bu Edirne'de muhasebeci iken ey diriğ
 -Deften-i ömrü hesabı birledi eyvah intiha
 -Hayli demler yatdı bimar eyleyerek ahuzar
 -Hikmet-i hak bir devasız derde oldu muhtela
 -Şüphesiz oldu şehid hem nail-i.....

-Çünkü itdi gençliğinde terk cümle ma-siva
 -Nur-ı iman ile kabır-ı ile etharın tenvir idüp
 -Ruh-ı pakın eyleye ihraz-u ikram ol hûda
 -Çıkdı üçler yazdılar Fevzi mücevher tarihin
 -Mercii Cennet şefi ola Ahmed-i Mücteba
 -1279

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin yer aldığı sekiz çerçevenin içinde toplam ondört satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık :Mezar taşının başlığı alttan üstte doğru hafifçe daralan festir.Başlığın alt kısmında bir bordür içinde dairesel formda çevrelenmiş güneş kursu yer almaktadır. Bu motifin sağ ve sol yanını zencerek motifi dolanmaktadır.

Foto. 191 Şahide

Katalog No. 164

Fotoğraf No : 192
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği :Aişe Nadire Hanım
 Tarihi :H/1283 – M/1866
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumda , duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
68 cm.	17 cm.	23 cm.	3 cm.	8 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	43 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Edirne zaptiye-i-şahane alayı
 -Miralayı Süleyman Eşref
 -Bey'in hafidesi Aişe
 -Nadire Hanımın ruhiyçün
 -Sene 1283

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının formu üstten altta doğru daralan formdadır. Yazı

şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu beş çerçevenin içinde altı satır olarak kabartılarak verilmiştir.Fatihanın yer aldığı çerçeve kademeli olarak biçimlenmiştir.

Başlık :Başlığın üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiş ve başlık yarım dairesel formda oluşturulmuştur.

Foto. 192 Şahide

Katalog No. 165

Fotoğraf No : 193
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Seyyid Mustafa
 Tarihi : H/1228 – M/1812
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Başlık kısmı kırık durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
61 cm.	17 cm.	18 cm.	3 cm.	5 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-Baki
 -Eyledi fenadan bekaya rihlet
 -Mesken eyleye bari kasr-ı cennet
 -Merhum Seyyid Mustafa
 -Ruhuna
 -1228

Kompozisyon : Başlıklı olan mezar taşının yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu üç çerçevenin içinde sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık : Boyun bölümünden itibaren tamamen kırık durumdadır.

Foto. 193 Şahide

Katalog No. 166

Fotoğraf No : 194
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Çolak Hüseyin Ağa
 Tarihi : H/1260 – M/1843
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
116 cm	27 cm.	32 cm.	4 cm.	8 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	72 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Ya Hu
 -Merhum ve mağfurun leh
 -Baba Paşa binbaşılardan
 -Kozlucalı Çolak Hüseyin
 -Ağa ruhiçün fatiha
 -Sene 1260

Kompozisyon : Başlıklı mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil

etmektedir. Yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam altı satır olarak kabartma halinde yer almaktadır.

Başlık :Başlık kareye yakın yatay oval formlu olup, kavuğun biraz görünen üst kısmı basık şekildedir. Sarık başlığı sağ üst köşeye doğru eğimli bir şekilde dolanmaktadır.

Foto. 194 Şahide

Katalog No. 167

Fotoğraf No : 195
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :Belirlenemedi.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Üçüncü kitabeden itibaren kırık durumda , duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Lahit : -
 Sanduka : -
 Türü :Belirlenemedi.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
107 cm	47 cm.	52 cm.	7 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :
 -Beni kıl mağfiret ey rabb-i Yezdan
 -Bi-hakk-ı arş-ı azam nur-u Kur'an
 -Gelub kabrim ziyaret iden ihvan

Kompozisyon :

Baş taşı : Mezar taşının alınlık bölümü üçgen bir form teşkil etmektedir. Alınlığın merkezinde kenarları volüt kulplu ,kaideli, üzeri süslemeli bir kap içerisinde yer alan pramidal bir şekilde yerleştirilmiş onbir adet kayısı motifi yer almaktadır. Kayısı motifinin arkasında stilize yaprak motiflerine yer verilmiştir. Ortada yer alan kompozisyonun üst kısmında istiridye kabuğu formu verilmiş oniki adet stilize yaprak

yerleştirilmiştir.Yaprakların sağ ve solda yer alan kısımları yanlara doğru sarmaktadır.

Mezar taşının gövde bölümünde,alınlıkta yer alan istiridye kabuğu biçimli yaprak motifleri tekrarlanmıştır.Sağ ve soldan sarkan yaprakların arasına stilize dal üzerine yerleştirilmiş stilize yaprak motiflerine yer verilmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri , yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde kabartma olarak yer almaktadır. Yazı şeritlerinin dışında oluşan boşluğa stilize bitkisel motifler yerleştirilerek değerlendirilmiştir.

Foto. 195 Şahide

Katalog No. 168

Fotoğraf No : 196
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Hacı Mustafa
 Tarihi :H/1110 – M/1698
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
118 cm	62 cm.	71 cm.
Başlık	Çevre	Boyun
	86 cm.	11 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Kethuda-yı sedr-ı ali-kadr ağa-yı muhterem
 -Yani Hacı Mustafa ol lutf-ı vücudun fahrini
 -Hayf kim kam almayub gitdi cihandan nam
 -İde ukbada mükafat ana ol hayy-ı gani
 -Hak Teala şark-ı derya-yı şüfran eylesun
 -Menzili olsun heşt-i cavid anın gülşeni
 -Nevek-i ehem çıkub eflaka tarihin didi
 -Cennet-i Adn ola Hacı Mustafanın menzili
 -Sene 1110

Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen silindir formdaki mezar taşının yazı şeritleri, düz silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde on satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Başlık :Sarık, kavuğu tek kat dolanmaktadır.Kavuğun ön bölümünde, sarığın başlığı tek kat dolanmasıyla oluşmuş geniş V biçimi belirginleşmiştir.

Foto. 196 Şahide

Katalog No. 169

Fotoğraf No : 197
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ali Şah
 Tarihi : H/1106 – M/1694
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
111 cm	27 cm.	35 cm.	4 cm.	8 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : -Nice dem devr idüp bezm-i cihanın
 -Safa-yı sermed ile buldu izzet
 -Bilince sonu yok devr-i zamanın
 -Cihan-ı bi-bekadan itdi rihlet
 -Felekden biri çıkub didi tarihin
 -Ali Şah'a makamı ola Cennet
 -Sene 1103

Kompozisyon :
 Baş taşı : Altan üstte doğru genişleyen mezar taşının gövde bölümünde yer alan yazı kuşaklarını çevreleyen, kaş kemer alınlık bölümüne doğru bir lale motifiyle sonlanmaktadır. Lale motifinin sağ ve sol yanında oluşan boşluklar süslemesiz rozetler yerleştirilmek suretiyle

değerlendirilmiştir. Mezar taşının alınlık bölümüne dairesel bir form içinde yer alan stilize çiçek motifi yerleştirilmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri düz silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde yedi satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Foto. 197 Şahide

Katalog No. 170

Fotoğraf No : 198
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Efendi
 Tarihi : H/1204 – M/1789
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
99 cm	26 cm.	30 cm.	5 cm.	5 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Merhum Mehmed Efendi
 -Bin Abdullah Efendi
 -Sene 1204

Kompozisyon :

Baş taşı : Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşının formu alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının alınlık kısmı sivri kemer biçiminde oluşturulmuş olup alınlıkta sivri kemer biçimli çerçevenin içinde fatiha yazısı yer almaktadır.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde iki satır halinde yer almaktadır. En altta yer alan ters sivri kemer formulu çerçevenin içinde iki satır yazı yer almaktadır.

Foto. 198 Şahide

Katalog No. 171

Fotoğraf No : 199
 Çizim No : 19
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Seyyide Hanım
 Tarihi :H/1266 – M/1849
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
155 cm	37 cm.	42 cm.	3 cm.	10 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Baki
 -..... mend iken ah seyyidem eyvah
 -Mahi çehresi döndü sararub berk-i hazana
 -Gülzar-ı fena dar-ı mihandır deyub ahaz
 -Zevkleri haram itdi gülistan-ı cinana
 -Hasretle iki yavrusunu eyledi nalan
 -Şehnibal açıcak semt-i bekaya tayşan
 -Allah rahim eyle rahmet eyleye dilşan
 -Mustagrik ola luft u hudavend-cihan
 -Merhume ve mağfureten leha Seyyide
 -Hanım bint-i Musa Efendi ruhiyçün

-1266

Kompozisyon :

Baş taşı : Mezar taşının alınlık bölümünde “S” kıvrımlı stilize yaprak motifinin üzerinde yer alan üzeri bitkisel bezemeli yanları volüt kulplu, ağzı altı dilimli bir kabın içinde yer alan stilize beş adet gül motifi ve yedi adet yaprak motifine yer verilmiştir. Bu kompozisyonun arkasında yer alan yapraklar “S”-“C” kıvrımlar oluşturarak alta doğru sarkmaktadır. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde oniki satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

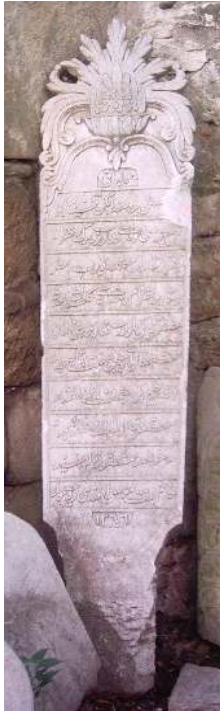
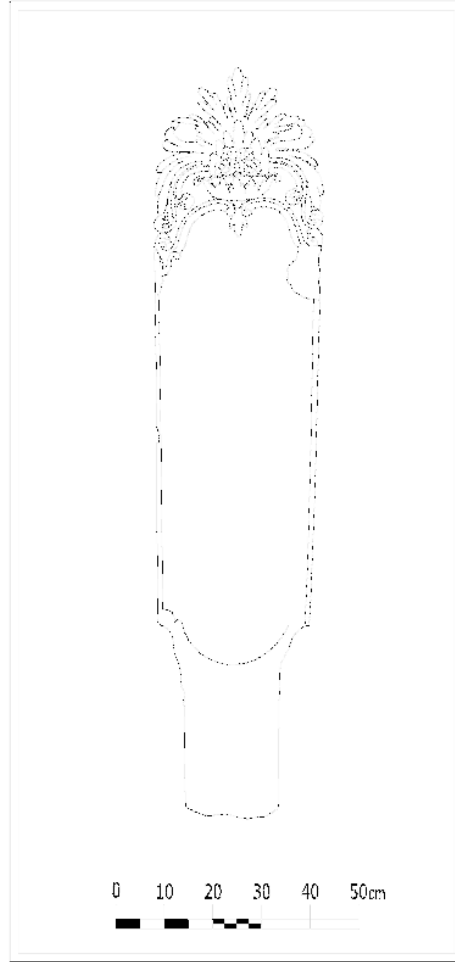

Foto. 199 Şahide

Çizim . 20

Katalog No. 172

Fotoğraf No : 200
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hatice Hanım
 Tarihi : H/1181 – M/1767
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka :-
 Lahit :-
 Türü : Kadın mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
106 cm	43 cm.	50 cm.	4 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatıha
 -Hatice bint-i İsmail Hayfa kim
 -Göçüb ukbaya hakka virdi canı
 -Hamiyet-i rahmetin bahrine şark it
 -Ana vir havf-ı mahşerden emanı
 -Varınca derge-i lutfuna ya rab
 -Ola mezhumenin me'va-ı mekanı
 -Sene 1181

Kompozisyon :
 Baş taşı : Mezar taşının tepelik kısmında yedi dilimli yelpaze motifine yer verilmiştir. Mezar taşının pano bölümünde yazı kuşaklarını çevreleyen kaş kemerin sağ ve sol yanında oluşan boşluklara mühr-ü

Süleyman motifi işlenmiştir. Bu motifin üst bölümünde yedi dilimli yarım rozet çiçeği işlenmiştir.

Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde sekiz satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Foto. 200 Şahide

Katalog No. 173

Fotoğraf No : 201
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Şerife Fatıma Fıtnat
 Tarihi :H/1280 – M/1863
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :İki parça halinde, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
62 cm.	19 cm.	23 cm.	3 cm.	6 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	38 cm.	4 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :
 -Hafız Hamid Efendizade
 -Es-Seyyid İbrahim Edhem
 -Efendinin kerimesi Şerife
 -Merhume Fatıma Fıtnat
 -Ruhiçün
 -Fi gurre .M sene 1280
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının formu alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir.Yazı şeritleri silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde toplam yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık :Başlıkta süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Başlık yarım dairesel formda oluşturulmuştur.

Foto. 201 Şahide

Katalog No. 174

Fotoğraf No : 202
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :Belirlenemedi.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Alt kısmı kırık durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
64 cm	27 cm.	28 cm.	3 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	80 cm	3 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Huve'l-Hayyi'l-Baki
 -Ellezi yumitu sunime yuhyi
 -Ma siva Allahu fani
 -Aliş Paşanın kayın
 -

Kompozisyon :Başlıklı olan mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde toplam altı satır halinde kabartma olarak verilmiştir. Mezar taşının alt kısmı kırık olduğu için kitabe sayısı tam olarak tespit edilememiştir.

Başlık : Dairesel formdaki başlığın üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Sarık, kavuğu çapraz olarak dolanmaktadır.Başlığın görülen küçük bir kısmı dairesel formdadır.

Foto. 202 Şahide

Katalog No. 175

Fotoğraf No : 203
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ali Bey
 Tarihi : H/1295 – M/1877
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara ayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
68 cm.	23 cm.	27 cm.	4 cm.	7 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	61 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -İzladi kazası muhacirlerinden
 -Kilise karyeli merhum Ali
 -İbn-i mehmed ruhiyçin
 -Sene 1295

Kompozisyon :
 Baş taşı : Başlıklı olan mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının formu üstten altta doğru daralan bir form teşkil

etmektedir. Yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde toplam dört satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık : Başlık yanlardan taşkın bir kavuktur.Başlığın görülen ufak bir kısmı dairesel formdadır.

Foto. 203 Şahide

Katalog No. 176

Fotoğraf No : 204
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Tahsin Bey Efendi
 Tarihi :H/1269 – M/1852
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Başlık kısmı kırık vaziyette,duvara dayalı durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
136cm	28 cm.	33 cm.	4 cm.	11 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Ya Baki
 -Devletlü İbrahim
 -Paşazade hala
 -Bağdad Evkaf
 -Müdürü rifatlu Mehmed
 -Şerif Efendinin
 -Mahdum-ı mukrremleri
 -El-mezhum ve'l-mağfuru leh
 -Tahsin Bey Efendi
 -Ruhicün el-Fatiha
 -Sene 1239

Kompozisyon : Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde toplam onbir satır olarak kabartma halinde yer almaktadır. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık :Başlık tamamen kırık vaziyettedir.

Foto. 204 Şahide

Katalog No. 177

Fotoğraf No : 205
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hanife Hatun
 Tarihi :H/1149 – M/1736
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka :-
 Lahit :-
 Türü :Kadın mezardır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
105 cm	37 cm.	43 cm.	4 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :-Kad intekaleti'l-mezhume ve'l-mağfure
 -Hanife Hatun
 -Sene 1149

Kompozisyon :
 Baş taşı :Alttan üstte doğru genişleyen mezar taşı tepelikte sivri kemer formu teşkil etmektedir.Mezar taşının yazı şeritleri alınlıkta yer alan stilize lale motifiyle bağlantılı olan kaş kemer şeklinde biçimlenmiş çerçeve içinde yer almaktadır.Sağ ve sol kenarı oval olan çerçevenin içinde üç satır yazı şeridi işlenmiştir. Altta yer alan iki yazı şeridi işlenmiştir.Altta yer alan iki yazı şeridi ayrı yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde yer almaktadır.Kaş kemerin sağında ve solunda oluşmuş olan boşluklar birer adet dairesel gül bezek motifleriyle süslenmiştir.

Foto. 205 Şahide

Katalog No. 178

Fotoğraf No : 206
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :H/1251 – M/1835
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Başlık kısmı kırık durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka :-
 Lahit :-
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
56 cm.	28 cm.	30 cm.	4 cm.	8 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :

-Derd-i bi-dermanla ah eyledi terk-i cihan
 -Böyledir ahval-ı alem her gelen eyler gûzar
 -Bu fenaya zerrece mağrur olmaz akı olan
 -Bulmadı cevri-i felekden dünyada ruy-ı safa
 -Ya ilahi Cennetu'l-meva ola ana mekan

Kompozisyon :

Baş taşı :Altan üstte doğru genişleyen mezar taşının üst bölümü alttan altıncı kitabeden itibaren kırıktır. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde toplam altı satır halinde kabartılarak verilmiştir.Tarih bölümünün yer aldığı çerçevenin alt bölümü ters kaş kemer şeklinde işlenmiştir.

Katalog No. 179

Fotoğraf No : 207
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hacı Hüseyin Ağa
 Tarihi : H/1227 – M/1811
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
153 cm	31 cm.	34 cm.	5 cm.	14 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	88 cm.	9 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Terk idüp malı ve canı eyledi azm-i cinan
 -Şimdi ihvandın ricası iderler dua
 -Afv-ı ğufranına mahzar eyleye ol mustesan
 -Abd-ı aciz bir kulundur cürmün afv it ya ilah
 -Cennetu'l-firdevs ola Şekerci Hacı
 -Hüseyin Ağa Cami-i Atik
 -Ruhiyçün
 -Sene 1227

Kompozisyon :

Baş taşı :Alttan üstte doğru hafifçe genişleyen bir form teşkil eden mezar taşının yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde dokuz satır halinde kabartılarak verilmiştir. Fatiha yazısının yer aldığı çerçeve düz bir silme içinde işlenmiştir. Fatiha yazı kuşağının altında yer alan , diagonal silmelerin oluşturduğu boşlukta iki ayrı stilize çiçek motifi yer almaktadır.

Başlık :Çubuklu başlık, yanları taşkın sarıktır. Sarığın üstünde sol alt köşesinden sağ üst köşeye doğru giden stilize selvi ağacı motifi yer almaktadır.

Foto. 207 Şahide

Katalog No. 180

Fotoğraf No : 208
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Arnavud Alaaddin Ağa
 Tarihi :H/1260 – M/1843
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
106 cm	24 cm.	28 cm.	3 cm.	11 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	57 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Ruh-ı mevtaya kim eylerse hayr dua
 -Mazhar-ı rahmet ide Bari-i Huda
 -Merhum Arnavud Alaaddin Ağa
 -İbn-i Zeynel Ağa ruhiyçün
 -1260

Kompozisyon :
 Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşının formu alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay

silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma halinde yer almaktadır. Mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık :Mezar taşının başlığı alttan üstte doğru kareye yakın oval bir görünüm teşkil etmektedir. Fesin püskülü sol üst köşeden ,sol alt köşeye doğru sarkmaktadır.

Foto. 208 Şahide

Katalog No. 181

Fotoğraf No : 209
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Ağa
 Tarihi : H/1131 – M/1718
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :-
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
82 cm.	49 cm.	54 cm.
Başlık	Çevre	Boyun
	82 cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Saray Bosna'dan merhum ve mağfur
 -Kürküzade el-hac Mehmed Ağa ibn-i Mustafa Ağa
 -Burgaz-ı Edirne'de misafir iken
 -Ve azm-ı cinan eyledi rihlet
 -Fi rebiu'l-ahır sene 1130
 Kompozisyon :
 Baş taşı : Başlıklı silindir formdaki mezar taşında süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin

oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam altı satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. Mezar taşının alt kısmı kırık olduğu için kitabe sayısı tam olarak belirlenememiştir

Başlık :Çapraz kafes dilimli başlıklı, yanları taşkın kavuktur. Sarığın üst kısmı V biçiminde bir boşluk meydana getirirken alınlık kısmında oluşan boşluk ters C biçimini almıştır.

Foto. 209 Şahide

Katalog No. 182

Fotoğraf No : 210
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Hasan Ağa
 Tarihi : H/1241 – M/1825
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
101 cm	22 cm.	29 cm.	4 cm.	9 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	77 cm.	5 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Kaza-i Nurakab karye-i
 -Buradova merhum
 -Bölük başı Hasan Ağa
 -İbn-i Mustafa Ağa ruhuna
 -1241
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı olan mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir. Mezar taşının yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık :Yatay, oval görünümlü kavuğun üst kısmı az olarak görülmektedir. Sarık başlığı tek kat olarak dolanmaktadır.

Foto. 210 Şahide

Katalog No. 183

Fotoğraf No : 211
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Feyzullah Bey
 Tarihi : H/1130 - -M/1717
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
116 cm	63 cm.	71 cm.
Başlık	Çevre	Boyun
	94 cm.	9 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Bir civanın meskenidir bu mezar
 -..... Nazik tenin haki yeksan beka
 -Merhum Feyzullah Bey ibn-i
 -Çerkez Mehmed Paşa ruhuna
 -Sene 1130

Kompozisyon :
 Baş taşı : Silindir formdaki başlıklı mezar taşının yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay

silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak yer almaktadır. Fatiha yazı kuşağının yer aldığı çerçeve kaş kemer formunda olup boyun bölümünde yer almaktadır.

Başlık :Başlık, yanları taşkın kavuktur. Başlığın ön yüzü kırık olduğu için sarık formuyla ilgili bilgiler verilememiştir.

Foto. 211 Şahide

Katalog No. 184

Fotoğraf No : 212
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Ahmed Ağa
 Tarihi : H/1228 – M/1812
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
118 cm	33 cm.	38 cm.	4 cm.	18 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	110 cm	8 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Tekaud-i hasekiyan-ı yeniçeriyandan
 -Uzunzade Ahmed Ağa nakehan
 -Ömrüne vakt-i hitam irince ah
 -Eyledi azm-i gülistan-ı cinan
 -Afv-ı gufranına mahzar ide hakk
 -Ruhuna kasr-ı cinan ola mekan
 -Sene 1228

Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşının formu üstten altta doğru daralan bir form teşkil etmektedir.Mezar taşının yazı şeritleri yatay ,sağ ve sol yanı oval silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam yedi satır halinde kabartma olarak verilmiştir.

Başlık :Kısa çubuklu, yanları taşkın kavuktur.Sarığın üst kısmı sağ ve sol yanlardan oval gelen V biçimini almıştır. Sarığın alınlık kısmında oluşan boşluk ters C biçiminde oluşmuştur, bu boşluk kısa çizgilerle değerlendirilmiştir.

Foto. 212 Şahide

Katalog No. 185

Fotoğraf No : 213
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Adem Ağa
 Tarihi : H/1228 – M/1812
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
130 cm	32 cm.	36 cm.	4 cm.	13 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	100 cm	9 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Hasreta ğurbet halinde dar-ı bekaya
 -Rihlet iden üsküblü binbaşı
 -Merhum ve mağfurun leh el-muhatacu
 -İla rahmeti'llahi'r-rahim
 -Adem Ağa ibn-i Hacı Mustafa Ağa
 -Ruhiçün
 -1238
 Kompozisyon :

Baş taşı :Başlıklı mezar taşının yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Mezar taşının formu üstten altta doğru daralan bir form teşkil etmektedir. Yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçeveler içinde toplam sekiz satır halinde kabartma olarak yer verilmiştir. Kitabenin yer aldığı kuşak ters kaş kemer biçimindedir.

Başlık :Kısa çubuklu başlıklı yanları taşkın kavuktur. Sarığın alınlık kısmındaki boşluk ters "C" formu meydana getirmiştir.

Foto. 213 Şahide

Katalog No. 186

Fotoğraf No : 214
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mustafa Bey
 Tarihi : H/1216 - M/1801
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
100 cm	21 cm.	25 cm.	3 cm.	7 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	70 cm.	10 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : Huve'l-hallaku'l-Baki
 -Rumeli valisi es-Seyyid
 -Ömer paşa kethüdası ser-bevvab-ı
 -Dergah-ı Ali es-Seyyid İsmail Ağanın
 -Ğulamı merhum ve mağfurun leh
 -El-muhatcu ila rahmet-i rabbihi'l-ğafur
 -Mustafa bin Abdullah
 -Fi.13.N.Sene 1216
 Kompozisyon :

Baş taşı :Mezar taşı alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil etmektedir.Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir. Tarih kitabesinin yer aldığı çerçeve ters kaş kemer şeklinde oluşturulmuştur.

Başlık :Çubuklu başlıklı, yanarlı taşkın kavuğun üstünde sol alt köşesinden, sağ üst köşeye doğru uzanan tüy motifi yer almaktadır. Sarığın alınlık bölümünde yer alan boşluk ters “C” biçimindedir.

Foto. 214 Şahide

Katalog No. 187

Fotoğraf No : 215
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Seyit Ali
 Tarihi : H/1138 – M/1725
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumda, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
91 cm.	63 cm.	67 cm.
Başlık	Çevre	Boyun
	98 cm.	8 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Hafız es-Seyyid Ali'nin
 -Sazsaz bad-i ecelden soldu gul-ı can
 -Canib-i hakdan hitab-ı ircii
 -Davet-i hakka icabet eyledi heman
 -Fevtini guş eyleyince didi tarihin
 -Cennetu'l- firdevsini me'va eyleye Seyyit Ali
 -Sene 1138
 Kompozisyon :

Baş taşı :Silindir formdaki başlıklı mezar taşının yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde toplam sekiz satır olarak kabartma halinde verilmiştir.

Başlık :Mezar taşının başlığı yatay oval görünümlü olup, yanarlı taşkın kavuktur.Sarık tek kat olarak sarığı dolanmaktadır. Sarığın üst kısmında oluşan boşluk "V" biçimindedir.

Foto. 215 Şahide

Katalog No. 188

Fotoğraf No : 216
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Çelebi Gazzaz Mustafa
 Tarihi : H/1171 – M/1757
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : İki parça halinde, duvara dayalı vaziyettedir.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
115 cm	56 cm.	53 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : El-Fatiha
 -Merhum ve Mağfurun leh
 -Çelebi Gazzaz
 -Mustafa ibn Çelebi
 -Hüseyin ruhiyçün
 -Sene 1171

Kompozisyon :
 Baş taşı : Silindir formdaki mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartılarak verilmiştir. Mezar taşının yüzeyinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

Başlık

:Başlık bölümü tamamen kırık vaziyettedir.

Foto. 216 Şahide

Katalog No. 189

Fotoğraf No : 217
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :H/1233 – M/1817
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
82 cm.	19 cm.	26 cm.	3 cm.	7 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Merhum ve Mağfurun leh
 -Hacı Fevzi İbn-i
 -1231

Kompozisyon :
 Baş taşı :Alttan üstte doğru genişleyen bir form teşkil eden mezar taşında süsleyici unsurlara yer verilmemiştir. Yazı şeritleri düz yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dört satır halinde kabartılarak verilmiştir

Başlık :Tamamen kırık vaziyettedir.

Foto. 217 Şahide

Katalog No. 190

Fotoğraf No : 218
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Mahmud Bey
 Tarihi :H/1077 – M/1666
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :-
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
113 cm	69 cm.	77 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Sülüs işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Gitdi dünyadan
 -Ol vucud-ı şerifi
 -Ola mamur ömrü mevcudun
 -Aha şimden geru dua idelim
 -Lutfuna mahzar ola ol madumun
 -İşidup fevtini didim tarih
 -Ruhuna rahmet ola Mahmud'un
 -Sene 1077

Kompozisyon :

Baş taşı :Silindir formdaki mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dokuz satır halinde kabartılarak

verilmiştir. Fatiha yazısının yer aldığı kuşağın üstü kaş kemerle çevrilmiş,kaş kemerin tepe noktası alınlık bölümünde yer alan stilize lale motifini dalıyla birleşmiştir. Kaş kemerin sağ ve solunda oluşan boşluklar stilize çiçek motifleriyle değerlendirilmiştir.

Foto. 218 Şahide

Katalog No. 191

Fotoğraf No : 219
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği : Mehmed Şakir Bey
 Tarihi : H/1189 – M/1849
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit : -
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
72 cm	18 cm.	21 cm.	5 cm.	7 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	64 cm.	6 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü : Sülüs işlenmiştir.
 Metin : Fatiha
 -Merhum ve mağfurun leh
 -Mehmed Şakir
 -İbn-i Ahmed Ağa
 -Sene 1189

Kompozisyon :
 Baş taşı : Başlıklı mezar taşında kitabelerin altında oluşan boşluğa kaideli, üzeri bitkisel bezemeli bir kabın içinde yer alan stilize çiçek ve yaprak motifi işlenmiştir. Mezar taşının yazı şeritleri soldan sağa doğru diagonal

olarak oluşturulan silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde yer alan beş satır yazı kuşağı kabartma halinde verilmiştir.

Başlık :Düz başlıklı yanları taşkın kavuktur.Sarık başlığı tek kat dolanmaktadır.

Foto. 219 Şahide

Katalog No. 192

Fotoğraf No : 220
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :Belirlenemedi.
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Üstten dördüncü kitabe kuşağından itibaren kırıktır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :-
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
29 cm	19 cm.	20 cm.	3 cm.	5 cm.
Başlık	Çevre	Boyun		
	45 cm.	7 cm.		

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Nev civanım uçdu Cennet bağına
 -Firak düştü anasının canına
 -

Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşında yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde dört satır halinde kabartma halinde yer almaktadır.Mezar taşının alt bölümü kırıktır.

Başlık :Başlıkta süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.Başlığın formu, ters çan biçimindedir.

Foto. 220 Şahide

Katalog No. 193

Fotoğraf No : 221
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziyesi
 İnceleme Yılı : 07-7-2005, 11-12-2005
 Kimliği :Belirlenemedi.
 Tarihi :1238
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :-
 Türü :Erkek mezarıdır.
 Malzeme :Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
88 cm.	42 cm.	46 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Ruhuna El-Fatiha
 -Şukufte-i gonca-ı bağ-ı siyadet soldu hayf
 -Zehr-i ol Derdi yetimi hake ğaltan eyledi
 -Didi ol murg-ı heştin tarihin Rıdvan bu dem
 -Can-ı Zeyneb gülistan-ı adne tayeran eyledi
 -Sene 1138

Kompozisyon :
 Baş taşı :Silindir formdaki mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin ayırdığı çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartılarak verilmiştir.

Başlık :Başlık bölümünün ön yüzü kırık olduğu için süsleme unsurları anlaşılamamıştır.

Foto. 221 Şahide

Katalog No. 194

Fotoğraf No : 222
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Haziresi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği :Fatıma Hatun
 Tarihi :H/1140 – M/1727
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı :Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı :Bulunamadı.
 Sanduka :-
 Lahit :-
 Türü :Kadın mezarıdır.
 Malzeme :Taş malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt en	Üst en	Alt kalınlık	Üst kalınlık
146 cm	26 cm.	35 cm.	8 cm.	8 cm.

Kitabe :
 Yazı türü :Talik işlenmiştir.
 Metin :Fatiha
 -Merhume Fatıma
 -Hatun ruhiyçün
 -Sene 1140

Kompozisyon :

Baş taşı :Süsleme unsurlarına yer verilmeyen mezar taşında üçgen alınlıklı bir form içinde yer alan yazı şeritleri üç satır halinde kabartma olarak işlenmiştir.

Foto. 222 Şahide

Katalog No. 195

Fotoğraf No : 223
 Yeri : Üç Şerefeli Camii Hazinesi
 İnceleme Yılı : 07-12-2005, 11-17-2005
 Kimliği : Abdul Baki
 Tarihi : H/1133 – M/1720
 Şimdiki durumu :
 Baş taşı : Sağlam durumdadır.
 Ayak taşı : Bulunamadı.
 Sanduka : -
 Lahit :-
 Türü : Erkek mezarıdır.
 Malzeme : Mermer malzeme kullanılmıştır.
 İşlenişi : Oyma ,kazıma uygulanmıştır.
 Ölçüleri :

Boy	Alt çevre	Üst çevre
108 cm.	88 cm.	100 cm.

Kitabe :
 Yazı türü : Talik
 Metin : Fatiha
 -Mehmiye-i Edirne'de hakimu's-şeri's-şerif
 -Olduğu halde vefat iden
 -Merhum ve mağfurun leh
 -Abdul Baki Efendi ruhiçün

Kompozisyon :
 Baş taşı : Silindir formdaki mezar taşının gövde bölümünde kitabe kuşaklarını çevreleyen kaş kemer alınlık bölümünde bir lale motifiyle sonlanmaktadır.kaş kemerin sağ ve sol yanında oluşan boşluklar süslemesiz rozet yerleştirilerek değerlendirilmiştir. Mezar taşının yazı şeritleri yatay silmelerin oluşturduğu çerçevelerin içinde altı satır halinde kabartma olarak yer almaktadır.

Foto. 223 Şahide

III. KARŞILAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRME

III. KARŞILAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRME

Edirne Üç Şerefeli Camii Hazinesi'nde yer alan 195 mezar taşı incelemiş, hazirede yer alan mezar taşlarının açıklamalarına katalog bölümünde detaylı bir şekilde yer verilmiştir. Mezar taşları gözlem fişleri doğrultusunda incelenmiş ve incelemeler sonucunda tespit edilen bulgular tablolar oluşturularak detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

Edirne Üç Şerefeli Camii Hazinesi'nde yer alan mezar taşları form, motif, süsleme biçimleri, yapım teknikleri, malzeme, yazı gibi konular açısından değerlendirilmiştir.

Tespit ettiğimiz mezar taşlarının 55'i kadınlara, 139'u erkeklere aittir. 17 mezar taşının kimliği kitabede yer alan isim bölümü okunamadığından veya taşlarda oluşmuş olan doğal tahribattan dolayı tespit edilememiştir.

Hazirede yer alan mezar taşlarının tümünün süslemesi kazıma-oyma tekniğiyle yapılmıştır. Mezar taşının yüzeyi oyularak yapılan kitabeli ve süslemeli mezar taşlarının çoğu kabartma olarak verilmiştir. Kabartma oymanın sonucu olarak ortaya çıkan görünümdür.

Hazirede yer alan mezar taşların hepsi kitabelidir. Kitabelerin dizilişi yatay ve diagonal ekseninde uygulanmıştır. Mezar taşlarındaki kitabelerde yer alan yazı şeritlerinin yatay ekseninde 166 mezar taşında tespit edilmiştir⁹³. Diagonal ekseninde dizilişi, 11 mezar taşında tespit edilmiştir tespit

⁹³Kat.no:1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12,13,14,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,3336,37,38,47,48,49,50,52,53,54,55,56,58,59,60,61,62,63,64,65,66,68,69,70,71,72,73,74,75,76,77,78,79,80,81,82,83,86,87,88,89,90,91,92,93,94,95,96,97,98,99,100,102,103,104,105,106,107,108,109,110,111,112,113,114,115,116,117,118,119,120,121,122,123,124,125,126,127,128,129,130,131,132,133,134,135,136,137,138,138,140,141,142,143,144,145,146,147,148,149,150,151,152,153,154,155,156,157,158,159,161,162,163,164,166,167,168,170,171,172,173,174,175,176,178,180,182,184,185,189,194,195

edilmiştir⁹⁴. Çerçeve içinde yer almayan kitabe sayısı bir mezar taşında tespit edilmiştir (Kat no. 46). Tek bir çerçeve içinde yer alan kitabe sayısına üç mezar taşında rastlanılmıştır.⁹⁵

Kimliği, kitabelerde yer alan isim bölümü okunamadığından veya taşlarda oluşmuş olan doğal tahribattan dolayı tespit edilememiş mezar taşı sayısı onyedidir.⁹⁶ Tarihi tespit edilememiş olan mezar taşı sayısı onsekiz⁹⁷, sağlam mezar taşı sayısı yüzüç⁹⁸, başlığı kırık vaziyette olan mezar taşı sayısı ondört⁹⁹, herhangi bir nesneye dayalı olan mezar taşı sayısı otuzyedi olarak tespit edilmiştir.¹⁰⁰

Belirtilen mezar taşlarının dışında kat. no. 47 no'lu mezar taşının bir bölümü, kat.no. 84,100 no'lu mezar taşının ayak taşı, kat. no.117 no'lu mezar taşının baş taşı üçüncü kitabe kuşağından itibaren, kat. no. 123 no'lu mezar taşının beşinci kitabe kuşağından kırık olduğu tespit edilmiştir. Kat. no. 122 no'lu lahit mezarın yan yüzleri bulunamamıştır.

Mezar taşlarımız genel olarak dikey yada yatay prizmatik biçimlerden meydana gelmiştir. Bu dikey taşlar mezarın baş ve ayak kısmına dik olarak konur ve “şahide” adını alır. Ölünün ayak tarafına konulan taş ise “ayak taşı” adını almaktadır.¹⁰¹

Hazirede yer alan dikdörtgen gövdeli başlıklı mezar taşı sayısı doksanüç, sivri kemer biçimli mezar taşı sayısı onbeş, tepelik kısmı dilimli

⁹⁴ Kat. no:11,15,16,51,57,84,131,160,165,179,191

⁹⁵ Kat. no: 67,101,193

⁹⁶ Kat.no: 12,16,45,49,,88,92,93,105,117,128,162,167,174,178,189,192,193

⁹⁷ Kat.no: 10,12,16,24,45,48,49,54,70,81,92,93,128,158,161,167,172,192

⁹⁸ Kat.no:1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,29,32,33,34,35,36,37,38,40,41,43,44,45,46,48,49,50,51,52,53,54,55,59,60,61,62,63,67,68,72,74,75,76,77,80,81,82,83,85,86,87,89,91,92,93,94,96,98,99,101,102,103,104,105,106,107,108,109,110,111,112,115,116,118,119,120,121,124,125,127,129,130,132,133,134,135,136,137,139,140,142,143,145,146,147,148,149,150,151,152,153,154,157,158,159

⁹⁹ Kat.no: 39,42,58,90,95,113,122,131,135,145,155,165,176,189

¹⁰⁰ Kat.no:138,160,161,162,163,164,165,166,167,168,169,170,171,172,173,174,175,176,17178,179,180,181,182,183,184,185,186,187,188,189,190,191,192,193,194,195

¹⁰¹ Metin HASEKİ : Plastik Açıdan Türk Mezar Taşları ,(İstanbul,1976), 21

mezar taşı sayısı otuzbir, yuvarlak kemer biçimli mezar taşı sayısı beş, dikdörtgen prizmal gövdeli mezar taşı sayısı yirmi, üçgen tepelik alınlıklı mezar taşı sayısı beş olarak tespit edilmiştir. Belirlenen bu mezar taşlarının dışında başlıkları kırık olan dikdörtgen form özelliği gösteren mezar taşı ve sanduka sayısı ise yirmi olarak tespit edilmiştir. Bu gruplamaların dışında başlık bölümü kırılmış olan fakat dikdörtgen gövde başlıklı olması muhtemel otuzbir mezar taşı tespit edilmiştir.

Başlıklı olan erkek mezar taşlarının süslemesi yalın tutulmuştur. Hazirede yer alan ellibeş kadın mezar taşında diğerlerine oranla daha yoğun bir süslemenin tercih edildiği anlaşılmaktadır. Kadın mezar taşları, bayanın inceliğini temsil edencesine buket buket çiçeklerle süslüdür. Gül, rozet biçimli çiçek motifleri ,kıvrık dallar ,çan çiçeği gibi bir çok çiçek motifi kadın mezar taşlarını süslemektedir.

Hazirede yer alan mezar taşları tarih açısından değerlendirilmiştir. Mezarlıkta yer alan mezar taşlarının tarihleri 1077/1666¹⁰²,1082/1671¹⁰³, 1083/1672¹⁰⁴,1086/1675¹⁰⁵,1094/1682¹⁰⁶,1095/1683¹⁰⁷,1097/1685¹⁰⁸,1106/1694¹⁰⁹,1107/1695¹¹⁰,1110/1698¹¹¹,1113/1701¹¹²,1116/1704¹¹³,1130/1717¹¹⁴,1131/1718¹¹⁵,1133/1720¹¹⁶,1135/1722¹¹⁷,1138/1725¹¹⁸,1140/1727¹¹⁹,1142/1729

¹⁰² Kat. no:190

¹⁰³ Kat. no: 22

¹⁰⁴ Kat. no. 23

¹⁰⁵ Kat. no:63,105

¹⁰⁶ Kat.no:114

¹⁰⁷ Kat. no: 41

¹⁰⁸ Kat. no:59,98

¹⁰⁹ Kat. no:169

¹¹⁰ Kat. no:152

¹¹¹ Kat. no:150,168

¹¹² Kat. no:154

¹¹³ Kat. no:124

¹¹⁴ Kat.no:183

¹¹⁵ Kat. no:181

¹¹⁶ Kat. no:195

¹¹⁷ Kat. no:42

¹¹⁸ Kat. no:187

¹¹⁹ Kat. no: 194

¹²⁰,1149/1736¹²¹,1152/1739¹²²,1163/1749¹²³,1171/1757¹²⁴,1175/1761¹²⁵,1181/1767¹²⁶,1183/1769¹²⁷,1185/1771¹²⁸,1186/1772¹²⁹,1189/1775¹³⁰,1195/1780¹³¹,1202/1787¹³²,1204/1789¹³³,1206/1791¹³⁴,1213/1798¹³⁵,1214/1799¹³⁶,1215/1800¹³⁷,1217/1082¹³⁸,1220/1805¹³⁹,1216/1801¹⁴⁰,1227/1812¹⁴¹,1228/1812¹⁴²,1230/1815¹⁴³,1239/1823¹⁴⁴,1240/1824¹⁴⁵,1241/1825¹⁴⁶,1248/1832¹⁴⁷,1250/1834¹⁴⁸,1255/1839¹⁴⁹,1262/1845¹⁵⁰,1263/1846¹⁵¹,1266/1849¹⁵²,1267/1850¹⁵³,1268/1851¹⁵⁴,1295/1877¹⁵⁵,1313/1895¹⁵⁶,1319/1091¹⁵⁷,1331/1912¹⁵⁸,1233/1817¹⁵⁹,1234/1818¹⁶⁰,1235/1819¹⁶¹,1236/1896¹⁶²,1241/1825¹⁶³,1238/1898¹⁶⁴,1241

¹²⁰ Kat. no:119

¹²¹ Kat. no:177

¹²² Kat.no:136

¹²³ Kat. no:57

¹²⁴ Kat. no:188

¹²⁵ Kat.no:101,142

¹²⁶ Kat. no:172

¹²⁷ Kat.no:131

¹²⁸ Kat. no:50,51

¹²⁹ Kat. no:77

¹³⁰ Kat. no:191

¹³¹ Kat. no:46

¹³² Kat.no:21

¹³³ Kat. no:170

¹³⁴ Kat. no:15,82

¹³⁵ Kat.no:94,156

¹³⁶ Kat. no:71

¹³⁷ Kat.no: 11,162

¹³⁸ Kat.no:97

¹³⁹ Kat. no:62

¹⁴⁰ Kat. no:36,53,186

¹⁴¹ Kat no:751,79

¹⁴² Kat. no: 37,44,47,143,165,184,185

¹⁴³ Kat. no: 5

¹⁴⁴ Kat.no:134

¹⁴⁵ Kat. no:79,159

¹⁴⁶ Kat.no.182

¹⁴⁷ Kat.no:133

¹⁴⁸ Kat. no:107

¹⁴⁹ Kat.no:135

¹⁵⁰ Kat.no:88,112,120

¹⁵¹ Kat. no:87,96,110,111,126,129,146,151,153

¹⁵² Kat. no:171

¹⁵³ Kat no:89,149

¹⁵⁴ Kat.no:106,148

¹⁵⁵ Kat. no:175

¹⁵⁶ Kat. no:104

¹⁵⁷ Kat. no.115

¹⁵⁸ Kat. no:60,103

¹⁵⁹ Kat. no: 4,189

¹⁶⁰ Kat. no:66,137

/1825¹⁶⁵,1244/1828¹⁶⁶,1245/1829¹⁶⁷,1246/1830¹⁶⁸,1247/1831¹⁶⁹1251/1835¹⁷⁰,
 1252/1836¹⁷¹,1253/1837¹⁷²,1254/1838¹⁷³,1256/1840¹⁷⁴,1257/1841¹⁷⁵,1258/18
 41¹⁷⁶,1259/1843¹⁷⁷,1260/1843¹⁷⁸,1265/1848¹⁷⁹,1269/1852¹⁸⁰,1271/1854¹⁸¹,12
 87/1870¹⁸²,1273/1856¹⁸³,1275/1858¹⁸⁴,1279/1862¹⁸⁵1280/1863¹⁸⁶,1281/1864
¹⁸⁷,1283/1866¹⁸⁸,1284/1867¹⁸⁹,1285/1868¹⁹⁰, 1293/1875¹⁹¹ olarak tespit
 edilmiştir. Ölü gömmenin en çok yapıldığı tarih 1228/1812¹⁹² ve 1263/1846¹⁹³
 tarihleridir. Hazirede yer alan bazı mezar taşlarının tarihi, zamanla taşlarda
 oluşmuş olan tahribattan dolayı ve de bazı mezar taşlarda tarih bölümüne yer
 verilmediği için tespit edilememiştir.

A- Kullanılan Malzeme

-
- ¹⁶¹ Kat. no: 9,127
¹⁶² Kat. no: 25,28,58,141
¹⁶³ Kat. no:64
¹⁶⁴ Kat. no: 32,52
¹⁶⁵ Kat. no:63,122
¹⁶⁶ Kat. no:34
¹⁶⁷ Kat. no: 8,56,68,102
¹⁶⁸ Kat. no: 2
¹⁶⁹ Kat. no:69
¹⁷⁰ Kat. no: 1,7,178
¹⁷¹ Kat. no:86,95,109
¹⁷² Kat. no:39,40,85,130,138
¹⁷³ Kat. no: 19,30,84,108
¹⁷⁴ Kat. no: 3,8,20,68,78,83,113
¹⁷⁵ Kat. no: 35,73,90
¹⁷⁶ Kat. no: 38,76,144
¹⁷⁷ Kat. no: 17,117,125
¹⁷⁸ Kat. no:166,180
¹⁷⁹ Kat. no:145
¹⁸⁰ Kat. no:6,176
¹⁸¹ Kat. no:33,160
¹⁸² Kat. no:72
¹⁸³ Kat. no:13
¹⁸⁴ Kat. no:61
¹⁸⁵ Kat. no:91,157,163
¹⁸⁶ Kat. no:31,80,173
¹⁸⁷ Kat. no:55
¹⁸⁸ Kat. no:43,164
¹⁸⁹ Kat. no:14,121,123
¹⁹⁰ Kat. no:26,27,74,99,100,116,155
¹⁹¹ Kat. no:29,132
¹⁹² Kat. no:37,44,47,143,165,184,185
¹⁹³ Kat. no:87,96,110,111,126,129,146,151,153

Edirne Üç Şerefeli Camii Haziresi'nde yer alan mezar taşlarında yüzdoksaniki örnekte mermer, üç örnek de ise taş malzeme kullanılmıştır¹⁹⁴. Mermer malzemenin kullanıldığı mezar taşlarında yer alan süslemeler , taş malzemeyle yapılan mezarlardaki süslemelere oranla daha iyi korunmuş bir biçimde günümüze ulaşmıştır. Mermer malzeme doğa şartlarına dayanıklı bir malzemedir, fakat taş malzeme yağmur,kar,güneş gibi doğasal faktörlerden etkilenmesi nedeniyle Osmanlı mezar geleneğinde çoğunlukla mermer malzemenin tercih edildiği görülmektedir.

Örneklerin büyük bölümünde mat , kaba ve cilalanmamış görünümünde olan mermerlerin kalitesiz mermer malzemenin işlenmiş oldukları anlaşılmaktadır. Özellikle kat.no. 115 ve kat. no. 139 no'lu örneklerde kullanılan mermer malzemenin diğer örneklerle nazaran daha kaliteli ve açık renkte, cilalanmış olduğu göze çarpmaktadır.

Mezar taşlarında kullanılan mermer malzemenin kalitesi , mezar sahibinin ailesinin ekonomik gücüyle ve mezar sahibinin önemli bir görev sahibi olmasıyla açıklanabilir.

B- Gözlenen Mezar Taşı Biçimleri

Edirne Üç Şerefeli Camii haziresinde yer alan mezar taşları şahideli, sandukalı, ve sembolik lahitli mezarlar olarak üç gruba ayrılmaktadır.

Hazirede karşımıza çıkan mezar taşlarının çoğu dikdörtgen gövdeli, bunlardan bir kısmı dikdörtgen prizmal¹⁹⁵ gövdelidir. Prizmal gövdeli olan örnekler kavuk ve sarık şeklinde başlıklıdır. Bazı örneklerde kavuk ve sarığa

¹⁹⁴Kat. no:128,129,194

¹⁹⁵Kat.no:22,23,42,46,45,59,63,67,82,98,105,114,119,124,136,142,150,152,154,167,180,182,186,187,189,192,194,195

yer verilmemiş, piramidal gövde sivri kemer biçimli bir form yada tepelik bölümüyle sonlandırılmıştır.

Mezar taşları başlık biçimlerine ve tepelik formlarına göre değerlendirildiğinde, başlıklı mezar taşı sayısı doksandokuz, sivri kemer biçimli tepelikli mezar taşı sayısı yirmiüç, tepelik kısmı dilimli veya çıkıntılı olan mezar taşı sayısı otuz, tepelik kısmı yuvarlak kemer biçimli olan mezar taşı sayısı üç olarak tespit edilmiştir. Bazı mezar taşlarının başlığı boyun bölümünden veya gövdeden itibaren kırık olduğu için başlık ve tepelik formu tespit edilememiştir. Hazirede yer alan kitablesiz ve süslemesiz mezar taşları değerlendirilmemiştir.

C- Üslup

Edirne Üç Şerefeli Camii haziresinde barok ve rokoko üslubunun etkisiyle yapılmış süslemeli mezar taşları dikkat çekmektedir. Özellikle Fransız rokokosunun karakteristik özelliği olan “S” ve “C” kıvrımları bunun yanı sıra stilize deniz kabukları ve akant yaprakları mezar taşlarında yer alan süslemelerde yoğun olarak kullanılmıştır¹⁹⁶. Bitkisel süslemelerin yoğun olarak yer aldığı mezar taşlarındaki bezemelerde natüralist ve antinatüralist özellikler dikkat çekmektedir. Nesneli bezemelerde meyve kasesi, saksı, vazo, takı, sepet, şal gibi motiflerin işleniş kullanılan objelerin gerçek özelliklerini tam olarak yansıtmasa da, mezar taşlarında yer alan motiflerde realist bir etkinin varlığı da hissedilmektedir. Antinatüralist üslupla yapılan mezar taşları kırkyedi örnekte tespit edilmiştir¹⁹⁷. Natüralist üslupta yapılan mezar taşları kırk örnekte tespit edilmiştir¹⁹⁸. Kadın mezar taşlarında yer alan süslemelerin çokluğu nedeniyle bu mezar taşlarında antinatüralist süslemeler

¹⁹⁶ Doğan KUBAN : *Türk İslam Sanatı Üzerine Denemeler*, (İstanbul, 1995), 137

¹⁹⁷ Kat.no:4,11,19,22,25,28,32,34,37,40,42,44,47,50,51,53,54,55,56,57,59,66,68,69,70,71,72,76,73,7879,82,83,84,85,86,87,89,91,92,93,94,96,97,98,99,100

¹⁹⁸ Katno:1,2,3,6,7,8,10,12,13,14,15,16,17,18,20,21,24,26,29,30,31,33,34,35,36,38,43,45,46,48,5152,60,62,64,65,74,75,77,95

oldukça fazla hissedilmektedir. Erkek mezar taşları süsleme programı açısından, kadın mezar taşlarına oranla daha yalın tutulmuş ve natürel bir süsleme programı uygulanmıştır.

D- Mezar Taşlarında Görülen Süslemeler

1.Süsleme Konuları

Türk süslemesinin üslupları ve zaman içindeki gelişim ve değişimlerin izlenebildiği en kıymetli kaynaklardan biri olan mezar taşlarında, Türk taş sanatkarları bütün maharetlerini göstermişlerdir. Binbir çeşit çiçek, motif ve çiçek uygulamalarıyla, mezar taşları tarihten günümüze Türk süsleme sanatını sergileyen birer müze konumundadırlar.

Osmanlı dönemi mezar taşlarının birçoğu başarılı bir hattatlık eseri olan kitabeleri, arka yüzlerinde oyma kabartma süslemeleri, kandil motifleri, burmalı köşe sütünceleri ile dikkat çekerler. Kadın mezar taşlarında da değişik süslemelere, özellikle çiçek demetlerine yer verilmiştir. Mezar taşları süslemelerinde küçük detaylara da önem verilmiştir. Genç yaşta ölen deli kanlıların kavuklarında destar arasına bir çiçek motifi yerleştirilmiştir. Genç yaşta ölen kızların da mezar taşı bir duvakla süslenmiştir. Doğum sırasında ölen annelerin mezar taşlarında, önlerinde çıkıntılı halinde yavrusu olan bir “bebek” şahidesi de dikilmiştir¹⁹⁹.

Edirne Üç Şerefeli Camii haziresi mezar taşlarında rastladığımız örnekler bitkisel, nesneli,yazı ve bu örneklerin karışık uygulandığı bezemelidirler. Süsleme çeşitlerinin hepsi bir örnekte görüldüğü gibi tek olarak uygulandığı örneklerde vardır. Bitkisel bezeme ve yazının bir arada

¹⁹⁹ Semavi EYİCE : “Mezarlıklar ve Hazireler” ,İslam Dünyasında Mezarlıklar Ve Defin Gelenekleri , (T.T.K, 1996),127-128

kullanıldığı örnekler, altmış örnekte tespit edilmiştir²⁰⁰. Nesneli ve bitkisel bezemenin bir arada kullanıldığı örnekler, 11,19,51,54,68,84,85,87,89,91,96,-99,104,106,117,122,123,133,137,139,146,151,171 no'lu mezar taşlarıdır. Hazirede erkek mezarlarının yoğunluğu nedeniyle bu mezar taşlarında süsleme unsurlarına fazla yer verilmemiş ve başlıklı olarak betimlenen mezar taşlarında natüralist bir hava hissedilmektedir. Örnek olarak verilen başlıksız mezar taşlarının bir kısmında üçgen ve sivri kemer ile sonlandırılmış yazı kuşağı yer almaktadır ve bu mezar taşlarında süsleme unsurlarına yer verilmediği tespit edilmiştir²⁰¹. Tespit edilen mezar taşlarında süsleme programına yer verilmediği belirlenmiş ve taşlarda realist bir etkinin varlığı hissedilmektedir. İncelenen mezar taşlarının hiç birinde taşçı işaretlerine rastlanılmamıştır.

2.Süslemede Kullanılan Motifler

2.1. Bitkisel Bezemeler

Edirne Üç Şerefeli Camii Haziyesinde yer alan mezar taşlarındaki bitkisel motiflerde armut, akantus, gül, karanfil, lale, üzüm, çan çiçeği, nar , rozet çiçeği , yıldız çiçeği, kıvrık dallar, yaprak,hurma ağacı, servi motifleri kullanılmıştır. Bu motifler mezar taşı tepeliklerinde, alınlıklarda, bordür kuşaklarında, başlıklarda, köşeliklerde ve ayak taşlarında yer almaktadır.

²⁰⁰Kat.no.4,7,22,25,28,32,34,37,40,42,44,50,53,55,56,57,59,66,69,70,71,72,73,76,78,79,83,85,86,92,93,94,97,98,100,103,105,108,110,113,124,127,131,135,141,143,144,147,155,156,161,162,163,167,169,172,177,190,193,195

²⁰¹Kat.no.1,2,3,5,6,8,9,10,12,13,14,15,16,17,18,20,21,23,24,26,27,29,30,31,33,35,36,38,39,41,45,46,48,49,52,58,60,61,62,63,64,65,67,74,75,77,80,81,,88,90,95,101,102,107,109,111,112,114,115,116,118,119,120,121,125,126,128,129,130,132,134,136,138,140,142,14148,149,150,152,153,154,157,158,159,160,164,165,166,168,170,173,174,175,176,178,179,180,181,182,183,184,185,186,187,188,189,191,192,194

2.1.1. Armut: Armut motifi bir örnekte yer almaktadır (Kat. no. 19). Tepelik bölümünde, meyve kasesi içinde üç adet armut motifi yer almaktadır. Arka kompozisyonun da ise stilize yapraklar kompozisyonu tamamlamaktadır.

2.1.2. Akantus : Şahidelerin bir kısmında üzerindeki akantus yaprakları, bir kemer gibi başlık kısmını sınırlayıcı olarak kullanılmıştır. Alınlığın tepesini taçlandıran ve yönleri ters düz “C” ve “S” kıvrımları yaparak aşağıya inen stilize yaparak motifleri merkezindeki kompozisyonu çevrelemektedir.

Hazirede ki örneklerde oldukça yoğun bir şekilde akantus yaprağı motifine yer verilmiştir. Karşımıza çıkan örneklerde akantus yaprağı tepelik bölümünde yirmiyedi adet²⁰², bir sepetin içinde toplu halde yer alan akantus yaprağına üç örnekte rastlanmıştır²⁰³. Köşeliklerde ise yedi örnekte karşımıza çıkmaktadır²⁰⁴.

Mezar taşarında yoğun olarak kullanılan akantus yaprağı motifi Rize mezar taşlarında da yer almaktadır²⁰⁵ (res. 66), örnekte şahidenin tepelik bölümünde yer alan toplu akantus yaprakları görülmektedir.

Ege ve Akdeniz mimari süslemelerinde gerek sütun başlıklarında gerekse akroter dizilerinde yer alan akantus (kenger) yaprağı Selçuklu ve Osmanlı sanatında kullanılmıştır. Bazen yüzeyde fakat çoğu kez sütünce başlıklarını kavrayan bu yapraklar parçalı, yivli yüzeyleri ve sivri uçlarıyla sadece devşirme olarak değil fakat Selçuklu- Osmanlı taş ustalarının elinde yeniden yaratılan tasarımlardır²⁰⁶.

²⁰² Kat.no:19,29,32,37,40,55,66,68,73,76,79,84,86,87,89,91,96,103,106,108,127,133,141,46,151,167,171

²⁰³ Kat. no: 54,99,123

²⁰⁴ Kat no: 69,71,94,99,137,155,156

²⁰⁵ Veysel ATACAN, Serdar BEKAR : Rize Hemşin Yöresi Osmanlı Mezar Taşları ve Kitabesi, (Ankara, 2001), 43, res. 66

²⁰⁶ Selçuk MÜLAYİM : Değişimin Tanıkları, Ortaçağ Türk Sanatında Süsleme ve İkonografi, (İstanbul, 1999) ,170

İstanbul'da Sadrazam Ali Paşa Camii ve Külliyesinde²⁰⁷, Nusretiye Camisinde²⁰⁸ dışta olduğu gibi içte de pencerelerin üzerinde Abdülmecit Reşit Paşa Türbesinin²⁰⁹ dışa açılan kemerlerde akantus yapraklarına rastlanmaktadır.

2.1.3.Çan Çiçeği : Çan çiçeği hazirede oldukça yoğun olarak kullanılmıştır. Onbir örnekte karşımıza çıkan bu çiçek motifi yoğunlukla tepelik bölümünde yer almaktadır.²¹⁰ İki örnekte ise tepelik ile kitabe kuşağını birleştiren sağ ve sol kenarlarda yer almaktadır, (Kat. no.19,68)

2.1.4. Gül : Hazirede onbir örnekte karşımıza çıkan bir çiçek çeşididir²¹¹. Tepelik bölümünde yer alan gül motifi kat. 44 no'lu örnekte beş adet , kat. 55 no'lu örnekte iki adet, kat 146 no'lu örnekte tepelik bölümünde birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş iki adet , kat. 151 no'lu örnekte tepelik bölümünde yer alan meyve kasesi içinde üç adet , kat. 171 no'lu örnekte ise tepelik bölümünde yer alan meyve kasesi içinde piramidal düzende yerleştirilmiş beş adet gül motifine yer verilmiştir. Gül motifine bordür kuşağında da yer verilmiştir. Fiyonkların (kurdele) bağlanmasıyla oluşturulmuş bu örnekler kat. 66 no'lu örnekte dört adet, kat. 113 no'lu örnekte üç adet gül motifi tespit edilmiştir. Gül motifine ayrıca başlıklarda da yer verilmiş ve üç örnekte tespit edilmiştir. Bu bölümde yer alan güller tek olarak betimlenmiştir²¹².

Türk Süsleme sanatında en çok kullanılan bitkisel motif güldür. Hz. Muhammed'in, sembolü olduğuna inanılan güle dini konulu kitaplarda²¹³ ve mezar taşlarında sıkça yer verilmiştir.

²⁰⁷ Oktay ASLANAPA : Türk Sanatı, 378

²⁰⁸ Oktay ASLANAPA : a.g.e, 433

²⁰⁹ Oktay ASLANAPA : a.g.e., 451

²¹⁰ Kat. no : 55,84,87,91,96,106,133,146,167

²¹¹ Kat. no : 40,55,66,71,113,133,144,146,151,156,171

²¹² Kat. no. 71,144,156

²¹³ Yıldız DEMİRİZ : Osmanlı Kitap Sanatında Natüralist Üslupta Çiçekler ,(İstanbul, 1986), 348

Farklı örneklerine rastladığımız gül motifi bir çok yerde kullanılmıştır.Konya Müzesi Osmanlı Devri Konya Mezar taşında²¹⁴ vazo içine yerleştirilmiş gül buketi yer almaktadır.

Cebe Özer'in hazırlamış olduğu Edirne Osmanlı Dönemi Natürmort Süslemeli Mezar Taşları isimli yüksek lisans tezinde, Edirne Üç Şerefeli Camii haziresindeki örneklerle benzer mezar taşlarına rastlanmıştır. Yüksek lisans tez çalışmasında bordür kuşağında fiyonklarla birbirlerine bağlanmış güller ve volüt kulplu kap içinde güllerin yer aldığı tespit edilmiştir²¹⁵.Bu örnekler Edirne Üç Şerefeli Camii Haziresinde de yoğun olarak yer almaktadır.

2.1.5. Hurma Ağacı : Hurma ağacı motifi altı örnekte tespit edilmiştir. Tespit edilen örneklerin hepsinde ayak taşında yer alan hurma ağacı motifi, volüt kulplu ağız dilimli bir kap içinden çıkmaktadır.Hazirede yer alan altı örnekte ise stilize olarak hurma ağacı motifine yer verilmiştir²¹⁶.

Türk İslam mezar taşlarında yoğun olarak kullanılan bir motif olan hurma ağacı motifi, yaşam ve ölümsüzlüğün sembolü olması ve bol meyve taşıyan dalları ile bereketi, üremeyi simgelemektedir²¹⁷.

2.1.6. Karanfil : Karanfil çiçeği iki örnekte tespit edilmiştir.Kat . 50 no'lu örnekte birbirine simetrik olarak yerleştirilmiş iki adet, kat. 51 no'lu şahidenin alt bölümünde yer alan kap içinde iki adet karanfil motifi işlenmiştir.

²¹⁴ Mehmet ÖNDER : “ Konya Mezar Taşlarında Süsleme Unsurları”, Ön Asya, 2/13 (Eylül,1966),3

²¹⁵ Özer CEBE : Edirne Osmanlı Dönemi Natürmort Süslemeli Mezar Taşları ,Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , (Gazi. Ün. 1993) , 49-96

²¹⁶ Kat. no. 53-85-89-106-137-143

²¹⁷ H.Peter LAQUER, Baccque GRAMMONT, J.Louis : “Tarihsel Kaynak Olarak Osmanlı Mezarlıkları, Uygulanan Yöntemler ve Bilgisayarla Yapılabilecek İşlemler, Erdem, 6/16 (Ocak , 1999), 131

Türk süsleme sanatında karanfil motifini kumaş sanatında görmekteyiz. Kanuni Sultan Süleyman'a ait ince ipekli entarinin üzerinde boydan boya uzanan geniş aralıklı dallar üzerinde bir lale ve bir karanfilden oluşmuş kompozisyon yer almaktadır. Karanfiller kestane, pembe ve sarı renkte işlenmiştir. Sultan III. Murad'a ait kaftanda ise iç içe iki daireden oluşan bir kompozisyon uygulanmıştır. İki daire arasında kalan boşluk bir karanfil bir yaprak halinde sıralanmış bir dolgu ile süslenmiş, büyük dairenin altına ve üstüne de birer karanfil konulmuştur²¹⁸.

2.1.7.Nar: Nar meyvesine hazirede beş örnekte rastlanılmıştır. Betimlenen örneklerin tümünde tepelik ölümünde yer almaktadır. Kat. 68 no'lu örnekte meyve kasesi içinde taneleri görülür şekilde iki adet, dört örnekte taneleri görülür şekilde bir adet nar meyvesi tespit edilmiştir²¹⁹.

18.yüzyılın ikinci yarısında kadın mezar taşlarında çok rastlanan meyve tabağı motifi içinde yer alan nar, eski Yunanda yaşam ve bolluk sembolü sayılmasının yanı sıra Tanrıça Afrodite'in armağanı olarak da kabul edilen bu meyve, Kudüs'teki Süleyman tapınağında süs motifi olarak kullanılmış Kur'an da cennet meyvesi olarak nitelenmiştir²²⁰.

Nar motifi Türk kumaş sanatı içinde de tercih edilen bir motiftir. Sultan III. Ahmed'e ait kısa kollu kaftanın üzerinde altın tülle dokunmuş yarım ayı andıran iki büyük ve uzun yaprak arasında dekoratif iri bir nar motifi, yaprakların altında da bunları bağlayan nar çiçekleri yer almaktadır²²¹.

2.1.8 Lale :Mezar taşlarında oldukça yoğun olarak betimlenen çiçeklerden biridir. Hazirede onbir örnekte karşımıza çıkmaktadır. Lale motifi mezar taşlarında, tepelik veya alınlık bölümünde yer almaktadır. Kat. 22,25,59,82,

²¹⁸ Oktay ASLANAPA : Türk Sanatı, 361

²¹⁹ Kat no : 84-87-89-106

²²⁰ Hans- Peter LAQUEUER : Huvel-Baki/ İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları, Çeviren, Selahattin Dilidüzgün, (Nisan, 1997), 131

²²¹ Oktay ASLANAPA : a.g.e, 362

98,105,124,162,177,190,195 no'lu örneklerde birer adet lale çiçeği motifine yer verilmiştir. Bu motifler tek halde betimlenmiş ve yanlarında başka süsleyici unsurlara yer verilmemiştir.

Lale, XVI. Yüzyıl yıldan itibaren sadece bahçelerde yetiştirilmekle kalmamış kumaşlardan işlemelere, örtülere, halılardan tahta deri, sedef ve taş işlerine kadar her yerde süsleme unsuru olarak kullanılmıştır. Özellikle çinilerdeki lale motifleri, lale zevkimizi gösteren zarif belgelerdir²²².Çinide , XVI. yüzyılın birinci yarısında ilk defa kullanılan kırmızı renkle beraber lale motifi de görülmeye başlanmaktadır. İlk olarak Şehzade Mehmed türbesindeki kitabelerden birinde yer alan lale motifi Hadım Ali Paşa Camii, Haseki Hürrem Türbesi, Hadım İbrahim Paşa Camii, Hekimoğlu Ali Paşa Camii ve Mehmed Camii'nin bazı panolarında da yazıların arasında boşlukları dolduran motifler olarak kullanılmıştır. Panolarda , çinilerde ve bordürlerdeki çiçeklerin sapları üzerinde bulunan yaprakların bazılarının içlerini süslemek için kullanıldığı gibi, tezyini hatlarla çerçevelenmiş bir motifin bir veya çiçeklerden yapılmış bir göbeğin uçlarına bazen de bir kompozisyonun bitim noktasına tepelik tarzında oturtulmuş lale motifleri vardır²²³ .Rüstem Paşa Camii çinilerinde 41 çeşit lale bulunması Türk süsleme sanatında lale motifinin yoğun olarak tercih edildiğinin açık bir örneğidir²²⁴.Çini ve mimarı yapılarda süsleme unsuru olarak kullanılan lale motifine keramik sanatında da rastlamaktayız İznik keramiklerinde yer alan lale motifi bazen bir ibrik bazen de vazo gibi şekillerde ortaya çıkmaktadır.²²⁵

Edirne'de XVII. asırda mevcut tabii tezyinata ait örnekler hemen hemen kalmamış gibidir. Bunları o zamanki bina teferruatına ait bazı resimlerde görmekteyiz. Sarayın bir asır önceki fotoğraf plakalarından da bunu anlamaktayız.Cihannüma ve Kum Kasırlarının tavan nakışlarında mühim elemanlar vardır. Vezir konağında Havuzlu sofanın kapı

²²² Beşir AYYAZOĞLU : Güller Kitabı ,(İstanbul, 2001),137

²²³ Beşir AYYAZOĞLU : a.g.e., 138

²²⁴ Oktay ASLANAPA : a.g.e., 324

²²⁵ Oktay ASLANAPA : a.g.e., 330

kanatlarındaki nakışların ortasında vazo içine konarak yapılan çiçek buketinde laleler yer almaktadır. Bu tarz daha sonraki çiçek ve buket tezyinatına örnek olmuştur²²⁶.

2.1.9. Rozet Çiçeği : Hazirede bir örnekte tespit edilmiştir. Kat. 172 no'lu örneğin alınlık bölümünde yarım rozet çiçeği betimlenmiştir. “ İzmir- Hacı Mahmud Camii Haziresi Mezar Kitabeleri (XVIII ve XIX Yüzyıl ” adlı makalede yer alan ,El- Hac Mahmud kızı Fatma'ya ait olan mezar taşında aynı motif kullanılmıştır²²⁷, fakat Ülker bu motifi su damlası olarak adlandırmaktadır.

2.1.10. Yıldız Çiçeği : Beş örnekte tespit edilen yıldız çiçeği kat. 91 no'lu şahidenin tepelik bölümünde yer alan meyve kasesi içinde pramidal düzende yerleştirilmiş şekilde dört adet yıldız çiçeğine yer verilmiştir. Başlıklı mezar taşlarının başlık bölümünde de yer verilen yıldız çiçeği bu bölümde dairesel bir form içinde bir adet olarak işlenmiştir. Kat. 92,184,110,163 no'lu örneklerin başlık bölümünde bir adet yıldız çiçeği motifi tespit edilmiştir.

2.1.11. Üzüm Salkımı : Üç örnekte üzüm salkımı motifine yer verilmiştir²²⁸. Tespit edilen örneklerin tümünde tepelik bölümünde bir fiyonkla bağlanmış şekilde yer almaktadır.

Evrensel denecek kadar yaygın kullanılan asma ve üzüm motifleri mezar taşlarında ve çinilerde çok kullanılmıştır. Cennet bitkisi olarak da kabul edilen asma sonsuzluğu üzümler ise bereketi sembolize etmektedir²²⁹.

²²⁶ Süheyl Ünver : “Edirne’de Mimari Eserlerimizdeki Tabii Çiçek Süslemeleri Hakkında” Vakıflar Dergisi, V, (Ankara, 1962), 17

²²⁷ Nemci ÜLKER : “ İzmir- Hacı Mahmud Camii Haziresi Mezar Kitabeleri (XVIII ve XIX Yüzyıl ”, V. Araştırma Sonuçları Toplantısı I., (T.C Kültür Ve Turizm Bakanlığı Eski Eserler Ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1999), 15

²²⁸ Kat. no: 55,96,146

²²⁹ Gülgün ELİTEZ : Türk Mezar Taşlarında Bitki Motifleri,Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,(Marmara Üniv.1996), 220

2.1.12 Selvi Ağacı : Mezar taşlarında yoğun olarak kullanılan selvi ağacı motifi Üç Şerefeli Camii haziresinde altı örnekte tespit edilmiştir. Kat no. 7 ve kat.no. 76 numaralı mezar taşlarının ayak taşlarında, birbirine dolanan üzüm salkımı içinde yükselen bir adet selvi ağacı motifi yer almaktadır. Tespit edilen diğer örnekler kat. 53,78,85,135 no'lu örneklerin baş taşlarının arka yüzlerinde asma dalı kompozisyonu içinde selvi ağacı motifine yer verilmiştir. Selvi ağacı motifi mezar taşlarında yoğun olarak tercih edilen bir motiftir. Bu motife Çapanoğullarının mezar taşlarında da rastlamaktayız. Hakkı Acun'a ait Tüm Yönleri İle Çapanoğulları ve Eserleri adlı kitabın bir bölümünde , Çapanoğullarına ait mezar taşları yer almakta ve burada verilen 1,2,3,4,5,6-7,10,14 no'lu örneklerde selvi ağacı kullanılmıştır.²³⁰ Selvi motifi Karamanoğulları devrinden Konya mezar taşlarında da görülen bir süsleme elemanıdır. 14.yy ile birlikte mezar taşlarının ayak ucunda çok sık kullanılmıştır.²³¹

Sürekli yeşil kalmasıyla ve uzun boyuyla ebedi olanı simgeleyen selvi ağacı motifini kullanma geleneği Osmanlılara Bizanslılardan geçmiştir.Ölülerden çıkan kokuları dağıtmak için reçine kokulu bu ağaçtan yararlanılmıştır.Selvi motifi yalnız olarak kullanıldığı gibi asma dalı ve üzüm salkımları ile de sık sık kullanılmıştır. Gül, sümbül, karanfil, çiçek açmış erik ve badem dalları arasında da güzel görüntüler oluşturmaktadır²³².

2.2. Nesneli Bezemeler

2.2.1. Arma :Hazirede bir örnekte arma kullanıldığı tespit edilmiştir. Kat. 139 no'lu sembolik lahitin kuzey ve güney yan yüzlerinde aynı arma motifi işlenmiştir.

²³⁰ Hakkı ACUN : Tüm Yönleri İle Çapanoğulları ve Eserleri , (Ankara, 2005) ,365-650

²³¹ Seyfi BAŞKAN : Karamanoğulları Devri Konya Mezartaşları, (Ankara, 1996) , 75

²³² Ayla ERSOY : “ Eyüp'teki Mezar Taşlarında Servi Ağacı Kültü”, V. Eyüp Sultan Sempozyumu ,Tebliğler, (11-13 Mayıs,İstanbul, 2001), 94-96

Armalar Türk Sanatı içerisinde değişik yerlerde kullanılmıştır. Dolmabahçe Sarayı Müzesinden Abdülmecid'in yatağının üstündeki armalı cibinlik askısı²³³, Beylerbeyi Sarayı Müzesinden II. Abdülhamid'in eşi Müşfika Hanım tarafından işlenmiş armalı pano, Ankara Etnografya Müzesinden Abdülhamid tuğralı arma işlemesi aynı müzeden yatak örtüsü işlemesi , Dolmabahçe Sarayı Müzesi arma işlemeli pano²³⁴ armaların yer aldığı örneklerdendir.

Armaların yer aldığı bu mezar taşları yüksek rütbeli askerlere ait olmakla birlikte bu yüksek rütbeli askerlerin ailelerinin mezar taşlarının da benzer şekilde düzenlendiği görülmektedir. Osmanlı devlet arması fikir ve ana biçim olarak batı kökenli olup batılı unsurlarla geleneksel Osmanlı silah ve eşyalarının Osmanlı devlet yapısı ve beğenisi doğrultusunda düzenlenmesi ile klasik görünümüne ulaşmıştır. Başta mezar taşlarında olmak üzere 18. yüzyıldan itibaren bir çok alanda bezeme unsuru olarak kullanılmıştır²³⁵.

2.2.2. Fiyonk (Kurdele) : Hazirede altı örnekte kurdele motifine yer verilmiştir. Bu motif, diğer motifleri birbirine bağlayıcı bir özellik taşımaktadır. İki örnekte tepelikte, üç örnekte ise bordür kuşağında karşımıza çıkmaktadır. Kat. 55-,96,146 no'lu örneklerin tepelik bölümünde üzüm salkımını bağlar bir şekilde, kat. 113,117,155 no'lu örneklerde ise bordür kuşağında yer alan çiçekleri birbirine bağlar vaziyette yer almaktadır. Kat. no. 34 no'lu örnekte bir adet kurdele motifine yer verilmiştir.

2.2.3. Meyve Kasesi : On üç örnekte meyve kasesi motifine yer verilmiştir. Bu örnekler yoğun olarak mezar taşlarının tepelik bölümünde ve şahidenin alt bölümünde yer almaktadır. Form olarak çoğunlukla kaideli, volüt kulplu,

²³³ H.Örcün BARIŞTA : Osmanlı Dönemi Türk İşlemeleri (Ankara, 1999), 156

²³⁴ H. Örcün BARIŞTA : a.g.e., 177

²³⁵ Candaş KESKİN : İstanbul'da Bulunan Osmanlı Dönemi Armalı Ve Madalyonlu Mezar Taşları , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, (Gazi Üniv., 2002), 145-146

ağız dilimli olarak betimlenmişlerdir. Örneklerin bazılarında meyve kasesinin üzeri akantus yaprağıyla süslenmiştir.

Mezar taşının tepelik bölümünde yer alan örnekler kat. 19 no'lu örnekte kenarları volüt alt kısmı yarım dairesel ağız dört dilimli bir meyve kasesi yer almaktadır içinde meyveler tasvir edilmiştir. Kat . 51 no'lu örneğin üzerinde yer alan meyve kasesi şahideli örneğin alt kısmında yer almaktadır, alt kısmı kaideli olarak işlenmiş ve içinde çiçek buketi çıkmaktadır. Bu örneği diğer örneklerden ayıran özelliği üzerine tarihin işlenmiş olmasıdır. Kat. 68, 84,87,89,91,167 no'lu örneklerde tepelik bölümünde yer alan meyve kasesi üzerinde akantus yaprağına yer verilmiş ve biçimde meyveler tasvir edilmiştir. Kat. 91 no'lu örnekte meyve kasesinin içinde çiçeklere yer verilmiştir. Kat. 96 no'lu örnekte yarım dairesel form gösteren ağız dilimli, kenarları volüt kulplu meyve kasesinin üzerinde üzüm salkımına yer verilmiş ve kasesinin üzerine akantus yaprağı işlenmiştir. Kat. 133,171 no'lu örneğin üzerinde meyve kasesinin içinde gül çiçeği tasvir edilmiştir. Kat. 151 no'lu örnek diğer meyve kaseslerinden değişik bir form göstermektedir, bu örnekte yer alan meyve kasesi diğer örneklerde yer alanlara nazaran daha küçük ölçülerde betimlenmiş ve üzerine akantus yaprağı yerine dairesel form gösteren motifler işlenmiştir.

Meyve kasesi motifi özellikle kadın mezar taşarında yoğun olarak tercih edilen bir kompozisyonudur. Ayak taşı süslemesinden baş taşı süslemesine kadar geniş bir alanda, lahit taşlarının süslemesinde de meyve kasesi motifinden yararlanılmıştır²³⁶.

17. yüzyıldan itibaren görülen meyve motifleri lale devrine özgü olmayıp, Selçuklu sanatında da örneklerine rastlanılmıştır. Lale devrinde görülen bu yenilik bu motifle natüralist bir üslupta işlenmiştir. Erken örnekleri

²³⁶ Hans- Peter LAQUEUER : Huve'l- Baki ... (Nisan,1997) 131

ise Gazne'li Mahmud Albümü'nde görülmektedir. 1685 tarihli yazmada meyve ve çiçek motifleri kendi başına bir konu olarak sayfaları süslemektedir²³⁷.

Gerek İslamiyet'ten sonra gerekse Osmanlı devri sonuna kadar Anadolu Türk minyatürlerinde meyve tasvirlerine rastlanılmıştır²³⁸.

2.2.4. Sepet : Hazirede iki örnekte sepet motifi tasvir edilmiştir. Kat. 54 no'lu örneğin tepelik bölümünde yer alan sepet üzerinde süsleme öğelerine yer verilmemiş ve oldukça yalın olarak betimlenmiştir. Sepetin ağız bölümünde toplu olarak çıkan akantus yaprakları yer almaktadır. Dairesel bir boşlukla oluşturulmuş alt bölümden çıkan akantus yaprakları göğe ve yanlara doğru yükselmektedir. Kat. 99 no'lu örnekte yer alan sepetin üzeri diğer örneğe nazaran işlenmiş bir vaziyettedir. Tepelik bölümünde yer alan sepetin ağız bölümünden toplu halde akantus yaprakları çıkmaktadır. Dairesel bir formda oluşturulmuş alt bölümden ise biri yere ikisi yanlara doğru bakar durumda oluşturulmuş akantus yaprakları yer almaktadır.

2.2.5. Şal : Hazirede iki örnekte şal motifi tasvir edilmiştir. Kat. 66,69 no'lu örneklerin alt bölümünde yer alan panoda üzerinde boğumlar oluşturularak kıvrım meydana getirilmiş şal motifine yer verilmiştir.

İç mekan süslemesinde çeşme ve mezar taşlarında şal motifi sıkça kullanılmıştır. Topkapı Sarayı Harem Dairesi'nden, Kadın Efendi Dairesi'nde Şerefabad Kırı Kasrı ; dalgalı kıvrımlı ve iki yana dökülen şal motifi dikkat çekmektedir²³⁹.

²³⁷ Rüçhan ARIK: Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı, (Ankara, 1976),132

²³⁸ Yaşar ÇORUHLU:“Eyüp ve Çevresindeki Mezar Taşlarında Görülen Kase İçinde Meyve Tasvirlerinin Sembolizmi”, Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla Eyüp Sultan Sempozyumu II.,(İstanbul,1998), 120

²³⁹ Günsel RENDA -Turan EROL: Başlangıcından Bugüne Çağdaş Türk Resim Sanatı, (İstanbul,1980), 52

2.2.6. Takı : Hazirede bir örnekte takı tasvir edilmiştir. (Kat. no. 11) alınlıkta kadın başı şeklinde bir tasvire yer verilmiş ve bu motifin boyun bölümünde onbir taneli inci dizisi halinde bir gerdanlığa yer verilmiştir.

Edirne Üç Şerefeli Camii Haziresi'nde bir adet mezar taşında rastlanılan gerdanlık motifinin benzer örnekleri Eyüp Sultan mezarlıklarında 19. yüzyılın 2. yarısına tarihlenen kadın mezar taşarı üzerindeki gerdanlıklarda da²⁴⁰ ve Trabzon Sülüklü mezarlığında yer alan 18. yüzyıl mezar taşlarında da yer almaktadır²⁴¹.

2.2.7. Vazo : Bir örnekte vazo tasvirine yer verilmiştir. (Kat. no. 50) alt kısmı kaideli, gövde bölümü yanlara doğru taşkın, boyun bölümü ince olarak tasvir edilen vazanın içinden üç adet gül motifi çıkmaktadır.

Vazoya çiçek yerleştirme geleneği özellikle uzak doğuda görülür²⁴². Osmanlı Türk sanatında bu konu önemli bir yere sahiptir. En güzel örneklerinin Topkapı Sarayı III. Ahmed'in Yemiş Odasında rastlanan vazoda çiçek ve çiçek buketleri ile meyve kaseleri 17. yüzyılda çok kullanılmıştır²⁴³.

²⁴⁰ H.Örcün BARIŞTA : “ Osmanlı İmp. Dönemi Türk Mezar Taşlarından Bazı Takı Tasvirleri XIII. , Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler, (Ankara,2002) 1311- 1313

²⁴¹ Kader YER : Trabzon Sülüklü Şehir Mezarlığındaki 18 yüzyıl Mezar Taşları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, (Ankara, 2004), 210-211

²⁴² Azade AKAR : “ Tezyini Sanatlarımızda Vazo Motifleri” Vakıflar Dergisi, 8 ,(Ankara, 1969), 270

²⁴³ Oktay ASLANAPA: a.g.e., 373

E- Erkek Baş Taşları

1.Başlıklar

Osmanlılar' da başlıklar muhtelif devirlerde çeşitli şekiller almıştır Bunlara başı örten manasına serpuş denilmiştir²⁴⁴. Mevlevi , selimi, selimi, yusufi, örf, serdengeçti, düzkaş, kalafat, dardoğan, molla,paşayı, zaimi, katibi, kafesi, perişani ve silahşör gibi isimler alan serpuşlar devleti oluşturan çeşitli sosyal sınıflar tarafından giyilirdi²⁴⁵.

Osmanlı devri mezar taşlarını, Selçuklu ve Beylikler devri mezar taşlarından ayıran başlıca özelliklerden biri olan ve 16. yüzyıldan itibaren mezar taşlarına işlenen serpuş formu 19. yüzyıl ilk çeyreğinden sonra görülmez. Yerini II. Mahmut'un yeni kıyafet kanununun uygulanmaya başlanmasıyla fes alır²⁴⁶.

Tanzimat'tan sonra baş giyimi olarak fesin kabul edilmesi sarıklı kavukların yalnız din adamlarına münhasır kalması sarık tabirinin de kavuk gibi serpuş manasına gelmesini yaygınlaştırmıştır²⁴⁷.15-17. yüzyıllarda giyilen kavuklarda, üzerine sarık sarılan başlık hiç görülmez yada sadece tepesi görülürken 18-19. yüzyıllar da ki kavuklarda başlık büyük ölçüde görülür durumundadır.

Çoğunluklu olarak erkek mezar taşlarında bulunan başlıklar mezar sahibinin mesleğine göre şekillenmektedir. Kendi içinde sarıklı, kavuklu, fesli olarak üç gruba ayrılmaktadır.Sarık sözlüklerde genellikle börk, takke, kavuk, külah, fes gibi başlıkların etrafına sarılan ince bezlere verilen isimdir²⁴⁸.

²⁴⁴ Celal Esad ARSEVEN : "Baş Giyimi- Baş Giyeceği , Sanat Ansiklopedisi ,(İstanbul, 1983), 184

²⁴⁵ Metin HASEKİ : Plastik Açından Türk Mezar Taşları , (İstanbul, 1997), 27

²⁴⁶ Metin HASEKİ :a.g.e., 21

²⁴⁷ Celal Esad ARSEVEN : "Baş" a.ğ.m184

²⁴⁸ Halit ÇAL : "İstanbul Eyüp'teki Erkek Mezar Taşlarında Başlıklar", Tarihi Kültürü ve Sanatıyla Eyüp Sultan Sempozyumu III. ,(8- 10 Mayıs , 1998), 209

Osmanlı mezarlıklarında 17. yüzyılın sonlarında daha çok görülen başlık çeşidi kavuktur. Dış yüzü çuhadan içi bez astar ile kaplı ve arasına pamuk konulan bu başlıkların üzerine, farklı desenler oluşturacak şekilde dikim yapılmaktadır. Osmanlı döneminde festen önce giyilen kavuklar genellikle sarıklı olduğu için , sarık ile kavuk aynı anlamda kullanılmıştır. Daha çok 15.-17. yüzyıllarda kullanılan kavuklarda, üzerine sarık sarılan başlık ya hiç görülmez yada sadece tepesi görülmektedir. Oysa 18.-19. yüzyıllardaki kavuklarda başlık büyük ölçüde görünür durumdadır²⁴⁹.Yapmış olduğumuz çalışmada erkek mezar taşlarındaki başlıklar sınıflandırılırken Prof. Dr. Halit Çal'ın hazırlamış olduğu makaleden yararlanılmıştır. Hazirede yer almayan bazı başlık biçimleri değerlendirilmemiştir.

A- Sarıklar

1-Burmalı Sarıklar

a- Düşey Dilimli Sarıklar

b-Çapraz Eğimde Dilimli Sarıklar

c-Kafes Dilimli Sarıklar

B- Kavuklar

1- Düz Kaş Sarıklı Kavuklar

2- Çubuklu Başlıklı, Kısa Sarıklı Kavuklar

3- Çubuklu Başlıklı, Yatay Şeritli Kısa Sarıklı Kavuklar

4- Baklava Dilimli Başlıklı, Kısa Sarıklı Kavuklar

5- Çubuklu Başlıklı, Taşkın Sarıklı Kavuklar

6- Çapraz Kafes Dilimli başlıklı, Taşkın Sarıklı Kavuklar

²⁴⁹ Halit ÇAL : a.g.m ,209

C- Oval başlıklar²⁵⁰

Yapmış olduğumuz çalışmamızda Edirne Üç Şerefeli Camii haziresinde doksaniki adet başlıklı mezar taşı tespit edilmiştir. Başlıklı olan mezar taşlarının tümü erkek mezarlarına aittir²⁵¹. Erkek mezar taşları başlık, boyun , gövde kısmından oluşmaktadır.

1.1. Başlıklı Erkek Mezar Taşları

1.1.2.Sarıklar

a-Düşey Dilimli Sarıklar : Hazirede en çok yer alan başlık çeşididir. Onbeş örnekte tespit edilmiştir²⁵². Kavuğun dairesel üst kısmının az bir bölümü görülmektedir. Sarık başlığı kalın dilimler halinde yatay bir vaziyette dolanmaktadır. Tespit edilen örneklerde mezar taşı sahiplerinin meslekleri misk sabuncu, hafız, muaccelat nazırı olarak belirlenmiştir. Meslekleri tespit edilemeyen örneklerde vardır.

b-Çapraz Eğimde Dilimli Sarıklar : Hazirede üç örnek tespit edilmiştir. Tespit edilen örneklerden ikisi külah biçiminde, başlıklı, çapraz eğimde dilimli sarıklı kavuk tipine örnektir. Tespit edilen örneklerden kat. 57 no'lu örneğin başlığı baklava dilimi formunda işlenmiştir. Kat. 62 no'lu örneğin üzerinde ise bezeme unsurlarına yer verilmeyip süslemesiz olarak işlenmiştir. Sarık başlığı çapraz olarak dolanmaktadır. Belirtilen örneklerin başlıkları külah biçiminde işlenmiştir.Tespit edilen örneklerde mezar taşı sahiplerinin mesleklerine ait bilgiye yer verilmemiştir.Bu örneklerin dışında kat.174 no'lu

²⁵⁰ Halit ÇAL : a.g.m , 210

²⁵¹ Kat.n,:1,2,3,7,8,10,12,13,16,17,18,20,21,24,26,29,30,31,33,34,35,36,38,43,44,45,46,48,51,52,53,56,57,60,62,64,65,71,72,74,75,77,78,83,85,92,93,95,97,100,101,102,103,107,109,110,111,116,119,120,121,125,126,132,134,136,137,138,142,144,150,153,154,156,159,160,163,166,168,174,175,179,180,181,182,183,184,185,186,187,191

²⁵² Kat no :1,2,6,13,16,17,20,24,30,34,35,64,166,182

örnek de üstteki başlığın dairesel üst kısmı az olarak görülmektedir.Sarık kalın ve ensiz dilimler halinde çapraz bir şekilde başlığı dolanmaktadır.

c-Kafes Dilimli Sarıklar : Hazirede üç örnek tespit edilmiştir²⁵³. Kat 77 no'lu örnek kafes dilimli sarıklar bölümünde koymakta tereddüt ettiğimiz bir örnektir, mezar taşının başlığı uzun çubuklu olarak işlenmiştir. Belirtilen diğer örneklerde sarık bölümü ve başlık bölümü birbirine eş değer ölçülerde oldukça şişkin vaziyette işlenmiştir.Üç örnekte de sarığın dilimleri ince bir kafes oluşturacak şekilde işlenmiştir. Kat. 53 no'lu mezar taşının sahibinin mesleği vali olarak belirtilmiş, diğer mezar taşı sahiplerinin mesleklerine ait bilgiye yer verilmemiştir. Kat. 53,74 no'lu örneklerin yastık biçiminde olan tepe bölümü (bu biçim kazandırılmak için pamukla doldurulmaktadır²⁵⁴) .

1.1.3. Kavuklar

a-Çubuklu Başlıklı, Kısa Sarıklı Kavuklar :Sarık başlığı tek kat olarak dolanmaktadır. Kavuk üzeri kısa çizgilerle şekillendirilmiştir. Yapmış olduğumuz çalışmada hazirede bu kavuk tipi onyedide örnekte tespit edilmiştir²⁵⁵ . Tespit edilen örneklerde mezar taşı sahiplerinin kimlikleri, kat no. 36 pehlivan, kat. no. 65 misk sabuncu, kat. no 71 ocak katibi, kat. no.159 etraf ağası, kat. no.179 şekerçi, kat. no.185 binbaşı olarak belirlenmiştir. Kat. 36, 65,75,93,102,107,134,137,156,159,179,186 no'lu örneklerde başlığın sol alt rafından sağ üst köşeye doğru uzanan bir tüy motifi yer almaktadır. Kat. 44,71,93,156 no'lu örneklerde ise tüy motifine birleşmiş yada ayrı bir motif olarak işlenmiş çiçek motifine yer verilmiştir. Belirlenen mezar taşarının boy ölçüleri 65-153 cm. arasında değişmektedir.

b-Düz Kaş Sarıklı Kavuklar: Kavuğun üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiş ,sarıkta oldukça sade olarak tek kat halinde başlığı

²⁵³ Kat. no: 53,74,77

²⁵⁴ Hans- Peter LAQUEUER : a.g.e., 145

²⁵⁵ Kat. no : 8,36,44,52,65,71,75,93,102,107,134,137,156,159,179,185,186

dolanmaktadır. Belirttiğimiz şekilde hazirede yer alan onbir örnek tespit edilmiştir²⁵⁶.Mezar taşı Sahiplerinin meslekleri, divan-ı hümayun kalemi, müftü, paşa olarak tespit edilmiştir. Mesleği belirlenemeyen örneklerde vardır.

c- Çubuklu Başlıklı ,Taşkın Sarıklı Kavuklar : Kavuk düşey çubuklarla süslenmiştir. Sarık yanlardan taşkın bir form göstermektedir. Hazirede iki örnekte tespit edilmiştir ²⁵⁷.Tespit edilen mezar taşlarının sahiplerinin meslekleri kat. no. 21 harem kethüdası olarak belirlenmiştir.

d-Çapraz Kafes Dilimli Başlıklı, Taşkın Sarıklı Kavuklar: Sarık alt bölümde şişkin bir vaziyette başlığı dolanmaktadır. Kavuğun üzeri çapraz dilimli olarak işlenmiştir.Kat 51 no'lu örnekte başlığın sol alt bölümünden sağ üst bölümüne doğru uzanan bir tüy motifi görülmektedir. Mezar taşı sahiplerinin kimlikleri tespit edilememiştir.

1.1.4. Oval Başlıklar

Hazirede bu grup içine girebilecek bir örnek tespit edilmiştir. Kat. 119 no'lu örnek de sarık, başlığı dar ince şeritlerle dolanmaktadır. Mezar taşı sahibinin mesleğine ilişkin bilgiye yer verilmemiştir.

Gruplandırılan örneklerin dışında hazirede başlık formu açısından gruplandırılmayan örneklere de rastlanılmıştır. Paşa mezarı olan kat. 150 no'lu mezar taşının başlık formu alt bölümden üstte doğru geniş bir biçimde genişlemektedir. Başlığın üzerinden dört adet ince bez parçası boyun bölümüyle birleşmektedir. Başlığın dairesel tepesinde, merkezde yüzeyden çıkıntılı küçük dairesel bir form oluşturulmuştur.

²⁵⁶ Kat no :3,9,12,29,33,83,101,154,168,183,187

²⁵⁷ Kat no : 21 ,191

Gruplandırma içinde yer almayan diğer bir örnek ise kat. 175 no'lu örnektir. Başlığın dairesel üst bölümü az bir biçimde görülürken yanlardan hafif şişkinlik yapan sarık bolünün üzerinde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Mezar taşı sahibinin mesleği belirtilmemiştir.

1.1.5. Fes

Çok farklı biçimleri olan kavukların yerini, dinsel kesimin ve tarikatların dışında Osmanlı toplumunda tüm kesimlerin kullandığı ve takan kişi hakkında daha az şey söyleyen fesin alması, kıyafet alanında bir devrim ve denge anlamına gelmektedir. Bu yeniliğin etkisi yüzyıl sonra Kemal Atatürk tarafından Batılı başlıkların getirilmesine kadar sürdü. Fes günün moda akımlarına göre değişen biçiminin yanı sıra takan kişinin sosyal konumunu gösterecek bazı göstergelere sahipti, ancak kavuğun çeşitlilik olanaklarıyla yarattığı büyük farklılıklara fesin yetişmesi mümkün değildi. Genellikle kırmızı keçe ve siyah bir püskülden oluşan fesin daha başak belirleyici bir özelliği yoktur²⁵⁸.

İncelediğimiz yüzdoksanbeş mezar taşından yirmi dört tanesinde başlık olarak fes kullanılmıştır. Fesler form itibarıyla dörde ayrılmaktadır. Mecidiye kalıplı fesler, Aziziye kalıplı fesler, Hamidiye kalıplı fesler, Sarıklı fesler.

a- Mecidiye Kalıplı Fesler : Fesin II. Mahmut döneminde kabulüyle başlayan süreç içerisinde çıkan feslerin formları alt kısımları dar, üst kısımları daha geniştir. Bu fesler püsküllü olabildiği gibi , birden fazla püsküllüde olabiliyordu. Feslerin rengi kırmızı olmakla birlikte mavi renge de rastlanmaktaymış. Yapmış olduğumuz çalışmada başlıklı mezar taşlarında mecidiye kalıplı fes türüne rastlanılmamıştır.

²⁵⁸ Hans- Peter LAQUEUER : a.g.e., 139

b- Aziziye kalıplı Fesler : II.Mahmud'un oğlu Abdülaziz döneminde, üst kısmı dar ve küçük boyutlu fesler çıktı. Fesin alt çapı üst çapından büyüktür. Üstten alta doğru eğim azdır. Askerler ve memurlar giymektedir.²⁵⁹İncelemiş olduğumuz başlıklı mezar taşlarından beş tanesinin başlığı bu formu göstermektedir (Kat. no. 26,31,43,48,121).

c- Hamidiye Kalıplı Fesler : II. Abdülhamit döneminde ortaya çıkan fesin üst çapı alt çapından daha dardır. Ancak Aziziye tipine göre daha yüksektirler ve üstten altta doğru eğim azdır. Kehribarcı ,derviş ve öğrenci fesleri bu tiptedir.²⁶⁰ İncelemiş olduğumuz başlıklı mezar taşlarından üç tanesinin başlığı bu formu göstermektedir (Kat. no. 60,72,100) .

2. Form Tipleri

2.1. Dikdörtgen Prizmal Gövdeli Olanlar: Tespit ettiğimiz erkek mezar taşlarından oniki tanesi dikdörtgen prizmal gövdeye sahiptir.²⁶¹ Kat. 22,82,98,105,190,195 no'lu örneklerin prizmal olarak yükselen tepe noktasında bir adet stilize lale motifi yer almaktadır.Lale motifi Edirne mezar taşlarında oldukça yoğun olarak kullanılan bir motiftir.

Bu motif rûmi motifiyle de benzer bir özellik teşkil etmektedir. Edirne'ye has bu motif hemen altta başlayan kitabeyi saran iki kolla aşağıya uzanır. Palmet olarak da adlandırılan bu motifin hemen sağında ve solunda iki kabartma yuvarlak yer alır.Bu stil Edirne taşlarının bir özelliğidir. Yine bu stilin en bariz özelliği kitabenin ilk olarak iki parçaya bölünmüş şekliyle "Fatih" ile başlar bu İstanbul Huvelbakisine tekabül eder tarzda tam ortadadır.Benzer biçimdeki mezar taşlarının üst kısmında Mührü Süleyman olarak

²⁵⁹ Halit ÇAL : a.g.m.,212

²⁶⁰ Halit ÇAL : a.g.m. ,212

²⁶¹ Kat. no : 22,23,63,67,82,98,105,114,124,152,190,195

adlandırılmış motive de yer verilebilmektedir. Edirne'ye mahsus bu mezar taşı stili gerek Türk gerekse mimari gelişimine bağlı olarak 16. yy. sonuna kadar özellikle 18. yüzyıla doğru tam formuna oturmuştur.²⁶² Dikdörtgen prizmal gövdeli mezar taşlarının hepsinde bu motive yer verilmemiştir. Kat. 23,63,67,114,152 no'lu örnekler oldukça sade olarak işlenmiştir. Tespit edilen örneklerde mezar taşı sahiplerinin meslekleri kat. 22 no'lu örnek Sultan Beyazıd Katibi, kat. 23 no'lu örnek aşçı başı, kat. 114 no'lu örnek şeyh olarak belirtilmiştir.

2.2. Sivri Kemer Biçimli Olanlar : Tespit ettiğimiz tepesi sivri kemer biçimli erkek mezar taşları altı adettir.²⁶³ Sivri kemer biçimine sahip erkek mezar taşlarının üzerinde süsleyici unsurlara fazla yer verilmemiştir. Kat. 169 no'lu örneğin alınlığında stilize olarak işlenmiş bir adet gül çiçek motifine yer verilmiştir. Hazirede yer alan diğer taşlardan mermerin kalitesi yönüyle ayrılan kat. 115 no'lu binbaşı'ya ait mezar taşının formunda sivri kemer biçiminde işlenmiş fakat taşın yüzeyinde süsleyici unsurlara yer verilmemiştir.

F- Kadın Baş Taşları

1. Başlıklı Kadın Baş Taşları

Üst bölümlerinde çiçek demetleri (çiçek sepeti ya da benzeri), basit bir kavis ya da üçgen sivrilen bir uç bulunan sayısız kadın mezar taşının yanı sıra , erke mezar taşlarındakilere benzeyen başlığı bulunan bazı kadın mezar taşları da vardır. Başlık bölümü kısa ve geniş olan bu taşların da bir "boyun" bölümü bulunmaktadır.²⁶⁴

1.1. Ters Çan Biçiminde Oluşturulmuş Olanlar: Mezar taşları düşey dikdörtgen formdadır. Başlıkları ters çan şeklinde olan kadın mezar taşı

²⁶² H. Necdet İŞLİ : "Edirne Mezarları ve Taşları", Edirne : Serhattaki Payitaht, (İstanbul, 1998), 447-448

²⁶³ Kat no : 115,118,162,169,170

²⁶⁴ Hans- Peter LAQUEUER : a.g.e., 159

örneklerinin hazirede iki örneği bulunmaktadır.²⁶⁵ Örneklerin her ikisinde de boyun bölümü, hazirede yer alan başlıklı kadın ve erkek mezar taşlarına nazaran oldukça yüksek tutulmuştur. Tespit edilen örneklerde süsleme unsurlarına yer verilmemiştir.

1.2.Yarım Dairesel Formda Olanlar : Mezar taşları düşey dikdörtgen formdadır. Başlığı yarım dairesel formda olan kadın mezar taşları hazirede altı adet tespit edilmiştir.²⁶⁶ Tespit edilen örneklerde süsleme unsurlarına yer verilmemiş ve mezar taşları oldukça sade olarak işlenmiştir.

1.2.1.Tepelikli Kadın Baş Taşları

1.2.2.Yuvarlak Kemer Biçimli Olanlar: Tespit ettiğimiz kadın baş taşlarından dokuz tanesi yuvarlak kemer biçimli form göstermektedir.²⁶⁷ Belirlenen mezar taşlarının gövdeleri düşey dikdörtgen bir biçimindedir.Kat. 4,28 no'lu örneğin tepelik bölümünde stilize akantus yapraklarına yer verilmiştir.Yuvarlak kemer biçimli formda süsleme oldukça sade tutulmuştur. Kat. 25,177 no'lu örneklerde tepelik bölümünde stilize lale motifine yer verildiği görülmektedir. Kat 25 no'lu örnekte işlenen lale motifi haziredeki diğer mezar taşlarında yer alan lale motifinden oldukça sadece ve stilize işlendiği göze çarpmaktadır.Alınlık bölümünde süslemeye yer verilmeyen, tepelik bölümü yuvarlak kemer biçimli kadın mezar taşları kat. 5,49,112,143,194 no'lu mezar taşlarıdır.

1.2.3. Sivri Kemer Biçimli Olanlar : Tespit ettiğimiz kadın baş taşlarından dokuz tanesi sivri kemer biçimli form göstermektedir.²⁶⁸ Belirlenen mezar taşlarının gövdeleri düşey dikdörtgen bir formdadır.Kat 11 no'lu kadın mezar taşının alınlık bölümünde kadın başı motifi işlenmiştir. Bu motifin yüz bölümü boş bırakılırken, sağ ve sol yanlara doğru saçlar ayrılmış ve saçların uçlarına

²⁶⁵ Kat. no :15,130

²⁶⁶ Kat. no : 14,140,157,164,173,192

²⁶⁷ Kat. no : 4,5,25,28,49,112,143,177,194

²⁶⁸ Kat. no : 7,11,27,40,41,61,80,81,86

doğru düğüm atılmıştır. Oldukça belirgin bir biçimde işlenen boyun bölümünün altında on bir taneli bir takıya yer verilmiştir. Hazirede bu kompozisyonu içeren başka bir mezar taşına rastlanmamıştır. Kat. 7,27,61,80,81 no'lu kadın mezar taşlarının sivri kemer biçimli tepelik bölümlerinde süsleyici unsurlara yer verilmemiştir. Kat. 41 no'lu örneğin alınlık bölümünde ise zeminden kabartılarak oluşturulmuş süslemesiz dairesel bir kompozisyona yer verilmiştir. Kadın mezar taşlarındaki süsleme yoğunluğu erkek mezar taşlarına oranla oldukça fazladır. Kat. 40 no'lu mezar taşının alınlık bölümünde natürmort süslemeye yer verilmiştir. Alınlığın merkezinde stilize yaprakların üzerinde yer alan beş adet gül motifine yer verilmiştir. Bu kompozisyonun örneklerine Cebe Özer'in hazırlamış olduğu Edirne Osmanlı Dönemi Natürmort Süslemeli Mezar Taşları adlı yüksek lisans tezinde yoğun olarak yer verilmiştir.²⁶⁹ Kat. 86 no'lu örnekte ise alınlık bölümünde akantus yapraklarından oluşmuş bir kompozisyona yer verilmiştir.

1.2.4.Çok Dilimli Olanlar : Tespit edilen örneklerin tümü düşey dikdörtgen formdadır. Hazirede kadın mezar taşlarından yirmiyedi tanesinin tepelik bölümü çok dilimli olarak belirtilmiştir.²⁷⁰ Kadın mezar taşları içinde süslemenin en yoğun olarak uygulandığı bölümdür. Mezar taşlarının tepelik bölümünde stilize yapraklardan oluşturulmuş kompozisyonlar yer almaktadır. Kat.19,68,84,87,89,91,96,106,133,146,151,171 no'lu örneklerin tepelik bölümünde sağ ve sol yanlarda yer alan akantus yapraklarının merkezinde, volüt kulplu bir kap içinde stilize meyve ve çiçek motiflerine yer verilmiştir. Diğer bir grup ise kat. 32,37 no'lu örneklerin oluşturduğu gruptur. Her iki örnekte benzer süsleme kompozisyonları uygulanmış ve alınlık bölümünde akantus yapraklarına yer verilmiştir. ve tepe noktaları stilize bir istiridye kabuğu motifiyle sonlanmaktadır. Çok dilimli tepelikli kadın mezar taşlarında kat 50,99,123 no'lu örneklerin alınlık bölümlerinde bir sepet içinden çıkan stilize akantus yapraklarına yer verilmiştir. Belirlenen örneklerin

²⁶⁹ Cebe ÖZER : a.g.e.

²⁷⁰ Katno:19,32,37,50,55,56,66,68,69,79,84,87,89,91,96,99,108,109,123,127,133,141,146,151,161,171,172

tümünün alınlık bölümlerinde barok karakterli akantus yapraklarına yer verilmiş bir kompozisyon uygulanmıştır.

G- Sandukalar

Osmanlı mezar geleneğinde rastlanan örneklerin bir kısmı yatay taşlardır. Mezarın üzerine yatay olarak konur, “ Sanduka” ismini alır. Sandukaların tek parçalı ve kapaklı olanları vardır. Kapaklı sandukalar içi boş bir gövde ve üzerinde sayıları değişen basamaklar bulunan kapaktan oluşmuştur. Bazı sandukaların üzerindeki kapak taşları ise silindirik görünümündedir.Sandukalarda baş ve ayak taşı bulunmamaktadır, fakat ölünün baş tarafını belirleyen bir özelliğe mutlaka rastlanır. Bir motif, bir kitabe veya sandukanın ayak ucuna doğru alçalan bir eğiklik ölünün baş tarafını belirleyen bir özelliktir. Bazen da mezar taşları sanduka ve şahidelerin ortaklaşa oluşturdukları bir biçimde olabilir. Bunların tek parçadan meydana gelmiş örnekleri de vardır.²⁷¹

Hazirede dört adet sanduka mezar tespit edilmiştir²⁷² Tespit edilen örnekler oldukça sade olarak işlenmiş ve süsleyici unsurlara yer verilmemiştir. Kat .104 no’lu sanduka örneğininin alınlığında simetrik olarak yerleştirilmiş iki ay motifinin ortasında beş kollu yıldız motifine yer verilmiştir. Bu örnekte dikkat çekici diğer bir özellik ise kitabe kuşağının üst bölümüne yerleştirilmiş minyatür ölçülerdeki insan figürüdür. Figürün başlık bölümünün oldukça belirgin işlenmesine karşın, vücut oldukça sade olarak belirtilmiştir. Kat. 158 no’lu örnekte süsleme unsurlarına yer verilmemesine karşın kitabe kuşakları oldukça dekoratif silmeler içine yerleştirilmiştir.Sanduka mezarların mezar sahiplerinin mesleklerine ilişkin bilgiye ise sadece kat. 104 no’lu örnekte rastlamaktayız tespit edilen mezar taşı sahibinin mesleği mektupçu olarak belirtilmiştir.

²⁷¹ Metin HASEKİ : a.g.e., 21

²⁷² Kat. no : 104,148,149,158

H- Sembolik Lahitler

Edirne Üç Şerefeli Cami haziresinde oldukça fazla sembolik lahit biçiminde mezar taşına rastlanılmıştır. Belirlenen örneklerden altı tanesinin²⁷³ tüm parçalarının günümüze sağlam olarak geldiği tespit edilmiştir. Ayak taşı ve yan yüzleri belirlenemeyen sembolik lahitler baş taşı olarak değerlendirilmiştir. Örneklerden kat. 72,83,85,137,147 no'lu sembolik lahitler erkek mezar taşı, kat. 76 no'lu sembolik lahit ise kadın mezar taşı olarak belirlenmiştir. Kat. 72 no'lu örneğin yan yüzlerine süsleme unsurlarına yer verilmezken,tespit edilen diğer örneklerin tümünün yan yüzlerinde barok karakterli S-C kıvrımlarından oluşmuş süsleme unsurlarına yer verildiği görülmektedir. Kat. 72,76,83,85,137 no'lu örneklerin ayak taşlarında benzer kompozisyonlar ve kademeli, volüt kulplu bir kap içinden çıkan selvi ağacı, hurma ağacı yada asma dalı motifine yer verilmiştir. Hazirede yer alan sembolik lahitlerden kat. 147 no'lu mezar taşı sahibinin mesleği vali olarak belirtilmiş ,diğer mezar taşı sahiplerinin mesleklerine ilişkin bir bilgiye yer verilmemiştir.

I- Yazılı Bezemeler

XI. yüzyıldan sonra Anadolu uygarlıklarında plastik tutkuyu tatmin araçlarından biriside yazıdır. İslamiyet'in figüratif açıdan, resim ve heykel dalındaki bazı kısıtlamaları , yazının bir sanat dalı olarak doğma ve gelişmesine yol açmıştır. Kullanış yerleri ve türleri çok değişik olan yazının, en çok kullanıldıkları yerlerden biriside mezar taşlarıdır. Özellikle kûfi, nesih, sülûs ve talik mezar taşları üzerinde en çok kullanılan yazı çeşitleridir.²⁷⁴

Türklerin her döneminde rastladığımız mezar taşları, mimari üsluplarla bir çizgi izleyerek özellikle Osmanlılar zamanında türlü sanatların yansıdığı eserler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir arşiv belgesi sayılan

²⁷³ Kat. no: 72,76,83,85,137,147

²⁷⁴ Metin HASEKİ : a.g.e., 35

mezar taşlarında , coğrafi isimler, müesseseler, meslek , sanat ve zanaatlarımız, meşhur insanlar ve aileleri gibi birçok bilgiyi bulmak mümkündür. Yazılı mezar taşları Türk'lerin yaşadığı topraklarda varlıklarını ebedileştirdiklerinin en güzel örnekleridir. Bu nedenle şehir tarihleri araştırılırken mezar taşları içerdikleri bilgiler açısından mühim rol oynarlar.²⁷⁵

Türk dili ve edebiyatının da en önemli kaynaklarından birisi mezar taşı kitabeleridir. Türlü türlü şiirler, veciz sözler, ayet ve hadislerle oluşturulan kitabeler dil ve ifade özellikleriyle dönemin dünya ve ahiret görüşünü yansıtır. Mezar taşı kitabelerinin her biri kendi döneminin dil ve edebiyat aynasıdır ve her birinin üzerinde farklı bir hikaye yer almaktadır. Türk tezyinatının en güzel özellikleri yine mezar taşlarına işlenmiştir.

Mezar taşlarında yazılı bezemeler , süsleme öğeleri kadar önem teşkil etmektedir. İslamiyet de mezarların yerlerini belirlemek için mezar kitabelerinin dikilmesi ve ölenin adına türbe yapılması iyi karşılanmayan bir gelenektir. Bu durum “Hayr el-kubur el-münderis” başka bir deyişle “Kabirlerin hayırlısı kaybolmuş olanıdır” hadis-i şerifinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Ancak Türk-İslam dünyasında bu hadisin bilinmesine rağmen yinede sevdiklerimizin hatırasını yaşatmak ve mezarlarını belli etmek için beyaz mermer üzerine yazılmış kitabeler, mezar şahideleri olarak kullanılmıştır²⁷⁶.

Edirne Üç Şerefeli Camii haziresinde yer alan kitabeli mezar taşlarında yer alan yazılı bezemelerde talik, sülüs, rik'a yazı çeşitlerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Talik yazı çeşidi, yüzyirmidört örnekte karşımıza çıkmaktadır²⁷⁷.

²⁷⁵ Hikmet Turhan DAĞLIOĞLU : “Mezarlarımız ve Mezar Taşlarımız” ,Tarihten Sesler, 1, (1943) , 18

²⁷⁶ Nemci ÜLKER : a.g.e., 6

²⁷⁷ Katno:1,2,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,27,32,33,34,35,36,37,39,40,41,42,43,44,46,47,58,59,60,63,64,65,66,67,68,70,71,72,74,75,79,80,81,82,84,86,87,90,92,93,94,95,96,97,98,99,102,104,105,117,118,119,120,121,122,123,126,127,128,129,130,132,133,134,136,137,140,141,142,143,144,146,147,148,149,150,151,155,156,157,158,160,162,163,164,165,166,171,172,173,175,178,179,180,181,182,183,184,185,186,187,189,192,193,194,195

Sülüs yazı çeşidi altmışsekiz örnekte²⁷⁸, rik'a yazı çeşidi bir örnekte karşımıza çıkmaktadır.²⁷⁹

Edirne Üç Şerefeli Camii haziresinde en çok rastlanılan yazı türü taliktir. İran'da ortaya çıkmasından dolayı Acem yazısı da denilen bu hat çeşidi Türklerde Fatih döneminden itibaren yaygın olarak kullanılmış ve ulemanın yazısı olmuştur²⁸⁰. En az görülen yazı çeşidi ise rik'a olarak tespit edilmiştir.

Kitabelerdeki yazı şeritleri tüm örneklerde baş taşında yer almaktadır. Kitabenin ilk veya ikinci satırı genellikle el-fatiha, fatiha, hüve'l-hallaku'l-baki , hüve'l-baki, hüve'r-rahim, ya hu, ya baki, hüve'l-ı sahi, hüve'l hayyu'l- baki, hüve'l-hallaku'l- baki, hu, ruhuna el-fatiha diye başlamakta son satırları merhum , mağfur, isim, unvan, ruhiçün, ruhuna ve ölüm yılı belirtilmesi şeklinde sonlanmaktadır.

Kitabelerde ölen kişinin mesleği, sülalesi, dua ile ilgili güzel sözler, ayet ve hadisler yer almaktadır. Tarih satırı tüm mezar taşlarında alt satırda yer almaktadır.

²⁷⁸ Katno:3,4,22,23,24,26,28,29,30,31,38,45,48,49,50,51,52,53,54,55,56,57,61,62,69,73,76,77,78,83,85,88,89,100,101,103,106,107,108,109,110,111,112,113,114,115,116,124,125,131,135,139,145,152,153,154,162,167,168,169,170,174,176,177,188,190,191

²⁷⁹ Kat. no : 115

²⁸⁰ Yılmaz, KURT : Osmanlıca Dersleri , (Ankara, 1999), 131

KİTABE BAŞLIKLARI	17.YÜZYIL	18.YÜZYIL	19. YÜZYIL
Fatiha	3	15	34
El fatiha	4	4	24
Hüve'l Bâkî	-	1	35
Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	-	1	7
Hüver Rahim	-	1	-
Ya Hu	-	1	2
Ya Baki	-	-	3
Hüvel Hayy'ül baki	-	1	2
Hu	-	-	1

J- Mezar Taşı Kitabelerinde Edirne Üç Şerefeli Cami Haziresinde Sosyal ve Dini Yaşama Ait Bazı Bilgiler

Edirne Üç Şerefeli Camii haziresinde yer alan mezar taşlarında lakap veya sülale adı, kadın mezar taşlarında eşlerinin veya yakınlarının mesleğini belirten ibareler, bazı mezar taşlarında mezar sahiplerinin peygamber sülalesinden geldiğini belirten seyyid ve seyide gibi ifadelerin yanında hacı, hoca, molla, şeyh gibi ölünün hayattayken yaptığı dini ünvanlar mezar taşlarına işlenmiştir. Mezar taşları üzerlerindeki şekil ve semboller kişilerin cinsiyetini belli etmek yanında o kişilerin meslekleri hakkında bilgilerde vermektedir. Meslek olarak sabuncu, katip, koru ağası, aşçı başı, mühürdar, müftü, pehlivan, tüccar, cebehane başı, Kadı, vali, muallim, kabucubaşı, ocak katibi, miralay, memur, mektupçu, mütesellim (vergi tahsildarı), tomruk ağası, ayan, paşa, ciğerci, zaim (muhasibeci) binbaşı, naib (kadı vekili), evkaf müdürü, muaccelat nazırı, Sultan II. Beyazıd katibi gibi meslek grupları karşımıza çıkmaktadır.

Hazirede yer alan şeyh unvanı kat. no 114,120, molla lakabı kat. no. 59, şerif ve şerifeler kat.no. 151,174, seyyid ve seyyideler kat. no. 3,12,33,34,58,69,78,83,102,107,125,134,137,147,166,172,189, hafız kat. no. 17,149 no'lu mezar taşlarında karşımıza çıkmaktadır.

Katalog bölümünde yer alan mezar taşlarında karşımıza çıkan kadın isimleri ; Fatıma, Gülsüm, Şerife, Fatımatuz Zehra, Rabia, Zeliha, Adile, Hatice, Ümmihan, Aişe, Latife, Gülse,Şefika, Safiya, Nazife, Dura, Sevda, Lale, Kudret, Saide, Emine, Habibe, Şerife Zeynep, Refia, Halime, Reşide, Ülfet, Nadire, Fıtnat, Hanife isimleridir. En çok rastladığımız kadın isimleri Gülsüm, Fatma ,Şerife, Aişe isimleridir.

Katalog bölümünde karşımıza çıkan erkek isimleri ; Mehmed, Raşid, Muhammed Mustafa, Tahir, Ahmed, Mahmud, İbrahim Edhem, Hasan, Hüseyin, Hasan,Rıza, Hüseyin Fehmi, Eyüb, Osman, Numan, Ali, Emin, Muhyiddin, Kadir,İsa, Tahir, Bedirhan, İsmet, Hüseyin Hüsnü, Kazım, Tefvik, İsmail Hakkı, Süleyman, Atıf, Alaaddin, Feyzullah, Adem, Fevzi, Mehmed Şakir, Abdullah Baki isimleridir. En çok rastladığımız erkek isimleri Mehmed, Ahmed, İbrahim, Hasan isimleridir.

Mezar taşı kitabelerinde yer alan diğer bir bilgide aile lakaplarına ait bilgilerdir. Hazirede karşımıza çıkan aile lakapları ; Çakırzade (Kat. no.4) , Ekmekçi Köylüzade (Kat. no. 34,43), Köprülü Kiblelizade (Kat. No. 38,47), Hacı Osman Ağazade (Kat. no. 39), Hacı Ali Ağazade (Kat. no. 44) Bedirhan Beyzade (Kat. no. 48,60,72) Ocak Katibizade (Kat. no. 70) , Telli İbrahim Beyzade (Kat. no. 71,85,100), Abdullahzade (Kat. no. 75), Hüseyin Beyzade (Kat. no. 78- 83), Receb Beyzade (Kat. no. 91), Ali Beyzade (Kat. No. 94) , Hacı Hasan Efendizade (Kat. No. 95) Kalyoncuzade (Kat. no. 111) Hafız Ağazade (Kat. No. 125), Ahmedzade (Kat. No. 142), Topçuzade (Kat. no. 156), Morevi Derviş Beyzade (Kat. no. 161) Hafız Hamid Efendizade (Kat. no. 174), Kürkçüzade (Kat. no. 182) , Uzunzade (Kat. no. 185)

Mezar taşlarındaki kitabelerde ayrıca ölen kişilerin memleketlerine ve nereden gelmiş olduklarına ait bilgilerde yer almaktadır. Aksaray (Kat. No. 127), Asitane (İstanbul) (Kat. No. 135), Bursa (Kat. No. 67), Bağdad (Kat. No. 177), Diyarbakır (Kat. No. 33,49,73,76,83,85,88,90,91,100), Drama (Kat. No. 20,24), Dimetoka (Kat. No. 58-156), Erzurum (Kat. No. 62), Gümülcine (Kat. No. 46) Havsa (Kat. No. 114) İpsala (Kat. No. 93),Kozluca (Kat. No. 167) Lofça (Kat. No. 68), Ruscuk (Kat. No. 75,128,141), Mısır (Kat. No. 120), Vidin (Kat. No. 125), Pravişte (Kat. No. 157), Rumeli (Kat. No. 187) , Üsküp (Kat. No. 186), Uzuncaabat Hasköy (Kat. No. 32,37) . Bu bilgilerin yanı sıra iki mezar taşında (Kat. No. 46,126) Gümülcine kazası Hızarcu mahallesi ve Selanik Sancağı Karadağ Kazası Kuz mahallesi adına rastlanılmıştır.

IV. SONUÇ

Edirne Üç Şerefeli Camii Haziresi'nde yer alan 195 mezar taşı incelemiştir. Tespit ettiğimiz mezar taşlarının 55'i kadınlara, 139'u erkeklere aittir. Hazirede yer alan mezar taşlarının tümünün süslemesi kazıma-oyma tekniğiyle yapılmıştır. Mezar taşının yüzeyi oyularak yapılan kitabeli ve süslemeli mezar taşlarının çoğu kabartma olarak verilmiştir. Mezar taşlarından bir tanesinin boyama tekniğiyle yapıldığı tespit edilmiştir.

Hazirede yer alan dikdörtgen gövdeli başlıklı mezar taşı sayısı doksanüç, sivri kemer biçimli mezar taşı sayısı onbeş, tepelik kısmı dilimli mezar taşı sayısı otuzbir, yuvarlak kemer biçimli mezar taşı sayısı beş, dikdörtgen prizmal gövdeli mezar taşı sayısı yirmi, üçgen tepelik alınlıklı mezar taşı sayısı beş olarak tespit edilmiştir. Belirlenen bu mezar taşlarının dışında başlıkları kırık olan dikdörtgen form özelliği gösteren mezar taşı ve sanduka sayısı ise yirmi olarak tespit edilmiştir.

Edirne Üç Şerefeli Camii haziresi'nde yer alan mezar taşlarında yüzdoksaniki örnekte mermer, üç örnek de ise taş malzeme kullanılmıştır. Mezar taşlarında taşçı ustası, hattat, gibi meslek belirten bir yazıya rastlanmamıştır.

Hazirede yer alan mezar taşların hepsi kitabelidir. Kitabelerde yer alan bilgilerin dışında şair ismine rastlanılmamıştır. Kitabelerin dizilişi yatay ve diagonal ekseninde uygulanmıştır. Mezar taşlarındaki kitabelerde yer alan yazı şeritlerinin yatay ekseninde dizilişi yüzaltmışaltı mezar taşında tespit edilmiştir. Diagonal ekseninde dizilmiş mezar taşı sayısı onbirdir. Mezar taşlarının en erken tarihlisi 1077/1666 en geç tarihlisi ise 1293/1875 olarak tespit edilmiştir. Ölü gömmenin en çok yapıldığı tarihler 1228/1812-1263/1846 olarak belirlenmiştir. Toplu ölüm yada hastalık sonucunda ölüm

tespit edilmemiştir. Mezar taşlarında doğum tarihi verilmediği için yaş ortalaması tespit edilememiştir.

Hazirede yer alan mezar taşlarında ki süslemeler, başlıklı erkek mezar taşlarında süslemeler başlıkta, kadın mezar taşlarında ise tepeliklerde, lahit mezarlarda lahit yan yüzlerinde ve köşeliklerde yoğunlaşmaktadır. Mezarlıkta yer alan mezar taşlarında görülen süsleme özellikleri bitkisel ve nesneli süsleme olarak yoğunluk gösterdiği tespit edilmiştir.Bitkisel süslemelerde gül, lale, çan çiçeği, selvi ağacı, hurma ağacı, üzüm salkımı, akantus, armut, nar, yıldız çiçeği ve rozet çiçeğidir. Nesneli bezemelerde ise arma , vazo, meyve kasesi, şal ,takı ve sepet motifine yer verilmiştir.Bitkisel bezemeler tek başına mezar taşlarında görülürken nesneli bezemeler bitkisel bezemelerle birlikte ele alınmıştır.

Edirne Üç Şerefeli Camii haziresinde yer alan mezar taşlarının çoğunun yönü bilinçsiz yapılan çalışmalar sonucunda değiştirilmiştir. Cami hazireleri diğer mezarlıklara oranla daha bakımlı bir görünümde, fakat Üç Şerefeli Camii haziresi tahrip edilmiş bir görünüm teşkil etmekte ve mezarlıkta yer alan mezar taşları da kırık,bazı bölümleri eksik bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Bu tahribatın bir kısmı doğa faktörüyle bir kısmı ise bilinçsizce yapılmış çalışmalar sonucunda gerçekleştirilmiştir. Özellikle sembolik lahit mezarlar bu tahribattan oldukça etkilenmiş ve yer değiştirmeleri sebebiyle çoğu sembolik lahit mezarın yan yüzleri parçalanmıştır.

Sanat ve sosyal açıdan önemli veriler ortaya koyan mezar taşlarının korunmasına yönelik tedbirler alınmadığı takdirde müzelerdeki örnekler dışında gelecek nesillere bir şey kalmayacaktır.

Günümüzde yapılan mezar taşlarında mezarda yatan ile ilgili bilgiler veren motiflere ve biçimlendirme yöntemlerine rastlanmaz .Bugün mezar taşı

geleneği ile ilgili kalan tek kural ölünün yerinin belirtilmesi ve baş tarafının eski geleneklere göre değişmez yöne çevrilmiş olmasından ibarettir. Mezar alanları gerek genişliğe gerekse derinliğe ve yüksekliğine ekonomik güce dayalı bir şekil çizmektedir. Kadın erkek mezar taşları artık ancak üzerlerindeki yazılardan anlaşılabilir. Osmanlı mezar taşlarında olduğu gibi kadın mezarlarında detaycı süsleme özelliklerine fazla yer verilmemiştir. Mezar taşlarında yer alan yazılarda zamanla dış etkilerin sonucu olarak giderek kaybolur. Yazılar bazen renkli bazen renksiz herhangi bir plastik etki amaçlanmadan gelişı güzel yazılmıştır.

V. KAYNAKÇA

- ACUN, Hakkı. Tüm Yönleri İle Çapanoğulları Ve Eserleri ,Ankara, 2005
- AKAR,Azade .“Tezyini Sanatlarımızda Vazo Motifleri” Vakıflar Dergisi, S. 8, İstanbul, 1969
- ARSEVEN, Celal Esad. “Baş Giyimi- Baş Giyeceği”, Sanat Ansiklopedisi, İstanbul, 1983
- ARIK, Rüçhan. Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı, Ankara,1976
- ASLANAPA,Oktay .Edirne’de Osmanlı Devri Abideleri, İstanbul
- ASLANAPA, Oktay .Türk Sanatı , İstanbul, 1999
- ATACAN , Veysel – BEKAR, Serdar .Rize Hemşin Yöresi Osmanlı Mezar Taşları ve Kitabesi , Ankara,2001
- AYVAZOĞLU, Beşir.Güller Kitabı, İstanbul,2001
- AYVERDİ, Ekrem Hakkı .Osmanlı Mimarisinde Çelebi ve II. Sultan Murad Devri 806-855, (1403-1451) İstanbul, 1972
- BAŞKAN, Seyfi.Karaman Oğulları Dönemi Konya Mezar Taşları, Ankara,1996
- BAYRAKAL, B. Sedat.“Edirne’nin Uğramış Olduğu İstilalar”, Edirne’nin 600 Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı, Ankara, 1993
- BURMOW,A.“Türkler Edirne’yi Ne Vakit Aldılar?”, Belleten, S. VII., Çev. H.Eren, İstanbul, 1994

BULUT, Lale- DEMİR, Aydoğan- KUYULU, İnci
 “Darüşşifada Müzikle Tedavi” Akdeniz’de İslam Sanatı Erken Osmanlı Sanatı Beyliklerin Mimarisi, 2000

ÇAL, Halit .“İstanbul Eyüp’teki Erkek Mezar Taşlarında Başlıklar”, Tarihî Kültürü ve Sanatıyla Eyüp Sultan Sempozyumu III, İstanbul, 1998

ÇORUHLU, Yaşar. “Eyüp ve Çevresindeki Mezar Taşlarında Görülen Kase İçindeki Mezar Taşlarının Sembolizmi”, Tarihî Kültürü ve Sanatıyla Eyüp Sultan Sempozyumu II., İstanbul, 1996

DEMİRİZ, Yıldız. Osmanlı Kitap Sanatında Natüralist Üslupta Çiçekler, İstanbul, 1986

ELİTEZ, Gülgün. Türk Mezar Taşlarına Bitki Motifleri, Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1999

ERSOY, Ayla .“Eyüpteki Mezar Taşlarında Servi ağacı Kültü” V. Eyüp Sultan Sempozyumu ,Tebliğler, İstanbul, 2001

ESİN, Emel . Türklerde Maddi Kültürün Oluşumu, İstanbul, 2006

EYİCE, Semavi. “Mezarlıklar ve Hazireler” İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri, TTK Yayınları, Ankara

EYİCE, Semavi. “Bizans Devrinde Edirne ve Bu Devre Ait Eserler”, Edirne’nin 600. Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı, Ankara, 1993

GÖKBİLĞİN, M. Tayyip. “Edirne”, İslam Ansiklopedisi, C. 4, İstanbul, 1996

GÖKBİLĞİN, M. Tayyip. XV-XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livası Vakıflar, Mülkler, Mukaataalar, İstanbul, 1952

HASEKİ, Metin. Plastik Açısından Türk Mezar Taşları, İstanbul, 1969

DAĞLIOĞLU, Hikmet Turan. “Mezarlarımız ve Mezar Taşlarımız”, Tarihten Sesler, S.1, s.18, 1943

DIYARBEKİRLİ, Nejat. Hun Sanatı, İstanbul,1972

İŞLİ, H. Necdet. “Edirne Mezarları ve Mezar Taşları” , Edirne : Serhattaki Payitaht, İstanbul, 1996

KARAÇAM, Demet . Bursa Mezar Taşları (14-15. Yüzyıl), Gazi Üniversitesi (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1992

KARAMAĞRALI, Beyhan. “Ahlat Mezar Taşları”, Türkler, c.VIII, YTY, Ankara ,2002, s.208-217.

KUBAN, Doğan . Türk İslam Sanatı Üzerine Denemeler, İstanbul,1994

KESKİN, Candaş . İstanbul’da Bulunan Osmanlı Dönemi Armalı ve Madalyonlu Mezar Taşları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara,2002

KADER, Yer . Trabzon Sülüklü Şehir Mezarlığındaki 18. Yüzyıl Mezar Taşları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara,2004

KUBAŞ, Ahmet. Sosyo-Ekonomik Yapısıyla Edirne, Edirne, 2002

KURT, Yılmaz .Osmanlıca Dersleri , Ankara, 2004

LAQUER, H.P – GRAMMONT, B - J, LOUIS. “ Tarihsel Kaynak olarak Osmanlı Mezarlıkları, Uygulanan Yöntemler ve Bilgisayarla Yapılabilecek İşlemler” Erdem 6/16, s. 131-134, 1996

LAQUER, Hans Peter .Huv’el- Baki / İstanbul’da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları, Tarih Vakfı Yurt Yayınları , Çeviren Selahattin Dilidüzgün ,İstanbul, 1994

MANSEL, A. Müfit. "İlk Çağda Edirne", Edirne'nin 600. Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı, Ankara, 1993, s.21.

MÜLAYİM, Selçuk. Değişimin Tanıkları , Ortaçağ Türk Sanatında Süsleme ve İkonografi, Ankara, 1999

ÖNDER, Mehmet. "Konya Mezar Taşlarında Süsleme Unsurları" Ön Asya, 2/13, 1966, s. 3

ÖZER, Cebe. Edirne'de Natürmort Süslemeli Mezar Taşları, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, 1993

ÖZER, Cebe . "Edirne'de Üsküflü Mezartaşı Örnekleri", 9. Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi, Bildiriler, 1999, C. 3

ÖZER, Mustafa. " Edirne'de Mihailoğullarının İmar Faaliyetleri ve Bu Aileye Ait Mezar taşlarının Değerlendirilmesi", I. Edirne Araştırma Sempozyumu Bildirileri, Edirne, 2001, s. 311.

ÜNVER, Süheyl. "Edirne'de Mimari Eserlerimizdeki Tabii Çiçek Motifleri Hakkında" Vakıflar Dergisi, S. V, Ankara, 1962, s. 17

ÜLKER, Necmi. " İzmir- Hacı Mahmud Camii Hazinesi Mezar Kitabeleri (XVIII ve XIX yy), V. Araştırma Sonuçları Toplantısı, İzmir, 1999, s. 15

PARMAKSIZOĞLU, İ. "Edirne", Türk Ansiklopedisi, C. 14, Ankara, 1966

RENDİ, Günsel – EROL, Turan. Başlangıcından Bugüne Çağdaş Türk Resim Sanatı, İstanbul, 1980

MERİÇ, Rızkı. "Edirne'nin Tarihi ve Mimari Eserleri Hakkında" I. Türk Sanatı Tarihi ve İncelemeleri, İstanbul, 1963 ,s.439.

PEREMECİ, Osman Nuri. Edirne Tarihi, İstanbul, 1940

TANMAN,Baha . “Edirne’de erken Dönem Osmanlı Camileri ve Özellikle Edirne Üç Şerefeli Camii Hakkında”, Edirne: Serhattaki Payitaht, İstanbul, 1998

TANYELİ,Uğur- SÖZEN,Metin. Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul,1999

TEASCHNER, A. “1453 Yılına kadar Osmanlı Türkleri” Tarih İncelemeleri Dergisi, S. V. Çav. Nemci Ülker, İzmir,1990 , s. 292

UZUNÇARŞILI,İsmail Hakkı. Osmanlı Tarihi I , Ankara,1982

VI.EKLER

BAŞLIKLAR

Kat.1

2

3

6

7

8

10

12

13

14

15

16

17

18

20

21

24

26

29

30

31

33

34

35

36

38

43

44

45

46

48

51

52

53

56

57

60

62

64

65

71

72

74

75

77

179

180

181

182

183

184

185

186

187

191

192

193

MOTİFLER

Kat. 4

11

19

22

25

28

32

37

40

41

42

50

53

53

54

55

59

66

68

69

73

76

79

82

83

84

86

87

89

91

96

98

99

104

105

106

108

123

124

127

133

139

139

141

146

147-1

147-2

151

161

162

167

169

171

172

177

190

195

AYAK TAŞLARI

Kat. no.7

34

60

72

76

82

85

	NESNELİ BEZEMELER								BAŞLIKLAR					YAZI		
KATALOĞ NO	KASE	ARMA	ŞAL	TAKI	SAĞDAN	ORTA	VAZO	SEPET	YARIM DAİRESEL	KAVUK	FES	KÜLAH	TERS	TALİK	SÜLÜS	RIK'A
97									X					X		
98															X	
99							X							X		
100	X														X	
101									X						X	
102									X					X		
103											X				X	
104														X		
105														X		
106	X														X	
107									X						X	
108															X	
109									X						X	
110															X	
111											X				X	
112											X				X	
113															X	
114															X	
115							X									
116															X	
117						X								X		
118														X		
119									X					X		
120									X					X		
121											X			X		
122						X								X		
123														X		X
124															X	
125									X					X		
126									X					X		
127			X											X		
128														X		
129														X		
130												X		X		
131														X		
132											X			X		
133	X													X		
134									X					X		
135	X														X	
136									X					X		
137	X								X					X		
138											X				X	
139		X													X	
140								X						X		
141														X		
142									X					X		
143	X													X		
144											X			X		
145															X	
146														X		
147														X		
148														X		
149														X		
150									X					X		
151	X													X		
152															X	
153											X				X	

TABLO- II. GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ 1

KATALOG NUMARASI	DİKDÖRTGEN GÖVELİ OANLAR	ÜÇGEN TEPELİK- ALINLIKLI OLANLAR	DİKDÖRTGEN GÖVDE: BAŞLIKLI OLANLAR	SIVRI KEMER BİÇİMLİ OLANLAR	DİLİMLİ TEPELİKLI OLANLAR	YUVARLAK KEMER BİÇİMLİ OLANLAR	DİKDÖRTGEN PRİZMAL GÖVDELI OLANLAR
1			X				
2			X				
3			X				
4						X	
5						X	
6			X				
7			X				
8			X				
9				X			
10			X				
11				X			
12			X				
13			X				
14			X				
15			X				
16			X				
17			X				
18			X				
19		X					
20			X				
21			X				
22							X
23							X
24			X				
25				X			
26			X				
27				X			
28						X	
29			X				
30			X				
31			X				
32					X		
33			X				
34			X				
35			X				
36			X				
37					X		
38			X				
39			X				
40				X			
41				X			
42							X
43			X				
44			X				
45							X
46							X
47	X						
48			X				
49						X	
50					X		
51			X				
52			X				
53			X				
54					X		
55					X		
56			X				

TABLO-II. GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ

KATALOG NUMARASI	DIKDÖRTGEN GÖVEDLİ OLANLAR	ÜÇGEN TEPELİK- ALINLIKLİ	DIKDÖRTGEN GÖVDE. BAŞLIKLİ OLANLAR	SIVRI KEMER BİÇİMLİ	DİLİMLİ TEPELİKLİ	YUVARLAK KEMER BİÇİMLİ	DIKDÖRTGEN PRİZMAL GÖVDELİ OLANLAR
57			X				
58			X				
59							X
60			X				
61				X			
62			X				
63							X
64			X				
65			X				
66					X		
67							X
68					X		
69					X		
70					X		
71			X				
72			X				
73					X		
74			X				
75			X				
76					X		
77			X				
78			X				
79					X		
80				X			
81				X			
82							X
83			X				
84					X		
85			X				
86				X			
87					X		
88					X		
89				X			
90	X						
91					X		
92			X				
93			X				
94	X						
95			X				
96					X		
97			X				
98							X
99					X		
100			X				
101			X				
102			X				
103			X				
104	X						
105							X
106					X		
107			X				
108				X			

TABLO- II.GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ 3

KATALOG NUMARASI	DİKDÖRTGEN GÖVDELİ OLANLAR	ÜÇGEN TEPELİK- ALINLIKLİ	DİKDÖRTGEN GÖVDE. BAŞLIKLİ OLANLAR	SIVRI KEMER BİÇİMLİ	DİLİMLİ TEPELİKLİ	YUVARLAK KEMER BİÇİMLİ	DİKDÖRTGEN PRİZMAL GÖVDELİ OLANLAR
109			X				
110			X				
111			X				
112				X			
113	X						
114							X
115				X			
116			X				
117	X						
118				X			
119							X
120			X				
121			X				
122	X						
123					X		
124							X
125			X				
126			X				
127					X		
128	X						
129	X						
130			X				
131	X						
132					X		
133			X				
134			X				
135	X						
136							X
137			X				
138			X				
139			X				
140			X				
141					X		
142							X
143						X	
144			X				
145	X						
146					X		
147					X		
148	X						
149	X						
150							X
151					X		
152							X
153			X				
154							X
155	X						
156			X				
157			X				
158	X						

TABLO-II. GÖVDE VE TEPELİK BİÇİMLERİ 4

KATALOG NUMARASI	DİKDÖRTGEN GÖCDELİ OLANLAR	ÜÇGEN TEPELİK- ALINIKLI	DİKDÖRTGEN GÖVDE: BAŞLIKLİ OLANLAR	SIVRI KEMER BİÇİMLİ	DİLİMLİ TEPELİKLİ	YUVARLAK KEMER BİÇİMLİ	DİKDÖRTGEN PRİZMAL GÖVDELİ OLANLAR
159			X				
160			X				
161					X		
162				X			
163			X				
164			X				
165	X						
166			X				
167					X		X
168			X				
169		X					
170				X			
171					X		
172					X		
173			X				
174			X				
175			X				
176	X			X			
177							
178	X						
179			X				
180							X
181			X				
182			X				
183							X
184			X				
185			X				
186			X				
187							X
188							X
189	X						
190							X
191			X				
192			X				
193							X
194		X					X
195							X
Toplam	20	3	93	18	30	5	28

TABLO III. GENEL

	AYAK TAŞI	TARİH	KİTABE YAZI ŞERİTLERİNİN DİZİLİŞİ		BUGÜNKÜ DURUMU		TÜRÜ	MALZEME		YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ				KONU					
KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DIAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	SAĞLAM		HASAR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN	MERMER	TAŞ	OYMA	KAZIMA	BOYAMA	KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
					DİKİLİ	DEVRIK- YERDE													
1		1835		X	X			X		X					X		X		
2		1830		X	X			X		X					X		X		
3		1839		X	X			X		X					X		X		
4		1817		X	X				X	X					X	X	X		
5		1815		X	X				X	X					X		X		
6		1852		X	X			X		X					X		X		
7	X	1835		X	X			X		X					X		X		
8		1829		X	X			X		X					X		X		
9		1819		X	X				X	X					X		X		
10				X	X			X		X					X		X		
11		1800	X			X			X	X					X		X		X
12				X	X					X					X		X		
13		1856		X	X			X		X					X		X		
14		1867		X	X				X	X					X		X		
15		1791	X		X		X		X	X					X		X		
16			X		X			X		X					X		X		
17		1843		X	X			X		X					X		X		
18		1839		X	X			X		X					X		X		
19		1838		X	X				X	X					X	X	X		X
20		1839		X	X			X		X					X		X		
21		1787		X	X			X		X					X	X	X		
22		1671		X	X			X		X					X	X	X		
23		1672		X	X			X		X					X		X		
24				X	X			X		X					X		X		
25		1896		X	X			X		X			X			X	X		
26		1868		X	X			X		X			X		X		X		
27		1868		X	X				X	X					X		X		
28		1820		X	X		X		X	X				X		X	X		
29		1875		X	X			X		X					X		X		
30		1838		X		X	X	X		X					X		X		
31		1863		X	X		X	X		X					X		X		
32		1898		X	X				X	X					X	X	X		
33		1854		X				X		X					X		X		
34	X	1828		X	X			X		X					X	X	X		X
35		1841		X	X			X		X					X		X		
36		1801		X		X		X		X					X	X	X		
37		1812		X	X				X	X					X	X	X		
38		1842		X	X			X		X					X		X		
39		1837		X	X		X	X		X					X		X		
40		1837		X	X				X	X					X	X	X		
41		1683		X	X			X		X					X		X		
42		1722		X	X		X	X		X					X	X	X		
43		1866		X	X			X		X					X		X		
44		1812		X	X	X		X		X					X	X	X		
45				X	X			X		X					X	X	X		
46		1780		X	X			X		X					X		X		
47		1812		X	X		X		X	X					X	X	X		
48				X	X			X		X					X		X		

TABLO III. GENEL

	AYAK TAŞI	TARİH	KİTABE YAZI ŞERİT- LERİNİN DİZİLİŞİ	BUGÜNKÜ DURUMU	TÜRÜ	MALZEME	YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ	KONU
KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DIAGONAL EKSENDE YATAY EKSENDE	SAĞLAM DİKİLİ DEVRIK- YERDE	HASAR GÖRMÜŞ ERKEK KADIN	MERMER TAŞ	OYMA KAZIMA BOYAMA KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME YAZILI BEZEME GEOMETRİK BEZEME NESNELİ BEZEME
49			X	X	X	X	X	X
50		1871	X	X	X	X	X	X
51		1771	X	X	X	X	X	X
52		1822	X	X	X	X	X	X
53		1801	X	X	X	X	X	X
54			X	X	X	X	X	X
55		1864	X	X	X	X	X	X
56		1829	X	X	X	X	X	X
57		1749	X	X	X	X	X	X
58		1236	X	X	X	X	X	X
59		1685	X	X	X	X	X	X
60	X	1912	X	X	X	X	X	X
61		1858	X	X	X	X	X	X
62		1805	X	X	X	X	X	X
63		1675	X	X	X	X	X	X
64		1825	X	X	X	X	X	X
65		1825	X	X	X	X	X	X
66		1818	X	X	X	X	X	X
67		1672	X	X	X	X	X	X
68		1839	X	X	X	X	X	X
69		1831	X	X	X	X	X	X
70			X	X	X	X	X	X
71		1799	X	X	X	X	X	X
72	X	1870	X	X	X	X	X	X
73		1840	X	X	X	X	X	X
74		1868	X	X	X	X	X	X
75		1812	X	X	X	X	X	X
76	X	1841	X	X	X	X	X	X
77		1772	X	X	X	X	X	X
78		1840	X	X	X	X	X	X
79		1824	X	X	X	X	X	X
80		1863	X	X	X	X	X	X
81			X	X	X	X	X	X
82	X	1791	X	X	X	X	X	X
83	X	1840	X	X	X	X	X	X
84		1838	X	X	X	X	X	X
85	X	1837	X	X	X	X	X	X
86		1836	X	X	X	X	X	X
87		1846	X	X	X	X	X	X
88		1845	X	X	X	X	X	X
89	X	1850	X	X	X	X	X	X
90		1840	X	X	X	X	X	X
91		1862	X	X	X	X	X	X
92			X	X	X	X	X	X
93			X	X	X	X	X	X

		AYAK TAŞI TARİH	KİTABE YAZI ŞERİT- LERİNİN DİZİLİŞİ	BUGÜNKÜ DURUMU			TÜRÜ		MALZEME		YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ				KONU			
KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DIAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	SAĞL				MERMER	TAŞ	OYMA	KAZIMA	BOYAMA	KABARTMA	BITKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
					DİKİLİ	DEVİRİK YERDE	HASIR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN									
94		1798		X	X		X	X		X				X	X	X		
95		1836		X	X			X		X				X		X		
96		1850		X	X				X	X				X	X	X		X
97		1802		X	X		X	X		X				X	X	X		X
98		1685		X	X			X		X				X	X	X		
99		1868		X	X		X		X	X				X	X	X		X
100		1868		X	X		X	X		X				X	X	X		
101		1761	X		X			X		X				X	X	X		
102		1829		X	X			X		X				X	X	X		
103		1912		X	X			X		X				X	X	X		X
104		1895		X				X		X				X		X		X
105		1675		X	X					X				X	X	X		
106	X	1851		X	X				X	X				X	X	X		X
107		1832		X	X			X		X				X	X	X		
108		1838		X	X				X	X				X	X	X		
109		1832		X	X			X		X				X		X		
110		1846		X	X			X		X				X	X	X		
111		1846		X	X			X		X				X		X		
112		1845		X	X				X	X				X		X		
113		1840		X	X		X	X		X				X	X	X		
114		1682		X	X			X		X				X		X		
115		1901		X	X			X		X				X		X		
116		1868		X	X		X	X		X				X		X		
117	X	1842		X	X		X			X				X	X	X		X
118		1838		X	X			X		X				X		X		
119		1729		X	X			X		X				X		X		
120		1845		X	X			X		X				X		X		
121		1863		X	X			X		X				X		X		
122		1825		X	X		X		X	X				X	X	X		X
123		1867		X	X		X		X	X				X	X	X		X
124		1704		X	X			X		X				X	X	X		
125		1842		X	X			X		X				X		X		
126		1846		X	X		X	X		X				X		X		
127		1819		X	X				X	X				X	X	X		X
128				X	X		X				X			X		X		
129		1846		X	X		X		X		X			X		X		
130		1833		X	X				X	X				X		X		
131		1769	X		X		X	X		X				X	X	X		
132		1875		X	X		X	X		X				X		X		
133		1834		X	X				X	X				X	X	X		X
134		1823		X	X			X		X				X	X	X		
135		1839		X	X		X	X		X				X	X	X		X
136		1739		X	X			X		X				X		X		
137	X	1818		X	X			X		X				X	X	X		X
138		1837		X		X		X		X				X		X		

	AYAK TAŞI	TARİH	KİTABE YAZI ŞERİT- LERİNİN DİZİLİŞİ		BUGÜNKÜ DURUMU		TÜRÜ	MALZEME		YAPIM VE SÜSLEME TEKNİĞİ				KONU					
KATALOG NUMARASI	AYAK TAŞI	MİLADİ	DIAGONAL EKSENDE	YATAY EKSENDE	SAĞLAM		HASAR GÖRMÜŞ	ERKEK	KADIN	MERMER	TAŞ	OYMA	KAZIMA	BOYAMA	KABARTMA	BİTKİSEL BEZEME	YAZILI BEZEME	GEOMETRİK BEZEME	NESNELİ BEZEME
					DİKİLİ	DEVRIK- YERDE													
139	X	1796		X	X			X		X					X	X	X		X
140		1860		X	X				X	X					X		X		
141		1820		X	X				X	X					X	X	X		
142		1761		X	X			X		X					X		X		
143		1812		X	X				X	X					X	X	X		X
144		1841		X	X		X	X		X					X	X	X		
145		1848		X	X		X	X		X					X		X		
146		1846		X	X				X	X					X	X	X		X
147		1775		X	X			X		X					X	X	X	X	
148		1851		X	X				X	X					X		X		
149		1850		X	X			X		X					X		X		
150		1698		X	X			X		X							X		
151		1846		X	X				X	X					X	X	X		X
152		1695		X	X			X		X					X		X		
153		1846		X	X			X		X					X		X		
154		1701		X	X			X		X					X		X		
155		1868		X	X			X		X					X	X	X		
156		1798		X	X		X	X		X					X	X	X		
157		1862		X	X				X	X					X		X		
158				X	X			X		X					X		X		
159		1824		X	X			X		X					X	X	X		
160		1854	X	X	X		X	X		X					X		X		
161				X		X			X	X					X	X	X		
162		1800		X		X	X			X					X	X	X		
163		1862		X		X		X		X					X	X	X		
164		1866		X		X			X	X					X		X		
165		1812	X			X	X	X		X					X		X		
166		1843		X		X		X		X					X		X		
167				X		X	X			X					X	X	X		X
168		1698		X		X		X		X					X		X		
169		1694		X		X		X		X					X	X	X		
170		1789		X		X		X		X					X		X		
171		1849		X		X	X		X	X					X	X	X		X
172		1767		X		X	X		X	X					X		X		
173		1863		X		X	X		X	X					X		X		
174				X		X	X	X		X					X		X		
175		1877		X		X		X		X					X		X		

176		1856		X		X	X	X		X					X		X		
177		1736		X		X			X	X					X	X	X		
178		1835		X		X	X			X					X		X		
179		1811	X			X	X	X		X					X	X	X		
180		1843		X		X		X		X					X		X		
181		1718		X	X			X		X					X		X		
182		1825		X		X		X		X					X		X		
183		1717		X		X	X	X		X					X		X		
184		1812		X		X	X	X		X					X		X		
185		1812		X		X		X		X					X		X		
186		1801		X		X		X		X					X		X		
187		1725		X	X			X		X					X		X		
188		1757		X		X	X	X		X					X		X		
189		1817		X		X	X	X		X					X		X		
190		1666		X		X		X		X					X	X	X		
191		1774	X	X		X		X		X					X	X	X		X
192				X		X	X	X		X					X		X		
193				X		X	X	X		X					X	X	X		
194		1727		X		X		X	X		X				X		X		
195		1720		X		X		X		X					X	X	X		

KATALOG SIRA NO	AKANTUS	ARMUT	ASMA DALI	NAR	LALE	ÇAN ÇİÇEĞİ	ROZET ÇİÇEĞİ	YILDIZ ÇİÇEĞİ	GÜL	ÜZÜM SALKIMI	HURMA AGACI	SERVİ
151	X											
152												
153												
154												
155	X											
156	X								X			
157												
158												
159												
160												
161												
162					X							
163								X				
164												
165												
166												
167	X					X						
168												
169												
170												
171	X								X			
172							X					
173												
174												
175												
176												
177					X							
178												
179												
180												
181												
182												
183												
184								X				
185												
186												
187												
188												
189												
190					X							
191												
192												
193												
194												
195					X							
Toplam	36	1		6	4	1	1	3	2	3	6	6

	ERKEK								KADIN				AYAK TAŞI											
	Boy				En				Boy				En				Boy				En			
Katalog No	50-100 cm.	100-150 cm.	150-200cm.	200-250 cm	10- 20 cm.	20-30 cm.	30-40 cm.	40-50 cm.	50-100 cm.	100-150 cm.	150-200 cm.	200-250 cm.	10-20 cm.	20-30 cm.	30-40 cm.	40-55 cm.	50-100 cm.	100-150 cm.	150-200 cm.	200-250 cm.	10-20 cm.	20-30 cm.	30-40 cm.	40-50 cm.
66											X				X									
67		X																						
68										X						X								
69										X					X									
70		X					X																	
71		X					X																	
72				X			X													X			X	
73										X					X									
74			X				X																	
75		X					X																	
76										X					X			X				X		
77		X					X																	
78			X				X																	
79										X					X									
80									X						X									
81									X						X									
82		X																X						
83			X				X										X							
84										X						X								
85			X				X											X					X	
86										X														
87											X				X									
88											X				X									
89										X						X		X					X	
90		X					X																	
91										X						X								
92	X					X																		
93	X					X																		
94	X				X																			
95		X				X																		
96											X													
97		X					X								X									
98	X																							
99											X					X								
100		X					X											X					X	
101	X					X																		
102		X					X																	
103			X					X											X					X
104																								
105	X																							
106											X					X		X					X	
107		X					X																	
108									X						X									
109	X				X																			
110		X					X																	
111		X					X																	
112																	X						X	
113		X					X																	
114	X																							
115	X						X																	
116			X				X																	
117	X							X											X					X
118	X						X																	
119		X																						
120		X					X																	
121	X					X																		
122									X				X											
123		X					X							X										
124		X																						
125			X					X																
126		X					X																	
127										X						X								
128	X						X																	
129									X						X									
130									X					X										

[illegible]

TABLO VI.KİTABE BAŞLIKLARI VE SOSYAL YAŞAMLA İLGİLİ KİTABE BİLGİLERİ

TARİH	KATALOG ÖRNEK NO	KİTABENİN İLK VEYA İKİNCİ SATIRINDA GEÇEN BAZI YAZI KALİPLERİ	SÜLALE LAKAP SOY ADLARI	KADIN İSİMLERİ	ERKEK İSİMLERİ	MESLEK-ÜNVAN	
						KENDİSİNİN	YAKINININ
1835	1	El-Fatiha			Mehmed Raşid	Misk Sabuncu	
1830	2	Fatiha			Mehmed		
1839	3	Hüve'l Bâkî			Muhammed Mustafa	Divan-ı Hümayun Kalemi	
1817	4	Hüve'l - Hallâku'l Bâkî	Çakırzade	Aişe			
1815	5	Fatiha		Fatuma			Şekerci
1852	6	Fatiha			Tahir Ağa	Misk Sabuncu	
1835	7	El- Fatiha			Muhammed	Hafız	
1829	8	El- Fatiha			Ahmed	Talebe	
1819	9	Fatiha		Gülsüm			
	10	Fatiha			Mahmud		
1800	11	El-Fatiha		Fatuma			Koru Ağası
	12	Fatiha					
1856	13	Fatiha			Mehmed		
1867	14	Fatiha		Fatuma			
1791	15	Fatiha		Şerife Safiye			
	16	Hüve'l Bâkî					
1843	17	Hüve'l Bâkî			Mustafa	Hafız	
1839	18	Fatiha			İbrahim Edhem		
1838	19	Fatiha		Fatimatuz Zehra			
1839	20	Fatiha	Dramalı		Hasan		
1787	21	Fatiha	Çerkez		Hüseyin	Harem Kethüdası	
1671	22	El- Fatiha			Hüseyin	Sultan Beyazıt Katibi	
1672	23				İbrahim	Aşçı Başı	
	24	Fatiha	Dramalı		Mehmed Rasim		
1826	25	Fatiha		Şerife Rabia			Mühürdar
1868	26	El-Fatiha			Mehmed Emin	Zaptiye Alay Beyi	
1868	27	Fatiha		Fatuma			
1820	28	Hüve'l Bâkî		Ümmü Gülsüm			
1875	29	Hüve'l- Bâkî			Hüseyin Fehmi	Edirne Müftüsü	
1838	30	Hüve'l- Bâkî			Hüseyin		Muaccelat Nazırı
1863	31	Fatiha			Şerif		
1898	32	El- Fatiha	Uzuncaabad Hasköylü	Zeliha			
1854	33	Hüve'l Bâkî			Eyub		
1828	34	El- Fatiha	Ekmeççi Köylüzade		İbrahim		
1841	35	Hüve'l Bâkî	Dramalı		Osman	Vekil-i Harç	
1801	36	Mağrifet eyleye yarab-i huda			İbrahim	Pehlivan	
1812	37	Fatiha	Uzuncaabad Hasköylü	Adile			
1841	38	Hüve'l- Bâkî	Köprülü Kıblelizade		Numan		
1837	39	Hüve'l- Bâkî	Ağazade		Mehmed		Tüccar
1837	40	El- Fatiha		Hatice			Cebchane Başı
1683	41	Merhum		Ümmihan			
1722	42	Hüve'r-Rahim	Paşazade		Mustafa	Edirne Kadısı	
1866	43	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî	Ekmeççi Köylüzade		Ali		
1812	44	El- Fatiha	Ağazade		Mehmed Emin		
	45	El- Fatiha					
1780	46	Merhum			Hüseyin		
1812	47		Köprülüzade	Zübeyde			
	48	Hüve'l Bâkî	Bedirhan Beyzade		Mahmud		
	49	Hüve'l Bâkî					
1771	50	La ilahe illa'llah el meliku'l- hakku'l-mubin		Şerife Afife			
1771	51	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Mustafa		
1822	52				Mehmed Emin		
1801	53	El- Fatiha			Mehmed Muhyiddin		

TARİH	KATALOG ÖRNEK NO	KİTABENİN İLK VEYA İKİNCİ SATIRINDA GEÇEN BAZI YAZI KALİPLERİ	SÜLALE –LAKAP -SOY ADLARI	KADIN İSİMLERİ	ERKEK İSİMLERİ	MESLEKL-ÜNVAN	
						KENDİSİNİN	YAKINININ
	54			Nuriye			Mulallim
1864	55	Hüve'l Baki		Şerife Zeliha			Süvari Binbaşı
1829	56				Ali	Çirmen Valisi	
1749	57	Fatiha			Osman		
1820	58	El-Fatiha			Kadir		
1685	59	Merhum			Mustafa		Molla
1912	60				Mehmed Tayfur		
1858	61	Fatiha		Fatıma			
1805	62	Fatiha	Gedik		Mustafa		
1675	63	Merhum			İsa		
1825	64	Fatiha			İbrahim		
1821	65	El-Fatiha			Hüseyin	Misk Sabuncu	
1818	66	El- Fatiha		Aişe			
1672	67		Bursevi		Osman		
1839	68	El-Fatiha	Lofçalı	Latife			
1831	69	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Hatice			Kapucubaşı
	70	El-Fatiha	Ocak katibizade		Tahir		
1799	71	El-Fatiha	Ahmed Efendizade		Abdurrahman		Ocak Katibi
1870	72	Hüve'l Bâkî	Beyzade	Bedirhan			
1840	73	Hüve'l Bâkî		Gülse			
1868	74	Fatiha			Ali		
1812	75	Hüve'l Bâkî	Ruscuklu/Abdullah zade		Musa	Katib	
1841	76	Hüve'l Bâkî		Şefika			
1772	77	Ya Hu			Ahmed	Yemin Ocağı Baş halisefi	
1840	78	Hüve'l Bâkî	Beyzade		Ahmed		
1824	79	El- Fatiha		Ümmü Gülsüm			
1863	80	Hüve'l Bâkî		Aişe			
	81	Hüve'l Bâkî					
1791	82	Fatiha			Ahmed	Katib	
1840	83	Hüve'l Bâkî	Beyzade		İbrahim Behram		
1838	84	Fatiha		Safiye			
1837	85	Hüve'l Bâkî	Beyzade		Mehmed		
1836	86	Fatiha		Nazife			
1846	87	Hüve'l Bâkî		Dura			
1845	88	Hüve'l Bâkî		Sevda			
1850	89	Hüve'l Bâkî		Lale			
1840	90	El- Fatiha	Telli İbrahim Tevabii		Hasan		
1862	91	Hüve'l Bâkî	Beyzade	Kudret			
	92	Fatiha				Miralay	
	93	El-Fatiha			Ahmed	Paşa	
1798	94	Fatiha	Beyzade		İbrahim Edhem		Kapucubaşı
1836	95	El-Fatiha	Eendizade		Hasan		
1850	96	Ya Baki		Fatımatuz Zehra			
1802	97	El- Fatiha			Ali		
1685	98	Fatiha			Hasan		
1868	99	Hüve'l Bâkî		Saide			Memur
1868	100	Hüve'l Bâkî	Beyzade		Mehmed Behram		
1761	101	El- Fatiha			Ali Efendi		
1829	102	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Ahmed	Hafız	
1912	103	Hüve'l Bâkî			Hüsnü	Mektupçu	
1895	104						Mektupçu
1675	105	El- Fatiha			Mehmed		
1851	106	El- Fatiha		Emine			
1832	107	Hüve'l muîn			Halil	Mütevelli	
1838	108	El-Fatiha		Şerife		Kapucubaşı	
1832	109	Ya Hu			Mustafa Tevfik		
1846	110	Hüve'l Bâkî			Emin	Kapucubaşı	
1846	111	El- Fatiha	Kalyoncuzade		Mehmed		
1845	112	Ya Baki		Ümmü Gülsüm			

TARİH	KATALOG ÖRNEK NO	KİTABENİN İLK VEYA İKİNCİ SATIRINDA GEÇEN BAZI YAZI KALİPLERİ	SÜLALE –LAKAP -SOY ADLARI	KADIN İSİMLERİ	ERKEK İSİMLERİ	MESLEKL-ÜNVAN	
						KENDİSİNİN	YAKINININ
1840	113				Hüseyin Hüsnü	Mütesellim	
1862	114	El-Fatiha			Mahmud	Şeyh	
1901	115	Hüve'l-isahi				Bimbaşı	
1868	116	Hüve'l hayy'ül Baki				Kapucubaşı	
1842	117						
1838	118	Fatiha			Süeyman		
1729	119	Fatiha			Ahmed		
1845	120	Fatiha			Ali Ahmed	Şeyh	
1863	121	Fatiha	Arab		Mehmed		
1825	122	Fatiha		Şerife Hatice			Kapucu Harami
1867	123				Hüseyin		
1704	124	Fatiha			Mehmed		
1842	125	El-Fatiha	Hafız ağazade		Mehmed	Tomruk Ağası	
1846	126	Fatiha			Hüseyin	Mülazım	
1819	127	Hüve'l Bâkî		Haitce			Paşa
	128	El-Fatiha					
1846	129	Fatiha		Ümmü Gülsüm			Paşa
1833	130	Fatiha		Şerife Zeynep			
1769	131	El-Fatiha			Mustafa		
1875	132	Hüve'l Bâkî			Mehmed		
1834	133	Hüve'l Bâkî		Aişe			
1823	134	El- Fatiha			Mehmed		
1839	135	Hüve'l Bâkî			İbrahim	Harem Voyvodası	
1739	136	Fatiha			İbrahim		
1818	137	El-Fatiha			Mehmed Emin		Paşa
1837	138	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Mehmed	Ayan	
1796	139	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Atıf	Paşa	
1860	140	Hüve'l Bâkî		Refia			
1820	141	Fatiha		Ümmihan			Paşa
1761	142	Fatiha	Ahmedzade		Emin		
1812	143	Fatiha		Aişe			
1841	144				Hasan		
1848	145	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Osman	Tüccar-Ciğerci	
1846	146	Hüve'l Bâkî		Halime			Ayan
1775	147	Hüve'l Bâkî			Osman	Vali	
1851	148			Rabia			
1850	149		Hafızade		Mehmed Emin		
1698	150	El-Fatiha			Mustafa	Paşa	
1846	151	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Şerife Reşide			
1695	152				Mehmed		
1846	153	Fatiha			Mehmed		
1701	154	Fatiha			Hasan	Paşa	
1868	155	Hüve'l Bâkî	Topçuzade		Mehmed		
1798	156				Mehmed	Kârhane Emini	
1862	157	Hu		Ülfet			Müderri
	158	Hüve'l Bâkî	Üsküdari		Ahmed		
1824	159	Hüve'l Bâkî			İbrahim		
1854	160	Hüve'l Bâkî	Beyzade		Ahmed		
	161	El-Fatiha		Ümmü Gülsüm			
1800	162						
1862	163	Hüve'l Bâkî				Monla	
1866	164	Fatiha			Ahmed		
1812	165	Hüve'l Bâkî			Mustafa		
1843	166	Ya Hu	Çolak		Hüseyin	Binbaşı	
	167						
1698	168	Fatiha			Mustafa		
1694	169				Ali Şah		

TARİH	KATALOG ÖRNEK NO	KİTABENİN İLK VEYA İKİNCİ SATIRINDA GEÇEN BAZI YAZI KALİPLERİ	SÜLALE –LAKAP -SOY ADLARI	KADIN İSİMLERİ	ERKEK İSİMLERİ	MESLEKL-ÜNVAN	
						KENDİSİNİN	YAKINININ
1798	170	Fatiha			Mehmed		
1849	171	Hüve'l Bâkî		Seyyide			
1863	172	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî		Hatice			
1877	173	Fatiha	Efendizade	Fatma Fıtnat			
	174	Ya Baki			Aliş	Paşa	
1877	175	Kad intakeleti'l-mezhume ve'l- mağfure			Ali		
1852	176	El -Fatiha			Tahsin		Evkaf Müdürü
1736	177			Hanife			
1735	178						
1811	179	El-Fatiha			Hüseyin	Şekerci	
1843	180	Fatiha			Alaaddin		
1718	181	El-Fatiha	Kürkçüzade		Mehmed		
1825	182	Fatiha			Hasan	Bölük Başı	
1717	183	Fatiha	Çerkez		Feyzullah		
1812	184	Fatiha	Uzunzade		Ahmed		
1812	185	Fatiha			Adem	Binbaşı	
1801	186	Hüve'l- Hallâku'l Bâkî			Mustafa	Kethüda	
1801	187	El- Fatiha			Ali		
1725	188	El- Fatiha			Mustafa		
1757	189	Fatiha			Fevzi		
1817	190	Fatiha			Mahmud		
1666	191	Fatiha			Mehmed Şakir		
1774	192	Fatiha					
	193	Ruhuna El- Fatiha					
1727	194	Fatiha		Fatma			
1720	195	Fatiha			Abdul Baki		

VII. ÖZET

Edirne Üç Şerefeli Camii Haziresi'nde yer alan 195 mezar taşı incelemiştir. Tespit ettiğimiz mezar taşlarının 55'i kadınlara, 139'u erkeklere aittir. Hazirede yer alan mezar taşlarının tümünün süslemesi kazıma-oyma tekniğiyle yapılmıştır. Mezar taşının yüzeyi oyularak yapılan kitabeli ve süslemeli mezar taşlarının çoğu kabartma olarak verilmiştir. Mezar taşlarından bir tanesinin boyama tekniğiyle yapıldığı tespit edilmiştir.

Hazirede yer alan dikdörtgen gövdeli başlıklı mezar taşı sayısı doksanüç, sivri kemer biçimli mezar taşı sayısı onbeş, tepelik kısmı dilimli mezar taşı sayısı otuzbir, yuvarlak kemer biçimli mezar taşı sayısı beş, dikdörtgen prizmal gövdeli mezar taşı sayısı yirmi, üçgen tepelik alınlıklı mezar taşı sayısı beş olarak tespit edilmiştir. Belirlenen bu mezar taşlarının dışında başlıkları kırık olan dikdörtgen form özelliği gösteren mezar taşı ve sanduka sayısı ise yirmi olarak tespit edilmiştir.

Edirne Üç Şerefeli Camii haziresi'nde yer alan mezar taşlarında yüzdoksaniki örnekte mermer, üç örnek de ise taş malzeme kullanılmıştır. Mezar taşlarında taşçı ustası, hattat, gibi meslek belirten bir yazıya rastlanmamıştır.

Hazirede yer alan mezar taşların hepsi kitabelidir. Kitabelerde yer alan bilgilerin dışında şair ismine rastlanılmamıştır. Kitabelerin dizilişi yatay ve diagonal ekseninde uygulanmıştır. Mezar taşlarındaki kitabelerde yer alan yazı şeritlerinin yatay ekseninde dizilişi yüzaltmışaltı mezar taşında tespit edilmiştir. Diagonal ekseninde dizilmiş mezar taşı sayısı onbirdir. Mezar taşlarının en erken tarihlisi 1077/1666 en geç tarihlisi ise 1293/1875 olarak tespit edilmiştir. Ölü gömmenin en çok yapıldığı tarihler 1228/1812-1263/1846 olarak belirlenmiştir. Toplu ölüm yada hastalık sonucunda ölüm

tespit edilmemiştir. Mezar taşlarında doğum tarihi verilmediği için yaş ortalaması tespit edilememiştir.

Hazirede yer alan mezar taşlarında ki süslemeler, başlıklı erkek mezar taşlarında süslemeler başlıkta, kadın mezar taşlarında ise tepeliklerde, lahit mezarlarda lahit yan yüzlerinde ve köşeliklerde yoğunlaşmaktadır. Mezarlıkta yer alan mezar taşlarında görülen süsleme özellikleri bitkisel ve nesneli süsleme olarak yoğunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Bitkisel süslemelerde gül, lale, çan çiçeği, selvi ağacı, hurma ağacı, üzüm salkımı, akantus, armut, nar, yıldız çiçeği ve rozet çiçeğidir. Nesneli bezemelerde ise arma , vazo, meyve kasesi, şal ,takı ve sepet motifine yer verilmiştir. Bitkisel bezemeler tek başına mezar taşlarında görülürken nesneli bezemeler bitkisel bezemelerle birlikte ele alınmıştır.

Edirne Üç Şerefeli Camii haziresinde yer alan mezar taşlarının çoğunun yönü bilinçsiz yapılan çalışmalar sonucunda değiştirilmiştir. Cami hazireleri diğer mezarlıklara oranla daha bakımlı bir görünümde, fakat Üç Şerefeli Camii haziresi tahrip edilmiş bir görünüm teşkil etmekte ve mezarlıkta yer alan mezar taşları da kırık, bazı bölümleri eksik bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Bu tahribatın bir kısmı doğa faktörüyle bir kısmı ise bilinçsizce yapılmış çalışmalar sonucunda gerçekleştirilmiştir. Özellikle sembolik lahit mezarlar bu tahribattan oldukça etkilenmiş ve yer değiştirmeleri sebebiyle çoğu sembolik lahit mezarın yan yüzleri parçalanmıştır.

Sanat ve sosyal açıdan önemli veriler ortaya koyan mezar taşlarının korunmasına yönelik tedbirler alınmadığı takdirde müzelerdeki örnekler dışında gelecek nesillere bir şey kalmayacaktır.

Günümüzde yapılan mezar taşlarında mezarda yatan ile ilgili bilgiler veren motiflere ve biçimlendirme yöntemlerine rastlanmaz .Bugün

mezar taşı geleneği ile ilgili kalan tek kural ölünün yerinin belirtilmesi ve baş tarafının eski geleneklere göre değişmez yöne çevrilmiş olmasından ibarettir. Mezar alanları gerek genişliğe gerekse derinliğe ve yüksekliğine ekonomik güce dayalı bir şekil çizmektedir. Kadın erkek mezar taşları artık ancak üzerlerindeki yazılardan anlaşılabilir. Osmanlı mezar taşlarında olduğu gibi kadın mezarlarında detaycı süsleme özelliklerine fazla yer verilmemiştir. Mezar taşlarında yer alan yazılarda zamanla dış etkilerin sonucu olarak giderek kaybolur. Yazılar bazen renkli bazen renksiz herhangi bir plastik etki amaçlanmadan gelişmiş güzel yazılmıştır.

ABSTRACT

195 tombstones at Edirne Üç Şerefeli Camii Cemetery are investigated. 55 of these tombstones were for females and 139 were for males as Ottoman tombstones for women and men differ in appearance. All of the tombstones were ornamented by scraping and carving technique: this technique is used to give the embossment effect on the tombstone surface. It was also seen that one of the tombstones were painted.

93 of these tombstones has rectangular shaped tops (“başlık”), 31 of them has sliced tops, 15 of them are shaped as angular arcs, 5 of them are shaped as circular arcs, 20 of them have rectangular prism bodies, and 5 of them have triangular frontals. Besides the listed tombstones, we also saw 20 broken tombstones and sarcophagus that show rectangular form.

92 of the tombstones were marble and of them were stone. None of them had any sign or signature of the artists who built them.

All of the tombstones were superscripted. Besides the actual information in superscriptions, name of poems are not found. The superscription texts are placed either horizontal or diagonal. We investigated 166 tombstones with horizontal and 11 diagonal pattern. The oldest tombstone have the time stamp of 1077(1666) and the newest one belongs to 1293(1875). Most of the tombstones belong to the time period between 1228/1812 and 1263/1846. No mark of epidemic disease had been tracked. Due to lack of birthdays on the tombstones, it was not possible to calculate the average age for the investigated graves.

The beautifiers and decorations are mostly around top part of tombstones, to be more specific at “başlık” for male and at “tepelik” for

female graves. And they appear mostly on left and right sides and corners of sarcophaguses. The symbols used for decorations can be classified into two groups: symbols of plants and symbols of objects. The plant symbols found on the tombstones are rose, tulip, bellflower, cypress tree, date palm, bunch of grape, acanthus, pear, pomegranate, aster and vinca rosea. While object figures found on the tombstones are crest, vase, fruit bowl, scarf, jewelry and wickerwork. While object symbols appear together with plant symbols, plant symbols appear also alone.

At Edirne Üç Şerefeli Camii Cemetery, the directions of tombstones are modified due to unconscious and haphazard labor and surveys. Whilst cemeteries of the mosques are in better shape than the others; Üç Şerefeli Camii cemetery has a subverted view. Some of the tombstones are inherited to our age broken or with missing parts. This damage is result of time and nature, but most dominant reason for current state seems to be the haphazard work done at the cemetery itself. Especially symbolic sarcophaguses are affected worse; most of them having broken side faces.

It is obvious that if required measures are not taken to protect the tombstones that encapsulate an important aspect of the art and social life of their ages, there won't be much left to future generations besides the examples kept in the museums.

Today it is not common to have decorations or shaping techniques on the tombstone describing the person. Currently there is only one actual rule is alive from Ottoman tombstones tradition, which is setting the direction of the graves so that the head part of the grave so the tombstone faces towards the holy city. And there is no visual difference between male and female tombstones anymore. The difference can only be told by reading the text on the stone. As it was the case with Ottoman tombstones, it is rare to find detailed beautifiers on woman tombstones.

The scripts on the tombstones disappear by the external effects by time. And they are written in a disorganized manner without having any artistic considerations.
